

היכל הקודש ברסלב

הלימוד היומי

בי"ת נצחי,
שנים מקרא ואחד תרגום,
נ"ך, רמב"ם

לעתיד בעולם הבא
מזכירין אותו כל מזה שלמד
בעולם הזה
(שיחת הר"ן כח)

עַל יְהוָה
לִי מוֹד
שִׁיעוּרִים אֱלוֹ
אֲנִי נוֹתֵן
אֶת הַחֹמֶשׁ
וְאֶת הַמַּעֲשֵׂר
לְהַקְדֹּשׁ
בְּרוּךְ הוּא
(עצתו אמונה)

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

כני ברק

**רחוב ירושלים 2
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגראוו

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'רפס ע"י

**קון הדפסה
היכל הקודש**

**2623 State Route 52
Liberty, NY 12754**

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

קפה **בבא קמא** **הגוזל עצים** – פרק תשיעי דף קח עמוד א – מתוך מהדורת “אבן ישראל – (שטיינזולץ)” תוספות רש”י

ובבא עדים. וכבשנשבע היתה אצלו לחיוב כפל הודיה איהו אבתרייתא. מאי מתיב
חומש אתר שבועה בתרייתא או לא: והא איחיוב ליה כפילא. עליה דהאי ממוז: או דלמא
שבועה המתניבתו כפל פוטרתו מן החומש. כגון אי הוה מודה השתא אפתייתא אחר
הזקאת עדים הוה מיפטר מוחמש אבל השתא דאבתרייתא אודי והך שבועה לא
חתיבתה כפילא תתייבה חומשא והכא ליקא
1 למימר יצא דיי בעלים שבועה ראשונה דכי
2 אמרוהו לאיביה דאחר סתו דאזי אשבועה שניה
3 דאמרוהו אשבועת חנם לא מחייב כפילא אבל
4 היכא דאודי עלה קיימא לן לעיל (דף קו)
5 השביע עליו חומש פנימים כו' דלענן חומש
6 ואשכח לא שני ליה בין חומש עצמו לשבועת
7 דדינן ובלבר שיקפור ממוז: אמר לאחר מן השוק.
8 שאך שומר על שורו. משביע אני. משום הודה
9 מעצמו דסיפא נקט אבל משום כפל בלא
10 שבועה נמי מחייב: תרי חומשי או תרי כפילי
11 בחד גברא נמי הכי רסין: לקרן אחת. אם כפר
12 ותרז וכפר ודי' למרן כפילי: תבעוהו בעלים
13 לישמר חנם ונשבע. שנגבה הפטר ואח"כ שלם
14 לפנים משורת הדין: בין דאפתייתא. שומר
15 לבעלים עד שהביאנוהו לבית דין ונשבע אע"ג
16 הדר שלם לא מקני ליה בעלים לשומר כפילא
17 בשעת תשלומיו: שהרי אמרי וכו'. ויכול היה
18 ליפטר בשבועה

בבא עדים ומשבע וחד ונשבע ובבא עדים. נראה
דוקא נקט משתחיל הודיה דאי מתחילה כפר
חד ובבא עדים ואח"כ הודה חד תרו עדים קודמין
להודיא ומחייבין תרויהו כפילא דעדים כשבא
לרעהי על שניהם העידו אבל שהודה חד קודם
אע"פ שאח"כ באו עדים יש לומר דפטר והכי
משמע בבבא הך שמעתא מדובר בקנס ואח"כ
בא עדים דפטר.

בבא עדים ומשבע וחד ונשבע וחד וטען שבעת
אבד. נראה דל"ג הודה דאם הודה מיד
בבא תרתי להתחייב באונסי משעה שנשבע
לשקר ומה שיחזור ויטען שוב אבד אין כופר
כלום ואפי' אמר לאתר שבועה אבד אלא נראה
דלא הודה אלא לתר שבועה שניה ומיהו תימא
מאי קמבעיא ליה לתר כפא פה מתניתין היא
דמייתי לעיל (דף קו) השביע עליו ה' פנימים בין
כפני בין שאל פניו ב"ד וכפר עליו חייב על
קל אחת ואתח.

והזר נשבע ונשבע. תימה היאך
השבעוהו בית דין כיון שנפטר בבית דין
בשבועה ראשונה ואפילו תרו וטען שלאחר
שבועה ראשונה נגב ממ' לקח השביעוהו והלא
משבועה ראשונה שוב לשקר חייב באונסי
נמצא שלא כפר כלום במה שטען שנגב אחר
שבועה ראשונה ואין לומר שכאז לפני בית דין
אחר שלא ידעו שבקר נפטר השביעוהו וכיון
נשבע על פי בית דין (אע"פ שלא ידעו מחייב
כפל והא דאמרין לעיל שכבר יצא בשבועה
ראשונה היינו שאזוהו בית דין עצמו השביעוהו
וטעו דאין סקרא לחלק כלל ונראה דמירי דאמר
ליה בעל השבועה שוב לשקר חייב באונסי
בשבועה ראשונה רצוני שתהא עליו שומר חנם
בכתחילה ותרז וטען לאחר שעשינו שומר חנם
נגב ופטר עצמו שהרי לא נתחייב באונסי במה
שעשאו כפירוש ש"ח אבל תימה דאי"כ לא הוי חד

ממוזא דהשתא הפקדו אצלו פעם שניה ומה לי לקחו בידו ונתן לו ומיל שלא לקחו אלא אמר ליה בעדו בידו תהא עליו שומר חנם: **והזר** כפילי. מומתא שנעשה פסול בשבועה שניה
משעה שנמצא שקרן בראשונה אין לפטרו משום חשוד על השבועה חשוד על השביעה ומשמע תתם דמירדקן הוא
וכיון דמדאורייתא שבועתו מחייב כפל: **בבא** אמר למי שהפקדון אצלו. וא"ת והכא סבר רבא דאע"ג דאסרתייה לבי דמיא נקט ליה כפילא ובפרק המפקד (כ"ג דף לה) גבי ההוא
גברא דאפקד מיפי גבי חבריה קאמר רבא שפיר עבד דלא אהדר ליה תבא אסרתייה לבי דמיא נקט ליה כפילא ונש לומר דתתם שאנא דאסרתייה לבי דמיא ולא פירי לבי מדי
אבל דאפקדו מיפי גבי חבריה קאמר רבא שפיר עבד דלא אהדר ליה תבא אסרתייה לבי דמיא נקט ליה כפילא ונש לומר דתתם שאנא דאסרתייה לבי דמיא ולא פירי לבי מדי
33 דיוק כסיפא אב"י דיוק מרישא דקתני שילם ולא רצה לישיבע מעמא דלא רצה לישיבע
הא

ובבא עדים **בבא** פוטרו מן החומש והא איחיוב ליה
1 **עליוה** כפילא או דלמא שבועה המתניבתו כפל
2 **פוטרתו** מן החומש והא שבועה בתרייתא הואיל דלא
3 **קא** מתניבא ליה כפילא תתייבה חומשא אמר רבא
4 **ת"ש** אמר לאחד מן השוק היכן שוויי שנגבת והוא
5 **אומר** לא נגבתי משביעך אני ואמר ואמן והעדים
6 **מעצמו** משלם קרן וחומש ואשם והא עדים הוא
7 **דמחייב** ליה כפילא הודה מעצמו אין אבל הודה אחר
8 **עדים** לא ואי סלקא דעתך שבועה המתניבתו כפל
9 **פוטרתו** מן החומש אמאי הודה אחר עדים לא מכרי
10 **הא** שבועה לא קא מחייבא ליה כפילא תתייבה
11 **חומשא** אלא לאו שמע מניה ממוז המתניבו כפל
12 **פוטרתו** מן החומש ש"מ פני רבינא חומש וכפילא
13 **בתרי** גברי מאי הכי דמי כגון שפסר שורו לשני בני
14 **אדם** וטענו בו טענת גנב חד נשבע והודה וחד נשבע ובבא עדים מאי מי אמרוהו בחד גברא
15 **קפיד** רחמנא דלא משלם חומשא וכפילא האי נשלם כפילא והאי נשלם חומשא או דלמא
16 **עליוה** חד ממוזא קפיד רחמנא דלא נשלם עלה חומשא וכפילא והכא נמי חד ממוזא הוא
17 **תיקו**: בעי רב פפא תרי חומשי או תרי כפילי בחד גברא מאי הכי דמי שפטען טענת אבד
18 **ונשבע** והודה וחד וטען טענת אבד ונשבע והודה אי נמי כגון שפטען טענת גנב ונשבע ובא
19 **עדים** וחד וטען טענת גנב ונשבע ובבא עדים מאי מי אמרוהו תרי וטען ממוזא קאמר רחמנא
20 **דלא** נשתלמו עליו חד ממוזא והכא חד גוונא הוא או דלמא תרי ממוזא אמר רחמנא דלא
21 **לשתלמו** עליו חד ממוזא והכא נמי תרי ממוזא ניהו תא שמע דאמר רבא וחמישיתו וסיף
22 **עליו** התודה ריפתה חמישית הרבה לקרן אחת שמע מניה: תבעוהו בעלים לישומר ונשבע
23 **ושילם** והופר הנגב כפל למי אב"י אמר לבעל הפקדון רבא אמר למי שהפקדון אצלו אב"י
24 **אמר** לבעל הפקדון בין דאפתייתא בשבועה לא מקני ליה כפילא רבא אמר למי שהפקדון
25 **אצלו** בין דשילם מקני ליה כפילא וקא מיפלגי בדיוקא דמתניתין דתנן המפקד אצל שכיר
26 **התבא** או פלים ונגבבו או שאבדו שילם ולא רצה לישיבע שהרי אמרו חכמי הנגב נשבעו
27 **ויוצא** נמצא הנגב משלם כפל שילם ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה למי הוא
28 **משלם** למי שהפקדון אצלו נשבע ולא רצה לשלם ונמצא הנגב משלם תשלומי כפל טבא
29 **ומכר** משלם תשלומי ארבעה וחמשה למי הוא משלם לבעל הפקדון אב"י דיוק מרישא רבא
30 **דיוק** כסיפא אב"י דיוק מרישא דקתני שילם ולא רצה לישיבע מעמא דלא רצה לישיבע

ממוזא דהשתא הפקדו אצלו פעם שניה ומה לי לקחו בידו ונתן לו ומיל שלא לקחו אלא אמר ליה בעדו בידו תהא עליו שומר חנם: **והזר** כפילי. מומתא שנעשה פסול בשבועה שניה
משעה שנמצא שקרן בראשונה אין לפטרו משום חשוד על השבועה חשוד על השביעה ומשמע תתם דמירדקן הוא
וכיון דמדאורייתא שבועתו מחייב כפל: **בבא** אמר למי שהפקדון אצלו. וא"ת והכא סבר רבא דאע"ג דאסרתייה לבי דמיא נקט ליה כפילא ובפרק המפקד (כ"ג דף לה) גבי ההוא
גברא דאפקד מיפי גבי חבריה קאמר רבא שפיר עבד דלא אהדר ליה תבא אסרתייה לבי דמיא נקט ליה כפילא ונש לומר דתתם שאנא דאסרתייה לבי דמיא ולא פירי לבי מדי
אבל דאפקדו מיפי גבי חבריה קאמר רבא שפיר עבד דלא אהדר ליה תבא אסרתייה לבי דמיא נקט ליה כפילא ונש לומר דתתם שאנא דאסרתייה לבי דמיא ולא פירי לבי מדי
33 דיוק כסיפא אב"י דיוק מרישא דקתני שילם ולא רצה לישיבע מעמא דלא רצה לישיבע
הא

בתינו ובמותו אם מת לא ירשנו; ואם אין לו. מה יאכל לזה ואוכל ובעלי חוב באין ונפרעו; מן הירששה את חלקה; **גמ'** ואפי' לאירגון של צדקה. אם אינו מוצא יורש לאביו למי ישיב יתן אותה לאירגון של צדקה ולא יעבכנו ברה; וצריך שיאמר. כשהוא משיב לאירגון של צדקה זה גזול אבא; ומחליה לנפשיה. והבא דאין יורש אלא הוא וכו'הא שלו; מי לא תנו מחל לו על הפרך. ולא מקיימא מצות

השקבא אקמא למיפס דיל גזילה בעינו; והא נפקא ליה במחילה הקבא מצי דירושיה קמייה נגלה 1
נפק ליה מיני גזילה; להשיב האשמו. זה קרן של 2
גזילה כדתנא לקמן בפרקין (דף קי. נו"ל. יורש: 3
וכי ש' לך אדם בישאאל שאין לו גזאליים. אם 4
אין לו בן או אב או אח יש לו קרוב עד יעקב 5
אבינו וכו' וכן אצל הרב גאון הגדול הנ"ל. ונשבע 6
לשקר בדתיבי למעול מעל בדי; ויחה מעלה 7
כפשו ואשמו לירושלים; לכהניס כדרכיה האשם 8
המושבי לזה לפתן ואמרנו לקמן בשמעתין אשם 9
זה קרוי ונקפו עליו. ר' יוחנן ור' הלל נפק ליה מותרת 10
גזילה ולכי מיתר ר' הוה ליה האי מוחזק וכה 11
מן ההפקה; לא שגא לנפשיה. כגון הקבא המחיל 12
למי היא נגבא אין לה רבי לנפשיה ויהי גזול את 13
אבינו ונשבע לו ומת אביו המחיל לנפשיה; ולמי 14
לאחרים. נגזול לגזול מצי מחיל ומתני' 15
מחל לו על הפרך רבי יוסי הגלילי היא 16
אמשעינן לאחרים ויהי לנפשיה היבא הנפק 17
מדין גזילה כגון יורש או לזה הגר וספי' היא 18
וקפו לזה דוקא בדמפרש ואזיל; לר' עקיבא לא 19
שגא כו'. ומתני' דקתני משלם כרו וחומש לבניו 20
או לאחיו ר' עקיבא היא ולאשמעתינן לנפשיה 21
דלא מצי מחיל וזהו לאחרים דאפילו מחיל 22
ליה נגזול גופיה דלא מחילתה היא; ח"ה אש' לא 23
וקפו. הלכך יורש את אביו נמי אע"ג דלא וקפו 24
עליו במלוה או נכס ומותרת גזילה כתיי אביו 25
כיון דמת אביו וקפלו נכסו לפניו מחיל לנפשיה 26
ולקפו (ע"ב) פריך איב' גזול גזול דנפיק לכהניס 27
הכיבי משכחת לה; א"ה. דבלא וקפו נמי קאמר ר' 28
יוסי לנפשיה מצי מחיל מתני' דמחל לו על הפרך 29
דאמרת ר' יוסי היא כיון דאביו דלנפשיה מצי 30
מחיל לשמעני' בירוש את אביו דמחיל לנפשיה 31
וליתני פטור ולוקמה כר' יוסי וכש' דנגזול גופיה 32
לגזול מצי מחיל ונבי מחל לו על הפרך דאוקמה 33
כר' יוסי ליתני איתנה מחיל ולוקמה כרבי 34
עקיבא דלשמעתין מתני' לרבי עקיבא לאחרים 35

לא מצי מחיל ומהתם שמענו שפיר דכל שכן לנפשיה דקופו במלוה היינו אחרים וקאמר 1
ר' עקיבא דלא מצי מחיל אבל השתא דאשמעתינן לאחרים והיא מחילה ולנפשיה לא 2
היא מחילה אלא למימר דקתני וחד תנא הוא רישא דמתני' וסיפא; הא ויתא ר' 3
יוסי. ו' היא איתמא כגופיה במלוה כיון דלכתיבי בר גופיה דנהו נגזול מותרת גזילה דלא 4
במחיל לאחרים הוי מחילה ולכי מיתת קנייה היא הלכך מחל לו על הפרך דמתני' ר' יוסי 5
היא דאי לרבי עקיבא בעי השקבא משלו בדקתני אין לו תקנה עד שיוציא גזילה וסיפא 6
נמי רבי יוסי היא דמדתי רבי יוסי לנפשיה דלא מצי מחיל כיון דלא אפקיה נגזול מותרת 7
גזילה; **רבא אמר** תא ותיא רבי עקיבא. דלרבי יוסי לנפשיה נמי מצי מחיל דוקפול לאו דוקל 8
וכי אמר רבי עקיבא דלא מצי מחיל לנפשיה הוא דקאמר דאע"ג דגר וקפו כיון דלא מחיל 9
מחילה ומגדה לא נפקא ליה מותרת גזילה אבל נגזול לנגזן מודה ר' עקיבא דמחיל: 10
כבבלי

לבניו או לאחיו ויחזור ויטרפה מהם ב"ח אע"ג דארמיתו לעיל (דף יא.) עשה שורו אפותיקי ומכרוהו אין ב"ח גובה הימנו היינו דוקא מכרו דכיון דליבא קלא לא אפסידא ללקוחות אבל נתנו במתנה דלא שייך פסידא דלקוחות ב"ח גובה הימנו דאין יכול ליתן מה שמשיעביד לאחריים אבל לא עשאו אפותיקי לא התייב ב"ח חזור וטורח מדין הכי במשולטלי דיתמי

בתינו ובמותו אם מת לא ירשנו ויחזיר לבניו או 1
לאחיו ואם אין לו לזה ובעלי חוב באים ונפרעים: 2
גמ' אמר רב יוסף אפילו לאירגון של צדקה אמר 3
רב פפא וצריך שיאמר זה גזול אבי אמאי נמחליה 4
לנפשיה מי לא תנו מחל לו על הפרך ולא מחל לו 5
על החומש אקמא בר מחילה הוא אמר רבי יוחנן 6
לא שפאיה הא רבי יוסי הגלילי הא רבי עקיבא דתנא 7
ואם אין לאיש גזאלי להשיב האשם וכי יש אדם 8
בישאאל שאין לו גזאליים אלא בגזול הגר המתיר 9
מדיבר הרי שגזול הגר ונשבע לו וינשבע שמת הגר 10
ויהי מעלה כפשו ואשמו לירושלים וינשבע באותו הגר 11
וקפו עליו במלוה ומת וזהו הלה במה שבידו דברי 12
רבי יוסי הגלילי ר' עקיבא אומר אין לו תקנה עד 13
שיוציא גזולו כמתחת ידו לרבי יוסי הגלילי לא שגא 14
לנפשיה ל"ש לאחרים מצי מחיל ולרבי עקיבא ל"ש 15
לאחרים ולא שגא לנפשיה לא מצי מחיל ור' יוסי 16
הוא הדין דאפי' לא וקפו במלוה והיא דקתני וקפו 17
עליו במלוה להודיעך כחו דרבי עקיבא דאפילו וקפו 18
עליו במלוה אין לו תקנה עד שיוציא גזולה מתחת 19
ידו ומתקף לה רב ששת אי הכי לרבי יוסי הגלילי 20
לשמעינן לנפשיה וכל שפון לאחרים לרבי עקיבא 21
לשמעינן לאחרים דלא מצי מחיל וכ"ש לנפשיה 22
דלא מצי מחיל אלא אמר רב ששת הא והא רבי 23
יוסי הגלילי כי קאמר רבי יוסי הגלילי דמצי מחיל 24
לאחרים אבל לנפשיה לא מצי מחיל אלא אמאי 25
ובה הלה במה שבידו כמשום דוקפון עליו במלוה 26
דלא אמר הא והא רבי עקיבא כי אמר רבי עקיבא 27
דלא מצי מחיל לנפשיה אבל לאחרים מצי מחיל 28
מבבלי

השתופין (שם דף מו) קונם אשתי שאני נהנית לה כי לזה ובי"ח באין ונפרעין מבעל בשלמא 1
קונם שאני נזקה לאשתי איבא למימר במזונות אשתו ואליבא דתנן אלא קונם שאני נזקה 2
לך משמע שאומר להבידו נזקא שפואה פורע חובו ויש לומר כגון שלזה הימנו על מנת 3
שלא לפרוע דהשתא אין נזקה בלום במה שפורע חובו וא"ת הכי בשפיטניו כשקנון שיליה 4
ע"מ שלא לפרוע וי"ל שהוא אוהבו שלא יניח מלפרוע בעבורה; **אמא** אמר רב ששת לא 5
היא ר' יוסי הגלילי. וא"ת ואמאי לא מוקי מתני' כר' עקיבא תוודה וללאחרים מצי מחיל 6
לנפשיה לא מצי מחיל ובקופו עליו במלוה הוא דפליג עליו רבי עקיבא ארבי יוסי דאי חשבי 7
ליה וקיפה כמו מחילה דאחריו וי"ל דרב ששת סבר כיון דמחילה דאשפיטניו מועלת וקפו נמי 8
מועיל לכ"ע וכיון דאמר ר' עקיבא דקופו במלוה אינו מועיל אי"כ והאי ס"ל דמחילה אחרים 9
נמי אינו מועיל להלך לא מתוקמא מתני' כר' עקיבא דקתני במתניתין מחל לו את הפרך 10
משמע דמחילה אחריו מועלת ורבי דמוקי לה כרבי עקיבא סבר דקופו במלוה אינו מועיל 11
כלום לכ"ע אי לא מצי מחיל לנפשיה הלכך רבי יוסי דקאמר וזהו הלה במה שבידו ע"כ הפרך 12

דסבר דמצי מחיל לנפשיה הלכך מתני' לא מתוקמא כותיה אלא כרבי עקיבא ומודה רבי עקיבא דאמרת: 1
במלוה לא מצי מחיל לנפשיה כיון דליבא מחילה דאמרת:

המורד התנא מחבירו ואין לו מה יאכל ילך אצל 1
הכניי הנגיל אצלו ויאמר לו איש פלוני מצי 2
הנאה ממני ואין לו מה יאכל ואני יודע מה 3
אנשך לו נתנו לו וקא נוטל מזהו אלא לפי שה 4
אין רוצה שהנהה ממנו ככל בחייו ואין יכול 5
לעשות תקנה אלא מדרעתו והא דלא תני הקב 6
ואם אין רוצה בדקתני רישא משום שהרי ודאי 7
ואינו רוצה או שפוא דוקא אין לו מה יאכל שרי 8
בדקתני גבי המורד הנאה מחבירו אבל אם יש לו 9
מה יאכל אפי' ואינו רוצה אין לו תקנה ככר 10
ואי"ת והיאך נפרע ממנו והא תנו בפרק אין בן 11
המורד (שם דף ג.) המורד הנאה מחבירו שוקל 12
לו שקלו ופורע לו חובו ופרי"ת דדוקא במזונות 13
אשתו אבל שאר חובות אסור לפרוע ודדאי קא 14
משתרשי ליה וקאסור ודע' משתרשי ליה וי"ל 15
דלא דמי דהתם כיון שמתחייב למי שפרע 16
בעברו ואם יקבע בהנם בעברו אי"כ מהגדו 17
וקאסור אבל הנהה בשבאים ב"ח ונפרעין מן 18
הנקבים אין זה נזקה מן הנקבים וההיא דחולק 19
אצל חבניי לא תקשה דהתם דרך מתנה מיירי 20
שהתנינו נתנו לזה פירות במתנה ויחזור ונקבל 21
מזה מעות דרך מתנה אבל לא דאמר בפרק

ב"ח באין ונפרעו. אחר מיתה ואפילו בחייו הוי 1
שרי ככד"ג פדארמיתן (נדרים דף מג.) 2
המורד התנא מחבירו ואין לו מה יאכל ילך אצל 3
הכניי הנגיל אצלו ויאמר לו איש פלוני מצי 4
הנאה ממני ואין לו מה יאכל ואני יודע מה 5
אנשך לו נתנו לו וקא נוטל מזהו אלא לפי שה 6
אין רוצה שהנהה ממנו ככל בחייו ואין יכול 7
לעשות תקנה אלא מדרעתו והא דלא תני הקב 8
ואם אין רוצה בדקתני רישא משום שהרי ודאי 9
ואינו רוצה או שפוא דוקא אין לו מה יאכל שרי 10
בדקתני גבי המורד הנאה מחבירו אבל אם יש לו 11
מה יאכל אפי' ואינו רוצה אין לו תקנה ככר 12
ואי"ת והיאך נפרע ממנו והא תנו בפרק אין בן 13
המורד (שם דף ג.) המורד הנאה מחבירו שוקל 14
לו שקלו ופורע לו חובו ופרי"ת דדוקא במזונות 15
אשתו אבל שאר חובות אסור לפרוע ודדאי קא 16
משתרשי ליה וקאסור ודע' משתרשי ליה וי"ל 17
דלא דמי דהתם כיון שמתחייב למי שפרע 18
בעברו ואם יקבע בהנם בעברו אי"כ מהגדו 19
וקאסור אבל הנהה בשבאים ב"ח ונפרעין מן 20
הנקבים אין זה נזקה מן הנקבים וההיא דחולק 21
אצל חבניי לא תקשה דהתם דרך מתנה מיירי 22
שהתנינו נתנו לזה פירות במתנה ויחזור ונקבל 23
מזה מעות דרך מתנה אבל לא דאמר בפרק 24
השתופין (שם דף מו) קונם אשתי שאני נהנית לה כי לזה ובי"ח באין ונפרעין מבעל בשלמא 25
קונם שאני נזקה לאשתי איבא למימר במזונות אשתו ואליבא דתנן אלא קונם שאני נזקה 26
לך משמע שאומר להבידו נזקא שפואה פורע חובו ויש לומר כגון שלזה הימנו על מנת 27
שלא לפרוע דהשתא אין נזקה בלום במה שפורע חובו וא"ת הכי בשפיטניו כשקנון שיליה 28
ע"מ שלא לפרוע וי"ל שהוא אוהבו שלא יניח מלפרוע בעבורה; **אמא** אמר רב ששת לא 29
היא ר' יוסי הגלילי. וא"ת ואמאי לא מוקי מתני' כר' עקיבא תוודה וללאחרים מצי מחיל 30
לנפשיה לא מצי מחיל ובקופו עליו במלוה הוא דפליג עליו רבי עקיבא ארבי יוסי דאי חשבי 31
ליה וקיפה כמו מחילה דאחריו וי"ל דרב ששת סבר כיון דמחילה דאשפיטניו מועלת וקפו נמי 32
מועיל לכ"ע וכיון דאמר ר' עקיבא דקופו במלוה אינו מועיל אי"כ והאי ס"ל דמחילה אחרים 33
נמי אינו מועיל להלך לא מתוקמא מתני' כר' עקיבא דקתני במתניתין מחל לו את הפרך 34
משמע דמחילה אחריו מועלת ורבי דמוקי לה כרבי עקיבא סבר דקופו במלוה אינו מועיל 35
כלום לכ"ע אי לא מצי מחיל לנפשיה הלכך רבי יוסי דקאמר וזהו הלה במה שבידו ע"כ הפרך 36

אלא

ואם היה זקן. וראוי לעבודה כדמפרש לקמן ואין ראוי לאבילה נותנה. להקריב: לכל כהן שרצה. דהואיל דהוא חזי לעבודה מצי לשוניה שליח: ועבודתה ועושה לאנשי משמר. דכיון דלא חזי לאבילה לא משוי שליח לאבילה: אבילה נטה. שנפשו קצה בה: אם היה הטהו. ולא משמיר טמא ויש לו קרבן צבור להקריב: הטהו לכל כהן שרצה. דהואיל דהוא יכול להקריבו דהוא קרבן צבור וזהו את

הטומאה שליח נמי מצי עבדי קרבן צבור בא 1
 בטומאה ואין נאכל בטומאה כביצד צולין 2
 (פסחים ד' טז: א) דאיבא מחורין. בההוא משמרה: 3
 מביא: מי מצי עבדי. ובין דלא מצי עבדי שליח 4
 היכי משווי: לפעלי מוטין מחורין. מתחלקת 5
 דקיימא לן ובהים (ו' עח) איש חולק ואפי' בעל 6
 מום בקדשים ובמנחות: אם היה כהן גדול אונו 7
 ויש לו קרבן חצול להקריב: נוטה לכל אלה 8
 שרצה. דכיון דכהן גדול מקריב אונן דכתיב 9
 לאביו ולאמו לא טעמו ונח המקדש: לא יצא אם 10
 מת אביו ואמו דהוי אונן אפילו הכי מקדושתו 11
 לא יצא ולא חצול כלומר דעבודתו שיעבוד 12
 באגנות לא תתחיל לא אחר הדיוט שלא יצא 13
 חצול: ואינו חולק לאבול לערב. בשתחילק 14
 אגנותו דאגנותו לוקח דכתיב דאגנותו דאורייתא 15
 אינו אלא יום מיתתו דההוי (עמוס ט) ואחריתא 16
 כיום כום אלמא אין מרירות אלא יום אחר: 17
מתני' היה מעלה את הכסף ויחי בדרך: 18
 הכסף נתן לקניו. של גזול דהוה קנה ביה ממינת 19
 הגזל אגריה. כל המעבר קיץ המנבח עלות בשר 20
 ליה כפרה אשבוטתיה והשקא תו ליבא כפרה 21
 כיון דמית ליה: האשם ידעה. דהוי אשם שמתו 22
 בעליו וקיי"ל לקמן כל שבחשאת מתה באשם 23
 רוצה לגרבה. כל המעבר קיץ המנבח עלות בשר 24
 לשם ועדות לכהנים: משמרת יחזיריה. ראשונה 25
 לכל המשמרות ושל ידעה אחרית: נתן. ונתון 26
 את הכסף להחזיריה במשמרתו ואח"כ נתן אשם 27
 לידעיה במשמרתו: יצא. כדמפרש ואזיל 28
 שהמביא גזילו עד שלא הביא קרבן אשמו יצא 29
 וזה זכה בשלו וזה בשלם אם קיים האשם 30
 יקריבוהו בני ידעה. דקניסניהו ליהחזיריה להחזיר 31
 האשם ושלם כדון עבדו בני יחזיריה דקבול 32
 אשם מקמי כסף ולידעיה ליבא למקנס מיד 33
 דבמשמר דידהו קבילי ור' יהודה דפליג 34
 אבריתא כגמרא במתניתין מודה: נתן הקרן. 35
 לכהנים אין החומש מעבב מלהקריב את הכסף 36
 אם לא נתן עדיין ולכסוף נתן: **גמ'** או אינו 37
 אלא אשם או איל. אשם ומושב את קרן: ולמאי 38
 גמ'. דהא מנה פוקה שריתיה קאמר תריא תיפוק 39
 ליה מניה לאפוקי מדרבא דאמר דאשם קרייה 40
 רחמנא לקרן ומה אשם אינו בא בלילה דכתיב 1
 (ויקרא א' ביום צונו ואינו בא לתצאין את קרן כו': 2
 כשהוא אומר מלכר אל הכפורים הוי אומר 3
 אשם. רביא קרן הווא: או איל אלא אשם הוי 4
 חושף. ומושב זה קרן זה גמ' לאפוקי ממתניתין 5
 דהגן אין החומש מעבב ניקא אדרבה חושף 6
 מעבב דאשם קרייה רחמנא לשון קרבן כשהוא 7
 אומר כו': משהלם בראש. קרן ליהו שהוה ראש 8
 לכל כהן וזהו. בשמשמר מוסיף משלו עוד 9
 להשלים: אין בו. שוה פרוטה לכל משמר 10
 יחזיריה ויש בו שוה פרוטה לכל משמר ידעיה 11
 שזון מנוקטת מהו

דב'י עבד ע"י הדחק עבודה היא. דלא מצינו בכתיבה פסול בשנים אלא דנתנו כמנים שיעור עד שירתת בהפול שחוקטן (חולין ד' כד:): **אבילה** נסה לאו כלום היא. מפיק מדריש לקיש דאמר בהחולץ (יבמות ד' מ. וטס) האוביל אבילה נסה ביום הכפורים פטור מלא תענו וא"ת דבפרק מי שפאר (נדר יטו עב כו. וטס) גבי דלא דאמר רבה

בר בר רב הנה אמר ר' יוחנן נמי דכתיב צדיקים ילכו כם ופושעים יקשלו כם משל לשני בני אדם שצלו פסיהם אחד אבילו לשם מצוה ואחד אבילו לשם אבילה נסה זה שאבילו לשם אבילה נסה ופושעים יקשלו כם אל ריש לקיש רשע קרית ליה נתי דלא עבד מצוה מן המונכר מצוה מדיא עבדי משמע דהצא ידי חובה וי"ל דהתם לא קאמר דצא אבילו דלא מיקרי רשע ועוד דהתם לא מיקרי אבילה דאבילו נסה משל אלא כלומר שאין אבילו לשם פסח אלא כדי להיות שבע תרע דלא קאמר אבילה נסה אלא לשם אבילה נסה ועי"ל דשתי אבילות נסות הן: **א'** דאיבא טהורין בטמאין מן מצו עבדי. לרב ששת פריך דשמעון ליה לרב ששת דאמר בפ"ק דיומא (נח ו) טומאה דחזיה צבבור ואי איבא טמאים וטהורין לא מצי עבדי טמאים ואיבא דפליג התם ואמר דטומאה דחזיה צבבור ואפי' איבא טמאים וטהורים מצו עבדי טמאים:

לבעלי מומין טהורין. תימיה וערה אמאי תריא לבעלי מומין: **הנינא** כ"ג מקריב אונן. תימיה אמאי לא פריך נמי לרב ששת תנינא טמא מותר בקרבן צבבור: **למאי** גמ' לאפוקי ממתניתין. תימיה אמאי לא קאמר לאפוקי מדרבא כדקאמר לעיל: **או** אינו אלא המושב זה כפל. תימיה היכי מיל זה כפל והלא אין מתחייב כאן אלא בהודאתו דכתיב והתודה וכפל לא מתחייב בהודאתו:

ואם היה זקן או חולה נותנה לכל כהן שרצה ועבודתה ועושה לאנשי משמר היא זקן או חולה היכי דמיו אי דמצי עבדי עבודה ועבודתה ועושה נמי תיחוי דידהו ואי דלא מצי עבדי עבודה שליח היכי משוי אומר רב פפא שייכול לעשות על ידי הדחק עבודה דכי עבדי ליה ע"י הדחק עבודה היא ומשוי שליח אבילה דכי אביל על ידי הדחק אבילה נסה היא ואבילה נסה לאו פלום הוא משום הכי עבודתה ועושה לאנשי משמר אומר רב ששת אם היה כהן מוא פקרבו צבור נותנה לכל מי שרצה ועבודתה ועושה לאנשי משמר היכי דמיו אי דאיבא טהורים מביאים מו מצו עבדי ואי דליבא טהורים עבודתה ועושה לאנשי משמר הא מביאים ניהו ולא מצו אכלי אמר רבא אימא לבעלי מומין מהורין שבאותו משמר אמר רב אשי אם היה כהן גדול אונו נותנה לכל כהן שרצה ועבודתה ועושה לאנשי משמר מאי קמ"ל תנינא כהן גדול מקריב אונן ואינו אוכל ואינו חולק לאכול לערב ס"ד אמרנא כי חס רחמנא עליה דכהן גדול לקרובי הוא אבל לשווי שליח לא מצי משוי קמ"ל: **מתני'** הגזול את הגזל ונשבע לו ומת הרי זה משלם קרן וחומש לכהנים ואשם למנחה שפאמר ואם אין לאיש גזאל להשיב האשם אליו האשם המושב לה' לכהן מלכר איל הכפורים אשר יבשר בו עליו היה מעלה את הכסף ואת האשם ומת הכסף נתן לבניו והאשם ידעה עד שייסתאב ויפכר ויפלו דמיו לנדבה נתן הכסף לאנשי ומת אין חזירשין וכולין להוציא מידם שפאמר ואיש אשר יתן לכהן לו יהיה נתן הכסף ליהחזיריה ואשם לידעיה יצא אשם ליהחזיריה וכסף לידעיה אם קיים האשם יקריבוהו בני ידעה ואם לא יחזיר וביא אשם אחר שהמביא גזילו עד שלא הביא אשמו יצא הביא אשמו עד שלא הביא גזילו לא יצא נתן את הקרן ולא נתן את החומש אין החומש מעבב: **גמ'** ת"י אשם זה קרן המושב זה חומש או אינו אלא אשם זה איל ולמאי נפקא מניה לאפוקי מדרבא דאמר רבא גזל הגזל שהחזירו בלילה לא יצא החזירו חצאין לא יצא מ"מ אשם קרייה רחמנא כשהוא אומר מלכר איל הכפורים הוי אומר אשם זה קרן תניא אידך אשם זה קרן המושב זה חומש או אינו אלא אשם זה חומש למאי נפקא מניה לאפוקי ממתניתין דהגן נתן לו את הקרן ולא נתן לו את החומש אין החומש מעבב אדרבה חושף מעבב כשהוא אומר והשיב את אשמו בראשו והמשיחיו הוי אומר אשם זה קרן תניא אידך אשם זה קרן המושב זה חומש ובגזול הגזל הנה הפתוח מדרבא או אינו אלא המושב זה כפל ובגבינת הגזל הפתוח מדרבא כשהוא אומר והשיב את אשמו בראשו והמשיחיו הרי בממון המשלם בראש הכתוב מדרבא גופא אומר רבא גזל הגזל שהחזירו בלילה לא יצא החזיריהו חצאין לא יצא מוא טעמא אשם קרייה רחמנא ואמר רבא גזל הגזל שוה פרוטה לכל כהן וכהן לא יצא ידי חובתו מ"מ דכתיב האשם המושב עד שיהא השבה לכל כהן וכהן בעי רבא אין בו למשמרת יחזיריה ויש בו למשמרת

א דלמא כיון דלא חוי ליהויריב לידעיה קאי. וקול להביא אשם מנר וליחבה לפני יהויריב ליתחבר אע"פ שהספק נתח לידעיה ברקתגי בפקדון נתן את הספק ליהויריב והאשם לידעיה קאי.

למאי י"מ לגול חמץ ועבר עליו הפסח. תימנה אמאי לא פסיק ליה מדידיה דאמר לעיל

- גול הגר שאין בו שוה פרוטה לכל אחד
- 1 ואחד לא יצא אלא מקבלי מנתות הוה דאי
- 2 יורשין הוה אבא לא יצא מאי דשבק להון אבהון
- 3 וקב להון ונראה דבחד מנתות גרסינן ביה:
- 4 **בבבבל** ופרט וכלל וברית מלח. הך שמעתא
- 5 מפורש בפרק הדרוב (חולין דף לג:)
- 6 **וגול** הגר. תימנה אמאי חשיב גול הגר מעשרה
- 7 בגבול דכי היכי דאמר רבא חשיבוי
- 8 בגללה ולחציאין לא יצא דאשם קרייה רחמנא דינ
- 9 אם התייז בגבולין לא יצא כדון אשם **כסף**
- 10 מכפר מחצה. מכאן נראה דבחן אין יכול למחול
- 11 כפי דתני בפרק:
- 12 **דאדעתא** דהכי לא קדשה נפשה. נראה
- 13 דבגפלה מן האירוסין איירי דאי
- 14 מן הנישואין ודאי מקדשה נפשה כדי שתתא
- 15 נשואה כלבעלה דמשום אחר מיתת בעלה לא
- 16 מסקא אנבעלה מלחיות נשואה אלא מן האירוסין
- 17 איירי ומקדושין אין לה שום טובה וא"ת אדם
- 18 שקנה מחבירו שום דבר נתחלקל ויכל המפקח
- 19 דאדעתא דהכי לכו קנה ויל יתקם לאו בלוקח
- 20 לדוריה תלךא מילתא אלא כמו כן בדתע מוכר
- 21 ומוכר אקנה ליה אדעתא דהכי אכל הכא
- 22 דרדושין ברידה קיימא והוא אינו חושש היאך
- 23 יעשה להתקדש שכן גבי מקדש נמי ברידה קאי
- 24 וכן נתון הגזול בדידה קאי. ועיי' בתוספות בחובות
- 25 מה ד"ה שלא
- 26 אמר

אין חולקים. מנתות בגד מנתות וקרנן בגד קרנן מלכל בני אהרן תהיה איש באהיו נפקא לן בקדושין (דף ג) ובמנחות פרק אלו מנחות (דף עג) וירשין. הגר הן או מקבלי מנתות גביה הן מיניו האי דירתי. ירשה זאת נפלה לכן ובריי היא לפניהן שאילו היה הגר קיים והן זה אומר לו הרי שלך לפניך: רב ועירי כעני להכי אפילו אם תאמר למקבלי

מנתות הוה לא לא פקעיא לן דקא מתינה להיב ליהויתקא. וצרי לה לפניה: בגון שפילו לו לבחן: קנח. ותומים שקנו בהמות: בתפיסת הפית. כלומר נפלו בהמות בירושן עז ולא חולקו הלוקח. לקח עשרה טלאים שלא נתעשרו מן השוק: פטור. ובקנסות בבורות מפרש טעמא בבבלי ופרש וכלל. לכל קדשי בני ישראל לך נתונים למשקח כלל וזה יהיה לך מקוש הקדשים מן האש פרט כל מתינה בפני עצמה וכל תרומת קדשים חוץ וכלל וזהו כתיב בריית מלח עולם הוא וגו' בסוף הפרשה (מגדבר יח) כל התפנין כלל וזה יהיה לך התורה כולה שניתנה לדרוש בבבלי ופרט וכלל ובאילו קיים כל הקדשות שניתנה בהן בריית מלח: עשר בפקדוש. ואכל לפניה מן הקלעים: ארבע בירושלים. כל העיר: ועשי שבטאי. בעיר ארץ ישראל: אשם ודאי. ומשה הן גזילות מעילות שפחה חרופת נזיר ומצורע וחד חשיב לה: אשם תלוי. כל על ספק פרת שלא נודע לו שעבר ודאי שקיבא וזכתי שלבי צבור. כבשי עצרת העשרא שלמים בדרבתי (ויקרא כג) ועני כבשים בני שנה וקדשי קדשים הן בדרבתי (שם) קדש יהיו זיל לבחן ונאכלים לפניה מן הקלעים עשר ששן של מצורע. מה שבטאי בלוג מיציקה לפי כותן של השמאלי ואכל לבנהים ודנאי במנחות (דף עג) ובבבלי (דף מד) לכל קרבנם לרבות לזו שמן של מצורע דהוא ימני קריו קרנן דבתיב והקריב אותו לאשם ואת לזו השמן וסמך ליה לקרא קמא קושש הקדשים תאכלנו בוישק קרה פוזה העופר. מנחה העומר נקמעת ושיחיה נאכלים וכל מנתות קדשי הקדשים הן בדרבתי לא (תאכל עליו חמץ) וגו' ושרי מנחות. כל מנחות הנקמעות מנחה נדבה ומנחת חוטא ומנחת סוטה: תבבוי. כבוד תם נאכל כל העיר וכן הבכורים צריכין חזקה בדרבתי (דברים יב) ואכלתם שם לפני ה' ואליהם וגו' ואמר מר תרומת דך אלא בכורים מנות (דף טו) והפורם פתודה. הוה ושוק ארבע חלות מארבע מינים שבה חלות ומזן ירוקין חמץ ירובה ובתיב (ויקרא ז) הקדש ממנו אחד מן קרבן תרומה לכלה הוורק וגו': והפורם פטיל נזיר. וזהו בשלה וכלה ורקיע והוה ושוק של שלמים בכלל הוורק הוא והוורק שלמים אקרי ותיק תרתי הוורק ואיל נזיר משום דמיתין לתדדי חשיב ליה כתיב דבאמר בדרבתי חולין בפרק הורג: וערות קדשים. ערות עולה ותשאות ואשמות אכל קדשים קלים ערותיתן כלעלים כדאמר בנחלים פרק טבול יום (דף קג) ומשיח קא חשיב ליה

דאמר מר קנו בתפיסת הבית הייבין או דלמא מקבלי מנתות הוה ותנן הלוקח והתימן או במתנה פטור ממעשר בהמה מאי ת"ש עשירים וארבע מנתות בהונת ניתנו לאהרן ולבניו וכו'לן ניתנו בבבלי ופרט וכלל וברית מלח על כלל ופרט שכלל ופרט וכלל וברית מלח ואלו הן עשר במקדש וד' בירושלים ועשר בגבולים עשר במקדש חטאת בהמה וחטאת העוף ואשם ודאי ואשם תלוי וזכתי שלמי צבור ולזו שמן של מצורע ומותר העומר ושתי הלחם הפנים ושירי מנחות וארבע בירושלים תבבוי והביכורים והמזרם מן התודה ואיל נזיר ועורות קדשים ועשרה בגבולין תרומה ותרומת מעשר וכלה וראשית הגז והמתנות ופרדיו הבן ופרדיו פטר חמור ושדה אחוזה ושדה חרמים וגול הגר וקא קרי מיהת מתנה ש"מ מקבלי מנתות הוה ש"מ: נתן את הכסף לאנשי משמר [וכו]: אמר אפי' ש"מ כסף מכפר מחצה דאי לא מכפר הוה אמינא מהדר לירושין מ"ט אדעתא דהכי לא ירב ליה אלא מעתה חטאת שמתו בעליה תיפוק לחולין דאדעתא דהכי לא אפרשה אמרי חטאת שמתו בעליה הלכתא גמירי לה דלמיתה אולא אלא מעתה אשם שמתו בעליו ליפוק לחולין דאדעתא דהכי לא אפרשה אשם נמי הלכתא גמירי לה כל שבחטאת מתה באשם ורעה אלא מעתה יכמה שגפלה לפני מופה שחון תיפוק בלא תליצה דאדעתא דהכי לא קדשה עצמה תתם אגן סתרי

דמינה

בתי הך בירושלים למעטי דאין נחשבים בתי הך דגבולים דהני ערות לא מתיחיה ליה אלא בירושלים ובתי הך דבמקדש הך דבמקדש לא נאכלה ומכרה גזר כשהלוקח מחזירה ביוכל מתחלקת לבנהים: וישדו הרמים. ישראל שהתירמו שדיה: וגול הגר. נמי קרי ליה מתנת בגבולין שאם נתנו לבחן המשמר חוץ לירושלים יצא ואיל אשמו יעלה לירושלים להקריב אדעתא דהכי. דלא תיקו ליה כפרה: תיפוק לחולין. ולא תחול למיתה: באשם ורעה. עד שיימנן ויקבר ופלו דמיו לקח המזבח עולה לשם וערה לבנהים זה מדרש דרש ותיקע הבחן בשקלים (דף טו) ובתמורה (דף כג) וכל זמן שהוא תם אין יוצא לחולין לימכר לפיכך

ירעה והוא מעצמו אין יכול להשתנות מאשם בעולה

דמינח ניהא לה. להתקדש לראשון שהוא שלם על ספק זה שאם ימות תנקה לאחיה: טן די. גוף שנים כלומר אשה בכל דהו ניהא לה: זה זכה בשלו וזה זכה בשלו. ונהו נמי לרבנן דקנסו ליהויריב דקבול אשם מקמי כסף אלא לרבי יהודה מט דקניס לידעהו: לדברי רבי יהודה. ואע"ג דקניס ליה לידעה ה"מ היבא דאשם ראשון קניס דיכולין בני יהויריב להקריבו בעוד משמרתן קיימת ובהכשר אבל

אָמַר רבא לעורו. תימה דהכא משמע אפילו בפסול קודם ויריקה וגם כשהעור מחובר עדיין בכשר ונעשה בו פסול קודם שחישתה שהביא קודם הכסף שרי הנהא וכוהבין בפרק טבול יום (דף קד. ושם) אמר רבי דם מרצה על העור בפני עצמו פי' כשהוא מופשט ואירע פסול בכשר הדם מרצה על העור וכשהוא עם הכשר וגולד בו פסול קודם ויריקה הרי הוא כיוצא בו אחר ויריקה הירצה בשר שעה אחת

ויפשיטנו ועורו לכהניס אלמא כשהוא עם הכשר ונפסול קודם ויריקה יוצא לשריפתו והכא אירע בו פסול קודם שהובא קודם הכסף ואמאי לא יצא העור לשריפה

ת"ל העולה עולה ראשונה. פי' ראשונה שפירשת פנחס וכי היכי דמלבד עלות הבקר גלי לך הנהו דמלבד דבר הקודם לו קאמר הכי נמי מלבד איל הכפורים דבר הקודם לו קאמר ותימה דילין הכא מהעולה ובפרק כל התדיר (ובזהו דף פט. ושם) יליף מלבד עלות הבקר לחזיהו ו"ל דהתם נמי אהעלה קסמין ועוד גש

תירין אדר נאין להאריין בא:

וילמד הקדש מהדיוט מתקדש. תימה אמאי איצטרך קרא לעיל בני הדיוט שאם הביא אשמו עד שלא הביא גזול לא יצא ילף מהקדש ונש לומר דאי לא דאשבחן שהשחה בכתוב הדיוט להקדש לחך מילתא לא תהי ילפינן האי מתאי לעגן שאר דברים אבל השתא דאשבחן שהשחה אותן דבמרווייהו אם הביא אשמו תחילה לא יצא כמו כן יש להשוותם לעגן שאר דברים:

הדרן עלך הגזול עצים

דמניח ניהא לה בכל דהו כריש לקיש דאמר ר"ל טב

למיתב טן דו מלמיתב ארמלו: נתן את הכסף ליהויריב וכו': תנו רבנן נתן אשם ליהויריב וכסף לידעהו יחזור כסף אצל אשם דברי רבי יהודה

וחכמים אומרים יחזור אשם אצל כסף היכי דמי אילמא דיהיב ליה אשם ליהויריב במשמרתו ליהויריב

וכסף לידעהו במשמרתו לידעהו זה זכה בשלו וזה זכה בשלו אמר רבא הכא כמאי עסקין דיהיב אשם ליהויריב במשמרתו ליהויריב וכסף לידעהו במשמרתו

דיהויריב ר' יהודה סבר פיון דלאו משמרת לידעהו היא לידעהו קנסין ליה הלכך יחזור כסף אצל אשם ורבנן סברי שלא פדיון הוא עבוד בני יהויריב דקיבולו

אשם מקמי כסף הלכך לדידהו קנסין להו ויחזור אשם אצל כסף תניא אמר רבי לדברי רבי יהודה אם קדמו בני יהויריב והקריבו את האשם יחזור ויביא אשם אחר ויקריבוהו בני ידעהו וכוו הללו שבידון

אמרי למאי הו אשם פסול הוא אמר רבא לעורו תניא אמר רבי לדברי רבי יהודה אם קניס אשם יחזור אשם אצל כסף והא רבי יהודה יחזור כסף אצל אשם אית ליה הכא כמאי עסקין פגון דנפק משמרתו

דיהויריב ולא תבעו והא קמ"ל דאחולי אחילו גבייהו תניא אידך אמר רבי לדברי רבי יהודה אם קניס אשם יחזור כסף אצל אשם פשיטא הכי אית ליה הכא כמאי עסקין פגון דנפיק משמרתם דתני ודחני ולא תבעו מהו דתימא אחולי גבי דרדי קמ"ל דאמרינן פיון דלא תבעי

והתניא מנין שלא יצא דבר קודם לתמיד של שחר תלמוד לומר ועוד עליה העולה ואמר רבא העולה עולה ראשונה אמר ליה אגא מאשר יכפר בו נפקא ליה ועדיין לא כיפר: נתן לו את התרן וכו': ת"ר מנין שאם הביא מעולתו ולא הביא אשמו ולא הביא מעולתו שלא יצא תלמוד לומר כיפר באל האשם ונסלח לו אמר רבא מעולתו שלא יצא תלמוד לומר באל האשם האשם מעכב פך חומש מעכב באל האשם ונסלח לו איל ואשם מעכבים בהקדש ואין חומש מעכב וילמד הקדש מה הדיוט והדיוט מתקדש הקדש מה הדיוט מה אשם דהתם קרן אף אשם דהכא קרן

הקדש מה הדיוט מה אשם מעכב וילמד הקדש מה הדיוט מה אשם דהתם קרן אף אשם דהכא קרן והדיוט מתקדש מה הקדש אין חומש מעכב אף הדיוט נמי אין חומש מעכב:

הדרן עלך הגזול עצים

1 קדמו והקריבוהו בפסול דאשם הכא קודם

2 הדרן פסול הוא כדמפורש לקמן יתן אשם השני לידעהו: למאי הוי. דקתני זכח כגון דנפק

3 משמרתם. דהני דרבי ולא תבעו בני יהויריב את הכסף במשמרתם ולא בני ידעהו את האשם

4 במשמרתם ואיצטרך לאשמועין דלא מיטא טעמא דרבי יהודה דתבעו בני יהויריב שיתחור

5 בעוד משמרתן קיימת אבל היבא דלא תבע מחלו לבני ידעהו קמ"ל. דכיון דבני ידעהו נמי

6 לא תבעו לאשם במשמרתן יחזור כסף אצל אשם ויקריבוהו בני יהויריב כשהחזיר שבת

7 במשמרתם. האשם המושב לה' לכתן מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו. כלומר לא קרב האיל

8 עדיין אמא מאשר יכפר קאמינא. דכתיב בלשון עתיד מודלא כתיב אשר כיפר ומשמע דכשהשיב

9 לכתו את האשם דהיינו קרן הכסף עדיין לא כיפר: מנין שאם הביא מעולתו. גבי נהנין מן

10 ההקדש קאמר: מעולתו. קרן דהקדש שמעל בו: באל האשם ונסלח. משמע אין סליחה אלא

11 בשניהם איל במשמעו האשם קרן כדילין לקמיה הקדש מהדיוט מה האשם דכתיב בגזל

12 הגר קרן הוא כדאמר לעיל (דף קי.) אף אשם דכתיב בהקדש קרן הוא: באל האשם. משמע

13 באל שהוא בא חובה לאשם שהוא קרן אלמא קרן ברישא מייחא אין חומש מעכב. את

14 הקבירה

הדרן עלך הגזול עצים

15 הדרו ברישא: שהמביא גזולו עד שלא הביא אשמו [וכו']:

16 מנתנו מילי אמר רבא דאמר קרא האשם המושב לה' לכתן מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו מכלל דכסף ברישא אמר ההוא מרבנן לרבא אלא מעתה מלבד עולת הבקר הכי נמי מכלל דמוספין ברישא

17 והתניא מנין שלא יצא דבר קודם לתמיד של שחר תלמוד לומר ועוד עליה העולה ואמר רבא העולה עולה ראשונה אמר ליה אגא מאשר יכפר בו נפקא ליה ועדיין לא כיפר: נתן לו את התרן וכו': ת"ר מנין שאם הביא מעולתו ולא הביא אשמו ולא הביא מעולתו שלא יצא תלמוד לומר כיפר באל האשם ונסלח לו אמר רבא מעולתו שלא יצא תלמוד לומר באל האשם האשם מעכב פך חומש מעכב באל האשם ונסלח לו איל ואשם מעכבים בהקדש ואין חומש מעכב וילמד הקדש מה הדיוט והדיוט מתקדש הקדש מה הדיוט מה אשם דהתם קרן אף אשם דהכא קרן

18 והדיוט מתקדש מה הקדש אין חומש מעכב אף הדיוט נמי אין חומש מעכב:

הדרן עלך הגזול עצים

הגזול ומאביל. לאו דוקא מאביל דהיה נתון להם דפטורין לרב חסדא דמוקי בגמרא מתניתין לאחר יאוש הדיה ליה יאוש ושינוי רשות אלא אורחא דמילתא נקט אי נמי דוקא נקט מאביל אמר ר' חסדא דלא חשיב שינוי רשות במה שנתון לבניו הסמוכין על שולחנה אפילו לשמואל דאימיר בבבא נבבא מבעיא (דף יב.) דמציאתהו לעצמן כיון דאביליה נתון להם ומנותניו עליו לא חשיב שינוי רשות ומיהו לרב דאית ליה יאוש כדי קני ואמר נמי בפירוקו (דף טז.) דאית ליה לרב חסדא ואיב' לדדידה נמי צריך לרדמייהו מתניתין ואחר יאוש בדמוקי רב חסדא לרדמייהו ואפי' היכא דאביל לא דוקא דהיה נתון ועד י"ל דלרב נמי מאביל דוקא ודברך המסוים: גזול ולא נתניאשו העגלים וכן אתר בו. אבל נתניאשו אין גובה אלא מן הראשון כיון דאבילו האחרון ואפי' היכא דאביל לא אבילו התייב להחזיר בגון היכא דליכא שינוי רשות שיתניאשו אתר שבא ליד השני וכן מושגע למקן דאוקים ר' חסדא ברייתא דר' אושעיא דקתני גזילה קיימת חייבין אתר יאוש משום דרשות יורש לאו ברשות לוקח דמי כדבא ואפי' אין גזילה קיימת קתני דפטור ותימה כיון דכי הגזילה קיימת חייבין אמאי פטורין כשאיבולום וכן קשה לרמי בר חמא דדמוקי רבי קני יאוש ועד לרב חסדא ולרבא כיון דרשות יורש לאו ברשות לוקח דמי מה לי לפני יאוש מה לי לאחר יאוש אפי' אין גזילה קיימת חייבין וי"ל דדרשינן מקרא לקמן בשמעתין דפטור באין גזילה קיימת אלא כמי שגזל יחזיר מכאן אמרו הגזול ומאביל בו ומסתברא ליה לרב חסדא לאוקמי קרא דדוקא לאחר יאוש רמי בר חמא מוקי לה אף לפני יאוש ומיהו לרב דאמר דדמוקי רבי קני יאוש ועד לרב חסדא לדדידה צ"ל דאסמכתא היא דבלאו קרא נמי פטורין כיון דביאש בדי קני נהי שבמגילה קיימת חייבין ונרש בסמוך בע"ה מיהו קשה למי' במרובה (לעיל דף טו.) דאשתעבוד גזילה מה כרב הגזילה מה מ"מ ולא דריש אשר גזל אם בעין אשר גזל יחזיר אלא למעטוי גזל אביו מנא ליה האי דריש ואין לומר דאותר אמורא יסבור דיאוש כדי קני דהשתא לא צריך להאי דרישה ואסמכתא היא דקא ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן דריש ברש הגזול (לעיל דף צד.) דב תורה גזילה המשנית תוצרת בעין מודהיה את הגזילה מימ ולית ליה

הגזול ומאביל את בניו והניח לפניהם פטורין מלשלם ואם היה דבר שיש בו אחריות חייבין לשלם: גמ' אמר רב חסדא גזל ולא נתניאשו הפעלים ובא אתר ואבילו ממונו רצה מזה גובה רצה מזה גובה מאי שמעא פל כפמה דלא נתניאשו הפעלים ברשותיה דמריה קאי תנן הגזול ומאביל את בניו והניח לפניהם פטורין מלשלם תיובתא דרב חסדא אמר ר' רב חסדא פי תניא התיא לאחרי יאוש: אם אומרת רשות יורש לרשות לוקח דמי רבא אמר רשות יורש לאו ברשות לוקח דמי והיא כבמאי עסקינן כשאבולום הא מדרקתני סיפא אם היה דבר שיש בו אחריות חייבין לשלם מפלל דרישא בגזילה קיימת עסקינן אמר ר' רבא הכי קאמר אם הניח להם אביהם אחריות ונכסים חייבין לשלם והיא כמתני ליה רבי לרבי שמעון בריה לא דבר שיש בו אחריות ממש אלא אפילו פרה וחורש פה חמור ומחמר אחריו חייבין להחזיר מפני פבוד אביהו אלא אמר רבא פי שכיבנא ר' אושעיא נפיק לוותי דתריצנא מתני' פנותיה דתני רבי אושעיא הגזול ומאביל את בניו פטורין מלשלם הניח לפניהם גזילה קיימת חייבין אין הגזילה קיימת פטורין הניח להם אביהם אחריות ונכסים חייבין לשלם אמר מר אין הגזילה קיימת פטורין נימא תייהו תיובתא דרב חסדא אמר ר' רב חסדא פי תניא התיא לאחרי יאוש אמר מר גזילה קיימת חייבין לשלם נימא תייהו תיובתא דרמי בר חמא אמר ר' רמי בר חמא פי תניא התיא לא

הגזול ומאביל את בניו והניח לפניהם פטורין מלשלם ואם היה דבר שיש בו אחריות חייבין לשלם: גמ' אמר רב חסדא גזל ולא נתניאשו הפעלים ובא אתר ואבילו ממונו רצה מזה גובה רצה מזה גובה מאי שמעא פל כפמה דלא נתניאשו הפעלים ברשותיה דמריה קאי תנן הגזול ומאביל את בניו והניח לפניהם פטורין מלשלם תיובתא דרב חסדא אמר ר' רב חסדא פי תניא התיא לאחרי יאוש: אם אומרת רשות יורש לרשות לוקח דמי רבא אמר רשות יורש לאו ברשות לוקח דמי והיא כבמאי עסקינן כשאבולום הא מדרקתני סיפא אם היה דבר שיש בו אחריות חייבין לשלם מפלל דרישא בגזילה קיימת עסקינן אמר ר' רבא הכי קאמר אם הניח להם אביהם אחריות ונכסים חייבין לשלם והיא כמתני ליה רבי לרבי שמעון בריה לא דבר שיש בו אחריות ממש אלא אפילו פרה וחורש פה חמור ומחמר אחריו חייבין להחזיר מפני פבוד אביהו אלא אמר רבא פי שכיבנא ר' אושעיא נפיק לוותי פנותיה דתני רבי אושעיא הגזול ומאביל את בניו פטורין מלשלם הניח לפניהם גזילה קיימת חייבין אין הגזילה קיימת פטורין הניח להם אביהם אחריות ונכסים חייבין לשלם אמר מר אין הגזילה קיימת פטורין נימא תייהו תיובתא דרב חסדא אמר ר' רב חסדא פי תניא התיא לאחרי יאוש אמר מר גזילה קיימת חייבין לשלם נימא תייהו תיובתא דרמי בר חמא אמר ר' רמי בר חמא פי תניא התיא לא

ואם הניח להן אביהן אחריות נכסים חייבין לשלם. למי' דמלוה על פה אין גובה לא מן הורשנים ולא מן המקלחות בנט פשוט (כ"ב דף קעה) איבא לאוקמי כשעמד בדין דהיה חסדא בשטר כמנוכח בבבא דוכתי: וע' תוס' לעיל קה. ד"ה מלוה ע"פ:

דמתיצנא מתניתין פנותיה. כד היה ליתרץ משניית כמותו כדאשכחן באיזוהי נשך (כ"ב דף ט"ב) ביצי דכח ליחמו חשיפ אבלי בשביל שהיה מתירץ משנה אחת לא היה אומר כן: אין גזילה קיימת פטורין ליקא מתיהו תיובתא דרב חסדא. מירשא דמוקח דתניא גזול ומאביל את בניו פטורין רב חסדא קל כקח דלא ידע דלאחר: יאוש מיידי כפי ידו ופריקי ליה לעיל ממתניתין אלא משום דנתיא ליה למפרך משום דפריקי מיהו לתרווייהו לרמי בר חמא ולרב חסדא: רב חסדא מוקי ליה לאחר יאוש. ואת' רב דקבר יאוש כדי קני וקבר נמי פרב חסדא ועי' צריך לאוקמי נמי לאחר יאוש אי' כי גזילה קיימת אמאי חייבין כיון דיאוש כדי קני וי"ל דרב מוקי לה כדבר המסויים והא דקתני אין גזילה קיימת פטורין היה הדי'מ פלוגי בגזילה קיימת גופה בין דבר המסויים לשאיין מסויים אלא דנתיא ליה לאשמעינן דאפילו בדבר המסויים אין גזילה קיימת פטורין אע"פ דאשאי מאביל מה שגזל אביהן וכן ברייתא דמוקח דתניא גזול ומאביל את בניו פטורין מלשלם ומיבעי ליה לאוקמי אליבא דרב חסדא לאחר יאוש לרב צריך לאוקמי כדבר המסויים מילתא אם הניח לבניו גזולים חייבין לשלם וכן באידן קתני בין גזולים בין קטנים חייבין ואי כדבר שאינו מסויים אמאי חייבין לרב כי דאיירי לאחר יאוש ופלגינה הני ברייתות אליבא דרב אם קטנים חייבין משום כבוד אביהן אי לא והא כסומכוס והא כרנן ופלוגתא דסומכוס ורנן כסומור מיבעי ליה לאוקמי אליבא דרב חסדא דכפי אי שריך בטעמי טעמא דכבוד אביהן אי לא אבל לרמי בר חמא דמיידי ברייתות לפי יאוש ולרב חסדא דאיירי לאחר יאוש פלוגי בגזילה גמורה שבידי קטן ולא כנאף קטן אם מקבלין עדים לחוצאי מיזו או לא וכן פלוגתא דסומכוס ורנן:

לפני יאוש. יאוש דשיניו רשות בלא יאוש לא קני וכי אין גזילה קיימת שאכלה אבירי מות אביהן פטורין דלית ליה דרב חסדא: מאן דמתני לה. להא דרבי בר חמא אביריתא כ"ש אמתניתין דליבא קמא אחרניא למפטריה אלא האי כל כמה דלא מחסרת לה למתניתין משמע דגזילה קיימת: מאן דמתני לה אמתניתין אבא אביריתא רבי בר חמא. משום

אע"פ שהו יודעין שהם של רביה כו. וא"ת והיכי מד קדק מניה דכרשות לוקח דמי דאפילו לא כרשות לוקח דמי א"ש דפטורין כיון דמדינת נתן לו ליתנהו גביה בתורת גזילה אלא בתורת הלואה ולכך אין תיביבן להחזיר דמיהו כן פה אינו גובה מן היתורין וי"ל דאע"ג דמדינת נתנם לו אימנייהו גביה בתורת גזילה דהו כותינהו כשעת דביתו ולא לשם מתנה אלא בתורת רביה ומקרי גזילה בעיניה כיון שהשפעת געזן והוה תיביבן להחזיר אי לאו דכרשות לוקח דמי והוה שינוי רשות:

ולא פש לך גביה ולא מדיד פטורין. מנו שהו יבולין לומר התורנו לך א"נ כגון שאין עדי גזילה אלא הודאת הנכים בלבד:

קטנים והא קמא קטנים פטורין. ל"ג דהא לא קושטא היא והדאית דלעיל סומכוס ור"ח ברבנן כדפריש בבקטורס אלא ה"ג בכל הספרים ואבילת קטן מדי משקש את בית לא יתא אלא מיק קטן וחסו חשבונית רעה כו והוה דמי למפרך מאבילת גדולים אמאי תיביבין כי אכלו לרב חסדא לאחר יאוש ולרמי בר חמא לפני יאוש אע"ג דכ"י גזילה קיימת תיביבין כי אכלו פטורין כדפ"ל אלא פריך דמי ליתן אקטנים וליבא לאוקמי כגון שהניחו לתן אבירית אחרית נכסים ולחכי א"ש דהא גדולים תיביבין לשלם אבל קטנים קשה דמיני וש לפטור משום דאין מקבלין עדות אלא בפני בעל דין דהא לא פטורין מהיא

טעמא אלא אמתניתין ולא ברבנן. אבל

פטורין מלשלם הניח לפניהם ואכלום בין גדולים בין קטנים תיביבין קטנים מי מתיביבין לא יהא אלא דאויק אוזיקי א"ר פפא הכי קאמר הניח לפניהם ועדיין לא אכלום בין גדולים בין קטנים תיביבין אמר רבא הניח להם אביהם פרה שאולה משתמשין בה כל ימי שאולתה מתה אין תיביבין פאונסיה כסבורים של אביהם היא ונבחהו ואכלוה משלמין דמי בשור בול הניח להם אביהם אחריות נכסים תיביבין לשלם איבא דמתני לה ארישא ואיבא דמתני לה אסיפא מאן דמתני לה ארישא כל שכן אסיפא ופליגא דרב פפא מאן דמתני לה אסיפא אבל ארישא לא ותיינו דרב פפא דא"ר פפא היתה פרה גנובה לו ונבחה בשבת חיוב שכבר תיב בגיניה קודם שיבא לדי איסור שבת היתה פרה גנובה לו ונבחה בשבת פטור שאיסור שבת ואיסור גניבה באין פאחד ת"ר והשיב את הגזילה אשר גזל מזה ת"ל אשר גזל חזיר געין שגול מפאן אמרו הגזול ומאכיל את בניו פטורין מלשלם הניח לפניהם בין גדולים בין קטנים תיביבין משום סומכוס אמרו גדולים תיביבין אמרו פטורין בר חמאה דרבי ירמיה טרק גלי באפיה דרבי ירמיה אהא לקמיה דרבי אבין אמר שלו הוא תובע א"ל והא מיתנינא סהדי דאחויקו ביה פתי דאבותי א"ל וכי מקבלין עדים

לפני יאוש רב אדא בר אהבה מתני להא דרבי בר חמא אהא הניח לתן אביהו מעות של רביה אע"פ שידעין שהו של רביה תאלום דקיימי עיין אה"פ בר חמא זאת אומרת רשות יורש פרושות לוקח דמי רבא אמר לעולם אימא לך רשות יורש לאו פרושות לוקח דמי ושאני הכא דאמר קרא אל תקח מאתו נשך ותרביית אהדר ליה פי תיבי דנחוי פהדך ליתיה קא מוהר רהי רחמנא לכריה לא מוהר ליה רחמנא מאן דמתני לה אביריתא כ"ש אמתניתין מאן דמתני לה אמתניתין אבא אביריתא רמי בר חמא פרוכה מתני לה ת"ר הגזול ומאכיל את בניו פטורין מלשלם הניח לפניהם גדולים תיביבין לשלם קטנים פטורין משחשב אבינו עמך פטורין משום דאמרו אין אנו יודעין פטורים אמר רבא הכי קאמר גדולים שאמרו יודעים אנו החשבונות שחשב אבינו עמך ולא פש לך גביה ולא מדיד פטורין תניא אידך הגזול ומאכיל בניו פטורין מלשלם הניח לפניהם ואכלום בין גדולים בין קטנים תיביבין קטנים מי מתיביבין לא יהא אלא דאויק אוזיקי א"ר פפא הכי קאמר הניח לפניהם ועדיין לא אכלום בין גדולים בין קטנים תיביבין אמר רבא הניח להם אביהם פרה שאולה משתמשין בה כל ימי שאולתה מתה אין תיביבין פאונסיה כסבורים של אביהם היא ונבחהו ואכלוה משלמין דמי בשור בול הניח להם אביהם אחריות נכסים תיביבין לשלם איבא דמתני לה ארישא ואיבא דמתני לה אסיפא מאן דמתני לה ארישא כל שכן אסיפא ופליגא דרב פפא מאן דמתני לה אסיפא אבל ארישא לא ותיינו דרב פפא דא"ר פפא היתה פרה גנובה לו ונבחה בשבת חיוב שכבר תיב בגיניה קודם שיבא לדי איסור שבת היתה פרה גנובה לו ונבחה בשבת פטור שאיסור שבת ואיסור גניבה באין פאחד ת"ר והשיב את הגזילה אשר גזל מזה ת"ל אשר גזל חזיר געין שגול מפאן אמרו הגזול ומאכיל את בניו פטורין מלשלם הניח לפניהם בין גדולים בין קטנים תיביבין משום סומכוס אמרו גדולים תיביבין אמרו פטורין בר חמאה דרבי ירמיה טרק גלי באפיה דרבי ירמיה אהא לקמיה דרבי אבין אמר שלו הוא תובע א"ל והא מיתנינא סהדי דאחויקו ביה פתי דאבותי א"ל וכי מקבלין עדים

טעמא אלא אמתניו כ"ש אביריתא דמתניתין איבא לאוקמא באכלום אבא ברייתא קמני שידעין שהו של רביה תאלום דקיימי עיין אה"פ פטורין דרשות יורש כרשות לוקח ומאן דמתני לה אביריתא אבא אמתניתין רמי בר חמא בשאכלום מתני לה כרבא ויראשוו משעתי ויעשו: גדולים תיביב. רבא בר חמא מוקף לה לפני יאוש: קטנים פטורים. דלאו בני דינא ניהו ואע"פ דגזילה קיימת מיהו מחסרת גוביינא וסומכוס הוא דפטור קטנים לוקח ואין אנו יודעין חשבונות. ושקמא אבינו חשבו לך דמים: משום דאין יודעים פטורים. בתמיה הואיל ויודעים שבגזילה באה לידו דברי ושקמא הוא וברי ערוף: לא יהא אלא דאויק אוזיקי. לכנס ולחצר דגזול ודחיקי מי מחיבי קטנים לוקח והא אין נתן לעיל (ד"ה פ) והם שחבלו באחרים פטורים והכא כיון דאכלום מאן כפי להו לשלומי: הניח לפניהם. ועדין לא אכלום אפילו קטנים חייבים כיון דגזילה קיימת ברשותא דמריה הוא ורבנן הוא דפליגי עליה דסומכוס ולא תקשי אביריתא דלעיל דאמר גדולים תיביבין קטנים פטורים: אין תיביבין פאונסיה. ולא קבילי עליהו נטירותא: בול. כל הוא חשבינא בארבע דקרו וכן כל היבא דתיב בול פברק מי שטרע נכ"ב ר"ח (קמ"ו) והיינו שני שלשי דמים וכולהו דמים לא נשלמו דאי הוה דיעו דבעי שלומי לא הוה אבלי בשרא והעור יחזרנו כמות שלום: איבא דמתני להא הניח לתן אביריתא רשותא נכסים תיביבין: ארישא דקאמר מתה אין תיביבין פאונסיה ואם הניח לתן אביהן קרקעות תיביבין לשלם אדמתבעה נכסים מחייב אבהוהו דקסבר רבא חיוב אונסים משעת שאלה מוטל על השואל ופליגא דרב פפא דאמר לקמן לא רמי חיוב אונסים אשואל עד שעה שתיאסו: ואיבא דמתני לה אסיפא. טבוחה ואבלה משלמים דמי כשר בול הוא הניח לתן אביהן קרקע משלמין פטורין פשע דהא אינה במקום אבהוהו והואיל והו אכלה משלמי: אבל ארישא. דמתה כדרכה לא דלא אמרין אשתעבד נכסים דלא רמי חיוב אונסין על השואל על שעת אונסין והכא כי אמתניא ליתיה לשואל והני לא קביל עליהו מדיד: והיינו דרב פפא דאמר היתה פרה גנובה לו ונבחה בשבת ונבחה בשבת קודם שיבא לדי איסור סקילה ואף על גב דהקטא לא אתי עליה עד שבת לא פטרינא ליה ממקטא משום חיוב מתנה דאמר באלו גירות (כתובות דף ל"ד) קנס חידוש הוא שחידוש תורה הלקח אע"ג דמקטיל משלם היתה פרה שאולה לו ונבחה בשבת פטור. מן הכל דלא אמרין משעת שאלה מחייב ליה אפראן וקמה כרשותיה אפילו למלאך המות אלא בשעת טביחה הוא דגזילה ואיסור משלם הניח באין אביריתא ואביריתא נכסים תיביבין: או בשומר חנם הכא לפטור עצמו בטענת גניבה אבל שואל נושא שכר ושוכר שאין יבולין להפטר בטענת גנב אין קזן כפל בדאמר בכמה דוכתי לא אם אמרת בשומר חנם שכן משלם תשלומי כפל תאמר ביש כו: שאם אין גניבה אין טביחה ואין מקירה לא גרס ליה ואגן שמעין כאן ובכתובות וכן פירש לנו רבינו שאם אין גניבה אחר שפטור מן התקן משום דקם ליה כדרכה מניה אין טביחה קנס נמי לא משלם ואף על גב דחידוש הוא ואין מיתה פטוריהו הכא דליבא קמא פטור דתשלומי ארבעה וחמשה אמר רחמנא ולא תשלומי: ג' ד' וכי מדליח מתכא קרנא הוה לוה: ג' לצאן ד' לכרך ולא היה לי לב להבין את מושל שטעם הוה אין צריך לכאן שהיה אין קנס בשואל תשובה ואפילו אמרין כרב פפא דעו השתא קם בשבת פטור שאם אין גניבה כו' דהתם בגנב עצמו קאי וליבא למפטריה מקנאסא אלא משום האי טעמא אבל כדרב פפא ליבא למנרסא לא התם ולא הכא ואיידו דמילתא דרב פפא אימתר התם גבי מלתא דרבא איבירסא נמי אגב שטפא כדרב פפא והתשובות רב האי גאון מסייעא לי. געין שגול. כלומר אם גזילה קיימת: חזיר אבא אלא גזילה קיימת פטור וברדייה ליבא דלאוקמה אביריתא בר חמאי דרבי ירמיה. קטן והוה טרק גלי. דלת פתוחה בבית אביו סגר ולא הניח ליכנס לפי שהיה רוצה רבי ירמיה להחזיק בה: דאחויקו ביה פתי דאבותי. והיה טוען שאביו מקרה לו או לתנהו:

שלא

אָבֵל אִיתִיהּ בְּמֵתָא לֹא. מִשְׁמַתִּין לִיהּ דַּהֲנֹהוּ אִיתְתָּא וְשִׁיבֵי לֹא עֲבָדִי שְׁלִיחוֹתָם: דְּאִמְרֵי שְׁלִיחָא דְבִי דִינָא אִשְׁכַּחְתִּיהּ וְאָסֵר לִיהּ. אִלָּא מִשְׁדַּרְיִין לִיהּ עוֹד שְׁלִיחוֹת אֲחֵרִיא דְּבִתְרֵיהּ: וְלֹא אֲמָרן אִלָּא דְּלֹא חִלְיָה אֲבָבָא דְבִי דִינָא. אִי מֵתִי הָיוּ פְלוּנֵי בְּיִמֵיהּ לִית לִיהּ אוּרְחָא לְבָבָא דְבִי דִינָא אִלָּא חִלְיָה אֲבָבָא דְבִי דִינָא. אִשְׁכִּיב דְּאִמְרֵי בִי דִינָא אֲמָרֵי לִיהּ אִשְׁתְּלִי. שְׂכָחוּ שְׁלִיחוֹתָם אֲבָבָא דְּשִׁב שָׁב אוּתוּ פְלוּנֵי בְּיִמֵיהּ: עַד דְּאִתָּא לְבִי דִינָא אִי קָרְעִיתָ 1 לִיהּ. וְאִעֵיג דְּאִמְרָא אִתְתָּא אֲבָבָא עַל דְּלֹא צִיית 2 לְבִי דִינָא: אֲמָרָא וְלֹא יָצָא אִתָּן לֹא לֵב קִישָׁם: 3 דְּצִיית דִינָא. וְהִפְרַע לֹה לֹא מִקְרַעֲנֵיהּ לִיהּ. וְאִעֵיג 4 דְּאִמְרָא קָרְעִיתָ: וְלֹא הֵיט אִתָּן בִּין דְּאִמְרָא דְּצִייתָא 5 קָרְעִיתָ. לֹא אִתְרַח דְּלִמָּא לִית לִיהּ זִוּי הַשְׁתָּא 6 וְטַרַח אֲבָל בָּתָּא אִתָּא כָּל פְּמֵה דְּלֹא אִתִּי 7 אֲפִקְרִיתָ הוּא: קוֹבְעִין זְמַן. לִיּוּם שֶׁנֶּבֶשׁתּ וְאָם 8 לֹא יָבֵא מִמֶּנּוּן אוּתוּ לִיּוּם תְּמִישִׁי וְאָם לֹא יָבֵא 9 מִמֶּנּוּן אוּתוּ לִיּוּם שֶׁנִּי וְעַד לְמַחַר לֹא כְּתִיבִין 10 פְּתִיחַ שְׂכָל הַיּוֹם מִמֶּנּוּן שְׁמַא יְבֵא: וְהִבְיִין 11 זִמְנָא בִּימֵי נִסְוִי. אִין מִמֶּנּוּן אָדָם לְדִין גִּבְשִׁין 12 וּבְחִשְׁרֵי שְׁחָן זְמַן קִצְרֵי וּבְצִירָא אֲבָל לְבִתֵּר נִסְוִי. 13 שְׁלֹחַם שִׁיבֵב בְּיוֹם פְּלוּנֵי בְּאִיִר: לְבִנֵי פִלְחָ 14 בְּכֹלָה. בָּאִין לְשִׁמּוּעַ הַדְרָשָׁה כְּכָל שְׁבַת אִתִּי 15 אוּמְרִים לֹא בֵּא בָתָּא שֶׁנִּי לְדִין מִמֶּנּוּן וְלֹא אִתִּי 16 לְכֹלָה: בְּרִיגָלָא. בָּאִין לְשִׁמּוּעַ הַלְבוֹת הַרְגֵל קוֹדֵם 17 הַרְגֵל לִי יוֹם: כִּי אִתּוּ. וְהוּבַע לְקַפְיָה דְּרַב נַחְמָן 18 בְּיוֹם כְּכֹל הַלְחִיץ בְּעֵלֵי דִינֵין לְדִין: אֲפֵר לְהוּ זְמַן 19 לְדִירְבוּ כְּנֻשִׁיבֹו. לְצוּרֵךְ וְיִנְכֵס הַקְּהֵלֵתִי בְּנִתְּסֵב 20 מִשָּׁח וְשִׁלְחָן מָחוּ. בִּין דְּמִדֵּי דְקָאִי בְּגוּ בֵית הוּא 21 וְלֹא מִתְחִיל לְעַלְמָא כִּי פִרְחָ וְחִמּוֹד וְלִיבָא 22 יִדְוָתָא דְאַבְחָתוּן אוּ דִלְמָא בִּין דְּנַפְקֵי וְעִינֵיהּ 23 אִינְשֵׁי לְבִיתֵיהּ וְחֹזֵוּ לֹא אִיבָא וְלֹתוּתָא: וְיַחֲסֵב 24 עוֹד. קִפְרָה וְחִמּוֹד מִן מִשָּׁח וְשִׁלְחָן: **מִתְנִי**: אִין 25 פִּרְשִׁין. לְהַחֲלִיף קְלַעִים כְּפִירוֹת מִנֵּי מוּכְסִים 26 לִישׁוּל פְּרוּטוֹת מִתִּיבָתוּן שְׁוֹחֲתִין בְּהַ מִקְּטָ 27 הַמְכֹס וְכֹן פְּרוּטוֹת שֶׁל בְּנֵי הַמְכֹס שְׁוֹחֲתֵי בֵּיתוֹ. 28 גּוֹלְגוּלֹת וְאִרְנוּנָא לְפִי שְׁחָן שֶׁל גּוֹל: מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ. 29 שֶׁל מוּכַס מִמְעוֹת שֶׁלֹּא: אוּ מִן הַשּׁוּק. אִי שֶׁל 30 מִעוֹת שְׁוֹחֲתֵי אִרְנוּנָא לְפִי שְׁחָן שֶׁל גּוֹל: מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ. 31 אֲבָל נוֹתָן לֹו דִינֵי. לְהַקֵּי חֵיב לֹו פְּרוּטוֹת לְמִכְסֵב 32 מִן הַמְכֹס בְּשֹׁדֵה חֵצֵי דִינָר וְאִין לֹו פְּרוּטוֹת נוֹתָן 33 לֹו דִינֵי כִסְף וּמִקְבֵּל הַיִּמְנוּ פְּרוּטוֹת שְׁוֹחֲתֵי חֵצֵי 34 מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּמִצִּיל מִדֵּי: דִינָא דְּמִלְכּוּתָא דִינָא. 35 וְזֶה שֶׁקִּיבֵל אֶת הַמְכֹס מִן הַמֶּלֶךְ דְּבִר כְּצוּב כִּי. 36 וְכִי לְשֹׁדֵה אִין גּוֹלָה שְׂאִין לֹו קֶצֶבָה. אִלָּא נוֹטֵל 37 כְּכָל חֲפֵצָה מִפְּלוּנֵי. שְׁלֹא מֵאֵת הַמֶּלֶךְ אִפִּי שֶׁל 38 קֶצֶבָה: כִּי לְתַבְרִיהּ אֵת הַמְכֹס. וְאִעֵיפֵי שְׂאִין 39 כְּתוּנָתוֹ לְהִנָּחַת לְבִישׁוֹ אֵת לְתַבְרִיהּ בּוּ בְּלִבְיָהּ 40 כְּלָאִים: דִינָא דְּמִלְכּוּתָא דִינָא. וְנִמְצָא שְׁוֹלֵחַ אֵת 41 הַמוּכַס וְיִשְׂרָאֵל זֶה שֶׁקִּיבֵל אֶת הַמְכֹס מִדֵּי הַמֶּלֶךְ 42 נְכַר בְּיִתְרֵיהּ: נוֹדְרִין. קוֹנֵם כָּל פִּירוֹת עַל אֵם אִין 43 תְּבוּאָתוֹ זֶה שֶׁל בֵּית הַמֶּלֶךְ חֵיבֵיהּ. וְרוּחִים: 44 תְּרִים. בְּעֵלֵי תִיגְרָה וְתִרְבִּיהּ וְגוֹלְלֵי מִמּוֹן: בְּמוּכַס 45 שְׁהוּא בְּנֵגְדֵי אָמֵס. וְאִין לְחֵשׁ אֵם גּוֹלֵל הַיָּבָא 46 לְדִיבָא חִילוֹל הַשֶּׁם שְׂאִין מִכֵּן שֶׁחַ מְכּוּזָב: בָּאִין 47 עַלֵי בְּעַקְפִין. בְּחִבְקָה עַד שְׁפִטוֹרֵי אִין 48 הַיִּשְׂרָאֵלִי: אֲחֵרֵי נִמְסֵר. בְּעֵבֵד עֲבָרֵי הַנִּמְסֵר לְכַרִּי 49 בְּשׁוֹק מִשְׁתַּעֵי: 50

וְכִר דְּבִר שְׂאִין מִתְכּוּבֵי מוּתֵר. וְשָׂרֵי אִפִּי לְבִלוֹשׁ וְהָא נִמֵי דְתַנְיָא מוּכְרֵי כִסּוֹת מוּכְרֵין כְּרִדְקֵן וְנוֹמֵךְ בְּכַמְהָ מְדִלְקִין (שְׂבַת דְּכִי כְּטו: וְשֵׁם) כְּרִבִי שְׁמַעוֹן דְּשָׂרֵי דְבִר שְׂאִין מִתְכּוּבֵין הָתָם נִמֵי שָׂרֵי אִף לְבִלוֹשׁ וְלֹא שְׂיִשְׂאֵם דְּקוּקָא עַל כְּתִיפֵיהּ: אִין פּוֹרְטִין לֹא מִתִּיבַת הַמּוּכְסִין. לְרַבָּן דְּאִמְרָר סָתָם גּוֹזְלָה לֹא חָזִי יִאשׁוּ בְּעֵלִים אִ"שׁ וְנִמֵי קִמְנֵי דְבוֹתוֹן דִּינֵי וְחִזְרוּ לֹו הַשָּׂרֵי וְהוּאֵל אִין דִּיעוּ בְּכַרְזוּ שְׂדֵס שֶׁל גּוֹל וְרִשׁ נִמֵי דְאִמְרָר סָתָם גּוֹזְלָה לֹו יִאשׁוּ בְּעֵלִים הַשְׁתָּא הִל יִאשׁוּ וְשִׁנְיֵי רִשׁוֹת מִנֵּי אִין פּוֹרְטִין מְשׁוּם דְּיִבְרָךְ מְנַגַּח הוּא דְּתִיבַת וְכִי מִיחִתָּא לֹו הַחֲצִיעַ עַד גּוֹלְתוֹת שְׁלֵחָם וְדִרְבּוּ כָּל שְׁעָה לְתַבְרֵיהּ שֶׁם: גּוֹדְרִין לְחֻרְגִים. בְּסִרְסִים (רַח כַּח) מִפְּרַשׁ דְּאִמְרָר בְּשְׁפָתֵיהּ נִתְּרֵי סָתָם יִאשְׁרוּ סִפְרוֹת שְׁבַעֲעוֹלָם עַלֵי אֵם אִינָם שֶׁל תְּרוּמָה וּמִחֻשָּׁב כְּלָבוּ הַיּוֹם דְּאִין נִאָסֵר אִלָּא אוּתוּ יוֹם כְּלָבוּ וְאִעֵיג דְּרִבְרִים שְׁבַלֵב אִין דְּרִים מְשׁוּם אֲתָסָא שְׂרוּ לִיהּ הִכִי מִפְּרַשׁ הָתָם וְזִהִי שֶׁיְכּוּל לְחֻשׁוֹב כְּלָבוּ שְׁעָה אֲחִתָּא אוּ גִרַע וְכֹן נִהְגִים בְּשִׁתְּרָאִים מְרִירִים הַיְהוּדִים דְּרִים חֲתוּמִים שְׁלֹא יִצָּאוּ לְדוֹר כְּעֵד אֲחֵרָת: וְכִלְכִי לִידוֹר סָתָם שְׁלֹא יִצָּאוּ וְכַלְכֵם יִחְשְׁבוּ הַיּוֹם וְאִפִּי הוּא מִפְּרַשׁ בְּשְׁפָתֵיהּ שְׁלֹא יִצָּאוּ מִמֶּנּוּ כָּל יְמֵי חַיָּו: וְכִלְכִי לְהַסְרִים וְלְחֻשׁוֹב כְּלָבוּ שׁוֹם תְּנֵיא וְאֵם מְכַסֵּל בְּשְׁפָתֵיהּ בְּלַחַשׁ כִּישׁ דְּדִיר בִּישׁוּל גְּמוּר:

שלא

וְהוּדָה לֹא יִתְבַּיֵּא וְנִמְנָא לֹא בְּיוֹמֵי נִסְוִין וְלֹא בְּיוֹמֵי תְּשִׁירֵי לֹא בְּמַעֲלֵי יוֹמָא סָבָא וְלֹא בְּמַעֲלֵי שְׁבַתָּא אֲבָל מִנִּסְוִין לְבַתֵּר יוֹמֵי נִסְוִין וְבְּיוֹמֵי תְּשִׁירֵי לְבַתֵּר תְּשִׁירֵי קְבַעֲנִין מִפְּעֻלֵי שְׁבַתָּא לְבַתֵּר מַעֲלֵי שְׁבַתָּא לֹא קְבַעֲנִין מֹאֵי מַעֲמָא בְּעַבְדִּיתְהֵי דְשְׁבַתָּא טְרִיד אֲמֵר רַב נַחְמָן לֹא יִתְבַּיֵּן וְנִמְנָא לֹא לְבִנֵי פִלְחָ בְּכֹלָה וְלֹא לְבִנֵי רִיגָלָא בְּרִיגָלָא כִּי הוּוּ אֲחוּ לְקַפְיָה דְּרַב נַחְמָן אֲמֵר לְהוּ וְכִי לְדִירְכוּ כְּנֻשִׁיבֹו וְהָאִידְנָא דִּיאִכָּא רְמֵאֵי חֵיִשְׁיָן: אִם הָיָה דְבִר שְׂנִישׁ בּוּ אֲחֵרִית חֵיב לְשַׁלֵּם: מִתְנֵי לִיהּ רַבִּי לְרִשׁ בְּרִיהּ לֹא דְבִר שְׂנִישׁ בּוּ אֲחֵרִית מְכַשׁ אִלָּא אִפִּילוּ פִּרְחָ וְחֹרֶשׁ בְּהַ חִמּוֹד וּמְחַמְרָא אֲחֵרֵיב חֵיבִין לְהַחֲזִיר מִפְּנֵי כְּבוֹד אֲבוּהֵן בְּעֵי מַיְוִיהּ רַב פְּהֵנָא מִרְב מְטָה וְיִוּסֵב עֲלֶיהָ שׁוֹלְחָן וְאֲוֹכַל עֲלֶיהּ מִהוּ אֲמֵר לוּ תֵּן לְחֶכֶם וְיַחֲסֵב עוֹד: **מִתְנֵי**: אִין פּוֹרְטִין לֹא מִתִּיבַת הַמּוּכְסִין וְלֹא מִכֹּסִים שֶׁל גְּבָאִין וְאִין נוֹטֵלִין מִמֶּה סָדְקָה אֲבָל נוֹטֵל הוּא מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ אוּ מִן הַשּׁוּק: **גְּמ'** תֵּנָא אֲבָל נוֹתָן לֹו דִינֵר וְנוֹתָן לֹו אֵת הַשָּׂאֵר: וּמוּכְסִין וְהָאֲמֵר שְׁמוּאֵל דִינָא דְּמִלְכּוּתָא דִינָא אֲמֵר רַב הִנְיָא פִר פְּהֵנָא אֲמֵר שְׁמוּאֵל בְּמוּכַסֵּי שְׂאִין לֹו קֶצֶבָה דְבִי ר' יִצְאִי אֲמָרֵי בְּמוּכַסֵּי הָעוֹמֵד מֵאִלּוּ אִיבָא דְּמִתְנֵי לֵה אֲהָא לֹא יִלְבַּשׁ אָדָם כְּלָאִים אִפִּי עַל גְּבִי עֲשֵׂרָה פְּגִרִים לְהַכְרִיחַ בּוּ אֵת הַמְכֹס מִתְנֵי דְלֹא פְרַע דְּתַנְיָא אֲסוּר לְהַכְרִיחַ אֵת הַמְכֹס ר"ש אוֹמֵר מִשׁוּם ר"ע מוּתֵר לְהַכְרִיחַ אֵת הַמְכֹס בְּשִׁלְמָא לְעֵינֵין כְּלָאִים בְּהַא קְמִיפְלַגֵי דְמוֹר סָבֵר דְבִר שְׂאִין מִתְכּוּבֵין מוּתֵר וְמוֹר סָבֵר דְבִר שְׂאִין מִתְכּוּבֵין אֲסוּר אִלָּא לְתַבְרִיהּ בּוּ אֵת הַמְכֹס מִי שְׂרִי וְהָאֲמֵר שְׁמוּאֵל דִינָא דְּמִלְכּוּתָא דִינָא א"ר הִנְיָא פִר פְּהֵנָא אֲמֵר שְׁמוּאֵל בְּמוּכַסֵּי שְׂאִין לֹו קֶצֶבָה דְבִי ר' יִצְאִי אֲמָרֵי בְּמוּכַסֵּי הָעוֹמֵד מֵאִלּוּ אִיבָא דְּמִתְנֵי אֵהָא נוֹדְרִין לְתַרְגּוּן וְלְתַרְמִין וְלְמוּכְסִין שְׁהוּא שֶׁל תְּרוּמָה וְשִׁיחַ שֶׁל בֵּית מִלְךָ אַע"פ שְׂאִינֵיהּ שֶׁל תְּרוּמָה אַע"פ שְׂאִינֵיהּ שֶׁל מִלְךָ וְלְמוּכְסִין שְׁהוּא שְׁמוּאֵל דִינָא דְּמִלְכּוּתָא דִינָא א"ר הִנְיָא פִר פְּהֵנָא אֲמֵר שְׁמוּאֵל בְּמוּכַסֵּי שְׂאִין לֹו קֶצֶבָה דְבִי ר' יִצְאִי אֲמָרֵי בְּמוּכַסֵּי הָעוֹמֵד מֵאִלּוּ ר' אִשִּׁי אֲמֵר בְּמוּכַסֵּי פִנְעֵי דְתַנְיָא וְיִשְׂרָאֵל וְכַנְעֵנִי אִנְשֵׁי שְׂבָאֵי לְדִין אִם אֲתָה יְכוּל לְזַבְחוּ בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל וְזִבְחוּ וְאֲמָרוּ לוּ כִּד דִּינֵינוּ בְּדִינֵי פִנְעֵנִים וְזִבְחוּ וְאֲמָרוּ לוּ כִּד דִּינְכֶם וְאִם לֹא בָאִין עֲלֵינוּ בְּעַקְפִין דְּבִיר ר' יִשְׁמַעֵאל ר"ע אוֹמֵר אִין בָּאִין עֲלֵינוּ בְּעַקְפִין מִפְּנֵי קִדּוּשׁ הַשֶּׁם וְר"ע מַעֲמָא דִּיאִכָּא קִדּוּשׁ הַשֶּׁם הֵא לִיבָא קִדּוּשׁ הַשֶּׁם בָּאִין וְגַלְל פִּנְעֵנִי מִי שְׂרִי וְהִתְנֵיא אֲמֵר ר' שְׁמַעוֹן דְבִר זֶה דְרִשׁ ר"ע פְּשָׁבָא מְזִידִין מִזֵּין לְגוֹל פִּנְעֵנִי שְׁהוּא אֲסוּר ת"ל אֲחֵרֵי נִמְסֵר גְּאוּלָּה תְּהִיהּ לוּ 41

שלא

שלא

ימשכנו וכו' וצ"ב. והני תנאי דפרק המקבל (כ"מ דף קיא: ושם) דסברי דגזל הכנעני מותר מוקמי לה להאי קרא לדרשה אחריתי: יגום עליו. פ"י בקונטרס יבול יגום הכנעני לכפול ולהוסיף על הלקוחו לתבוע מה יגום נתן ותימה כ"י דאמאי אצטרף קרא להכי דאטו יפסיד ויגים את הכנעני

יבול

להטעות את עצמו ונראה לר"י דה"פ יבול יגום עליו שישעה את הכנעני ויתן לו פחות ממה שנתן לו ת"ל וחשב עם קוניה וכן פ"י בערוך בערך גלם אע"ג וקטעת ענפי הגה מותר אסור להטעותו במקום שהכנעני יודע שגזול ועושה עצמו כלא דע' 1

הכי קאמאיני א"י דכותי ניהוה. נראה לר"י שכן 2 ולא כמו שהיה הכותי סובר דא"כ היה סובר דגזל הכותי מותר דאין חילוק בין גניבה לגניזה 3 דבגניבה איבא חילול השם כשידע לבסוף וכל הגן שמעמא לא אייתינא אלא תהוה דאקרי גזול 4 כנעני ולא מייתי תנאי דהמקבל (שם) דשרי ת"כ"י מייאשי. היה להם לתבוע בזון את כל אדם העוברים עליהם אלא ודאי לכך מתייאשים 5 לפי שברזן אין משלמין להם כלום משום דדיקא דמלכותא דיקא ובקונטרס פ"י היכי מייאשי כלומר 6 מי הוי יאוש הוא יאוש כדי הוא לא קני דאין כאן שניי רשות שהרי הן מנהגים ברשות הרבים 7 ושניי המעשה נמי ליכא דהשתא נמי הוי גובי דדיקלא מיקרי כדאמר לעיל בהוזל קמא (דף עב. ושם): 8

ולא

19 לאהדורי בתרה אבל תיבא דאתי לדיה אימא ליהדרה אמר רבינא ומצאתה דאתאי לדיה 20 משמע: תנאי ר' פנחס בן יאיר אומר במקום שיש חילול השם אפי' אבידתו אסור אמר 21 שמואל מעותו מותרת כי הא דשמואל וכן מכותי לקנא דדהבא במר דפרקא בד' זווין ואבלע 22 ליה חר זוזא רב בהנא וכן מפותי מאה ועשרים חביתא במאה ואבלע ליה חר זוזא אמר 23 ליה חזי דעלק קא סמיכנא רבינא וכן דיקלא הוא וכותי לצלחא א"ל לשמיעה קדם ואייתי 24 מעיקרו דכותי מניינא ידע רב אשי הוה קאזיל באורחא חזא שבישא דגנפנא בפרדיסא ותלי 25 בה קטופי דעיניב אמר ליה לשמיעה ויל חזי אי דכותי ניהוה אייתי אי דישיראל ניהוה לא 26 אייתי לי שמעו ההוא פותי דהיה ותיב בפרדיסא אמר ליה דכותי שרי א"ל פותי שקיל דמי 27 וישאל לא שקיל דמי גופא אמר שמואל דינא דמלכותא דינא אמר רבא תדע דקמלי דיקלי 28 וגשרי וישירי ועברין עליהוהו א"ל אפי' ודלמא משום דאיניאוש להו מינייהו מרייהו אמר ליה 29 אי לא דינא דמלכותא דינא תיבי מייאשי והא לא קא עבדי פראמר מלפא מלפא אמר וילי 30 וקטלו מלפ באגי ואניהו אולו וקטלו מחד באנא שלוחא דמלפא כמלפא ולא מרח ואניהו 31 אפסיד אנפשיהו דאיבעי להו דיאניקוט מפוליה באגי ומשקל דמי אמר רבא מאן דמשפתח 32 כבי דרי פדע מתא דמלפא ור"מ דברלא ארעא אכל אריסא אריסותיה הוא דקא מפיק ואמר רבא 33 בר מתא אבר מתא מעעבט ור"מ דברלא ארעא אכל אריסא אריסותיה הוא דקא מפיק ודלוי רבא 34 ואפי' מלפא חלוי ואמר רבא הני דדיורי דרי בתוך התהום אסור ליקח מהן מאי מעמא 35 משום דמערבא חיותא דמתא בהרייהו חזין לתהום מותר ליקח מהם אמר רבינא אם היו 36 בעלים מרדפים אחריהם אפילו חזין לתהום אסור מכרזו רבא ואייתיקא רב הונא דסקלון 37 לעילא ונדחתין לתתא האי בר ישראל ידע סהדוהא לכותי ולא תבעו מיניה ואזול ואסחדי 38 ליה בדיגי דכותי על ישראל חבריה משפתינן ליה מאי מעמא דיניהו מפסי ממונא

שלא ימשכנו ויצא. כלומר שלא יוציאורו בית דין מיד הכותי אלא בגזילה: יגום. יבול יגים את הכנעני לכפול ולהוסיף על התבוע מה שלא נתן: י"י תיבש. אין עובד ע"ז ואוכל נבילות: ולא לך אלא לגי. בקדושיה היא (כ"ב) ובערבין (דף ל) כמה קשה אקבה לה שביעה אדם שנושא ונותן בפירות שביעה חזק עובד את יעקב חילול השם ומגבר לך לא

שלא ימשכנו ויצא יבול יגום עליו ת"ל וחשב עם 1 קוניה ויקדק עם קוניהו אמר רב יוסף לא קשיא הא 2 כנעני הא בגר תושב אמר ליה אפי' והא תרויהו 3 גבי הדדי פתיבי לא לך אלא לגר שנאמר לגר ולא 4 לגר צדק אלא לגר תושב שנאמר לגר תושב משפחת 5 גר זה העובד פוכבים פשהו אומר או לעקר זה 6 הנמכר לעבודת פוכבים אלא אמר רבא לא קשיא 7 כאן בגזילה וכאן בהפקעת הלוקחה א"ל אפי' עבד 8 עבדי הפקעת הלוקחה הוא רבא למעמיה דאמר רבא 9 עבדי עברי גופו קניו אמר רב ביבי בר גידל אמר ר"ש 10 סיקרא גזל כנעני אסור אבידתו מותרת גזולו אסור 11 דאמר רב הונא מנזן לגזל הכנעני שהוא אסור שנאמר 12 ואכלת את כל העמים אשר ה' אלהיך ונתן לך בזמן 13 שהן מסורים בידך ולא בזמן שאינם מסורין בידך 14 אבידתו מותרת דאמר רב הונא בר גור' אמר רב מנזן 15 לאבידת הכנעני שהיא מותרת שנאמר לכל אבידת 16 אחיד לאחיד אתה מחזור ואי אתה מחזור לכנעני 17 ואימא הני מילי תיבא דלא אתי לדיה דלא מתייב 18

19 לאהדורי בתרה אבל תיבא דאתי לדיה אימא ליהדרה אמר רבינא ומצאתה דאתאי לדיה 20 משמע: תנאי ר' פנחס בן יאיר אומר במקום שיש חילול השם אפי' אבידתו אסור אמר 21 שמואל מעותו מותרת כי הא דשמואל וכן מכותי לקנא דדהבא במר דפרקא בד' זווין ואבלע 22 ליה חר זוזא רב בהנא וכן מפותי מאה ועשרים חביתא במאה ואבלע ליה חר זוזא אמר 23 ליה חזי דעלק קא סמיכנא רבינא וכן דיקלא הוא וכותי לצלחא א"ל לשמיעה קדם ואייתי 24 מעיקרו דכותי מניינא ידע רב אשי הוה קאזיל באורחא חזא שבישא דגנפנא בפרדיסא ותלי 25 בה קטופי דעיניב אמר ליה לשמיעה ויל חזי אי דכותי ניהוה אייתי אי דישיראל ניהוה לא 26 אייתי לי שמעו ההוא פותי דהיה ותיב בפרדיסא אמר ליה דכותי שרי א"ל פותי שקיל דמי 27 וישאל לא שקיל דמי גופא אמר שמואל דינא דמלכותא דינא אמר רבא תדע דקמלי דיקלי 28 וגשרי וישירי ועברין עליהוהו א"ל אפי' ודלמא משום דאיניאוש להו מינייהו מרייהו אמר ליה 29 אי לא דינא דמלכותא דינא תיבי מייאשי והא לא קא עבדי פראמר מלפא מלפא אמר וילי 30 וקטלו מלפ באגי ואניהו אולו וקטלו מחד באנא שלוחא דמלפא כמלפא ולא מרח ואניהו 31 אפסיד אנפשיהו דאיבעי להו דיאניקוט מפוליה באגי ומשקל דמי אמר רבא מאן דמשפתח 32 כבי דרי פדע מתא דמלפא ור"מ דברלא ארעא אכל אריסא אריסותיה הוא דקא מפיק ואמר רבא 33 בר מתא אבר מתא מעעבט ור"מ דברלא ארעא אכל אריסא אריסותיה הוא דקא מפיק ודלוי רבא 34 ואפי' מלפא חלוי ואמר רבא הני דדיורי דרי בתוך התהום אסור ליקח מהן מאי מעמא 35 משום דמערבא חיותא דמתא בהרייהו חזין לתהום מותר ליקח מהם אמר רבינא אם היו 36 בעלים מרדפים אחריהם אפילו חזין לתהום אסור מכרזו רבא ואייתיקא רב הונא דסקלון 37 לעילא ונדחתין לתתא האי בר ישראל ידע סהדוהא לכותי ולא תבעו מיניה ואזול ואסחדי 38 ליה בדיגי דכותי על ישראל חבריה משפתינן ליה מאי מעמא דיניהו מפסי ממונא

ישראל ושל ישרא ישראל הוא: אפומא

אפומא דחד. ונמצא שהפסידו שלא כדיו: דמגיטתא. כפי כפר שאין יודעין לדון במשפט: כי דיואי. שלטון חד אמומתא שדו ליה. על פי עד אחר אין מוציאין ממון אבל מחייבין בעל דין שבועה להכחיש העד כדון תורה לשון אחר דמגוזתא אנסין ברוקה כמו אתו גזנאי וקא מרזח ליה (מגילה ב) קריסים (של בית רבי) העומדין לקרות ברוקה והאמר מר זבין מעבד'ם כו. בבבא

ולא אמרו אלא חד אבל בתרי לא. ואית' הוא לעיל שר' להפקעת הלואה ואי' כמפסידים אותו הרבה שאם היה רוצה יכול לכפור וי'ל דמכל מקום לא משמתין ליה כיון שאין משלם על דם אלא מה שחיוב לו: **ליבא** משום דיאן דבר מצרא. פירשתיך בפרק המקבל (כ"מ דף קח):

עד דמקבל עליוהו כו. אומר ר'ת דהיינו דוקא מששארלא רוצה ליתן לו כמו שנותן לו העברים אבל אם העברים רוצה ליתן לו יותר אין להפסיד בשביל כן:

תנא ואם נטל כו. מפורש לעיל במדובה (דף סז):

רבה אומר בידוע נמי מחלוקת. והא דאמר במדובה (לעיל דף סח) ואף רבי אלעזר סבר חיוביה לאחור יאוש כו' עד דפרחי ודלמא דשמעי' דאיאש' הוא פירקא לא אחי' אליבא דרבה דאיידי לא מפליג מידי בין סתם לידוע לפי שאין יאוש לבגלים מתנין לה. אין מניה המשנה אלא דר' מפרש שלא נתיאשו הבגלים בלבם אפילו אמרם שנתיאשו:

היינו גזלן. ואפי' למיד' לטסים מוזיין גנב הוא לענון שמשלם כפל אבל כ"מ גזלן הוא דמקרי:

ת"ש הנגב והגזלן. ומשום דמשימ' מאתיש קרי ליה גנב אע"י דלא משלם כפל למיד' (שם) גזלן הוא:

תקנה

אפומא דחד ולא אמרו אלא חד אבל בתרי לא וחד נמי לא אמרו אלא בדיני דמגיטתא אבל בי דיואי איניהו נמי חד אמומתא שדו ליה אמור רב אשי כי הוינא בי רב הוינא איפיעיא לן אדם חשוב דסמכי עליה כפי תרי מפקין ממונא אפומיה ולא איפיעי ליה לאסהודי או דלמא פינו דאדם חשוב הוא לא מצי משתמיט' להו ומוצי' לאסהודי תיקו אמר רב אשי האי פרו ישראל ודבין ליה ארעא לעובר פוכבים אמצרא דבר ישאל דינא דבר כמיהה משמתין ליה מאי טעמא אי נימא משום דינא דבר אמר והאמר מר זבין מעבד'ם וזבין לעבד'ם ליבא משום דינא דבר מצרא אלא דאמרו' ליה ארבעית ל' אריא אמצראי משמתין ליה עד דקביל עליה כל אונסא דאתי מחמתיה: **מרתנא** נמלו מוכסין את חמורו ונתנו לו חמור אחר נמלו לטסים את כסותו ונתנו לו כסות אחרת הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתייאשין מהן: המוציל מן הנחר או מן הגנים או מן הלסמין אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו וכן נחיל

של דבורים אם נתיאשו הרי אלו שלו א"ר יוחנן בן ברוקה נאמנת אשה או קטן לומר מאפן יצא נחיל זה ומחלף בתוך שדה חבריו להציל את נחילו ואם הוציא משלם מה שהוציא אבל לא יקום את סוכו על מנת ליתן את הדמיו' ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר אף קוצין ונותן את הדמיו' **גמ'** תנא אם נמלו מחזיר לבעלים הראשונים קסבר יאוש כד' לא קני ומעיקרא באיפסורא אתא לדיה ואיכא דאמרו' אם בא להחזיר יחזיר לבעלים ראשונים כ"מ יאוש כד' קני מיהו אי אמר אי אפשי בכמונן שאינו שלי מחזיר לבעלים הראשונים: הרי אלו שלו מפני שהבעלים כו': אמר רב אשי לא שנו אלא לטסים עובר פוכבים אבל לטסים ישראל לא סבר למחר נקימנא ליה בדינא מחוקף לה רב יוסף אדרבה איפקא מסתברא עכו"ם דדיני בגייתו לא מויאש ישראל כיון דאמרי מימר מויאש אלא אי איתמר אסיפא איתמר המוציל מן העכו"ם ומן הלסמין אם נתיאשו הבעלים אין סתמא לא לא שנו אלא עכו"ם משום דדיני בגייתו אבל לטסים ישראל פינו דאמרו מימר מויאש תנו התם עורות של בעל הבית מחשבה מטמאתן ושל עבדן אין מחשבה מטמאתן של גזלן אין מחשבה מטמאתן ושל גנב מחשבה מטמאתן

ר"ש אומר חילוף הדברים של גזלן מחשבה מטמאתן של גנב אין מחשבה מטמאתן לפי שלא נתיאשו הבעלים אמר עולא מחלוקת בפתם אבל בידוע דברי תפל יאוש קני רבה אמר בידוע נמי מחלוקת א"ל אבין לרבה לא תיפלוג עליה דעולא דתנן בפתני' פותיה לפי שלא נתיאשו הבעלים טעמא דלא נתיאשו הבעלים אבל נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו אמר ליה אגון לפי שאין יאוש לבעלים מתנין לה תנו נמלו מוכסין חמורו כו' מני אי רבנן קשיא גזלן אי ר"ש קשיא

גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי ר'תא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

הנגב והגזלן והאנס הקדוש ותחיתן תרומה ומעשרותן כעשר מני אי רבנן קשיא גזלן

אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי תפל היא אלא רבה אמר דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסמין מוזיין ור"ש שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גזוני גזלן ת"ש

דתקנה

בעלמא תקנו ליה. משום דרבי שלום כמו יוני שוקר ותימה דאמאי לא קני ליה מדיאורייתא בהגבחת הפירות:

המכיר

כליו וטפריו ביד אחר כו'. לפני יאוש אירי בדפריש הקונטרס דאי לאחור יאוש דאיבא יאוש ונשבו רשות לא הקה מתחייב לתחזור ונראה בדספרים הרי לעולם

לפני יאוש שאין גרילות להתייבא מספרים ולא מביעאי מנגנים ועודו כובכים ולא מייאש אפי' מכילים כיון דרייני בגיזות כדאמר לעיל אלא אפי' בגבג ישראל אין גרילות להתייבא מספרים דסוף יבאו ליד ישראל דאין גבבים מוכרחין אותן רק לישראל ולסוף חוזרין בעלמא ובבלים נמי מקרי לפני יאוש ואפילו דרבעין נמי דאמרי סתם גביה

אשריו ורודע שלא תתייבשו מןן מעולם מימ נוטל מה שנתן מפני הפנת השוק כדאמר בגמרא וא"ת בלא תקנה ישול מה שנתן הוציא אמר להציל

תבוכתה ולקחשם אבידה ויל דמייהו שיהיה הכול לתבוע מפני אדם שלנו בתוך ביתו אפילו לא הקה

זה קונה אותם וע"ל דלא שריך למימר הכי בכל שהיה הלוקח טוען שקנה מאדם אחר נאמן ולא

מאותם שלנו בתוך ביתו כדקתני סיפא שאני אמר מקרן לאחר ולקחן זה מננו והא דלא קאמר

שאני אמר שהיו מקרן לו משום שאין הלוקח טוען שזה מקרן ומה שפרש אמאי נאמן לומר

לקחתן זה ביד הלוקח ספרים עשויין להשאל ולהשכיר מפרש בסוף המקביל כ"ב דף קטו. ושם

דקאמר' הללו כליו של פלוני. בלומז כשיצא הקול אומרים אלו כליו וטפריו של

פלוני שבני אדם הללו נוטאין וזו מכירין שהם חדשים:

אמר

וקיימא לן בגזולן לר"ש: גופא רבי אומר אומר אני

גבב בגזולן איבעיא להו בגזולן דרבעין קאמר ולא קני

או דלמא בגזולן דר"ש קאמר וקני ת"ש נטלו מוכסין

המזורו וכו' מני אי רבעין קשאי גזולן אי ר"ש קשאי

גבב אי אמרת בשלמא רבי בגזולן דר"ש קאמר וקני

הא מני רבי היא משום הכי קני אלא אי אמרת

בגזולן דרבעין קאמר ולא קני הא מני לא רבי ולא ר"ש

ולא רבעין הבע' בלסטום מוזיין ור"ש היא אי הכי

היינו גזולן תרי גזולן ת"ש הנגב והגזולן והאגם

הקדשן הקדש והתרומותן תרומה ומעשרותן מעשר

מני אי רבעין קשאי גזולן אי ר"ש קשאי גבב אי אמרת

בשלמא גבב בגזולן דר"ש קאמר משום הכי קני אלא

אי אמרת גבב בגזולן דרבעין הא מני בלסטום מוזיין

ור"ש היא אי הכי היינו גזולן תרי גזולן א"ל רב

אשי לרבה ת"ש דמתני רבי לרבי שמעון בריה לא

דבר שיש בו אחריות ממש אלא אפילו פרה וחורש

בה חומר ומחומר אחריו תיבין לתחזור מפני כבוד

אביהן טעמא מפני כבוד אביהן הא לאו כבוד אביהן

לא ש"מ רבי גזולן דר"ש קאמר ש"מ: וכן נחיל של

דבורים: מאי וכן הכי קאמר אפילו נחיל של דבורים

דקנין דרבעין הוא כד"א האי פיון דרבעין בעלמא הוא

וקיימא לן. לקמן דהא גבב בגזולן דקאמר רבי בגזולן דר"ש קאמר דקני ולא בגזולן דרבעין דלא קני: הא לא מפני כבוד אביהם לא. אלקא גזולן לרבי קני כר"ש וקאמר גבב בגזולן

אלמא תרווייהו קני: מאי וכן. פשיטא דקני ביוש דמיש נחיל מבכסות: קנין דרבעין הוא. דאין כאן גזל אלא מפני דרכי שלום ודאי דהויא דהפקר

וינוי עליה אין קני משום גזל אלא מפני דרכי שלום: מרדשין אחריתם. קודם דיברו הקטן

דרגילים דלרבי דשלוה הם: לעדות אשה. שמע עו. התנוקות וקני אומרים הרי וגו הלכין לסוד

ולקבור איש פלוני בפ' בתרא דבימות (דף קכא): ובכסותאות: ברילין מפני תרומתי: בתריה

דרבעין. שזמן תהו דרבי לאחר חורבן תהו ואבא מדי לא קידשה לעתיד לבא: והשיאה רבי

לכהנת. ואע"ג דאיסורא דאורייתא היא משום זנות: בשפחה הקילו. דהויא דהפיקא בעלמא היא:

שיאה שופך יוני. במתנין תהו אהן גא בהמתיה לא זין וזה בא כבוד של דבש נסדקה הבית של דבש

וטוען פשתני. אם מת חומר חבירו הטעם פשתן בדרין וחומרן של זה טעון עצים: מתני' שם

גביה. שזמן קול שנגבבו כליה נשבע לוקח פשתן זה וישול. וחזור לו כליו ולפני יאוש קמריה

גמ' הפנין: עקב: עילא מצא. פירא היא כלומר עילא מצא כשימור כליו ונתחית ונדע

שקברן לוקח לאחר מנח והפנין וצבע בלילה להאמין דכריה למחר ע"ה אנפרקראת. ובידות

דמי קנתי. דהבא במחמתר בר מיתה הוא כדרכיה אם במחמתר ימצא הגבב וגו' וכיון דאי

תהו בקריה פטור פי מקרן לאחר אמאי מתהו לרזו לוקח:

דקני יהא אפילו סקמא נמי מייאש קמ"ל אם תתייבשו הבעלים אין אי לא לא: א"ר יוחנן בן ברוקה נאמנת אשה וקטן כו': אשה

וקטן בני עדות ניהו אמר רב יהודה אמר שמואל הכא במאי עסקתן בגזון שהיו בעלים מרדפין אחריהם ואשה וקטן מסיחין

לפי תומם ואומר מפאן יצא נחיל זה אמר רב אשי אין מסיח לפי תומו כשר אלא לעדות אשה בלבד א"ל רבינא לרב אשי

ולא יהיה נחיל של דבורים מסיח לפי תומו הוא שאני נחיל של דבורים דקנין דרבעין הוא ודאורייתא לא והאמר רב יהודה אמר

שמואל מעשה באדם אחד שהיה מסיח לפי תומו ואומר כשיאני תינוק ומורדכני על פתיפו של אבא והוציאני מבית הספר

והפשימוני את פתגמי והטפוליני לאכול בתרומה לערב ורבי חנינא מסיים בה הכי והבידי ברילין מפניו יהיו קורין אותי יוחנן אוכל

חלות והעלהו רבי לכהונה על פיו בתרומה דרבעין ואפתי דאורייתא לא והא פי אתא רב דימי אמר רב הנא קרטיגנא ואמרי לה רב

אחא קרטיגנא משתעי מעשה בא לפני ריב"ל ואמרי לה מעשה בא לפני רבי בתינוק אחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר אני ואמי

שבנינו לבין העכו"ם יצאתי לשאוב מים דעתה על אמי ללקוט עצים דעתה על אמי והשיאה רבי על פיו לכהונה בשבועה חקילו:

אבל לא יקני את סוכו [וכו']:: תנאי ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אמר תנאי ב"ד הוא שיחא יורד לתוך שדה של

חבירו וקוצץ את חבירו להציל את נחילו ונטול דמי רכושי חבירו ותנאי ב"ד הוא שיחא מפרק את עציו וטוען פשתני של חבירו ונטול דמי

דובשנו של חבירו ונטול דמי יינו חבירו דובשנו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיחא מפרק את עציו וטוען פשתני של חבירו ונטול דמי

עציו מתוך פשתנו של חבירו שע"מ בן הנחיל והישע לישראל את הארץ: מתני' המכיר כליו וספריו ביד אחר ויצא לו שם גביה

בעיר ישבע לו לוקח פמה נתן וטע"מ ואם לאו לאו פל הכינו שאני אימר מקרן לאחר ולקחן זה היקמו: גמ' וכי יצא לו שם גביה

בעיר מאי הוי ליחוש דילמא וזכניהו והוא ניהו קא מפיק שפוא א"ר יהודה אמר רב בגזון שפוא בני אדם בתוך ביתו ועמד והפנין

בלילה ואמר נגנבו פליי כ"ש עילא מצא רב פהנא מסיים בה משמיה דרב בגזון שהיתה מחמתר חתורה בתוך ביתו ובני אדם שלגו

בתוך ביתו יצאו ואנבוקרקאות של פלים על בתפיהם והכל אומרים נגנבו פליו של פלוני ודלמא פלים הוו ספרים לא הוו א"ר

תייא א"ר אבא א"ר יוחנן בגזון דקאמרי נמי ספרים וליחוש דילמא וזמרי נקא טעין רבדכי א"ר יוסי בר חנינא דקאמרי ספר פלוני

ופלוני ודלמא הוו עתיקי וקא טעין חדתי אמר רב בגזון דאמרי הללו פליו של פלוני הללו ספריו של פלוני ומי אמר רב הכי והאמר

רב בא במחמתר ונטל פלים ויצא פטור מ"ט בדמי קנניהו ה"מ דקנניהו בבא במחמתר דמעיקרא מסר נפשיה לקטלא אבל הני פיון

דלא מסרו נפשיהו לקטלא לא אמר רבא לא שנו אלא בעל הבית העשוי למכור פליו אבל בעל הבית שאינו עשוי למכור פליו

לא

מזו לזו:

[דף ס"ז ע"א]

גמרא אבא בר רב הונא אמר: בקשורות בגמי. רבי יוסי בי רבי בון אמר: והן שערכו.

רבי תייה רבי אימא תריהון בשם רבי לעזר: חד אמר: בשאין ביניהון רחב ארבעה. וחורנא אמר: אפילו יש ביניהם רחב ארבעה. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רבי יוסה, רבי יעקב בר זבדי, רבי תייה בשם רבי לעזר: אפילו אינן גבוהות עשרה, הוי דו אמר בשאין ביניהון רחב ארבעה.

הוון בעיי מימר: מאן דאמר בשאין ביניהון רחב ארבעה, אפילו אינן גבוהות עשרה. מאן דאמר גבוהות עשרה, אפילו יש ביניהון רחב ארבעה. אמר רבי חנניה בריה דרבי הילל: והוא שיהא כל אויר פרמלית בתוך עשרה.

ספינה שבים גבוה עשרה טפחים – אין מטלטלין מתוכה לים ולא מן הים לתוכה. רבי יהודה אומר: אם היתה עמוקה מן הפנים עשרה טפחים ואינה גבוה מן הפנים עשרה טפחים – מטלטלין מתוכה לים, אכל לא מן הים לתוכה. רבי אבהו אמר, רבי יוחנן בעי: ולמה מתוכה לים מתר? מפני שאינה גבוה עשרה. אין ביני, אפילו מן הים לתוכה! ולמה מן הים לתוכה אסור. מפני שהיא עמוקה עשרה. אין ביני אפילו מתוכה לים! אמר רבי אבון: ולמה מתוכה לים מתר? מפני סכנה.

סלע שבים גבוה עשרה טפחים – אין מטלטלין מתוכה לים ולא מן הים לתוכה. פחות מכן – מתר. מה בין סלע ומה בין ספינה? ספינה – עולה ויורדת. סלע – במקומה היא.

ולא פרמלית היא?! כלום הוא מתר לטלטל בכרמלית אלא בארבע אמות. אמר רבי אילא: על רישה, סלע שבים גבוה עשרה טפחים אין מטלטלין מתוכה לים ולא מן הים לתוכה. יותר מכן נעשית כמחיצה שהוקפה זרעים שאין מתר לטלטל בה אלא בארבע אמות. פחות מכן מטלטלין מתוכה לים ומן הים לתוכה, ומטלטלין בה עד בית סאתים.

רבי בון בר תייה בעי: מעתה שתי פרמליות סמוכות זו לזו מטלטלין מזו לזו. אמר רבי חנניה בריה דרבי הילל: מבינן שהים מקיפה מביל צד כמי שפלה פרמלית אחת.

רב המנונא אמר: נסר שהוא חוץ לספינה ואין בו רחב ארבע – מתר לישב בו ולעשות צרכיו בשבת. אמר רבי מנא:

[דף ס"ז ע"ב]

אילו אמר תבה פחותה, יאות.

אמר רבי אבון: מה דבְּעֵי מְעַבַּד תַּקְנָה לְאִילָפָא. מוֹצִיא נְסַר חוּץ לְשַׁלְשָׁה שְׁאִין בּוֹ רַחֲב אַרְבַּעַה וְאֵת רוֹאֵה אֵת הַמַּחְצוֹת בְּאֵלוֹ עוֹלוֹת. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲחָא בְּשֵׁם רַב הַמְּנוּנָא שְׂפַל שְׁלֹשָׁה וְשַׁלְשָׁה שָׁהֵן סְמוּכִין לְמַחֲצָה בְּמַחֲצָה הֵן.

רַבִּי יִצְחָק בִּי רַבִּי לְעֹזֵר מִפְּקֹד לְרַבִּי הוֹשַׁעְיָה בִּי רַבִּי שְׁמִי וְהָוָה פְּרִישׁ מְעַבַּד לִיהִ כֹּל פְּחוּת:

הַלְבָּה ו' מַתְנִי' תוֹזֵרָא, וְנֹזֵר עַד שְׁלֹא תִצָּא מִיָּדוֹ, קָלְטָה אַחַר קָלְטָה בְּלֵב אִו שְׁנַשְׂרָפָה – פְּטוּר.

זֶרֶק לְעִשׂוֹת חַבּוּרָה בֵּין בְּאָדָם בֵּין בְּבַהֲמָה, וְנֹזֵר עַד שְׁלֹא נַעֲשִׂית הַחַבּוּרָה – פְּטוּר.

זֶה הַכֶּלֶל: כָּל חַיִּיבֵי חַטָּאוֹת אֵינָן חַיִּיבִין עַד שֶׁתֵּהֵא תַחֲלָתָן וְסוֹפָן שְׁנֵגָה. תַּחֲלָתָן שְׁנֵגָן וְסוֹפָן זְדוּן, תַּחֲלָתָן זְדוּן וְסוֹפָן שְׁנֵגָה – פְּטוּרִין עַד שֶׁתֵּהֵא תַחֲלָתָן וְסוֹפָן שְׁנֵגָה:

גְּמָרָא בִּינֵי מַתְנִיתִין, וְהַזִּיד. וְקָשִׁיא אֵילוֹ יָרָה חוּץ לְהַרּוּג בּוֹ אֵת הַנֶּפֶשׁ וְהַתְּרוּ בּוֹ, וְחֹזֵר בּוֹ, שְׁמָא בְּלוּם הוּא? הָוִי סוֹפֵד מִיָּמָר וְהַזִּיד.

רַבִּי יוֹסֵה בֶן חֲנִינָה אָמַר: בְּשׁוּגָג – בְּלֹא תַעֲשֶׂה. וּבְמִזִּיד – בְּלֹא תַעֲשֶׂה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לױי אָמַר: בְּשׁוּגָג – בְּהַפְּרָת. וּבְמִזִּיד – בְּהַפְּרָת.

תַּנִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי מְסִיעַ לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לױי, (בַּמִּדְבָּר טו) **אֵת ה' הוּא מְגִדָּךְ וְנִכְרָתָה**. הַנֶּעַ עֲצָמָה, אֲפִילוֹ מִזִּיד בְּהַפְּרָת, מַתְרִין בּוֹ וְלוֹקָה וּמִבִּיא קַרְבָּן. רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הַשׁוּגָג בְּחֵלֶב וּמִזִּיד בְּחַטָּאת – מַתְרִין בּוֹ וְלוֹקָה וּמִבִּיא קַרְבָּן.

תַּנִּי: אֵין מַתְעַסְקִין לֹא בְּחֵלְבִים וְלֹא בְּעֵרִיוֹת.

[דף ס"ח ע"א]

המתעסק בשבת - פטור. בחלבים ובעריות - חייב. היך עבדא? הרי אני קוצר חצי גרונרות וקוצר בגרונרת - פטור. הרי אני אוכל חצי זית ואכל בזית - חייב. הרי אני מתחמם בזה והערה בזה - חייב:

הדרו עלה פקד חזירק

פקד שנים עשר

הַלְלָהּ אֶת מַתְנֵי הַבּוֹנֶה כְּמִה וּבְנָה וַיְהִי תַיִב? הַבּוֹנֶה כֵּל שְׁהוּא. הַמְסַתֵּת, וְהַמְכַה כְּפִשׁוּשׁ וּבְמַעֲצָד, הַקּוֹדֵחַ כֵּל שְׁהוּא – תַיִב.

זֶה הַכֵּל כֵּל הַעוֹשֶׂה מְלָאכָה וּמְלָאכָתוֹ מִתְקַיֵּימֶת בְּשֶׁבֶת – תַיִב. רַשִׁי"ג [אוֹמֵר] אִם הַמְכַה בְּקוֹרְנָם עַל הַסֵּדן בְּשֶׁעַת מְלָאכָה תַיִב מִפְּנֵי שְׁהוּא מְתַקֵּן מְלָאכָה:

גְּמָרָא מַה בְּנִין הָיָה בְּמִשְׁכָּנָה? שֶׁהָיוּ נֹתְנִים קָרְשִׁים עַל גְּבֵי אֲדָנִים. וְלֹא לְשַׁעֲהָ הָיְתָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ נֹסְעִים וְחֹזְרִים ע"פ הַדְּבָר כְּמִי שְׁהוּא לְעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן מִפְּנֵי שֶׁהִכְמִיחַן הַקֶּבֶ"ה שְׁהוּא מְכַנְסֵן לְאַרְצָן כְּמִי שְׁהוּא לְעוֹלָם. הֵדָא אֲמַרְהָ אֶפִּילוּ מִן הַצָּד. הֵדָא אֲמַרְהָ אֶפִּילוּ נִתְּנוּ ע"ג דְּבָר אַחֵר. הֵדָא אֲמַרְהָ בְּנִין ע"ג כְּלִים בְּנִים. אֲדָנִים בְּקָרְקַע הֵן.

תַּנְי: אֶחָד מְבִיא אֶת הָאֵבֶן וְאֶחָד מְבִיא אֶת הַטִּיט מְבִיא אֶת הַטִּיט תַיִב. רַבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר שֶׁנִּיחַן תַיִבִין. סָבַר רַבִּי יוֹסֵה אֵבֶן בְּלֹא טִיט בְּנִין. הַכֵּל מוֹדִים שְׁאֵם נִתְּנוּ אֶת הַטִּיט תְּחִלָּה וְאַחֵר כְּהָ נִתְּנוּ אֶת הָאֵבֶן שְׁהוּא תַיִב.

הַבְּנָאִי שֶׁיֵּשֵׁב אֶת הָאֵבֶן בְּרֹאשׁ הַדִּימוּם תַיִב. לְמִי נִצְרָכָה לְרַבָּנָן.

וְהָהֵן דְּעָבַד דְּפִין דְּעָבַד סְפִיין תַיִב מִשּׁוּם בּוֹנֶה. וְהָהֵן דְּנָקַר כְּפִין כְּפִין עִמּוּדִין רַחִיין מְקַטַע פְּסָפָם מְקַטַע כּוֹלְחֵן תַיִב מִשּׁוּם מְסַתֵּת.

רַב יְרֵמְיָהּ בְּשֵׁם רַב הַפּוֹרְכִיב מוֹטָה שֶׁל גִּילָה תַיִב מִשּׁוּם בּוֹנֶה. אָמַר רַבִּי זְעִירָא אֵינּוּ אֵלָא כְּנוֹטֵל מְלַבֵּן וְנוֹתְנוּ ע"ג לְבָנִים בְּשֶׁבֶת.

רַב הַמְּנוֹנָא הוֹרִי לְרִישׁ גְּלוּתָא לְהַתִּיר שְׁלֵחֵן שֶׁל פְּרָקִים בְּשֶׁבֶת. אָמַר רַב הוֹנָא בַר תַּיִיבָה הָיָה עֲפִייה שְׁמַע רַב יְהוּדָה וְאָמַר מֵאֵן דְּהוֹרִי לִיה לֹא יֵלֵף וְלֹא שְׁמַשׁ. אָמַר רַבִּי שְׁמִי מֵאֵן דְּהוֹרִי לִיה כְּרַשִׁי"ג הוֹרִי לִיה. דְּתַנִּי לְוֹחִים שְׁבַפְסִינָה וְשַׁבְּעִירְסָה וְנִקְלִיטִי מִמִּיטָה וְרָגַל הַשְּׁלֵחֵן וְיַד הַסְּפִין שְׁבַרְאִישׁוֹ תְּרִי זֶה לֹא יִחְזוּר. אִם תְּחִזוּר תְּרִי זֶה פְּטוּר וְאִם תִּקַּע תְּרִי זֶה תַיִב. רַשִׁי"ג אוֹמֵר אִם הָיוּ

[דף ס"ח ע"ב]

רְפִים נוֹטֵל וּמְחִזוּר.

תַּנְי: תְּקוּעִים חֶבְרָה לְטַמְאָה וּלְחִזּוּיָה. קְבוּעִים חֶבְרָה לְטַמְאָה וְאֵינּוּ חֶבְרָה לְחִזּוּיָה. הַנוֹטֵלִין וְהַנּוֹתְנִין אֵינָן חֶבְרָה לֹא לְטַמְאָה וְלֹא לְחִזּוּיָה. וְהִכָּא אֶת אָמַר הַכִּין. תַּפְּסוּ דְרַבָּן לְקַבֵּעַ לֹא לְקַבֵּעַ אֵינָן חֶבְרָה. בְּרַם הִכָּא תַּקִּיעְתָּן הִיא גְּמַר מְלָאכָתָן.

תַּנְי: רַבִּי סִמְיִי אוֹמֵר הַפּוֹרְכִיב קָרְן עֲגוּלָה תַיִב. קָרְן פְּשׁוּטָה פְּטוּר.

רַבִּי אֶלְעָזָר בִּי ר"ש אוֹמֵר קְנִי מְנוֹרָה תַיִב. קְנָה שֶׁל צִיּוּדִין פְּטוּר. קְנִי מְנוֹרָה לְמָה הוּא תַיִב. רַבִּי אֶבְהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן וְרַב הוֹנָה תְּרִיהוּן אֲמַרִין מִשּׁוּם בּוֹנֶה. קְנָה שֶׁל צִיּוּדִין לְמָה הוּא פְּטוּר. מִפְּנֵי שְׁהוּא

מלמעלה למטה. התיבון הרי החופר בחולות הרי מלמעלה למטה הוא. ואת אמר תיב. אמר רבי שמואל בר יודן באן לשעה באן לשהות.

שמואל אמר המלחים את התיבין תיב משום בונה. וקשיא דבר שאלו עשאה בשבת תיב הפאת בית הלל מתירין אף להחזיר. רבי חנניה בשם רבי יוחנן התירו סופו מפני תחלתו שאם אמר את שלא יחזיר אף הוא אינו פותח. ולא יפתח אף הוא ממעט בשמחה י"ט. אמר רבי אחא מחזיר בלבד שלא יחזיר כל צרכו. אמר רבי יוסי בר בון פשאין שם פתח אבל אם יש שם פתח משתמש בנגד הפתח.

מתניתין דר"ש דתני הגורד הקודח הקוצץ כל שהוא בשבת תיב. ר"ש אמר הגורד עד שיגור כל צורכו. הקודח עד שיקדח כל צורכו. הקוצץ עד שיקצץ כל צורכו. העובד את העור עד שיעבד כל צורכו.

[דף ס"ט ע"א]

ואמר רבי יעקב בר אחא לא אתיא אלא כרבי שמעון, דרבי שמעון לא עבד מקצת מלאכה בכלה. ורבנן עבדין מקצת מלאכה בכלה.

וקשיא על דרשב"ג אילו נטל לקצור ולא קצר שמה כלום הוא. אמר רבי אדא אתיא דרשב"ג כרבי יהודה. דתני השוכט והמקטקט על האריג הרי זה תיב מפני שהוא כמיישב בידו. והכא מפני שהוא כמיישב בידו:

הלכה ב' מתני' החורש כל שהוא הפוגש והמקרסם והמורד כל שהוא תיב, המלקט עצים לתקן כל שהן אם להפיק כדי לבשל ביצה קלה המלקט עשבים לתקן כל שהן אם לבהמה כמלא פי גדי: פרק יב הלכה ב גמרא מה חרישה היתה במושפן. שהיו חורשין ליטע סממניו. וכמה יחרוש ויהא תיב רבי מתניה אמר כדי ליטע פרישה. רבי בא בשם רב כדי ליטע זכרותה של הפה. תמן תנינן זרע קשואין שנים זרע דילועין שנים. תני תפלים מדידות שתים. רבי שמואל בשם רבי זעירא תפין ע"י שהן חביבות עשו אותן בשאר זרעוני גנה שאינן נאכלין.

למה לי לתקן כל שהוא למה לי כמלא פי גדי:

הלכה ג' מתני' הפותב שתי אותיות בין בימינו בין בשמאלו בין משום אחד בין משני שמות בין משני סימניות בכל לשון תיב. אמר רבי יוסי לא נתחייבו שתי אותיות אלא משום רושם שבה היו רושמינו על קרשי המשפן לידע אי זהו בן זוגו. אמר רבי יהודה מצינו שם קטן משם גדול שם משמעון ומשמואל נח מנחור דן מדניאל גד מדניאל:

גמרא מאן תנא סימיינית? רבי יוסי. מהו בכל לשון אפילו אלה אלפא. ודש לומר שמה יתן שלמפון למעלה שלמעלה למטה. כמין קלמוסין היו עשויוין.

והו' לומר שמו' יתן שבפנים בחוץ ושפחוץ בפנים. טבעות היו מוכיחות והו' לומר שמו' יחליף. אמר רבי אהא לזכמן היו פתוב עליהן. ויחליף. אמר רבי אימי (שמות כו) והקמות את המשכן במשפטו. וכי יש משפט לעצים. אלא אי זהו קרש זכה להנתן בצפון ינתן בצפון בדרום ינתן בדרום.

אילין דרבי הושעיה ודבר פזי הוון שאלין בשלמיה דנשיא בכל יום. והון אילין דרבי הושעיה עלין קדמאי ונפקין קדמאי. אולין אילין דבר פזי ואיתתנתות בנשיאותא. אתון בעין מעל קדמאי. אשיתאלת לרבי אימי. אמר לון רבי אימי והקמות את המשכן במשפטו. וכי יש משפט לעצים. אלא אי זהו קרש זכה להנתן בצפון ינתן בצפון. בדרום ינתן בדרום.

תריז ורעין הוון בצירין בולוטיא ופגניא הוון שאלין בשלמיה דנשיא בכל יום. והון בולוטיא עלין קדמי ונפקין קדמי. אולין פגניא וזכון באורייתא. אתון בעי מעל קדמי. אשיתאלת לרשב"ל. שאלת רשב"ל לרבי יוחנן עאל רבי יוחנן ודרשה בבי מדרשא דרבי בנייה אפילו ממזר תלמיד חכם וכהן גדול עם הארץ ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ. סברין מימר לפדות ולקסות ולתחיות. הא לישובה לא. אמר רבי אף לישובה. מה טעמא. (משלי א) יקרה היא מפנינים. אפילו מזה שהוא נכנס לפני ולפנים.

תני: ונגד מנדיאל. מתיבין לרבי יהודה והלא אלו פשוטים ואלו כפופים.

תני בשם רבי יודה כתב שני אותות שונים והן שם חייב כגון שש תת נג רד חת. ורבנן אמרי ב' אותיות בכל מקום. אשכחת אמר קלת וחמרת. על דרבי יודה קלת וחמרת. על דרבנן קלת על דרבי יודה כתב שתי אותיות שוין והן שם על דעתיה דרבי יודה חייב. על דעתהון דרבנן פטור. קלחת על דרבנן שתי אותיות מפל מקום אע"פ שאין שם. על דעתהון דרבנן חייב. על דעתיה דרבי יודה פטור.

מחלפה שיפתייה דרבי יודה. דתני יכול עד שיקתב את כל השם. עד שיארג את כל הבגד. עד שיעשה את כל הנפה. תלמוד לומר (ויקרא ה) מאחת. אי מאחת יכול אפילו כתב אות אחת. אפילו ארג חוט אחד. אפילו עשה בית אחד בנפה ובכברה תלמוד לומר ועשה אחת. הא כיצד עד שיעשה מלאכה שפיוצא בה מתקיימת. והכא הוא אמר השוכט והמקטקט על האריג הרי זה חייב מפני שהוא מיישב בידו:

הלכה ד' מתני' הכותב שתי אותיות בהעלם אחד חייב כתב בדיו בסם בסקרא בקומות ונקנתום וככל דבר שהוא רושם על שני כותלי הבית ועל שני דפי פנקס והן נהגין זה עם זה חייב. הכותב על פשרו חייב. והמסרט על פשרו רבי אלעזר מחייב מטאת ורבי יהושע פטר:

גמרא כתב בדיו על עלי ירקות במשקין ובמי פרות על הלוח פטור. עד שיקתב דבר של קיימא על

רבי יעקב בר אחא רבי יבא בשם רבי אליעזר כתב אות אחת במיכריא ואות אחת בציפרינ חייב. והא תנינן אם אינן נהגין זה עם זה פטור. אמר רבי בא בר מכול בסדרה (בפדרת).

עדים שאינן יודעים להתם. רשב"ל אמר רושם לפניהן בדיו והן חותמין בסקרא בסקרא והן חותמין בדיו. אמר ליה רבי יוחנן מפני שאנו עסוקין בהלכות שבת אנו מתירין אשת איש. אלא מביא גייר חלק ומקרא לפניהן והן חותמין. ולא כתב ידו של ראשון הוא מרחיב לפניהן את הקרע. רבי מנא בעי ולמה לינן אמרין רושם לפניהן במום. אם בא וערער ערוו בטל.

הקורע על העור כתבנית כתב חייב. הרושם על העור כתבנית כתב פטור. אמר להן רבי אליעזר והלא בן סמדיא

[דף ע' ע"ב]

לא הביא כשפים ממצרים אלא בכד. אמרו לו מפני שומיה אחד אנו מאבדין כמיה פקחין.

כתב לא חוקק. וכתב לא המטיף. כתב לא השופך. וכתב לא חוקק. אית תניי תני: אפילו חוקק. אמר רב הסדיא מאן דאמר לא חוקק בבלט מקום הכתב בגזן הדין דינרא. מאן דאמר אפילו חוקק בגזן הדין פינגקסה. וכתב לא המטיף. רבי יודן בי רבי שלום ורבי מתניה. חד אמר בשלא ערב נקודות. והורגה אמר אפילו ערב נקודות.

וכתב לא השופך. אמר רבי חייא בר בא אילין בני מדינהא ערמין סגין. כד חד מונהון בעי משלחה מילה מסטריקין לתכריה הוא כתב בכי מילין וההן דמקבל כתבייא הוא שופך דיו שאין בה עפין והוא קולט מקום הכתב.

עשה בן בשבת מהו. רבי יוחנן ורשב"ל תרווייהון אמרין והוא שכתב דיו ע"ג דיו. וסקרא ע"ג סקרא. אבל אם כתב דיו ע"ג סקרא. וסקרא ע"ג דיו חייב. רבי יצחק בר משרשיא בשם רבנן דתמן חייב שתיים משום מוחק ומשום כותב:

הלכה ה' מתני' כתב בכי משקין בכי פרות באבק דרכים באבק סופרים ובכל דבר שאינו מתקיים פטור לאחר ידו ברגלו בפיו ובמרפקו.

כתב אות אחת סמוך לכתב כתב ע"ג כתב נתכוון לכתב ח' וכתב ב' זינין א' בארץ ואחת בקורה על ב' כותלי הבית על ב' דפי פנקס ואין נהגין זה עם זה פטור כתב אות א' נומריקון רבי יהודה בן בתירה מחייב וחכמים פוטריין:

גמרא הנה צריה לכתב את השם ונתפזן לכתב יהודה ושכח ולא כתב דלת הרי השם במקומו הוא מוחקו ומקיימו הוא בקדשה. רבי יהודה אומר מעביר את הקלמוס עליו ומקיימו. אמרו לו אף הוא אינו מן המבחר. מחלפה שיטתיה דרבי יהודה. תמן הוא אומר אינו כתב. והכא הוא אומר כתב. הוא

בשיטתו השיבוהו. בשיטתך שאת אומר כתב הוא אינו מן המבחר.

רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו לא אומר בן אלא מהלכה שיטתיה דרבי יהודה. תמן הוא אומר אינו מן המבחר הא כתב כתב היא. והכא הוא אומר כתב ע"ג כתב אינו כתב. מהו כתב ע"ג כתב. חד לעיל מן חד.

מאי טעמא דריב"ב מאות אחת את למד פמה אותיות:

הלכה ו' מתני' הכותב שתי אותיות בשני העלמות א' בשחרית וא' בין הערבים רבן גמליאל מחייב והכמים פוטרין:

גמרא ומשני על דרבן גמליאל אילו קצר בגרונגרת בשחרית. ובגרונגרת בין הערבים בתעלם אחד שפא אינו חייב. בשם שאין העלמות חולקות כה לא יצרפו.

רבי מנא אומר לה סתם רבי אבון בשם רבי יוחנן טעמא דרבן גמליאל תמן אין ידיעה לחצי מלאכה. ודכוותה אין זדון לחצי זית. אכל חצי זית בודון וחצי זית בשנגה מהו שייצטרפו:

הדרן עלה הבונה

פרק שלשה עשר

הלכה א' מתני' רבי אליעזר אומר האורג ג' הוטין בתחלה ואחד על האריג חייב והכמים אומרים בין בתחלה בין בסוף שיעורו שני הוטין:

גמרא אומר רבי עולא טעמא דרבי אליעזר על ידי שלישי מלאכתו מתקיימת. מה רבי ליעזר כרבי יודה. דתנינן תמן רבי יהודה אומר עד שישלש. והשק והקפה מצטרפין בכלאים. אומר רבי סימון טעמא דרבי אליעזר תמן על ידי שלישי מלאכתו מתקיימת. ברם הכא פחות מכן

מסתתר הוא.

אשכחתי אומר על דרבי אליעזר פעמים שלשה בתחלה. פעמים שנים על גבי אחד ארוגים מאתמול. רבנן דקיסרין בעי מהו אחד על האריג אחד על גבי שנים אחד על גבי ג'. רבנן דהכא אמרי אחד על גבי שנים.

היתה טלית אחת גדולה בתחלה עד שייארג בה שנים הוטין ובסוף אפילו כל שהוא. האורג שני הוטין על גבי הגב על גבי אימרא אפילו כל שהוא חייב. למה הדיבר דומה לצלצול קטן שארג בו שני הוטין על רחב ג' בתים חייב. ובגפיש מסכת כמאן דהוא בתחלה. וההון כדא אפילו בסוף כאריג הוא וההון לסוטה אפילו בסוף כאריג הוא.

הכל מוֹדִין בְּכוֹתֵב אֶת הַשֵּׁם עַד שְׁעָה שְׁיִשְׁלִים. כְּתֹב אוֹת אַחַת לְהִשְׁלִים אֶת הַשֵּׁם וְאוֹת אַחַת לְהִשְׁלִים אֶת הַסֵּפֶר הַיָּיב. כְּתֹב אוֹת אַחַת בְּחוֹל וְאוֹת א' בְּשַׁבַּת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב הַטָּאֵת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. לְמָה אוֹ מִשּׁוּם קִיּוּם מְלֹאכָה אוֹ מִשּׁוּם שְׂאִינוֹ רְאוּי לְהִצְטַרֵּף עִמּוֹ. אֵימָא חֲמֵי אִילּוּ אַרְגּוּ הוּמַ אֶחָד בְּחוֹל וְהוּמַ אֶחָד בְּשַׁבַּת שְׂמָא אִינוֹ פְּטוּר. שְׂמָא אִינוֹ רְאוּי לְהִצְטַרֵּף עִמּוֹ. אֵלָּא מִשּׁוּם קִיּוּם מְלֹאכָה. כְּהִיֵּא דְאָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַהֲבָא רַבִּי יוֹסֵא בְּשֵׁם רַבִּי לְעֹזֵר כְּתֹב אוֹת אַחַת בְּטַבְרַיָּא וְאוֹת אַחַת בְּצִיפְרִין הַיָּיב. דִּלָּא בְּן כַּרְבִּי אֱלִיעֶזֶר. כְּתֹב אוֹת אַחַת בְּשַׁבַּת זוֹ וְאוֹת אַחַת בְּשַׁבַּת הַבֹּאֵה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב הַטָּאֵת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר.

[דף ע"ב ע"א]

אֵימָא חֲמֵי אִילּוּ כְּתֹב אוֹת אַחַת בְּחוֹל וְאוֹת אַחַת בְּשַׁבַּת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב הַטָּאֵת בֵּין בְּשַׁבַּת זוֹ בֵּין בְּשַׁבַּת הַבֹּאֵה לֹא כֹּל שֶׁבֶן מִפְּנֵי חֲכָמִים שְׁהֵן פְּטוּרִין:

הֲלָכָה ב' מִתְּנִי' הָעוֹשֶׂה שְׁתֵּי בְּתֵי נִירִין וּבְנִירִין וּבְקִירוֹם וּבְנִפְּהָ וּבְכַבְרָה וּבְכַפֵּל הַיָּיב.

הַתּוֹפֵר שְׁתֵּי תְּפִירוֹת וְקוֹרֵעַ עַל מְנַת לְתַפּוֹר שְׁתֵּי תְּפִירוֹת:

גְּמָרָא בְּנִירִין. נִירָא. בְּקִירוֹם. קִירוּמָה. רַבִּי בָּא רַב יְרֵמְיָה בְּשֵׁם רַב הִמְמַתָּח צְדָדִיו בְּשַׁבַּת הַיָּיב מִשּׁוּם תּוֹפֵר. נִימַר מִשּׁוּם תּוֹפֵר וּמִשּׁוּם קוֹשֵׁר:

הֲלָכָה ג' מִתְּנִי' הַקּוֹרֵעַ בְּחֻמָּתוֹ וְעַל מְתוֹ כֹּל הַמְּקַלְקֵלִין פְּטוּרִין וְהַמְּקַלְקֵל עַל מְנַת לְתַקֵּן שִׁיעוּרוֹ בְּמַתְּקֵן:

גְּמָרָא בְּעוֹן קוּמֵי רַבִּי בָּא הֵיךְ מַה דְּאָתְּ אָמַר תַּמָּן הַשּׁוֹחֵט הַטָּאֵתוֹ בְּשַׁבַּת כִּפּוּר וּמִבִּיא אַהֲרַת וְאָמַר אוֹף הֲכָא לֹא יוֹצֵא יְדֵי קוֹרְעוֹ. אֵלָּא פְּרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר עַד שְׁיִהְיֵא לּוֹ צוּרָה בְּגוּפוֹ שֶׁל דְּבָר. אָמַר לּוֹן תַּמָּן הוּא גָּרַם לְעַצְמוֹ. בְּרַם הֲכָא אֵתְּ גּוֹרְמַת לּוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וְאֶפִּילוּ תַמָּן אֵתְּ גּוֹרְמַת לּוֹ שְׂאֵלוֹ לֹא שְׂאֻמְרַת לּוֹ שְׂיִבֵּא הֵיאָדְּ הֵיךְ מִתְּכַפֵּר לּוֹ. הֵוֹי צוּרָה מִימַר דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן הִיא.

תְּכַרְיֵיא בְּעוֹן קוּמֵי רַבִּי יוֹסֵה לֹא בְּן אָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן יוֹצְדֵק

[דף ע"ב ע"ב]

מִצָּה גְּזוּלָה אִינוֹ יוֹצֵא בְּהַ יְדֵי הוֹכְתוֹ בְּפִסְתָּה. אָמַר לּוֹן תַּמָּן גּוֹפְהָ עֲבֵרְתָּה. בְּרַם הֲכָא הוּא עֵבֶר עֲבֵרְתָּה. כְּדָ אֲנִי אֹמַר הוֹצֵיא מִצָּה מְרֻשּׁוֹת הַיְחִיד לְרֻשּׁוֹת הַרְבִּים אִינוֹ יוֹצֵא בְּהַ יְדֵי הוֹכְתוֹ בְּפִסְתָּה.

תַּנְי: מִצָּה גְּזוּלָה אִסוּר לְכַרְדָּ עֲלֵיהָ. אָמַר רַב הוֹשְׁעִיָה עַל שֵׁם (תְּהִלִּים) וּבּוֹצֵעַ בְּרֵדְ נֹאֵן ה'. אָמַר רַבִּי יוֹנָה הֵדָא דְּאָתְּ אָמַר בְּתַנְחֻלָּה אֲבָל בְּפוֹף לֹא דְמִים הוּא הַיָּיב לּוֹ.

רַבִּי יוֹנָה אָמַר: אִין עֲבֵרְתָּ מִצָּה. רַבִּי יוֹסֵה אֹמַר אִין מִצָּה עֲבֵרְתָּ. אָמַר רַבִּי אִילָּא (וְיִקְרָא כו) אֵלָּה הַמִּצְוֹת אִם עָשִׂיתָן כְּמִצְוֹתָן הֵן מִצְוֹת וְאִם לֹא אִין מִצְוֹת:

הַלְלָה ד' מַתְנִי' שִׁיעוּר הַמִּלְבֵּן וְהַמְנַפֵּס הַצּוֹבֵעַ וְהַמְטוֹחַ שִׁיעוּרוֹ כְּמֵלֵא רַחֵב הַסֵּיט כְּפֹל. הָאֲוִירָג שְׁנֵי הַוַּיטִין – שִׁיעוּרוֹ כְּמֵלֵא הַסֵּיט:

פֶּרֶק יג הַלְלָה ד גְּמָרָא תַּמּוֹן תְּנִינָא הַמוֹצִיא עֲצִים כְּדִי לְבַשֵּׁל בִּיצָה קִלְחָ וְהִקָּא אֶתְּ אָמַר הֲכִינּוּ. תַּמּוֹן בְּמוֹצִיא לְצַבֵּעַ. בְּרַם הִקָּא בְּצוֹבֵעַ:

[דף ע"ג ע"א]

פֶּרֶק יג הַלְלָה ה' מַתְנִי' רַבִּי יְהוּדָה אָמַר הִצַּד צְפוּר לְמַגְדֵּל וְצָבִי לְבֵית הַיָּיב וְהַכְּמִים אֲוִמְרִים צְפוּר לְמַגְדֵּל וְצָבִי לְגִנְהָ וְלַחְצֵר וְלִבְיַבְרִין רַשְׁבִּי"ג אָמַר לֹא כָּל הַבִּיבְרִין שְׁוִין זֶה כֻּלָּל כָּל הַמְּחַסֵּר צִידָה פְּטוּר וְשְׂאִינֹ מְחַסֵּר צִידָה הַיָּיב:

פֶּרֶק יג הַלְלָה ה גְּמָרָא אָמַר רַבִּי הִינָנָא מַתְנִיתִין דְּלֵא כַרְבִּי יְהוּדָה. דְּתַנִּינֵן הִצַּד צְפוּר לְמַגְדֵּל וְצָבִי לְבֵית הַיָּיב. הָא לְגִנְהָ וְלִבְיַבְרִין פְּטוּר. מִחֻלְפָּה שִׁיטְוֹתִיהָ דְּרַבִּי יְהוּדָה דְּתַנִּינֵן תַּמּוֹן אִין צְדִין דְּגִים מִן הַבִּיבְרִין וְאִין גוֹתְנִין לְפִנְיֵיהֶם מְזוּנֹת. הָא לְגִנְהָ וְלִבְיַבְרִין פְּטוּר. מִחֻלְפָּה שִׁיטְוֹתִין דְּרַבְּנָן. דְּתַנִּינֵן וְהַכְּמִים אֲוִמְרִים צְפוּר לְמַגְדֵּל וְצָבִי לְגִנְהָ וְלַחְצֵר וְלִבְיַבְרִין. וְתַנִּינֵן תַּמּוֹן אֲכָל צְדִין הֵיחָ וְעוֹף מִן הַבִּיבְרִין וְגוֹתְנִין לְפִנְיֵיהֶן מְזוּנֹת. הָא לְגִנְהָ וְלַחְצֵר לֹא. כֵּאֵן בְּחֻצֵר מְקוּרָה. כֵּאֵן בְּחֻצֵר שְׂאִינָה מְקוּרָה. וְהָא תַנִּינֵן גִּנְהָ. אִית לָהּ מִימַר גִּנְהָ מְקוּרָה. אֵלֵא כֵּאֵן בְּגוֹדֹלָה כֵּאֵן בְּקַטְנָה. רַבִּי עוֹלָא אָמַר בְּעוֹן קוּמִי רַבִּי אַחָא מַה נִּיתְנִי כָּל הַמְּחַסֵּר צִידָה הַיָּיב וְשְׂאִינֹ מְחַסֵּר צִידָה פְּטוּר. אָמַר לֹא וְלֹא בְּמַנְפֵּל לְתוֹכָהּ אֲנִן קְוִימִין. אֵלֵא כָּל הַמְּחַסֵּר צִידָה אֲסוּר וְשְׂאִינֹ מְחַסֵּר צִידָה מִתֵּר. אָמַר רַבִּי שְׂמוּאֵל אַחֵוי דְּרַבִּי בְּרַכְיָה כָּל שֶׁהוּא מְחַסֵּר נְשָׁבִים מְחַסֵּר צִידָה. וְשְׂאִינֹ מְחַסֵּר נְשָׁבִים אִינוּ מְחַסֵּר צִידָה. שׁוֹחֲטִין מִן הַנְּגָרִין אִין שׁוֹחֲטִין

[דף ע"ג ע"ב]

לֹא מִן הַמְּכַמְרוֹת וְלֹא מִן הַמְּצוּדוֹת. רַבִּי יוֹסִי בַר בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי אַמִּי מְצַדְתָּא דְּשִׁיתָא. שְׂמוּאֵל צַד הוּא בְּפִיתָם. רַב אָמַר סַכְרָא דְּנַהֲרָא שְׂרִי. אָמַר רַבִּי יוֹדֵן כִּהִיָּא דְּטָסִים:

פֶּרֶק יג הַלְלָה ו' מַתְנִי' צָבִי שְׁנַכְנַם לְבֵית נֶעַל אֶחָד בְּפִנְיֵי הַיָּיב אִם נֶעַלֹ שְׁנַיִם פְּטוּרִין לֹא יָכוֹל אֶחָד לְנַעַל וְנֶעַלֹ שְׁנַיִם הַיָּיבִין וְרַבִּי שְׁמַעוֹן הוּסֵר:

פֶּרֶק יג הַלְלָה ו גְּמָרָא בְּעִשׂוֹתָהּ הִיחִיד שְׁעִשָּׂה הַיָּיב. שְׁנַיִם ג' שְׁעִשׂוּ פְּטוּרִין. רַב הִנָּא אָמַר הֵיחָ אֶחָד בְּרִיא וְאֶחָד תֵּשׁ נֶעַל הַחוֹלָה כָּל צוּרְפוֹ וְלֹא נֶעַל הַבְּרִיא כָּל צוּרְפוֹ הַחוֹלָה הַיָּיב וְהַבְּרִיא פְּטוּר. רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב הִנָּא הֵיחָ צָבִי רִזִּי כְּדָרְכוֹ וְנִתְפַּוּן לְנֶעַל בְּעֵדוֹ וְנֶעַל בְּעֵדוֹ וְיַבְעֵד הַצָּבִי מִתֵּר. רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב הוֹנָה רָאָה תֵינּוֹק מְכַבֵּעַ בְּנֶהָר וְנִתְפַּוּן לְהַעֲלוֹתָ וְלַהַעֲלוֹת נַחִיל שֶׁל דְּגִים עֲמוּ מִתֵּר. רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב הוֹנָא הֵיחָ מְפַקָּה בְּגַל וְנִתְפַּוּן לְהַעֲלוֹת צְרוּר שֶׁל זְהוּבִים עֲמוּ מִתֵּר:

פֶּרֶק יג הַלְלָה ז' מַתְנִי' יוֹשֵׁב אֶחָד עַל הַפֶּתַח וְלֹא מִיִּלְאָהוּ וְיוֹשֵׁב הַשְּׁנַיִ וּמִיִּלְאָהוּ הַשְּׁנַיִ הַיָּיב יוֹשֵׁב הָרֵאשׁוֹן

על הפתח ומילאחו ובא השני וישב לו בצידו א"פ שעמד הראשון והלך לו הראשון חייב והשני פטור לפיה זה דומה לנועל את ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו:

פרק יג הלכה ז גמרא רבי שמי בעי מהו לתן לפניהן מוזנות. ובא בהיה דתנינן תפון אין נותנין מים לפני דבורים ולפני יונים שבשוכה שאין עושין תקנה לדבר שאינו מן המוכן. והכא כן. רבי שמי בעי מהו לכפות עליו כלי. ובא בהיה דאמר ר"ש בי רבי ינאי אני לא שמעתי מאבא אהותי אמרה לי משמו ביצה שנוקדה ביום טוב סומכין לה כלי בשביל שלא תתנגלגל. אבל אין כופין עליה כלי. שמואל אמר אף כופין עליה הכלי. רבי שמי בעי

[דף ע"ד ע"א]

מהו לקושרו בחבל. ובא בהיה דאמר רבי שמעון בן אלעזר מתר להשתמש על צידדי בהמה בשבת. היא צידדי בהמה היא צידדי אילן כל שמותר להשתמש על צידדי בהמה מתר לקושרו. כל שאסור להשתמש על צידדי בהמה אסור לקושרו:

מסכת שבת פרק יד

פרק יד הלכה א מתני' שמונה שרצים האמורין בתורה הצדן והחובל בהן חייב וישאר שרצים ורמשים החובל בהן פטור הצדן לצורה חייב ושלא לצורה פטור הנה ועוף שברשותו הצדן פטור והחובל בהן חייב:

פרק יד הלכה א גמרא רבי זריקן בשם רבי יוחנן אימי איתפלגין רבי יוחנן ורשב"ל חד אמר דברי הכל. והורגה אמר במחלקת. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. אמר רבי זעירא נפרש מיליהון דרבנן מן מיליהון דתנינן תפון אלו שעורותיהן כבשרן עור האדם ועור חזיר של ישוב. רבי יוסה אומר אף עור חזיר של בר. רבי יוחנן אמר לא שנו אלא לאסור ולטמאה. אבל ללקות עור הוא ואין לוקים עליו משום נבלה. ורשב"ל אמר מושנה תמימה שנה רבי בין לאסור בין ללקות בין לטמאה. מתניתא מסייעא לדיו ומתניתין מסייעא לדיו. מתניתין מסייעא לרבי יוחנן שמונה שרצים יש להן עורות אמר רבי יוחנן בן גורי לפיכה אומר אני שמונה שרצים יש להן עורות. מתניתא מסייע לרשב"ל החובל בשרצים את שיש להן עורות חייב. ואת שאין להן עורות פטור. רבי יוחנן בן גורי אומר לפיכה אומר אני כל השרצים יש להן עורות. רבי יוסה בי רבי בון בשם רב עור הוא ואין לוקין עליהן משום נבלה. ואתיא בהיה דאמר רבי יוחנן הצד זיון וכוכין הגזין ותושין חייב. ורבי יהודה פטור. וכן היה רבי יהודה אומר אין חייבין אלא על דבר שדרכו ליצוד. הצד הגבים בטל פטור בשרב חייב. אלעזר בן אבהאי אומר אף בשרב

[דף ע"ד ע"ב]

בשעה שמקלחין פטור. הצד צבי הגר סומא חולה קטן פטור. ישן חייב דו קמין חדא ופצח חדא אמר

מַסְכַּת כְּתוּבוֹת פְּרָק שְׁמִינִי

א. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֲמָרוּ לִפְנֵי רַבֵּן גַּמְלִיאֵל - 'הוֹאִיל וְאָרוּסָה אֶשְׁתּוּ, וּנְשׂוּאָה אֶשְׁתּוּ, מָה זֶה - מְכָרָה בְּטַל, אִף זֶה - מְכָרָה בְּטַל'. אָמַר לָהֶם: 'עַל חֲדָשִׁים אָנוּ בּוֹשִׁים אֲלֵא שְׂאֲתֶם מְגַלְגְּלִין עֲלֵיהֶם אֶת הַיְשָׁנִים'? אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָא בֶן עַקְבִּיא: לֹא כִּף הִשִּׁיבֵן רַבֵּן גַּמְלִיאֵל לַחֲכָמִים, אֲלֵא כִּף הַשִּׁיבֵם: - 'לֹא אִם אֲמַרְתֶּם בְּנְשׂוּאָה, שֶׁכֵּן הוּא זָכָאי בְּמַצִּיאָתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ, תֹּאמְרוּ בְּאָרוּסָה שְׂאִין זָכָאי בְּמַצִּיאָתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ'?

ב. אָמָרוּ לוֹ: 'הָרִי שֶׁנִּפְּלוּ לָהּ נְכָסִים עַד שֶׁלֹּא נִשְׂאָתָה, וְנִשְׂאָתָה, מֵהוּ? אָמַר לָהֶם: 'אִף זֶה לֹא תִמְכְּרוּ, וְאִם מְכָרָה וְנִתְּנָה קָיָם'. אָמָרוּ לוֹ: 'הוֹאִיל וְזָכָה בְּאִשָּׁה - לֹא יִזְכָּה בְּנְכָסִים'. אָמַר לָהֶם: 'עַל חֲדָשִׁים אָנוּ בּוֹשִׁים, אֲלֵא שְׂאֲתֶם מְגַלְגְּלִין לְהִבְיָא עֲלֵינוּ אֶת הַיְשָׁנִים'; רְבוּתְנוּ חֲזָרוּ וְנִמְנְנוּ בְּנְכָסִים שֶׁנִּפְּלוּ לָהּ עַד שֶׁלֹּא נִשְׂאָתָה, וְנִשְׂאָתָה, שְׂאִם מְכָרָה וְנִתְּנָה - בְּטַל. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן חוֹלֵק בֵּין נְכָסִין לְנְכָסִין. נְכָסִין הַיְדוּעִין לְבַעַל - לֹא תִמְכְּרוּ, וְאִם מְכָרָה וְנִתְּנָה - מְכָרָה בְּטַל, שֶׁעַל מִנְת כֵּן נִשְׂאָה, וְשְׂאִין יְדוּעִין לְבַעַל - לֹא תִמְכְּרוּ, וְאִם מְכָרָה וְנִתְּנָה - מְכָרָה קָיָם. אֵלּוּ הֵן שְׂאִינִים יְדוּעִים: כָּל שְׂיוּשְׁבַת כְּאֵן, וְנִפְּלוּ לָהּ נְכָסִים בְּמַדִּינַת הַיָּם.

ג. הַיּוֹרֵד לְנְכָסֵי אֶשְׁתּוּ, וְנִתֵּן עֵינָיו לְגִרְשָׁהּ, אִם קָדַם וְתִלְשׁ מִן הַקְּרָקַע כָּל שֶׁהוּא - הָרִי זֶה זָרִיז וְנִשְׁכָּר. הַיּוֹרֵד לְנְכָסֵי שְׁבוּי - אִין מוֹצִיאִים אוֹתוֹ מִיָּדוֹ, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא אֶפְלוּ שְׁמַע שֶׁהֵן מִמְשֻׁמְשִׁין וּבָאִין, וְקָדַם וְתִלְשׁ וְאָכַל - הָרִי זֶה זָרִיז וְנִשְׁכָּר. וְאֵלּוּ נְכָסֵי שְׁבוּיִן: כָּל שֶׁהֵלֵךְ אָבִיו אוֹ אַחִיו, אוֹ אַחַד מִן הַמּוֹרִישִׁין לְמַדִּינַת הַיָּם, וְשָׁמַע בְּהֵן שְׁמַתּוֹ, וְיָרַד לְנַחֲלָה, הַיּוֹרֵד לְנְכָסֵי נְטוּשִׁין - מוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִיָּדוֹ. אֵלּוּ הֵן נְכָסֵי נְטוּשִׁין: כָּל שֶׁלֹּא שְׁמַעוּ שְׁמַתּוֹ, וְיָרַד לְנַחֲלָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: שְׁמַעְתִּי שֶׁהִנְטוּשִׁים כְּשְׁבוּיִן. הַיּוֹרֵד לְנְכָסֵי רְטוּשִׁין

- מוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִיָּדוֹ. וְאֵלּוּ הֵן נְכָסֵי רְטוּשִׁין: כָּל שְׂאִינוּ יוֹדַע לְהִכֵּן הֶלְכוֹ, וְכָלֶם שְׁמִין לָהֶם כְּאָרִיס.

ד. וְכִלְזֵן שְׁמִין לָהֶם בְּעִדִּיתָ. אֵלּוּ הֵן רְטוּשִׁין: כָּל שְׂאִינוּ יוֹדַע מֵהִכֵּן הֵן.

ה. הַגֵּנֵב שֶׁנִּטַּל מִזֶּה וְנִתֵּן לְזֶה, מָה שֶׁנִּטַּל - נִטַּל, וּמָה שֶׁנִּתֵּן - נִתֵּן. הַגֵּזֶלֶן שֶׁנִּטַּל מִזֶּה וְנִתֵּן לְזֶה - מָה שֶׁנִּטַּל - מָה שֶׁנִּטַּל - נִטַּל, וּמָה שֶׁנִּתֵּן - נִתֵּן. הַיְרֵדֵן שֶׁנִּטַּל מִזֶּה וְנִתֵּן לְזֶה - מָה שֶׁנִּטַּל - נִטַּל וּמָה שֶׁנִּתֵּן - נִתֵּן. שְׁטָף נֶהָר עֲצִים וְאֲבָנִים וְקוֹרוֹת, נִטַּל מִזֶּה וְנִתֵּן לְזֶה, אִם נִתְּיָא שׁוֹ הַבְּעָלִים - הָרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ. וְאִם הָיוּ בְּעָלִים מְרַדְפִין אַחֲרֵיהֶן, אוֹ שֶׁהָיוּ בְּמָקוֹם אַחֵר - הָרִי אֵלּוּ שֶׁל בְּעָלִים.

ו. הַכּוֹתֵב נְכָסָיו לְבָנוּ - צָרִיךְ שִׁיכְתֹּב מֵהַיּוֹם וְלֹא אַחֵר מִיָּתָה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִינוּ צָרִיךְ, מִפְּנֵי שֶׁזְּמַנּוֹ שֶׁל שְׁטָר מוֹכִיחַ עָלָיו. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: וְהֵלֵא אִין זְמַנּוֹ שֶׁל שְׁטָר מוֹכִיחַ עָלָיו אֲלֵא מִשְׁעָה שֶׁנִּכְתַּב, אִף הַכּוֹתֵב נְכָסָיו לְבָנוּ, וְחֲזָר וְקָנָה נְכָסִים אַחֲרֵים, כָּל שֶׁלֹּא הָיָה בְּכָלֶל מִתְּנָה רֵאשׁוֹנָה - הָרִי הוּא שֶׁל יוֹרְשִׁים.

ז. מְכַר הֶבֶן, אוֹ שְׁמַת הָאֵב, אִם יֵשׁ שֵׁם נְכָסִים מִחֲבָרִים בְּקָרְקַע - שְׁמִין לוֹ. הַמְּקַבֵּל שְׂדֵה מְחָבְרוֹ, וְהִיא בֵּית הַשְּׁלָחִין, אוֹ בֵּית הָאֵילָן. אִם יֵשׁ שֵׁם מְחָבָרִים בְּקָרְקַע - שְׁמִין לוֹ. הַמְּקַבֵּל שְׂדֵה מְחָבְרוֹ, וְהִגִּיעַ שְׁנַת הַשְּׁמִיטָה, אִם יֵשׁ שֵׁם מְחָבְרִין בְּקָרְקַע - שְׁמִין לוֹ. וְכִלְזֵן שְׁמִין לוֹ כְּאָרִיס.

ח. הַיּוֹרֵד לְחִוְרְכָתוֹ שֶׁל חֲבָרוֹ, וּבִנְאָה שֶׁלֹּא בְּרִשׁוֹת, כְּשֶׁהוּא יוֹצֵא אוֹמֵר: 'תֵּן לִי עֲצִי וְאֲבָנֵי' - אִין שׁוֹמְעִין לוֹ, וְיָדוּ עַל הַתְּחַתּוֹנָה. כִּי צַד יָדוּ עַל הַתְּחַתּוֹנָה? אִם הַשְּׁבַח יֵתֵר עַל הַהוֹצָאָה - נוֹתֵן לוֹ אֶת הַהוֹצָאָה, וְאִם הַהוֹצָאָה יֵתֵר עַל הַשְּׁבַח - נוֹתֵן לוֹ אֶת הַשְּׁבַח.

מִסְכַּת כְּתוּבוֹת פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

א. מי שמת, והניח אשתו שומרת יכם, אפלו הניח נכסים של מאה מנה - אין הירושין יכולין למכור, מפני שכל נכסים אחראין לכתבתה. כיצד יעשה? כונסה ומגרשה, ושוכרת לו על כתבתה. הניח אחיו מעות, או שהיה יבמה חיב לבעלה מעות, לא יאמר: 'הואיל שאני יורש החזקתי'. אלא מוציאין מידו, וילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות.

ב. הרוצה שתבריך נכסים מבעלה - כותבין שטר פסים לחברו; דברי רבי שמעון בן גמליאל. וחכמים אומרים: מצחק הוא בה, אלא עד שתכתב במתנה מהיום ולכשארצה.

ג. רבי יהודה אומר: לעולם הוא אוכל פירי פרות. הכניסה לו קרקע, ועשתה פרות - הרי הוא פרות. מכר פרות ולקח מהן קרקע ועשתה פרות - הרי הן פרי פרות. רבי שמעון בן גמליאל ורבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומרים: אם מתה יירשנה, שהתנה על מה שכתוב בתורה, וכל המתנה על מה שכתוב בתורה - תנאו בטל.

ד. מי שמת והניח נכסים ומטלטלין, עבדים ושפחות ושטרות, ויצתה עליו כתבת אשה ובעל חוב, כל הקדם בהם - זכה, והוא נקבר מן הצדקה.

ה. אלו הן יורשין הבאין ברשותה: כל שמכרה להן, או שנתנה להן במתנה, כתב לה: 'נדר ושבועה אין לי עליך' - אין הירושין יכולין להשביעה בדברים שנשתמשה בחיי בעלה. במה דברים אמורים? בזמן שהלכה מקבר בעלה לבית אביה, אבל אם הלכה מקבר בעלה לבית חמיה, אפלו כתב לה: 'נדר ושבועה אין לי עליך' - הירושין יכולין להשביעה בדברים שנשתמשה בהם לאחר מיתת בעלה.

ו. אין האיש משביע את אשתו עד שיושיבנה חנונית, או עד שיעשנה

אפוטרופוסא. האשה, כל זמן שתובעת כתבתה - אין הירושין יכולין להשביעה בדברים שנשתמשה בהן לאחר מיתת בעלה; דברי רבי שמעון. וחכמים אומרים: בין כך ובין כך - הירושין משביעין אותה.

ז. אריס, כל זמן שהוא אריס ויצא מאריסותו - הרי הוא כאחד מכל אדם. שתף, כל זמן שהוא שתף, יצא משתפותו - הרי הוא כאחד מכל אדם. אפוטרופוס, כל זמן שהוא אפוטרופוס - יצא מאפוטרופסותו - הרי הוא כאחד מכל אדם.

ח. 'בן בית' שאמרו, לא זה הוא שנקנס ויוצא, אלא מכניס פרות ומוציא פרות. שוכר פועלין ופוטר פועלין, לזה ממנו בערב שביעית ומוצאי שביעית, ובשביעית נעשה לו שתף, או אריס - פטור. אבל נעשה לו שתף או אריס בערב שביעית, ולשביעית ולמוצאי שביעית, חזר ולוה הימנו - מגלגלין עליו את הכל.

ט. הפוחתת כתבה - נפרעת שלא בשבועה. כיצד? היתה כתבתה אלף זוז, אמר לה: 'התקבלת כתבתיך', והיא אומרת: 'לא התקבלתי, ואינה אלא מנה' - נפרעת שלא בשבועה. נכסים משעבדין, אין צריך לומר לאחר מיתת בעלה, אלא אפלו בחיי בעלה מנכסי יתומים - אין צריך לומר מן הגדולים, אלא אפלו מן הקטנים.

י. הוציאה גט ואין עמה כתבה, בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה. כתבה ואין עמה גט - אין גובה כלום, מפני שהיא אומרת: 'אבד גיטי', והוא אומר: 'אבד שוכרי'; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: בראשונה היו אומרים: 'המוציא הכתבה - צריכה שתוציא עמה גט'. מן הסכנה ואילך, התקינו: שתהא מקרעתו בבית דין וגובה בו.

יא. שְׁתֵּי כְתָבוֹת וְגַט וּמִיתָה – גּוֹבֵה שְׁתֵּי כְתָבוֹת. גַּט וְכַתְבָּה וּמִיתָה, אִם הֵגֵט קֹדֶם אֶת הַמִּיתָה – גּוֹבֵה שְׁתֵּי כְתָבוֹת, אִם הַכְּתָבָה קֹדְמָה אֶת הֵגֵט – אֵינּוּ גּוֹבֵה אֶלָּא כְתָבָה אַחַת, שֶׁהִמְגִּיר אֶת הָאִשָּׁה וּמְחִזְרָהּ, עַל מְנַת כְּתָבָה הָרֵאשׁוֹנָה הַחֲזִירָה. אִם חֲדָשׁ – נוֹטֵל מֶה שְׁחָדָשׁ.

יב. קִטְן שֶׁהִשְׂיָאוּ אָבִיו – כְּתָבָתוֹ קִיָּמָת. מֵת, נוֹטֵלֵת כְּתָבָתָה מִנֶּה. אִם חֲדָשׁ – נוֹטֵל מֶה שְׁחָדָשׁ. וְכֵן גַּר שֶׁנִּתְגַּיְרָה אֶשְׁתּוֹ עִמוֹ – כְּתָבָתָה קִיָּמָת, שֶׁעַל מְנַת כֵּן קִיָּמָה. וְאִם חֲדָשׁ – נוֹטֵל מֶה שְׁחָדָשׁ.

מִסְכַּת כְּתָבוֹת פָּרָק עֲשִׂירִי

א. מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וְמֵת – הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדְמַת לַשֵּׁנִיָּה, וְיֹרְשֵׁי הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדְמִין לְיֹרְשֵׁי הַשֵּׁנִיָּה. גֵּרֵשׁ אֶת הָרֵאשׁוֹנָה וְהַחֲזִירָה אֵלָיו, וְחֲדָשׁ לָהּ כְּתָבָה רֵאשׁוֹנָה – שֶׁל רֵאשׁוֹנָה קוֹדְמַת לַשֵּׁנִיָּה. וְיֹרְשִׁיהָ קוֹדְמִין לְכַתְבָּה שֵׁנִיָּה שֶׁל רֵאשׁוֹנָה. בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּכַתְבָּה! אֲבָל בְּמִזּוֹנוֹת – שְׁתֵּיהֶן שְׁווֹת. הָאִשָּׁה וְהַבְּנוֹת – שְׁתֵּיהֶן שְׁווֹת.

ב. נָשָׂא אֶת הָרֵאשׁוֹנָה וּמֵתָה, נָשָׂא אֶת הַשֵּׁנִיָּה וְמֵת הוּא, וְהָיָה שֵׁם יֵתֵר דִּינָר – אֵלוֹ נוֹטֵלִין כְּתָבַת אִמְן, וְאֵלוֹ נוֹטֵלִין כְּתָבַת אִמְן, וְשָׂאָר – חוֹלְקִין. וְאִם אֵין שֵׁם יֵתֵר דִּינָר – שֵׁנִיָּה וְיֹרְשִׁיהָ נוֹטֵלִין כְּתָבַת אִמְן, וְהִשָּׂאָר – חוֹלְקִין בְּשִׁוּהָ.

ג. כְּתָב לְזוּן אֶת בַּת אֶשְׁתּוֹ, וְאֶת בֶּן אֶשְׁתּוֹ – הָרִי הֵן כְּבַעַל חוֹב, וְקוֹדְמִין לְכָל. לֹא יֹאמֵר לָהֶן: 'צָאוּ וְעֲשׂוּ מִלֵּאכָה וְאֲנִי אֲזוּן אֶתְכֶם', אֶלָּא יוֹשְׁבֵין וּמַעֲלָה לָהֶן מִזּוֹנוֹת. כְּתָב לְזוּן אֶת בַּת אֶשְׁתּוֹ, וְשִׁבְרָהּ לוֹ, לֹא כָּל הַיָּמִינוּ שְׂזִכִּין לְקַטֵּן וְאֵין חִבִּין לוֹ.

ד. הָאִשָּׁה שֶׁאֲמָרָה: 'מֵת בְּעַלִּי' – אוֹ נִזְוֶנֶת אוֹ נוֹטֵלֵת כְּתָבָתָה. 'גֵּרְשֵׁנִי בְּעַלִּי' – נִזְוֶנֶת עַד כְּדֵי כְּתָבָתָה. מֶה בֵּין מִיתָה לְגֵרוּשִׁין? בְּמִיתָה אֵין יְכוּלָה לְהִכְחִישׁ, וּבְגֵרוּשִׁין יְכוּלָה לְהִכְחִישׁ, וְשֶׁתֹּאמֵר לוֹ 'גֵּרְשֵׁתָנִי'.

יה. שְׁלֹשָׁה שֶׁהִטִּילוּ לְפִיס, וְנִגְנְבוּ מֵהֶן – מְבִיאִין הַשָּׂאָר לְאַמְצַע, וְחוֹלְקִים. שְׁנַיִם שֶׁהִטִּילוּ לְפִיס, זֶה מֵאָה וְזֶה מֵאַתִּים, וְעֲשׂוּ פְּרָקֻמְטִיָּא – שְׂכָרֵן לְאַמְצַע. לְקַח זֶה בְּשֵׁלוֹ וְזֶה בְּשֵׁלוֹ, וְנִתְעָרְבוּ – זֶה נוֹטֵל לְפִי שֵׁלוֹ וְזֶה נוֹטֵל לְפִי שֵׁלוֹ, יֵצֵא עֲלֵיהֶן שְׁלֹשׁ שְׁטָרוֹת כְּאַחַד, הָרֵאשׁוֹן נִשְׁבַּע לְשֵׁנִי וְהַשֵּׁנִי נִשְׁבַּע לְשֵׁלִישִׁי. רְצָה שְׁנֵי שֵׁלָא לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הָרֵאשׁוֹן – הַשְּׁלִישִׁי יְכוּל לְמַחֹת בִּידּוֹ. לוֹה מֵאַחַד וּמְכַר שְׂדֵהוֹ לְשֵׁנִי, וְכָתַב בְּעַל חוֹב לְשֵׁנִי: 'דִּין וְדְבָרִים אֵין לִי עֲלֶיךָ' – אֵין הַשֵּׁנִי יְכוּל לְגַבּוֹת מִן הָרֵאשׁוֹן, מִפְּנֵי שֶׁהִנִּיחַ לוֹ מְקוֹם לְגַבּוֹת מִמֶּנּוּ.

ו. גַּר שֶׁמֵּת וּבְזָבּוּ יִשְׂרָאֵל אֶת נַכְסָיו, וְיִצְתָה עֲלָיו כְּתָבַת אִשָּׁה וּבְעַל חוֹב – גּוֹבִין מִן הָאַחֲרוֹן שְׁבָהֶן. אֵין לָהֶן – גּוֹבִין מִשְׁלַפְּנֵי. אֵין לָהֶן – גּוֹבִין מִשְׁלַפְּנֵי פְּנִיּוֹ.

מִסְכַּת כְּתָבוֹת פָּרָק אֶחָד עֶשֶׂר

א. אֲלֻמְנָה שֶׁתּוֹבַעַת כְּתָבָתָהּ, וְהַיּוֹרְשִׁים אוֹמְרִים לָהּ: 'הִתְקַבְּלַת כְּתָבָתִיךְ', עַד שֵׁלָא נִשְׂאֵת – הִיא צְרִיכָה לְהִבִּיא רְאִיָּה שֵׁלָא נִתְקַבְּלָה כְּתָבָתָה. מִשְׁנִשְׂאֵת – הֵם צְרִיכִים לְהִבִּיא רְאִיָּה שֶׁנִּתְקַבְּלָה כְּתָבָתָה. מְכָרָה כְּתָבָתָה, מִשְׁכְּנָה כְּתָבָתָה, עֲשֵׂתָה כְּתָבָתָה אֶפּוֹתִיקִי – אֲבָדָה מִזּוֹנוֹתֶיהָ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֶפְלוֹ מְכָרָה מְקַצֵּת, אֶפְלוֹ מִשְׁכְּנָה מְקַצֵּת, אֶפְלוֹ עֲשֵׂתָה מְקַצֵּת כְּתָבָתָה אֶפּוֹתִיקִי – אֲבָדָה מִזּוֹנוֹתֶיהָ. וְאֵין צְרִיךְ לוֹמַר לְאַחַר מִיתַת בְּעַלָּהּ, אֶלָּא אֶפְלוֹ בְּחַיֵּי בְּעַלָּהּ, וְכוּתְבַת: 'אֵלוֹ לְכַתְבָּה מְכָרְתִי, וְאֵלוֹ לְמִזּוֹנוֹת מְכָרְתִי'; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מוֹכְרַת סֵתֶם, לְכָךְ כְּחָךְ פְּהָה.

ב. כֶּשֶׁם שֶׁאֲלֻמְנָה מוֹכְרַת שֵׁלָא בְּבֵית דִּין, כֵּךְ יוֹרְשִׁיהָ הַבָּאִין בְּרִשׁוּתָהּ מוֹכְרִין שֵׁלָא בְּבֵית דִּין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֲלֻמְנָה מוֹכְרַת שֵׁלָא בְּבֵית דִּין, וְאֵין יוֹרְשִׁיהָ הַבָּאִין בְּרִשׁוּתָהּ מוֹכְרִין שֵׁלָא בְּבֵית דִּין. אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: מִפְּנֵי מָה אֲמָרוּ אֲלֻמְנָה מוֹכְרַת שֵׁלָא בְּבֵית דִּין? לְפָנוֹת כְּחֵן שֶׁל יְתוּמִים שֵׁלָא תְּבַזְבוּ אֶת נַכְסֵיהֶם. יִרְדָּה לְשָׂדֶה

הַעֲשׂוּיָה אַפּוֹתִיקִי, וְאָכְלָה וְהוֹצִיאָה הוֹצָאוֹת - שְׁמִין לָהּ מֵה שְׂאֵכְלָה, וְשְׁמִין לְזוֹ מֵה שֶׁהוֹצִיאָה. אִם שָׁמוּ לָהּ בֵּית דִּין - מֵה שְׁשָׁמוּ שָׁמוּ.

ג. שֶׁלֶשֶׁה שִׁירְדוּ לְשׁוּם, אֶחָד אוֹמֵר בְּמִנְה וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים בְּמֵאֲתַיִם, אֶחָד אוֹמֵר בְּמֵאֲתַיִם וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים בְּמִנְה - בְּטֵל יָחִיד בְּמַעֲוֹטוֹ. אֶחָד אוֹמֵר בְּמִנְה, וְאֶחָד אוֹמֵר בְּעֶשְׂרִים, וְאֶחָד אוֹמֵר בְּשָׁלְשִׁים - שְׁמִין אוֹתָהּ בְּמִנְה. רַבִּי אֱלֵעָזָר בְּרַבִּי צְדוֹק אוֹמֵר: שְׁמִין אוֹתוֹ תִּשְׁעִים דִּינָר. אַחֲרַיִם אוֹמְרִים: עוֹשִׂין אוֹתוֹ שׁוּמָא בִּינֵיהֶן, וְשְׁמִין אוֹתוֹ שְׁלִישׁ.

ד. אִיזוֹ הִיא אֲגֵרַת בְּקֵרַת? שׁוּם הִיתוּמִים שְׁלִשִׁים יוֹם וְשׁוּם הֵהֱקֵדֵשׁ שְׁשִׁים יוֹם, אִפְלוּ מְכָרָה שְׁוֵה מִנְה בְּמֵאֲתַיִם, או שְׁוֵה מֵאֲתַיִם בְּמִנְה - מְכָרָה קָיָם. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שׁוּם הַדִּינָיִם שֶׁפָּחַתוּ שְׁתוֹת או הוֹתִירוּ שְׁתוֹת - מִכָּרְךָ קָיָם.

ה. הִיא שְׁמִכְרָה שְׁוֵה מִנְה וְדִינָר בְּמִנְה, אִפְלוּ אוֹמְרַת: 'אֲנִי אֲחִזֵּר אֶת הַדִּינָר לַיּוֹרְשִׁין' - מְכָרָה בְּטֵל. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מְכָרָה קָיָם, וְתַחֲזִיר אֶת הַדִּינָר לַיּוֹרְשִׁים, וּבִלְבַד שֶׁתִּשְׁרֵר מִקְצַת, לְפִיכָךְ אִם פָּחַתָּה או הוֹתִירָה - אֵין לָהּ כְּשַׁעוֹר שְׁמִכְרָה. רַבִּי אֱלֵעָזָר אוֹמֵר: יְתוּמָה יֵשׁ לָהּ פְּרוֹת.

ו. בֶּן שְׁמֵת אָבִיו, וְאָמוּ אוֹמְרַת: 'יִתְגַּדֵּל אֲצִלִּי', הַיּוֹרְשִׁים אוֹמְרִים: 'יִתְגַּדֵּל אֲצִלְנוּ' - אֵין מְנִיחִין אוֹתוֹ לְהִתְגַּדֵּל אֲצִל מִי שָׂרָאוּ לַיּוֹרְשׁוֹ. מַעֲשֵׂה הָיָה בְּאֶחָד וּשְׁחִטּוּהוּ בְּעָרֵב הַרְאִשׁוֹן.

ז. הָאִשָּׁה שְׁמֵת בְּעֵלָה - יוֹשֶׁבֶת בְּבֵתִים כְּדָרָךְ שִׁישְׁבָה בְּהֵן בְּחַיִּי בְּעֵלָה, מִשְׁתַּמְּשֵׁת בְּעַבְדִּים וּשְׁפָחוֹת, בְּכָלִי כֶסֶף בְּכָלִי זָהָב, כְּדָרָךְ שֶׁנִּשְׁתַּמְּשָׂה בְּהֵן בְּחַיִּי בְּעֵלָה, שְׁכָךְ

כּוֹתֵב לָהּ: 'תְּהֵא יִתְבָּא בְּבֵיתִי, וּמִתְּזַנֵּי מִנְכָּסִי, כָּל יוֹמֵי מַגֵּר אֲרַמְלוּתִיךָ בְּבֵיתִי'.¹

ח. הָאוֹמֵר: 'תְּנוּ בֵּית אֲרַמְלוֹת לְבֵתִי' - בְּיֵת לְפִלוֹנִי לִישָׁב בּוֹ' וְנִפְל - הַיּוֹרְשִׁים חִיבִין לְבָנוֹתוֹ. 'בֵּית זֶה בֵּית אֲרַמְלוֹת לְבֵתִי' - 'בֵּית זֶה לְפִלוֹנִי לִישָׁב בּוֹ' וְנִפְל - אֵין הַיּוֹרְשִׁים חִיבִין לְבָנוֹתוֹ. הָאוֹמֵר: 'תְּנוּ בֵּית אֲרַמְלוֹת לְבֵתִי' - אֵין נוֹתְנִין לָהּ אֲלֵא אִם כֵּן קִבְּלָה עָלֶיהָ לִישָׁב בְּתוֹכוֹ, וַיְכּוּלִין הַיּוֹרְשִׁין לְעַכֵּב עַל יָדָהּ, שְׁמָא תִּשְׁפִּירוּנוּ לְאַחַר, לְפִיכָךְ אִם מִתָּה - הֵן יוֹרְשִׁין אוֹתָהּ.

ט. הַמְלוּהָ אֶת חֲבֵרוֹ עַל גְּבֵי חֲבִילָה, וְאָבְדָה חֲבִילָה - גּוֹבָה מִשְׁאָר נְכָסִים. אִם אָמַר לָהּ 'עַל מְנַת', שְׂאִין לָךְ פְּרַעוֹן אֲלֵא מְזָה, אֵין גּוֹבִין מִשְׁאָר נְכָסִים. הַעוֹשֶׂה שְׂדֵה אַפּוֹתִיקִי לְכַתְּבַת אִשָּׁה וּשְׁטָפָה נָהָר - גּוֹבָה מִשְׁאָר נְכָסִים, אִם אָמַר לָהּ 'עַל מְנַת שְׂאִין לָךְ פְּרַעוֹן אֲלֵא מְזָה' - אֵין גּוֹבָה מִשְׁאָר נְכָסִים.

מִסְכַּת כְּתוּבוֹת פָּרָק שְׁנַיִם עֶשְׂרִי

א. בְּרֵאשׁוֹנָה כְּשֶׁהִיְתָה כְּתוּבָתָהּ אֲצִל אָבִיהָ - הִיְתָה קְלָה בְּעֵינָיו לְהוֹצִיאָהּ, הַתְּקִין שְׁמַעוֹן בֶּן שְׁטַח: שִׁתְּהָא כְּתוּבָתָהּ אֲצִל בְּעֵלָה, וְכוֹתֵב לָהּ: 'כָּל נְכָסִים דְּאִית לִי אַחֲרָאִין וְעַרְבָאִין לְכַתְּבִתִּיךָ דָּא'.² אֵין עוֹשִׂין כְּתוּבַת אִשָּׁה מִן הַמַּטְלָטְלִין, מִפְּנֵי תְּקוּן הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְכִי מֵה תְּקוּן הָעוֹלָם יֵשׁ בְּזוֹ? אֲלֵא לְפִי שְׂאִין לָהּ קַצְבָּה.

ב. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: מִפְּנֵי מֵה אָמְרוּ הַנְּזָקִין שְׁמִין לָהֶם בְּעֵידִית? מִפְּנֵי הַגְּזוּלָנִין וּמִפְּנֵי הַחֲמֻסָּנִין, שִׁיְהָא כָּל אֶחָד וְאֶחָד אוֹמֵר: מִפְּנֵי מֵה אֲנִי גּוֹזֵל? מִפְּנֵי מֵה אֲנִי חוֹמֵס? שְׁלִמְחָר הָרִי בֵּית דִּין שְׁמִין לוֹ שְׂדֵה יָפָה

¹ תְּהֵא יוֹשֶׁבֶת בְּבֵיתִי וְתִהְיֶה נְזוּנִית מִנְכָּסִי, כָּל יְמֵי מוֹגְרֵי אֲלִמְנוּתִיךָ בְּבֵיתִי.

² כָּל הַנְּכָסִים שֶׁיֵּשׁ לִי אַחֲרָאִים וְעַרְבִים לְנְכָסִים שֶׁל כְּתוּבָתִיךָ זֶה.

שְׁלִי, וְסִמְכוּ עַל הַמִּקְרָא (שְׁמוֹת כב, ד):
 "מִיטֵב שָׁדָהּ וּמִיטֵב כְּרָמוֹ יִשְׁלֵם".

ג. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ 'בַּעַל חוֹב בְּבִינוּנִית' ?
 מִפְּנֵי הַרְמָאִין, שֶׁלֹּא יֵהָא כָּל אֶחָד וְאֶחָד
 נוֹתֵן עֵינוּ בַּשָּׂדֶה חִבְרוּ הִיפָּה, בְּתוֹךְ חִצָּר
 חִבְרוּ הִיפָּה, וּמִלּוּה אֹתוֹ עֲלִיָּה וְקוֹפֵץ
 וְנוֹטְלָהּ. אִם כֵּן יִשְׁמוּ לוֹ בְּזַבוּרִית? שֶׁלֹּא
 לַגִּדֵּר דְּרָךְ בְּפָנֵי לִוְיָן, שֶׁלֹּא יֵהָא אָדָם מִבְּקֵשׁ
 לְלוֹוֹת וְאִין אָדָם מְלוּוֹהוּ.

ד. כְּתַבְתָּ אִשָּׁה בְּזַבוּרִית; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה
 שָׁאֵמַר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ:
 'כְּתַבְתָּ אִשָּׁה בְּזַבוּרִית' ? יֹתֵר מִמָּה שֶׁהָאִישׁ
 רוֹצֵה לִישָׂא אִשָּׁה רוֹצֵה לִינְשָׂא. וְעוֹד,
 בַּשָּׂתָה שֶׁל אִשָּׁה מְרַבָּה יוֹתֵר מִן הָאִישׁ. אִם
 כֵּן לֹא תֵהָא לָהּ כְּתַבָּה? אֵלָּא שֶׁהָאִשָּׁה
 יוֹצֵאת לְרְצוּנָה וְשֶׁלֹּא לְרְצוּנָהּ, וְהָאִישׁ אִין
 מוֹצִיא אֵלָּא לְרְצוּנוֹ.

ה. אִין שֵׁם אֵלָּא עִידִית - כְּלָן גּוֹבִין מִן
 הָעִידִית. בִּינוּנִית - כְּלָן גּוֹבִין מִן הַבִּינוּנִית.
 זַבוּרִית - כְּלָן גּוֹבִין מִן הַזַּבוּרִית, עִידִית
 וּבִינוּנִית - הַנִּזְקִין שְׁמִין לָהֶן בְּעִידִית. בַּעַל
 חוֹב וְכַתְּבַת אִשָּׁה בְּבִינוּנִית, עִידִית וְזַבוּרִית
 - הַנִּזְקִין שְׁמִין לָהֶן בְּעִידִית וּבַעַל חוֹב
 וְכַתְּבַת אִשָּׁה בְּזַבוּרִית. בִּינוּנִית וְזַבוּרִית -
 הַנִּזְקִין וּבַעַל חוֹב בְּבִינוּנִית וְכַתְּבַת אִשָּׁה
 בְּזַבוּרִית. מְכָרְן לְאֶחָד אוֹ לְשִׁלְשָׁה כְּאֶחָד,
 נִכְנְסוּ תַּחַת הַבְּעָלִים. הַנִּזְקִין שְׁמִין לָהֶם
 בְּעִידִית, בַּעַל חוֹב בְּבִינוּנִית וְכַתְּבַת אִשָּׁה
 בְּזַבוּרִית. מְכָרְן לְשִׁלְשָׁה, זֶה אַחֵר זֶה, אֶפְלוּ
 נִזְקִין מִזַּבוּרִית, וְכַתְּבַת אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב מִן
 הָעִידִית - גּוֹבִין מִן הָאֶחָד שֶׁבָּהֶן. אִין בְּהֵן
 - גּוֹבִין מִשְׁלַפְּנֵי. אִין בְּהֵן - גּוֹבִין מִשְׁלַפְּנֵי
 פְּנִי.

ו. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַעוֹשֶׂה
 שָׁדָהּ אֶפְוִתִּיקִי לְכַתְּבַת כְּלָתוֹ - יָדָה עַל
 הָעֲלִיוּנָה. רוֹצֵה - גּוֹבָה מִמֶּנּוּ. רוֹצֵה - גּוֹבָה
 מִשָּׂאֵר נִכְסִים.

ז. אַלְמָנָה שָׁאֵמְרָה: 'אִי אֶפְשִׁי לְזוּז מִבֵּית
 בַּעֲלִי' - אִין הַיּוֹרְשִׁין יְכוּלִין לְעַכֵּב עַל יָדָהּ,

שְׁכָךְ הוּא כְּבוֹדוֹ שֶׁל בַּעֲלָהּ. אֵמְרָה: 'אִי
 אֶפְשִׁי לְזוּז מִבֵּית אָבָא' - יְכוּלִין הַיּוֹרְשִׁין
 לְעַכֵּב עַל יָדָהּ, שְׁכָךְ הִיא בְּרַכַּת הַבַּיִת
 מְרַבָּה.

ח. כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אָבִיהָ - גּוֹבָה
 כְּתַבְתָּה לְעוֹלָם, וְכָל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ
 - גּוֹבָה כְּתַבְתָּה עַד עֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים,
 שִׁישׁ בְּעֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים שְׁתַּעֲשֶׂה טוֹבָה
 כְּנִגְדַּת כְּתַבְתָּה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר שָׁאֵמַר
 מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. רַבִּי
 יִשְׁמַעְאֵל אוֹמֵר: שְׁלֹשִׁים שָׁנָה. וְהַכְּמִים
 אוֹמְרִים: כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ - גּוֹבָה
 כְּתַבְתָּה לְעוֹלָם. וְכָל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אָבִיהָ
 - גּוֹבָה כְּתַבְתָּה עַד עֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים.
 וְכֵן יוֹרְשִׁים הַבָּאִים בְּרִשׁוּתָהּ - מוֹכְרִים
 כְּתַבְתָּה עֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים. בַּעֲלֵי חוֹב
 גּוֹבִין לְעוֹלָם, אִף עַל פִּי שְׂאִין מִשְׁפִּירִין.

ט. מִי שֶׁהִלֵּךְ לְמַדְיַת הַיָּם וּבָא, וְאִשְׁתּוֹ
 תּוֹבַעַת מְזוֹנוֹת, אִם אָמַר: 'הוֹצִיא לָהּ
 מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ לְמִזְוֹנוֹתֶיהָ' - הָרִשׁוּת בְּיָדוֹ,
 וְאִם פָּסְקוּ לָהּ בֵּית דִּין, מָה שְׁפָסְקוּ - פָּסְקוּ.

י. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה: לֹא נִחְלְקוּ
 אַדְמוֹן וְהַכְּמִים, עַל מָה שְׁפָסַק לָהּ אָבִיהָ,
 שֶׁהִיא יְכוּלָה לומר: 'אָבָא פָּסַק עָלַי, מָה
 אֲנִי יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת? אוֹ כֵּנֶס אוֹ פִּטוֹר'. עַל
 מָה נִחְלְקוּ? עַל שְׁפָסְקָה הִיא לְעַצְמָהּ,
 שְׂאֵדְמוֹן אוֹמֵר: יְכוּלָה הִיא שְׂתֵאמַר:
 'סְבוּרָה הֵייתִי שְׂאָבָא נוֹתֵן לִי, עַכְשָׁו שְׂאִין
 אָבָא נוֹתֵן לִי, מָה אֲנִי יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת? אוֹ
 כֵּנֶס אוֹ פִּטוֹר'. אָמַר רַבִּין גַּמְלִיאֵל: רוֹאֵה
 אֲנִי אֵת דְּבָרֵי אַדְמוֹן. הַפּוֹסֵק מַעוֹת לְכַתּוֹ
 הַקְּטָנָה, וּפְשַׁט אֵת הַרְגָּל - כּוֹפֵין אוֹתוֹ לְתַן,
 שְׂזָכִין לְאָדָם שֶׁלֹּא בְּפָנָיו.

יא. שְׁלֹשׁ אַרְצוֹת לְנִשְׁוֹאִין - יְהוּדָה וְעַבְרָה
 הִירְדָן וְהַגְּלִיל. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזְמַן
 שֶׁהִיהָ מִיְהוּדָה וְאָרֶס אִשָּׁה מִיְהוּדָה, מְגָלִיל
 וְאָרֶס אִשָּׁה מְגָלִיל אָבֵל אִם הָיָה מִיְהוּדָה,
 וְאָרֶס אִשָּׁה מְגָלִיל - כּוֹפֵין אוֹתָהּ לְצֵאתָ,
 שֶׁעַל מְנַת כֵּן נִשְׂאָה. אִם אָמַר פְּלוּנִי

מיהודה: 'נְשֵׂאתִי אִשָּׁה מַגְלִיל' - אֵין כּוֹפִין אותה לְצֵאת. 'בַּגְּלִיל' - כּוֹפִין אותה לְצֵאת.

יב. מוֹצִיאִין מֵעִיר שְׂרָפָה עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים לְעִיר שְׂרָפָה יִשְׂרָאֵל, וְאֵין מוֹצִיאִין מֵעִיר שְׂרָפָה יִשְׂרָאֵל לְעִיר שְׂרָפָה עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. הוּא רוֹצֵה לְבֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהִיא אֵינָה רוֹצֵה לְבֹא - כּוֹפִין אוֹתָהּ לְבֹא. הִיא רוֹצֵה לְבֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֵה - כּוֹפִין אוֹתוֹ לְבֹא. הוּא רוֹצֵה לְצֵאת מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהִיא אֵינָה רוֹצֵה - אֵין כּוֹפִין אוֹתָהּ לְצֵאת. הִיא רוֹצֵה וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֵה - כּוֹפִין אוֹתוֹ לְצֵאת.

יג. הַמוֹצִיא שֹׁטֵר בְּכָל - גּוֹבִין עָלָיו כֶּסֶף בְּכָל. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - גּוֹבִין עָלָיו כֶּסֶף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הִיָּה כְּתוּב סֵתָם, אִם מוֹצִיאוֹ בְּכָל - גּוֹבֵה עָלָיו כֶּסֶף בְּכָל, בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - גּוֹבֵה עָלָיו כֶּסֶף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הִיָּה כְּתוּב עָלָיו כֶּסֶף סֵתָם - הֲרִי זֶה גּוֹבֵה. כָּל זְמַן שִׁירְצָה, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּכַתְּבַת אִשָּׁה.

יד. נִשָּׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְגִרְשָׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - נוֹתֵן לָהּ כֶּסֶף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְגִרְשָׁה בְּכָל - נוֹתֵן לָהּ כֶּסֶף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. בְּכָל וְגִרְשָׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - נוֹתֵן לָהּ כֶּסֶף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כְּתַבַּת אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב כְּמָקוֹם הַנְּשׂוּאִין. חֲמִשָּׁה סְלָעִים שֶׁל בֶּן, שְׁלִשִׁים שֶׁל עֶבֶד, חֲמִשִּׁים שֶׁל אוֹנֵס וְשֶׁל מִפְתָּה, וּמֵאָה שֶׁל מוֹצִיא שֵׁם רַע - כָּלֵם, אִף עַל פִּי שֶׁהֵן בְּכָל - גּוֹבֵה עָלֵיהֶן כֶּסֶף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כֶּסֶף שִׁדְּבָרָה בּוֹ תוֹרָה בְּכָל מָקוֹם - זֶה כֶּסֶף צוּרִי. אֵיזָה כֶּסֶף צוּרִי? זֶה כֶּסֶף יְרוּשְׁלָמִי.

מִסְכַּת גִּטִּין פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. הַמְּבִיא גִט מִסוּרְיָא - כְּמִבִּיא מְחוּצָה לְאֶרֶץ. צְרִיף שִׂיאֵמֵר: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם', מַעֲבֵר הִירְדֵן כְּמִבִּיא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאֵין צְרִיף שִׂיאֵמֵר: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם'.

ב. הַמְּבִיא גִט מִמְּדִינַת הַיָּם, וְנִתְּנוּ לָהּ, וְלֹא אָמְרוּ לָהּ: בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם, אִם נִתְּקִים בְּחוֹתְמֵי - כָּשֵׁר. וְאִם לֹא - פְּסוּל. הוּי, לֹא הִצְרַכּוּ לוֹמֵר: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם' לְהַחְמִיר עָלֶיהָ, אֲלֵא לְהַקֵּל עָלֶיהָ.

ג. הַמְּבִיא גִט מִמְּדִינַת הַיָּם, וְלֹא נִכְתַּב בְּפָנָיו וְלֹא נִחְתַּם בְּפָנָיו - הֲרִי זֶה מְחִזְרֵוֹ לְמַקוֹמוֹ, וְעוֹשֶׂה לוֹ בֵּית דִּין, וּמְקִימוֹ בְּחוֹתְמֵי, וּמְבִיאוֹ, וְאֵין צְרִיף שִׂיאֵמֵר: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם', אֲלֵא אוֹמֵר: שְׁלִיחַ בֵּית דִּין אֲנִי, בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ; רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ בְּגִטִּין.

ד. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים מִמְּדִינָה לְמְדִינָה, חִזְרוּ לוֹמֵר מִשְׁכוּנָה לְשְׁכוּנָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִף מִהַגְמוּנְיָא לְהַגְמוּנְיָא.

ה. חִמֵּר בְּמְדִינַת הַיָּם שְׂאִין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׂאִין בְּמְדִינַת הַיָּם, שֶׁהַמְּבִיא גִט מִמְּדִינַת הַיָּם, צְרִיף שִׂיאֵמֵר: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם', אִם יֵשׁ עָלָיו עוֹרְרִין - יִתְקִים בְּחוֹתְמֵי. הַמְּבִיא גִט מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֵין יְכוּל לוֹמֵר: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם', אִם יֵשׁ עָלָיו עֲדִים - יִתְקִים בְּחוֹתְמֵי.

ו. כִּיצַד אָמְרוּ: 'יִתְקִים בְּחוֹתְמֵי'? עֲדִים שְׂאֵמְרוּ: כְּתַב יְדִינוּ הוּא זֶה, אֲבָל אֵין אָנוּ מְכִירִין לֹא אֶת הָאִישׁ וְלֹא אֶת הָאִשָּׁה - כָּשֵׁר. 'אֵין כְּתַב יְדִינוּ זֶה', אֲבָל אַחֲרִים מְעִידִין בָּהֶם שֶׁהוּא כְּתַב יְדֵן, אוֹ שֶׁהִיָּה כְּתַב יְדֵן יוֹצֵא מִמָּקוֹם אַחֵר - כָּשֵׁר.

ז. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: עֵכוּ וְתַחֲוּמֵיהָ כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְגִטִּין. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: עֵפוּ וְתַחֲוּמֵיהָ כְּחוּץ לְאֶרֶץ לְגִטִּין. מַעֲשֶׂה בְּאַחַד מִכְּפָר סִסִּי שֶׁהִבִּיא גִט לְפָנָיו רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, אָמַר לוֹ: אִף אֶתָּה צְרִיף לוֹמֵר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם, שְׁלֹא תִזְקַק לְעֲדִים. לְאַחַר שִׁיָּצָא, נִכְּנַס לְפָנָיו רַבִּי אֶלְעָאִי, אָמַר לוֹ: וְהֵלֵא כְּפָר סוּסָאֵי מְבַלְעַת בְּתַחֲוֵם אֶרֶץ

ישראל, וקרובה לצפורי יותר מעכו. אמר לו: שתק בני, שתק! הואיל ויצא הדבר בהתר - יצא.

ח. רבי יהודה אומר: אף על פי ששני עדים כותים - פשר. אמר רבי יהודה: מעשה שהביא לרבן גמליאל בכפר עותנאי גט אשה, והיו עדיו כותים והכשירו.

ט. כל שטרות העולים בערפאות שלהם, אף על פי שחותמיהן עובדי כוכבים. רבי עקיבא מכשיר בכלן, וחכמים פוסלין בגטי נשים ובשחרורי עבדים. אמר רבי אליעזר ברבי יוסי: כף אמר להם רבי שמעון לחכמים בצידן, לא נחלקו רבי עקיבא וחכמים על כל השטרות העולים בערפאות של עובדי כוכבים, אף על פי שחותמיהן עובדי כוכבים שהם כשרים, ואפילו גטי נשים ושחרורי עבדים, לא נחלקו, אלא בזמן שנעשו בהדיוט, שרבי עקיבא מכשיר בכלן, וחכמים פוסלין. חוץ מגטי נשים ושחרורי עבדים. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אף אלו כשרים, במקום שאין ישראל חותמין.

י. אמר רבי אלעזר: אמרנו לו לרבי מאיר, מפני מה זכין לעבדים שלא בפניו? והלא זכות הוא לעבד שיצא מתחת יד רבו לחרות! אמר לנו: אינו אלא חוב הוא לו, שאם היה עבד כהן - נמצא פוסלו מן התרומה. אמרנו לו: ומה אם ירצה שלא לזונו ושללא לפרנסו - הרשות בידו. אמר לנו: ומה אם אלו עבד כהן שברח, ואשת כהן שמרדה על בעלה, הלא אוכלין בתרומה, וזה אינו אוכל, אבל אשה אינה כן, אלא חוב הוא לה, שפן פסלה מן התרומה ומפסידה מן המזונות.

יא. האומר לחברו: הולך מנה לפלוני שאני חייב לו, תן מנה זו לפלוני, פקדון שיש לו בידי, הולך מנה זו לפלוני, פקדון שיש לו בידי - חייב באחריותו, אם בא לחזור - לא יחזור, וחיוב הולך מנה זו לפלוני - תן מנה זה לפלוני, הולך מנה זו

לפלוני, הולך שטר מתנה זה לפלוני, תן שטר מתנה זה לפלוני, אם רצה להחזיר - לא יחזור. הולך ומצאו שמת - יחזור למשלח, ואם מת - יתן ליורשים. זכה מנה זה לפלוני, קבל מנה זו לפלוני, זכה שטר מתנה זה לפלוני, קבל שטר מתנה זה לפלוני, אם רצה לחזור - לא יחזור. הולך ומצאו שמת - יתן ליורשיו. ואם לאחר מיתה זכה - יחזור למשלח, שאין אדם זוכה, שאין אדם זוכה בכתב לאחר מיתה. מי שאמר: 'שא מנה זה לפלוני, טול מנה זה לפלוני, יהא מנה זה לפלוני בידך', ומת, אם רצה להחזיר - לא יחזור, ואין צריך לומר, באומר: - זכה לו. ובאומר: - התקבל לו.

מסכת גיטין פ"ק שני

א. המביא גט ממדינת הים, ונתנו לה, ולא אמר לה: 'בפני נכתב ובפני נחתם' - הרי זה מקבלו הימנה, אפלו לאחר שלש שנים ויחזור ויתננו לה, ויאמר לה: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ב. נאמנת אשה שתאמר: 'זהו גט שנתת לי. נקרע - פשר, נתקרע - פסול, נקרע בו קרע של בית דין - פסול. רבי שמעון בן אלעזר אומר: מדבק את הקרעים ונותן לה, ואומר לה: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ג. אחד אומר 'בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם' - פסול. שנים אומרים: 'בפני נכתב', ואחד אומר: 'בפני נחתם' - פסול. רבי יהודה מכשיר בזה.

ד. רבי שמעון אומר: אפלו כתבו היום וחתמו למחר - פשר. כתבו בעיר זו - לא יחתמנו בעיר אחרת. ואם חתמו - פשר. כתבו בארץ וחתמו בחוץ לארץ - צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'. כתבו בחוץ לארץ וחתמו בארץ ישראל, אין צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ה. כתבו בקליפי אגוזים, בקליפי רמונים, בדם הקרוש, ובחלב הקרוש, על עלי זית,

עַל עֲלֵי דְלַעַת, עַל עֲלֵי חֲרוּב, עַל כָּל דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא – כְּשׁוּר. עַל עֲלֵי חֲזוּרִין, עַל עֲלֵי כְרִשִׁין, עַל עֲלֵי בְצָלִים, עַל עֲלֵי יִרְקוֹת וּוְרָדִין, עַל כָּל דְּבָר שְׁאִינוּ שֶׁל קִימָא – פְּסוּל. זֶה הַכֹּלֵל: כְּתַב דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא עַל גְּבֵי דְבָר שְׁאִינוּ שֶׁל קִימָא, אוֹ בְּדָבָר שְׁאִינוּ שֶׁל קִימָא עַל גְּבֵי דְבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא – פְּסוּל, עַד שִׁיכְתַּב בְּדָבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא, וְעַל דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא.

ו. הַמְקָרַע עַל הָעוֹר כְּתַבְנִית כְּתַב – פְּסוּל. הַרוּשֶׁם עַל הָעוֹר כְּתַבְנִית כְּתַב – כְּשׁוּר. רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: מַה סֵּפֶר מִיחָד שְׁאִין בּוֹ רוּחַ חַיִּים, יֵצֵא דְבָר שְׁיֵשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּתְרִיהַּ אוֹמֵר: מַה סֵּפֶר מִיחָד שֶׁהוּא תְלוּשׁ מִן הַקְּרָקַע, יֵצֵא דְבָר הַמְּחַבֵּר לְקָרַקַע. כְּתַב עַל קֶרֶן הַצֵּבִי, וְחֲתָכוּ, וְחֲתָמוּ, וּנְתָנוּ לָהּ – פְּסוּל, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים כד): "וְכַתֵּב וְנָתַן" – 'מַה נְתִינָה בְּתֵלוּשׁ, אִף כְּתִיבָה בְּתֵלוּשׁ'. כְּתַב עַל קֶרֶן פְּרָה, וְנָתַן לָהּ אֶת הַפְּרָה, עַל הַיָּד שֶׁל עֶבֶד, וְנָתַן לָהּ אֶת הָעֶבֶד – זְכָתָהּ בְּהֵן.

ז. אָמַר לָהּ: 'הֲרִי זֶה גִיטִיךָ, וְהִשָּׂאָר כְּתַבְתִּיךָ'. נִתְקַבְּלָה גִטָּה וְנִתְקַבְּלָה כְּתַבְתָּהּ. 'הֲרִי זֶה גִיטִיךָ, עַל מְנַת שְׁתַּחֲזִיר לִי אֶת הַנִּיר' – הֲרִי זֶה מְגַרְשֶׁת. 'עַל מְנַת שֶׁהַנִּיר שְׁלִי', אוֹ שֶׁנָּתַנוּ לָהּ הַנִּיר עֲצָמוּ אוֹ שֶׁכְּתָבוּ עַל יָדָהּ – אֵינָה מְגַרְשֶׁת.

ח. הַכֹּל כְּשֶׁרִין לְקַבֵּל אֶת גִּטָּה, חוּץ מִחֲרַשׁ שׁוֹטָה וְקִטְוִן, הַכֹּל נֶאֱמָנִים לְהֵבִיא לָהּ אֶת גִּטָּה, אֶפְלוּ בְנֵה, אֶפְלוּ בִתְהָ, וְאֶפְלוּ חֲמֵשׁ נְשִׁים שְׁאִין נֶאֱמָנוֹת לוֹמַר 'מַת בַּעֲלָהּ' – נֶאֱמָנוֹת לְהֵבִיא גִטָּה. חֲמוּתָהּ, וּבַת חֲמוּתָהּ, וְצָרְתָהּ, וּיְבֻמְתָהּ, וּבַת בַּעֲלָהּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא: אִשָּׁה עֲצָמָה נֶאֱמָנָה לְהֵבִיא גִטָּה, מִקֵּל וְחֶמֶר, וּמֵה צָרְתָהּ שְׁאִין נֶאֱמָנָה לוֹמַר 'מַת בַּעֲלָהּ', נֶאֱמָנָה לְהֵבִיא גִטָּה, הִיא שְׁנֹאֲמָנָה לוֹמַר 'מַת בַּעֲלָהּ' אֵינוּ דִין שְׁנֹאֲמָנָה לְהֵבִיא גִטָּה? דִּיו לְבָא מִן הַדִּין לְהֵיוֹת כְּנֻדוֹן! מַה בְּאֵלוּ צְרִיכוֹת שְׁיֵאמְרוּ: 'בְּפָנֵי נִכְתָּב וּבְפָנֵי

נִחְתָּם', אִף הִיא עֲצָמָה שֶׁהִבִּיאָהּ, צְרִיכָה שְׁתֵּאמַר: 'בְּפָנֵי נִכְתָּב וּבְפָנֵי נִחְתָּם'.

ט. גִּט אִשָּׁה שֶׁכְּתָבוּ שְׁלֵא לְשִׁמָּה – פְּסוּל, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים כד, א): "וְכַתֵּב לָהּ" – 'לְשִׁמָּה'. שְׁחֲרוּר עֶבֶד שֶׁכְּתָבוּ שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ – פְּסוּל, שְׁנֹאֲמַר (וַיִּקְרָא יט, כ): "אוֹ חֲפְשָׁה לֹא נָתַן לָהּ", וְלֵהֲלֵן הוּא אוֹמֵר: "וְכַתֵּב לָהּ" – מַה 'לָהּ' הָאֲמוּר לְהֵלֵן לְשִׁמָּה, אִף לָהּ הָאֲמוּר כָּאֵן לְשִׁמָּה.

י. מְגַלַת סוּטָה שֶׁכְּתָבָהּ שְׁלֵא לְשִׁמָּה – פְּסוּלָהּ, שְׁנֹאֲמַר (בַּמִּדְבָּר ה, ל): "וְעָשָׂה לָהּ הַכֹּהֵן אֶת כָּל הַתּוֹרָה הַזֹּאת" – 'שְׁיֵהִיו כָּל מַעֲשֵׂיָהּ לְשִׁמָּה'. כְּתַב סוֹפֵר לְשִׁמָּה, וְחֲתָמוּ עֲדִים לְשִׁמָּה, אִף עַל פִּי שֶׁכְּתָבוּהוּ וְחֲתָמוּהוּ וּנְתָנוּ לָהּ – פְּסוּל, עַד שְׁיֵאמַר לְסוֹפֵר 'כְּתוּב', וְלְעֲדִים 'חֲתוּמוּ'. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא אֶפְלוּ כְּתַב בְּכַתֵּב יָדוֹ לְסוֹפֵר 'כְּתוּב' וְלְעֲדִים 'חֲתוּמוּ', אִף עַל פִּי שֶׁכְּתָבוּהוּ וְחֲתָמוּהוּ וּנְתָנוּ לָהּ – פְּסוּל, עַד שְׁיִשְׁמְעוּ אֶת קוּלוֹ, שְׁיֵאמַר הוּא לְסוֹפֵר: 'כְּתוּב' וְלְעֲדִים 'חֲתוּמוּ'.

יא. לֹוּה מִמְּנוּ אֶלֶף דִּינָר בְּשֶׁטֶר, וּפְרַע לוֹ, וּמִבְקָשׁ לְלוֹוֹת מִמְּנוּ שְׁנֵינָה – הֲרִי זֶה לֹא יִחְזִיר לוֹ שֶׁטֶר הֶרֶאשׁוֹן, מִפְּנֵי שְׁמַרְעַ כַּח הַלְקוּחוֹת. מִשְׁכָּן לוֹ בֵּית, מִשְׁכָּן לוֹ שְׂדֵה, וּפְרַע לוֹ, וּמִבְקָשׁ לְלוֹוֹת מִמְּנוּ שְׁנֵינָה – הֲרִי זֶה לֹא יִחְזִיר לוֹ שֶׁטֶר הֶרֶאשׁוֹן, מִפְּנֵי שְׁמַרְעַ כַּח הַבָּאִין אַחֲרָיו. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֵׂה בֶּבֶן קְדוּרָה שֶׁהָיָה כּוֹתֵב טְפוּסֵי גִטִּין בְּעָרֵב, וּכְאֵ מַעֲשֵׂה לְפָנֵי חֲכָמִים וּפְסָלוּ אֶת כָּלֶךְ. רַבִּי אֶלְעָזָר מְכַשֵּׁיר בְּכָלֶךְ, חוּץ מִגִּטֵּי נְשִׁים, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים כד, א): "וְכַתֵּב לָהּ" – 'לְשִׁמָּה'.

יב. גִּט שְׂאֵבֵד מִמְּנוּ, וּמִצָּאוֹ לְאַחַר זְמַן, אִף עַל פִּי שְׁמִכִּיר אֶת סִימְנוֹ – פְּסוּל, לְפִי שְׁאִין סִימֵן לְגִטִּין. אֵיזְהוּ לְאַחַר זְמַן? כְּדִי שִׁלַּךְ אַחַר לְאוֹתוֹ מִקּוֹם, אֲכַל נָתַנוּ בְּשְׂדֵה וּבְתַבָּהּ וּבְמַגְדָּל, וְנָעַל בְּפָנָיו, אָבֵד, אִף עַל פִּי שְׁמִצָּאוֹ לְאַחַר זְמַן – כְּשׁוּר.

יג. וְעוֹד שְׁלֶשֶׁה הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן: אֵת שְׁגֵרָתוֹ חִיָּה, וְאֵת שִׁשְׁטָפוֹ נֶהָר, וְאֵת שְׁנַפְלָ עָלָיו מִפְלֵת - נוֹתַנִּין עֲלֵיהֶן חוּמְרֵי חַיִּים וְחוּמְרֵי מֵתִים. בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל וּבֵת יִשְׂרָאֵל לְכֹהֵן - לֹא תֹאכַל בְּתְרוּמָהּ. עֶבֶד כֹּהֵן שֹׁפֵחַ, וְאִשָּׁת כֹּהֵן שֹׁמְרֵדָה - הָרִי אֵלוֹ אוֹכְלִין בְּתְרוּמָהּ. לֹא יֵצֵא הַרֹצֵחַ חוּץ לְגִבּוֹל עִיר מִקְלָטוֹ, בְּחֻזְקַת שְׂכֵהוֹן גְּדוֹל קָיָם.

יד. הוֹלֵךְ גִּט לְאִשְׁתִּי, עַל מְנַת שְׁתַּתֵּן לְאִבָּא וּלְאִחֵי מֵאֲתִים זִוּוּ - אֵין יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ, עַל מְנַת שְׁתַּתֵּן לָךְ מֵאֲתִים זִוּוּ - אֵין יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ, שְׁלֹא הָאָמִין לְכָל אָדָם אֶלָּא לוֹ. אָמַר לוֹ: הוֹלֵךְ גִּט זֶה לְאִשְׁתִּי, יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ. אֵת הוֹלֵךְ גִּט זֶה לְאִשְׁתִּי³ - אֵין יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ, שְׁלֹא הָאָמִין לְכָל אָדָם אֶלָּא לוֹ.

³ שְׁהַבְעֵל מִקְפִּיד שְׁדוּקָא הוּא בְּעֵצְמוֹ וּמְסַר לָהּ אֵת הַגִּט וְלֹא אֶחָר.

וְאַתָּה תִּצְנֶנָּה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֹן וְנִית נָךְ כְּתִית לְמֵאֹר לְהַעֲלֹת גֵּר תְּמִיד:	וְאַתָּה תִּפְקִיד יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסְבוּן לָךְ מִשַּׁח זִיתָא דְכִנְיָא כְּתִישָׁא לְאַנְהָרָא לְאַדְלָקָא בּוֹצִינְיָא תְּדִירָא:
---	--

וְאַתָּה תִּצְנֶנָּה. נָךְ – בְּלִי שְׁמָרִים, כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינוּ בְּמִנְחֹת: מְגִרְגְרוּ בְּרֹאשׁ הַיּוֹת וְכִלְהוּ. כְּתִית – הַיְזִיתִים הֵיךָ כּוֹתֵשׁ בְּמִכְתָּשֶׁת, וְאַיִנוּ טוֹחֲנֵן בְּרַחֲסִים, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ שְׁמָרִים. וְאַחַר שֶׁהוֹצִיא טֶפֶה רֵאשׁוֹנָה, מְכַנְסִין לְרַחֲסִים וְטוֹחֲנֵן. וְהַשְּׁמֹן הַשְּׁנִי פְּסוּל לְמִנְחָה וְכֹשֶׁר לְמִנְחֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: כְּתִית לְמֵאֹר, וְלֹא כְּתִית לְמִנְחֹת. לְהַעֲלוֹת גֵּר תְּמִיד – מְדַלֵּיק עַד שֶׁתִּהְיֶה שְׁלֵהֶבֶת עוֹלָה מֵאֲלִיָּה. תְּמִיד – כָּל לַיְלָה וְלַיְלָה קְרוֹי תְּמִיד, כְּמוֹ שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: "עוֹלֹת תְּמִיד", וְאַיִנָּה אֵלֶּא מִיּוֹם לַיּוֹם. וְכֵן בְּמִנְחַת חֲבַתִּין נֶאֱמַר "תְּמִיד", וְאַיִנָּה אֵלֶּא "מִחֲצִיתָהּ בְּבֹקֶר וּמִחֲצִיתָהּ בְּעֶרֶב". אֲבָל "תְּמִיד" הָאֵמֹר בְּלֶחֶם הַפָּנִים, מִשְׁבֶּת לְשִׁבֶּת הוּא.

בְּאַהֲלֵ מוֹעֵד מְחוּץ לְפָרְכַת אֲשֶׁר עַל־הַעֲזָת יַעֲרֹף אֹתוֹ אֲהָרוֹן וּבְנָיו מֵעֶרֶב עַד־בֹּקֶר לִפְנֵי יְ-הוָה חֲתָת עוֹלָם לְדֹרֹתָם מֵאַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:	בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא מִבְּרָא לְפָרוּכְתָא דְעַל סְהַדוּתָא יִסְדֵּר יְתִיָּה אֲהָרוֹן וּבְנוֹהֵי מִרְמִשָּׁא עַד צַפְרָא קָדָם יְיָ קִיָּם עוֹלָם לְדֹרֵיהוֹן מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
---	--

מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר – תֵּן לָהּ מִדְּתָהּ, שֶׁתִּהְיֶה דוֹלְקַת מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר. וְשִׁעְרוּ חֲכָמִים חֲצִי לַג, לַלַּיְלָה טַבַּת הָאֲרָפִיו, וְכֵן לְכָל הַלַּיְלוֹת; וְאִם יוֹמֵר, אִין בְּכַךְ כְּלוּם.

פְּרִשְׁת בְּגְדֵי הַכֹּהֵנָה

ס

וְאַתָּה הִקְרַב אֵלֶיךָ אֶת־אֲהָרֹן אֶחֱיֶךָ וְאֶת־בְּנָיו אִתּוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנֹתֶיךָ וְאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתְמָר בְּנֵי אֲהָרֹן:	וְאַתָּה קְרִיב לְוִתְךָ יָת אֲהָרוֹן אֲחִיךָ וְיָת בְּנוֹהֵי עִמִּיה מִגּוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְשִׁמְשָׁא קְדָמִי אֲהָרוֹן נָדָב וְאַבִּיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתְמָר בְּנֵי אֲהָרוֹן:
--	---

וְאַתָּה הִקְרַב אֵלֶיךָ – לְאַחַר שֶׁתִּגְמַר מְלָאכַת הַמִּשְׁכָּן.

וְעִשִׂיתָ בְּגִדֵי־קֹדֶשׁ לְאֲהָרֹן אֶחֱיֶךָ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרַת:	וְתַעֲבִיד לְבוּשֵׁי קוֹדֶשׁ לְאֲהָרוֹן אֲחִיךָ לִיקָר וּלְתוֹשְׁבָתָא:
---	---

וְאַתָּה תִּזְכָּר אֶל־כָּל־חֲכָמֵי־לֵב אֲשֶׁר מְלֹאתִיו רוּחַ חֲכָמָה וְעָשׂוּ אֶת־בְּגְדֵי אֲהָרֹן לְקֹדֶשׁוֹ לְכַהֲנֹתֶיךָ:	וְאַתָּה תִּמְלִיל עִם כָּל חֲכָמֵי לְבָא דְאַשְׁלִימִית עִמָּהוֹן רוּחַ חֲכָמָא וְיַעֲבִדוּן יָת לְבוּשֵׁי אֲהָרוֹן לְקֹדֶשׁוֹתֵיהֵי לְשִׁמְשָׁא קְדָמִי:
--	--

לְקֹדֶשׁוֹ לְכַהֲנֹתֶיךָ לִי – לְקֹדֶשׁוֹ, לְהַכְנִיסוֹ בְּכַהֲנָה עַל יְדֵי הַבְּגָדִים, שֶׁיִּהְיֶה פֶּהֶן לִי. וְלִשׁוֹן כַּהֲנָה – שְׁרוֹת הוּא, שִׁירֵינְטֵרִיא"ה בְּלַעַז.

וְאַלְהֵ הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ חֹשֶׁן וְאַפֹּדֶת וּמַעֲלֵל וּכְתָנֹת תִּשְׁבָּץ מִצְנֶפֶת וְאַבְנֵי וְעָשׂוּ בְּגִדֵי־קֹדֶשׁ לְאֲהָרֹן אֶחֱיֶךָ וּלְבְנָיו לְכַהֲנֹתֶיךָ:	וְאַלִּין לְבוּשֵׁיָא דִּינְעִבְדוֹן חוֹשֶׁנָא וְאַיְפוּדָא וּמַעֲלִילָא וּכְתוּנִין מִרְמִצָּן מִצְנֶפֶת וְהַמִּנִּין וְיַעֲבִדוּן לְבוּשֵׁי קוֹדֶשׁ לְאֲהָרוֹן אֲחִיךָ וּלְבְנֵיהֵי לְשִׁמְשָׁא קְדָמִי:
---	--

חֹשֶׁן – תְּכָשִׁיט כְּנָגֵד הַלֵּב. וְאַפֹּדֶת – לֹא שֶׁמְעִתִּי וְלֹא מִצְאֵתִי בְּכַרְיָתָא פְּרוּשׁ תְּכַנִּיתוּ. וְלִבִּי אוֹמֵר לִי שֶׁהוּא חֲגוּר לוֹ מֵאַחֲרָיו, רַחֲבֹו פְּרַחֲב גַב אִישׁ, כְּמִין סִינֵר שְׁקוּרִין פּוֹרְצִינִין, שְׁחוּגְרוֹת הַשְּׁרוֹת כְּשֶׁרוֹכְבוֹת עַל הַסּוּסִים. כֶּךָ מַעֲשֶׂהוּ מִלְמֶטָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְנָדַד חֲגוּר אֶפֹּד בֶּד", לְמַדְנֹו שֶׁהָאֶפֹּד חֲגוּרָה הִיא. וְאִי אֶפְשֶׁר לוֹמַר שֶׁאִין בּוֹ אֵלֶּא חֲגוּרָה לְבַדָּה, שֶׁהִרִי נֶאֱמַר: "וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הָאֶפֹּד", וְאַחַר כֶּךָ – "וַיַּחְגֵּר אֹתוֹ בְּחֹשֶׁב הָאֶפֹּד"; וְתַרְגָּם אוֹנְקֵלוֹס: "בְּהַמֵּן אִיפֹדָא". לְמַדְנֹו שֶׁהַחֹשֶׁב הוּא הַחֲגוּר, וְהָאֶפֹּד שֵׁם תְּכָשִׁיט לְבַדוֹ. וְאִי אֶפְשֶׁר לוֹמַר שֶׁעַל שֵׁם הַכְּתָפוֹת שָׁבוּ הוּא קְרוֹי אֶפֹּד, שֶׁהִרִי נֶאֱמַר: "שְׁתֵּי כְּתָפוֹת הָאֶפֹּד"; לְמַדְנֹו שֶׁהָאֶפֹּד שֵׁם לְבַד, וְהַכְּתָפוֹת שֵׁם לְבַד. לְכַךָ אֲנִי אוֹמֵר, שֶׁעַל שֵׁם הַסִּינֵר שֶׁל מֶטֶה קְרוֹי אֶפֹּד, עַל שֵׁם שְׁאוּפְדוֹ וּמְקַשְׁטוֹ בּוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיֶּאֱפֹד לוֹ בּוֹ". וְהַחֹשֶׁב הוּא חֲגוּר שֶׁלְמַעַלָּה הֵימְנוֹ, וְהַכְּתָפוֹת קְבוּעוֹת בּוֹ. וְעוֹד אוֹמֵר לִי לְבִי, שֶׁיֵּשׁ רְאִיָּה שֶׁהוּא מִין לְבוּשׁ, שֶׁתַּרְגָּם יוֹנְתָן: "וְנָדַד חֲגוּר אֶפֹּד בֶּד", "כְּרֹדוּט דְבוּץ"; וְתַרְגָּם כְּמוֹ כֵּן "מַעֲלִילִים" – "כְּרֹדוּטִין", בְּמַעֲשֶׂה תְּמָר אַחַת אֲבִשְׁלוֹם: "כִּי כֵּן תִּלְבָּשֶׁן בְּנוֹת הַמְּלָכָה הַכְּתוּלוֹת מַעֲלִילִים". וּמַעֲלִיל – הוּא כְּמִין חֲלוּק, וְכֵן הַכְּתָנֹת; אֵלֶּא שֶׁהַכְּתָנֹת סוּמוֹ לְבָשׁוֹ, וּמַעֲלִיל קְרוֹי חֲלוּק הַעֲלִיוֹן. תִּשְׁבָּץ – עֲשׂוּיִין מִשְׁבָּצוֹת לְגוּי. וְהַמִּשְׁבָּצוֹת הֵם כְּמִין גְּמוּת, הַעֲשׂוּיוֹת בְּתַכְשִׁיטֵי זֶהָב לְמוֹשֶׁב קְבִיעַת אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּאֲבָנֵי הָאֶפֹּד: "מוֹסְבוֹת מִשְׁבָּצוֹת זֶהָב"; וְכַלְעֵז קוֹרְאִין אוֹתוֹ קֶשֶׁטוֹנִיא. מִצְנֶפֶת – כְּמִין כְּפַת כּוֹבַע שְׁקוּרִין קוּיפִ"א, שֶׁהִרִי בְּמָקוֹם אַחַר קוֹרָא לְהֵם "מַגְבַּעוֹת", וּמְתַרְגְּמִין "כּוֹבְעִין". וְאַבְנֵיט – הוּא חֲגוּרָה עַל הַכְּתָנֹת. וְהָאֶפֹּד חֲגוּרָה עַל הַמַּעֲלִיל, כְּמוֹ שֶׁמִּצְוֵנוּ בְּסֵדֶר לְבִישׁוֹתָן: "וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַכְּתָנֹת וַיַּחְגֵּר אֹתוֹ בְּאֲבָנֵיט וַיִּלְבָּשׁ אֹתוֹ אֶת הַמַּעֲלִיל וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הָאֶפֹּד". בְּגִדֵי קֹדֶשׁ – מִתְרוֹמָה הַמְּקֻדָּשֶׁת לְשִׁמִּי יַעֲשׂוּ אוֹתָם.

והם יקחו את־הזהב ואת־התכלת ואת־הארגמן ואנון יסבון ית דהבא וית תכלא וית ארגונא וית צבע ואת־תולעת השני ואת־השש:

והם יקחו – אותם סכמי לב שיעשו הבגדים יקבלו מן המתנדבים את הזהב ואת התכלת, לעשות מהן את הבגדים.

פּרִשֵׁת הָאֵפוֹד

פ

ועשו את־האפוד זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה חשב:

ועשו את האפוד – אם באתי לפרש מעשה האפוד והחשן על סדר המקראות, הרי פרושן פרקים, וישגה הקורא בצרופן. לכה אני כותב מעשיהם כמות שהיא, למען ירוץ הקורא בו, ואחר כך אפרש על סדר המקראות. האפוד עשוי כמין סינר של נשים רוכבות סוסים, וחוגר אותו מאחוריו כנגד לבו למטה מאציליו, רחבו כמדת רחב גבו של אדם ויותר, ומגיע עד עקביו. והחשב מחבר בראשו על פני רחבו מעשה אורג, ומאריך לכהן ולכהן כדי להקיף ולחגור בו. והתפוחות מחברות בחשב אחת לימין ואחת לשמאל, מרחקות זו מזו שעור הבדלת כתפיים מאחורי הכהן לשני קצות רחבו של סינר, וכשזוקפן עומדות לו על שני כתפיו. והן כמין שתי רצועות עשויות ממין האפוד, ארכות כדי שעור לזקפן אצל צוארו מכאן ומכאן, ונקפלות לפניו למטה מכתפיו מעט. ואבני השם קבועות בהם, אחת על פתח ימין ואחת על פתח שמאל, והמשבצות נתונות בראשיהם לפני כתפיו. ושתי עבותות הזהב תחובות בשתי טבעות שבחשן, בשני קצות רחבו העליון, אחת לימין ואחת לשמאל. ושני ראשי השרשרת תקועין במשבצות לימין, וכן שני ראשי השרשרת השמאלית תקועין במשבצות שבכתף שמאל, נמצא החשן תלוי במשבצות האפוד על לבו מלפניו. ועוד שתי טבעות בשני קצות החשן בתחתיתו, וכנגדם שתי טבעות בשתי כתפות האפוד מלמטה בראשו התחתון המחבר בחשב, טבעות החשן אל מול טבעות האפוד, שוכבים זה על זה, ומרכסן בפתיל תחוב בטבעות האפוד והחשן, שיהיה תחתית החשן דבוק לחשב האפוד ולא יהא נד ונגדל, הולך וחזור. **זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר** – תמשת מינים הללו שזורין בכל חוט וחוט. היו מרדדין את הזהב כמין טסים דקים, וקוצצין פתילים מהם, וטווין אותן חוט של זהב עם שש חוטיו של תכלת, וחוט של זהב עם שש חוטיו של ארגמן, וכן בתולעת שני וכן בשש; שכל המינין חוטן כפול ששה, וחוט של זהב עם כל אחד ואחד. ואחר כך שזור את כלם כאחד, נמצא חוטן כפול עשרים ושמונה. וכן מפרש במסכת יומא, ולמד מן המקרא הזה: "וירקעו את פחי הזהב וקצץ פתילים לעשות בתוך התכלת ובתוך הארגמן" וגומר; למדנו שחוט של זהב שזור עם כל מין ומין. **מעשה חושב** – ככר פרשתי, שהיא אריגת שתי קירות שאין צורות שני עבריה דומות זו לזו.

שתי כתפת חברת יהיה־לו אל־שני קצותיו וחקר:

שתי כתפות וגומר – הסינר מלמטה. וחשב האפוד היא התגורה, וצמודה לו מלמעלה, דגמת סינר הנשים. ומגבו של פהן היו מחברות בחשב שתי חתיכות, כמין שתי רצועות רחבות, אחת כנגד כל פתח וכתף, וזוקפן על שתי כתפותיו עד שנקפלות לפניו כנגד התנה; ועל ידי חברון לטבעות החשן נאחזין מלפניו כנגד לבו, שאין נופלות, כמו שמפרש בענין. והיו זקופות והולכות כנגד כתפיו, ושתי אבני שם קבועות בהן, אחת בכל אחת. **אל שני קצותיו** – אל רחבו של אפוד, שלא היה רחבו אלא כנגד גבו של פהן, ונבהו עד כנגד האצילים שקורין קודי"ש, שנאמר: "לא יחגרו ביזע", אין חוגרין במקום זעה, לא למעלה מאציליהם ולא למטה ממתיניהם, אלא כנגד אציליהם. **וחקר** – האפוד עם אותן שתי כתפות האפוד, יסבר אותם במחט למטה בחשב; ולא יארגם עמו, אלא יארגם לבד ואחר כך מחברם.

וחשב אפדתו אשר עליו כמעשהו ממנו יהיה זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר:

וחשב אפדתו – וחקור, שעל ידו הוא מאפדו ומתקנהו לכהן ומקשטו. **אשר עליו** – למעלה בשפת הסינר היא התגורה. **כמעשהו** – כאריגת הסינר, מעשה חושב ומחמשת מינים, כך אריגת החשב, מעשה חושב ומחמשת המינים. **ממנו יהיה** – עמו יהיה ארוג, ולא יארגנו לבד ויסברנו.

ולקחת את־שתי אבני־שםם ופתחת עליהם שמות בני ישראל:

ששה משמתם על האבן האחת ואת־שמות הששה הנותרים על־האבן השנית כתולדתם:

כתולדתם – פסדר שנולדו: ראובן שמעון לוי יהודה דן ונפתלי על האחת, ועל השניה גד אשר יששכר זבולן יוסף ובנימין מלא, שכן הוא כתוב במקום תולדתו; עשרים וחמש אותיות בכל אחת ואחת.

<p>עוֹבֵד אוֹמֵן אֲבֹן טָבָא כְּתָב מְפָרֵשׁ כְּגִלְף דְּעִזְקָא תְּגַלּוּף יַת תְּרַמִּין אֲבַנְיָא עַל שְׁמֵהּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִשְׁקַעֲוֹן מִרְמָצֹן דְּדָהֵב תַּעֲבִיד יְתַהוּן:</p>	<p>מַעֲשֵׂה חֲרָשׁ אֲבֹן פְּתוּחֵי חֲתָם תַּפְתַּח אֶת־שִׁתִּי הָאֲבָנִים עַל־שְׁמֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִסְבֹּת מִשְׁבָּצוֹת זָהָב תַּעֲשֶׂה אֹתָם:</p>
--	--

מַעֲשֵׂה חֲרָשׁ אֲבֹן – מַעֲשֵׂה אֶמֶן שֶׁל אֲבָנִים. "חֲרָשׁ" זֶה – דְּבוּק הוּא לַתְּכָה שְׁלֹא־חֲרִיו, וּלְפִיכָה הוּא נְקוּד פֶּתַח בְּסוּפוֹ; וְכֵן: "חֲרָשׁ עֲצִים נֹטָה קוֹ", חֲרָשׁ שֶׁל עֲצִים, וְכֵן "חֲרָשׁ בְּרוֹז מַעֲצָד", כָּל אֵלֶּה דְּבוּקִים וּפְתוּחִים. פְּתוּחֵי חֲתָם – כְּתַרְגוּמוֹ, "כְּתָב מְפָרֵשׁ כְּגִלְף דְּעִזְקָא": חֲרוּצוֹת הָאוֹתוֹת בְּתוֹכוֹ, כְּמוֹ שְׁחוֹרְצִין חֲתָמֵי טַבְּעוֹת שֵׁהֶם לַחֲתָם אֲגָרוֹת, כְּתָב נֶכֶר וּמְפָרֵשׁ. עַל שְׁמֵת – כְּמוֹ בְּשֵׁמוֹת. מִסְבֹּת מִשְׁבָּצוֹת – מְקַפּוֹת הָאֲבָנִים בְּמִשְׁבָּצוֹת זָהָב. שְׁעוֹשֵׂה מוֹשֵׁב הָאֲבֹן בְּזָהָב כְּמִין גִּמָּא לְמַדַּת הָאֲבֹן, וּמִשְׁקִיעָה בְּמִשְׁבָּצַת, נְמִצָּאת הַמִּשְׁבָּצַת סוּבְכַת אֶת הָאֲבֹן סְבִיב; וּמְסַבֵּר הַמִּשְׁבָּצוֹת בְּכַתְּפוֹת הָאֲפוּד.

<p>וְשִׁמְתָּ אֶת־שִׁתִּי הָאֲבָנִים עַל כְּתֻפֹת הָאֲפֹד אֲבַנֵי זַכָּרוֹן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִשְׂא אֶהְרֹן אֶת־שְׁמוֹתֶם לְפָנַי יְיָ־הַנֹּהֵה עַל־שִׁתִּי כְּתֻפֵּי לְזַכָּרוֹן:</p>	<p>וְתִשׁוּי יַת תְּרַמִּין אֲבַנְיָא עַל כְּתֻפֵי אִיפּוֹדָא אֲבַנֵי דוּכְרָנָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִשׁוּל אֶהְרֹן יַת שְׁמֵהּתַהוּן קְדָם יְיָ עַל תְּרִין כְּתֻפוּהֵי לְדוּכְרָנָא:</p>
---	---

לְזַכָּרוֹן – שִׁיְהָא רוּאָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשְּׂבָטִים כְּתוּבִים לְפָנָיו, וְיִזְכֵּר צְדָקָתָם.
שְׁנֵי

<p>וְתַעֲבִיד מִרְמָצֹן דְּדָהֵב:</p>	<p>וְעֵשִׂית מִשְׁבָּצוֹת זָהָב:</p>
--	---

וְעֵשִׂית מִשְׁבָּצוֹת – מַעוּט מִשְׁבָּצוֹת שְׁתֵּימִים. וְלֹא פִרַשׁ לָהּ עַתָּה בְּפִרְשָׁה זֹאת אֵלֶּא מְקַצֵּת צָרְפוֹ, וּבְפִרְשַׁת הַחֲשׁוֹן גּוֹמֵר לָהּ פְּרוּשׁוֹן.

<p>וְתַרְמִין תַּפִּין דְּדָהֵב דְּכִי מִתְחַמֵּן תַּעֲבִיד יְתַהוּן עוֹבֵד גְּדִילוֹ וְתַמִּין יַת תַּפִּיָא גְּדִילְתָא עַל מִרְמָצָתָא:</p>	<p>וְשִׁתִּי שְׂרָשְׁרַת זָהָב טְהוֹר מִגְּבֻלַת תַּעֲשֵׂה אֹתָם מַעֲשֵׂה עֵבֶת וְנִתְתָּה אֶת־שְׂרָשְׁרַת הָעֵבֶתְתָּ עַל־הַמִּשְׁבָּצוֹת:</p>
---	--

שְׂרָשְׁרַת זָהָב – שְׁלִשְׁלָאוֹת. מִגְּבֻלַת – לְסוּף גְּבוּל הַחֲשׁוֹן תַּעֲשֵׂה אוֹתָם. מַעֲשֵׂה עֵבֶת – מַעֲשֵׂה קְלִיעַת חוּטִין, וְלֹא מַעֲשֵׂה נִקְבִים וּכְפֻלִים כְּאוֹתָן שְׁעוֹשִׂין לְבוֹרוֹת. אֵלֶּא כְּאוֹתָן שְׁעוֹשִׂין לְעַרְדְּסְקָאוֹת שְׁקוֹרִין אִינְצִינְשִׁיר "ש" בְּלַעַז. וְנִתְתָּה אֶת שְׂרָשְׁרַת – שֶׁל עֲבוֹתוֹת הָעֲשׂוּיוֹת מַעֲשֵׂה עֲבוֹת, עַל מִשְׁבָּצוֹת הַלְלוֹ. וְלֹא זֶה הוּא מְקוֹם צְנָאת עֲשִׂיתָן שֶׁל שְׂרָשְׁרוֹת, וְלֹא צְנָאת קְבִיעוֹתָן; וְאִין "תַּעֲשֵׂה" הָאִמּוֹר כְּאִן לְשׁוֹן צְוּי, וְאִין "וְנִתְתָּה" הָאִמּוֹר כְּאִן לְשׁוֹן צְוּי, אֵלֶּא לְשׁוֹן עֲמִיד; כִּי בְּפִרְשַׁת הַחֲשׁוֹן חוֹזֵר וּמְצִיָּהוּ עַל עֲשִׂיתָן וְעַל קְבִיעוֹתָן, וְלֹא נִכְתָּב כְּאִן, אֵלֶּא לְהוֹדִיעָה מְקַצֵּת צָרְף הַמִּשְׁבָּצוֹת שְׁצִנָּה לְעֵשׂוֹת עִם הָאֲפוּד. וְכַתֵּב לָהּ זֹאת, לּוֹמֵר לָהּ: הַמִּשְׁבָּצוֹת הַלְלוּ יְיָ־קִדְּוָה לָהּ; לְכַשְׁמַעֲשֵׂה שְׂרָשְׁרוֹת מִגְּבֻלוֹת עַל הַחֲשׁוֹן, תַּתְּנֵם עַל הַמִּשְׁבָּצוֹת הַלְלוּ.

ס פְּרִשַׁת הַחֲשׁוֹן

<p>וְתַעֲבִיד חֲשׁוֹן דִּינָא עוֹבֵד אוֹמֵן כְּעוֹבֵד אִיפּוֹדָא תַּעֲבִידְנִיה דְּהָבָא תַּכְלָא וְאַרְגָּוְנָא וְצַבַּע זְהוּרֵי וּבוּיץ שְׁזִיר תַּעֲבִיד יְתִיָּה:</p>	<p>וְעֵשִׂית חֲשׁוֹן מִשְׁפֹּט מַעֲשֵׂה חֲשָׁב כְּמַעֲשֵׂה אֲפֹד תַּעֲשִׂנוּ זָהָב תַּכְלָת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְנִשְׂשׁ מִשְׁזָר תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ:</p>
---	---

חֲשׁוֹן מִשְׁפֹּט – שְׂמִכְפֵּר עַל קְלַקּוּל הַדִּין. דְּבַר אַחַר: מִשְׁפֹּט, שְׂמִכְבֵּר דְּכָרְיוֹ וְהַבְּטַחְתּוֹ אִמְתָּ, דִּירִישִׁנִּימִינ"ט בְּלַעַז. שְׂהַמִּשְׁפֹּט מִשְׁמֵשׁ שְׁלִשָּׁה לְשׁוֹנוֹת: דְּכָרֵי טַעֲנוֹת בְּעֵלֵי הַדִּין, וּגְמַר הַדִּין, וְעִנְשׁ הַדִּין, אִם עִנְשׁ מִיָּתָה אִם עִנְשׁ מִכּוֹת אִם עִנְשׁ מִמוֹן; וְזֶה מִשְׁמֵשׁ לְשׁוֹן בְּרוּר דְּכָרִים, שְׂמִפְרָשׁ וּמְבַרֵּר דְּכָרְיוֹ. כְּמַעֲשֵׂה אֲפוּד – מַעֲשֵׂה חוֹשֵׁב וּמְחַמֶּשֶׁת מִינִין.

<p>מְרוּבַע יְהִי עֵיף זַרְתָּא אוֹרְכִיָּה וְזַרְתָּא פּוּתִיָּיָה:</p>	<p>רְבוּעַ יְהִיָּה כְּפּוּל זַרְתָּא אֲרָכּוֹ וְזַרְתָּא רְחִבּוֹ:</p>
---	--

זַרְתָּא אֲרָכּוֹ וְזַרְתָּא רְחִבּוֹ – כְּפּוּל וּמִטְל לּוֹ לְפָנָיו כְּנֶגֶד לְבוֹ, שְׁנֵאֲמַר: "וְהָיוּ עַל לֵב אֶהְרֹן"; תְּלוּי בְּכַתְּפוֹת הָאֲפוּד, הַבָּאוֹת מֵאַחֲזָרְיוֹ עַל כְּתֻפֵּי וּנְקַפּוֹת וַיּוֹרְדוֹת לְפָנָיו מַעַט. וְהַחֲשׁוֹן תְּלוּי בְּהֵן בְּשְׂרָשְׁרוֹת וּטַבְּעוֹת, כְּמוֹ שְׂמִפְרָשׁ בְּעַנְיָן.

<p>וְתִשְׁלִים בֵּיהּ אֲשֵׁלְמוֹת אֲבַנָּא אַרְבַּעָא סְדְרִין דְּאֲבֹן טָבָא סְדְרָא קְדָמָאָה סְמָקוֹ יֶרְקוֹ וּבְרָקוֹ סְדְרָא חַד:</p>	<p>וּמִלְאֲתָ בּוֹ מִלְאֲתָ אֲבֹן אַרְבַּעָה טוֹרִים אֲבֹן טוֹר אָדָם פִּטְדָה וּבְרָקַת הַטוֹר הָאֶחָד:</p>
---	---

וּמִלְאֲתָ בּוֹ – עַל שֵׁם שְׁהָאֲבָנִים מִמִּלְאוֹת גְּמוֹת הַמִּשְׁבָּצוֹת הַמְתַּקְנוֹת לְהֵן, קוֹרָא אוֹתָן בְּלִשׁוֹן מְלוֹאִים.

<p>וּסְדְרָא תַּנְיָנָא אֲזַמְרָגְדִין שְׁבִזִי וְסַבְהָלוֹם:</p>	<p>וְהַטוֹר הַשְּׁנַי נֶכֶד סְפִיר וְיִהְלֵם:</p>
--	--

<p>וּסְדְרָא תְּלִיתָאָה קַנְפִירֵי טְרַקְיָא וְעֵין עֵגְלָא:</p>	<p>וְהַטוֹר הַשְּׁלִישִׁי לְשֵׁם שָׁבוֹ וְאַחְלָמָה:</p>
--	---

והטור הרביעי תרשיש ושהם וישפה משבצים זהב ויהיו במלואתם:
וסדרא רביעאה פרום ימא ובורלא ופנתירי מרמזון בדהב יהון באשקלמותהון:

משבצים זהב – יהיו הטורים. במלואתם – מקפים משבצות זהב בעמק, שעור שימתלא בעבי האבן. זהו לשון במלואתם, כשעור מלוי עבין של אבנים יהיה עמק המשבצות, לא פחות ולא יותר.

והאבנים תהלין על-שמת בני-ישראל שתים עשרה על-שמתם פתוחי חותם איש על-שמו תהלין לשני עשר שבט:
ואבניא יהון על שמת בני ישראל תרמא עשרי על שמתהון כתב מפרש פגלה דעזקא גבר על שמיא יהון לתרי עשר שבטין:

איש על שמו – כסדר תולדותם. סדר האבנים, אדם לראובן, פטדה לשמעון, וכן כלם.

ועשית על-החשן שרשת גבלת מעשה עבת זהב וטהור:
ותעביד על חושנא תפין מתחמן עובד גדילו דדהב דכי:

על החשן – בשביל החשן, לקבעם בטבעותיו, כמו שמפרש למטה בענין. שרשת – לשון שרשי אילן, המאחזיו לאילן להאחז ולהתקע בארץ. אף אלו יהיו מאחזיו לחשן, שבהם יהיה תלוי באפוד. והן שתי שרשרות האמורות למעלה בענין המשבצות. ואף "שרשרות" פתר מנחם בן סרוק לשון שרשים, ואמר שהרי"ש יתרה, כמו מ"ם שב"ש לשום" ומ"ם שב"ר יקים". ואיני רואה את דבריו, אלא "שרשרת" בלשון עברית כ"ש לשלשלת" בלשון משנה. גבלת – היא "מגבלות" האמור למעלה, שתתקעם בטבעות שיהיו בגבול החשן; שכל גבול – לשון קצה, אשומיי"ל בלע"ז. מעשה עבות – מעשה קליעה.

ועשית על-החשן שתי טבעות זהב ונתת את-שתי הטבעות על-שני קצות החשן:
ותעביד על חושנא תרפין עזקו דדהב ותפין ית תרפין עזקתא על תרין סטרי חושנא:

על החשן – לצרף החשן, כדי לקבעם בו. ולא יתכן לומר שתהא תחלת עשיתו עליו; שאם כן, מה הוא שחוזר ואומר: "ונתת את שתי הטבעות"? והלא כבר נתונים בו! הנה לו לכתב בתחלת המקרא: "ועשית על קצות החשן שתי טבעות זהב". ואף בשרשרות צריך אתה לפתר כן. על שני קצות החשן – לשתי פאות שנגד הצנאר, לימנית ולשמאלית, הבאים מול כתפות האפוד.

ונתתה את-שתי עבתת הזהב על-שתי הטבעות אל-קצות החשן:
ותפין ית תרפין גדילו דדהב על תרפין עזקתא בסטרי חושנא:

ונתתה את שתי עבתת הזהב – הן הן שרשרות גבלת הכתובות למעלה, ולא פרש מקום קבוען בחשן; עכשו מפרש לה שיהא תוחב אותן בטבעות. ומדע לה שהן הן הראשונות, שהרי בפרשת אלה פקודי לא הכפלו.

ואת שתי קצות שתי העבתת תתן על-שתי המשבצות ונתתה על-כתפות האפד אל-מול פניו:
ות תרפין גדילו דעל תרין סטרוהי תפין על תרפין מרמזתא ותפין על כתפי איפודא לקביל אפוהי:

ואת שתי קצות – של שתי העבותות, שני ראשיהם של כל אחת. תתן על שתי המשבצות – הן הן הכתובות למעלה, בין פרשת החשן ופרשת האפוד, ולא פרש את צרפן ואת מקומן. עכשו מפרש, שימתקו בהן ראשי העבותות התחובות בטבעות החשן, לימין ולשמאל, אצל הצנאר; שני ראשי השרשרת הימנית תוקע במשבצות של ימין; וכן בשל שמאל, שני ראשי השרשרת השמאלית. ונתתה – המשבצות. על כתפות האפוד – אחת בזו ואחת בזו. נמצאו בכתפות האפוד מחזיקין את החשן שלא יפל, ובהן הוא תלוי. ועדין שפת החשן התחוננה הולכת ובאה ונוקשת על פרסו ואינה דבוקה לו יפה; לכך הצרף עוד שתי טבעות לתחתיתו, כמו שמפרש והולך. אל מול פניו – של אפוד, שלא יתן המשבצות בעבר הכתפות שכלפי המעיל, אלא בעבר העליון שכלפי החוץ. והוא קרוי מול פניו של אפוד, כי אותו עבר שאינו נראה אינו קרוי פנים.

ועשית שתי טבעות זהב ושמת אתם על-שני קצות החשן על-שפתו אשר אל-עבר האפד ביתה:
ותעביד תרפין עזקו דדהב ותשוי יתהון על תרין סטרי חושנא על ספתיה דלעברא דאיפודא לגיו:

על שני קצות החשן – הן שתי פאותיו התחוננות, לימין ולשמאל. על שפתו אשר אל עבר האפד ביתה – הרי לה שני סימניו: האחד, שינתנם בשני קצות של תחתיתו, שהוא כנגד האפוד; שעליונו אינו כנגד האפוד, שהרי סמוך לצנאר הוא, והאפוד נתון על מתניו. ועוד נתן סימן, שלא יקבעם בעבר החשן שכלפי החוץ, אלא בעבר שכלפי פנים, שנאמר: ביתה. ואותו העבר הוא לצד האפוד, שחשב האפוד חוגרו לפהו, ונקפל הסינר לפני הפהו על מתניו, וקצת פרסו מכאן ומכאן עד כנגד קצות החשן, וקצותיו שוכבין עליו.

ועשית שתי טבעות זהב ונתתה אתם על-שתי כתפות האפוד מלמטה ממול פניו לעמת מחברתו ממעל לחשב האפוד:
ותעביד תרפין עזקו דדהב ותפין יתהון על תרין כתפי איפודא מלרע מלקביל אפוהי לקביל בית לופי מעלוי להמין איפודא:

על שתי כתפות האפוד מלמטה – שהמשבצות נתונות בראשי כתפות האפוד העליונים, הבאים על כתפיו כנגד גרונו ונקפלות ויורדות לפניו; והטבעות צוה לתן בראשן השני, שהוא מחבר לאפוד. והוא שנאמר: לעצמת מחברתו, סמוך למקום חבורן באפוד, למעלה מן החגורה מעט, שהמחברת לעצמת החגורה; ואלו נתונים מעט בגובה זקיפת הכתפות, הוא שנאמר: ממעל לחשב האפוד, והן כנגד סוף החשן. ונתן פתיל תכלת באותן הטבעות ובטבעות החשן, ורוכסן באותו פתיל לימין ולשמאל, שלא יהא תחתית החשן הולך לפניו וחוזר לאחור ונוקש על פרסו; ונמצא מושב על המעיל יפה. ממול פניו – בעבר החיצון.

וירכסו את החשן מטבעתו אל טבעת האפוד
בפתיל תכלת להיות על חשב האפוד ולא ינזח
החשן מעל האפוד:
ויחדון ית חושנא מעזקתיה לעזקת איפודא בחוטא
דתכילתא למהוי על המין איפודא ולא יתפרק
חושנא מעלוי איפודא:

וירכסו – לשון חבור; וכן "מרכסי איש", חבורי חבלי רשעים. וכן "והרכסים לבקעה": הרים הסמוכים זה לזה, שאי אפשר לירד לגיא שביניהם אלא בקושי גדול, שמתוך סמיכתו, הגיא זקופה וצמקה – יהיו לבקעת מישור ונוחה לילך. להיות על חשב האפוד – להיות החשן דבוק אל חשב האפוד. ולא ינזח – לשון נתוק. ולשון ערבי הוא, כדברי דונש בן לברט.

ונשא אהרן את שמות בני ישראל בחשן המשפט
עלי לבו בבאו אל הקדש לזכרון לפני ה' הנה תמיד:
ויטול אהרן ית שמות בני ישראל בחשן דינא על
לביה במיעליה לקודשא לדוכרנא קדם יי תדירא:

ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התמים והיו על לב אהרן בבאו לפני ה' הנה ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני ה' הנה תמיד:
ותתין בחשן דינא ית אורינא וית תומינא ויהוין על לבא דאהרן במיעליה לקדם יי ויטול אהרן ית דין בני ישראל על לביה קדם יי תדירא:

את האורים ואת התמים – הוא כתב שם המפרש, שהיה נותנו בתוך כפלי החשן, שעל ידו הוא מאיר דבריו ומתמם את דבריו. ובמקדש שני היה החשן, שאי אפשר לכהן גדול להיות מחסר בגדים; אבל אותו השם לא היה בתוכו. ועל שם אותו הכתב הוא קרוי משפט, שנאמר: "ושאל לו במשפט האורים". את משפט בני ישראל – דבר שהם נשפטים ונוכחים על ידו אם לעשות דבר או לא לעשות. ולפי מדרש אגדה, שהחשן מכפר על מעוטי הדיון, נקרא משפט על שם סליחת המשפט.

פרשת המעיל

שלישי

ועשית את מעיל האפוד כליל תכלת:
ותעביד ית מעיל איפודא גמיר תכלא:

את מעיל האפוד – שהאפוד נתן עליו לחגורה. כליל תכלת – כלו תכלת, שאין מין אחר מערב בו.

והיה פיראשו בתוכו שפה יהיה לפיו סביב מעשה
ארג פפי תתרא יהיה לו לא יקרע:
ויהי פומיה כפיל לגויה תורא יהי מקף לפומיה סחור
סחור עובד מחי כפום שרין יהי דלא יתבזע:

והיה פי ראשו – פי המעיל בגבהו, הוא פתיחת בית הצנאר. בתוכו – כתר גומו: "כפיל לגויה", כפול לתוכו להיות לו לשפה כפילתו. והיה מעשה אורג ולא במחט. כפי תתרא – למדנו שהשריונים שלהם פיהם כפול לתוכו. לא יקרע – כדי שלא יקרע. והקורעו עובר בלאו, שנה ממנן לאוין שבתורה. וכן: "ולא ינזח חשן"; וכן: "לא יסרו ממנו", הנאמר בבדי הארון.

ועשית על שוליו רמני תכלת וארגמן ותולעת שני
על שוליו סביב ופעמני זקב בתוכם סביב:
ותעביד על שפולוהי רמוני תכלא וארגונא וצבע
זהורי על שפולוהי סחור סחור וזגין דזקב ביניהון
סחור סחור:

רמוני – עגלים וחלולים היו, כמין רמונים העשויים כביצת תרנגולת. ופעמוני זקב – זגין עם ענבלין שבתוכם. בתוכם סביב – ביניהם סביב, בין שני רמונים פעמון אחד, דבוק ותלוי בשולי המעיל.

פעמון זקב ורמון פעמון זקב ורמון על שולי המעיל
סביב:
זגא דזקבא ורמונא זגא דזקבא ורמונא על שפולי
מעילא סחור סחור:

פעמון זקב ורמון וגומר – פעמון זקב ורמון אצלו.

והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו בבאו אל הקדש
לפני ה' הנה ובצאתו ולא ימות:
ויהי על אהרן לשמשא וישתמע קליה במיעליה
לקודשא לקדם יי ובמפקיה ולא ימות:

ולא ימות – מכלל לאו אתה שומע הן: אם יהיו לו – לא יתחייב מיתה; הא אם יכנס מחסר אחד מן הבגדים הללו, חייב מיתה בידי שמים.

פרשת הציץ

וְעָשִׂיתָ צִיּוּן זָהָב טָהוֹר וּפְתַחְתָּ עָלָיו פִּתּוּחֵי חֹתֶם
קֹדֶשׁ לִי-הִנֵּה:
וְתַעֲבִיד צִיצָא דְדָהָב דְּכִי וְתַגְלוֹף עָלוּהֵי כְּתָב מִפְּרֶשׁ
קֹדֶשׁ לִי:

ציין – כמין טס של זהב הטהור, רחב שתי אצבעות, מקיף על המצח מאזן לאזן.

וְשַׂמְתָּ אֹתוֹ עַל-פִּתְיֵל תְּכֵלֶת וְהָיָה עַל-הַמְצַנְפֹּת אֵלַי
מִוֶּל פְּנֵי-הַמְצַנְפֹּת יִהְיֶה:
וְתִשׁוּי יְתִיָּה עַל חוּטָא דְתַכִּילְתָּא וַיְהִי עַל מְצַנְפֹּתָא
לְקַבִּיל אִפִּי מְצַנְפֹּתָא יְהִי:

על פתיל תכלת – ובמקום אחר הוא אומר: "ויתנו עליו פתיל תכלת"; ועוד פתיב כאן: והיה על המצנפות. ולמטה הוא אומר: "והיה על מצח אהרן", ובשחיטת קדשים שנינו: שערו היה נראה בין ציץ למצנפת, ששם מניח תפלוין; למדנו שהמצנפת למעלה בגובה הראש, ואינה עמקה להפנס בה כל הראש עד המצח, והציץ מלמטה. והפתילים היו בנקבים, ותלוין בו בשני ראשים ובאמצעו, ששה בשלשה מקומות הללו: פתיל מלמעלה, אחד מבחוץ ואחד מבפנים כנגדו. וקושר ראשי הפתילים מאחורי הערף שלשתן, ונמצאו בין ארבע הטס ופתילי ראשיו מקיפין את הקדקד, ופתיל האמצעי שבראשו קשור עם ראשי השנים, והולך על פני רחב הראש מלמעלה; נמצא עשוי כמין כובע. ועל פתיל האמצעי הוא אומר: והיה על המצנפת, והיה נותן הציץ על ראשו כמין כובע על המצנפת, והפתיל האמצעי מחזיקו שאינו נופל, והטס תלוי כנגד מצחו. ונתקצמו כל המקראות: פתיל על הציץ, וציץ על הפתיל, ופתיל על המצנפת מלמעלה.

וְהָיָה עַל-מִצְחָא אַהֲרֹן וְנִשְׂא אַהֲרֹן אֶת-עֹוֹן הַקֹּדְשִׁים
אֲשֶׁר יִקְדִּישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל-מִתְנַת קֹדְשֵׁיהֶם וְהָיָה
עַל-מִצְחוֹ תְּמִיד לְרִצּוֹן לָהֶם לְפָנֵי י-הוָה:
וַיְהִי עַל בֵּית עֵינֹוהֵי דְאַהֲרֹן וַיְשׁוּל אַהֲרֹן יֵת עֹוֹתָא
קֹוֹדְשֵׁיָא דִּיקְדִּישׁוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל מִתְנַת קֹוֹדְשֵׁיהוֹן
וַיְהִי עַל בֵּית עֵינֹוהֵי תְדִירָא לְרִעֻנָא לְהוֹן קְדָם יי:

ונשא אהרן – לשון סליחה. ואף על פי כן אינו זן ממשעמו: אהרן נושא את המשא של עון, נמצא מסלק העון מן הקדשים. את עון הקדשים – לרצות על הדם ועל החלב שקרבו בטמאה, כמו ששנינו: איזה עון הוא נושא? אם עון פגול, הרי כבר נאמר: "לא ירצה"; ואם עון נותר, הרי נאמר: "לא יחשב". ואין לומר שיכפר על עון הפהן שהקריב טמא, שהרי עון הקדשים נאמר ולא עון המקריבים; הא אינו מרצה אלא להכשיר הקרבן. והיה על מצחו תמיד – אי אפשר לומר שיהא על מצחו תמיד, שהרי אינו עליו אלא בשעת העבודה; אלא תמיד לרצות להם, אפלו אינו על מצחו, שלא היה פהן גדול עובד באותה שעה. ולדברי האומר: עודהו על מצחו מכפר ומרצה, ואם לאו – אינו מרצה, נדרש על מצחו תמיד: מלמד שמשמש בו בעודו על מצחו, שלא יסית דעתו ממנו.

פְּרִשְׁת בַּגְדֵי הַפְּהָנִים

וּשְׂבַצְתָּ הַפְּתִנֹת לְשׁוֹ וְעָשִׂיתָ מְצַנְפֹּת לְשׁוֹ וְאַבְנֵט
תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה רָקֵם:
וְתַרְמִיץ פְּתוּנָא דְבוּצָא וְתַעֲבִיד מְצַנְפֹּתָא דְבוּצָא
וְהַמִּין תַּעֲבִיד עֹוֹבֵד צִיּוּר:

ושבצת – עשה אותם משבצות משבצות, וכלם של שש.

וּלְבַנֵי אַהֲרֹן תַּעֲשֶׂה כְּתָנֹת וְעָשִׂיתָ לָהֶם אַבְנֵטִים
וּמַגְבָּעוֹת תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְכַבֹּד וּלְתַפְאָרַת:
וּלְבַנֵי אַהֲרֹן תַּעֲשֶׂה כְּתָנֹת – אַרְבַּעַת בַּגְדִים הַלְלוּ וְלֹא יוֹתֵר: פְּתִנֹת, וְאַבְנֵט, וּמַגְבָּעוֹת הֵיא מְצַנְפֹּת, וּמְכַנְסִים הַפְּתוּבִים לְמִטָּה בַּפְּרֶשָׁה.

וְהַלְבַּשְׁתָּ אֹתָם אֶת-אַהֲרֹן אֶחָיִד וְאֶת-בְּנָיו אִתּוֹ
וּמִשְׁחַתָּ אֹתָם וּמִלֹּאֲתָ אֶת-יְדָם וְקִדְשַׁתָּ אֹתָם וְכִהְנֹו
לִי:
וְתַלְבִּישׁ יְתִהוֹן יֵת אַהֲרֹן אַחֻף וַיְתַבְּנֹוהֵי עֲמִיָּה
וְתַרְבִּי יְתִהוֹן וְתַקְרִיב יֵת קוּרְבָּנֵהוֹן וְתַקְדִּישׁ יְתִהוֹן
וַיִּשְׁמְשׁוּן קְדָמַי:

והלבשת אתם את אהרן – אותם האמורים באהרן: חשן ואפוד ומעיל, וכתנת תשבץ, מצנפת ואבנט, וציץ; ומכנסים הפתובים למטה בכלם. ואת בניו אתו – אותם הפתובים בהם. ומשחת אתם – את אהרן ואת בניו, בשמן המשחה. ומלאת את ידם – כל מלוי ידים, לשון חנוף; כשהוא נכנס לדבר להיות מחזק בו מאותו יום והלאה, הוא מלוי. ובלשון לעז, כשממנין אדם על פקידת דבר, נותן השליט בידו בית יד של עור שקורין ג"ט, ועל ידו הוא מחזיקו בדבר; וקורין לאותו מסירה ריושטי"ר, והוא מלוי ידים.

וְעָשִׂה לָהֶם מְכַנְסֵי-בֶד לְכַסּוֹת בְּשָׂר עַרְוָה מִמִּתְנַים
וְעַבִּיד לְהוֹן מְכַנְסִין דְבוּץ לְכַסָּא בְּשָׂר עַרְוָה
מִתְרַצִּין וְעַד יִרְכֹן יְהוֹן:

ועשה להם – לאהרן ולבניו. מכנסי בד – הרי שמונה בגדים לכהן גדול, וארבעה לכהן קטן.

וְהָיָה עַל-אַהֲרֹן וְעַל-בְּנָיו בְּבָאָם | אֶל-אֹהֶל מוֹעֵד אִו
בְּגִשְׁתֶּם אֶל-הַמִּזְבֵּחַ לְשֶׁרֶת בְּקֹדֶשׁ וְלֹא-יִשְׂאוּ עֹוֹן
וּמָתוּ חֲקַת עוֹלָם לֹו וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו:
וַיְהוֹן עַל אַהֲרֹן וְעַל בְּנֹוהֵי בְּמִיעֵלְהוֹן לְמִשְׁכַּן זְמָנָא
אוּ בְּמַקְרְבֵהוֹן לְמַדְבַּחָא לְשִׁמְשָׂא בְּקֹוֹדְשָׂא וְלֹא

**יִקְבְּלוּן חוּבָא וְלֹא יָמוּתוּן קָנָם עָלָם לִיה וְלִבְנוּהִי
בְתַרוּהִי:**

וְהָיוּ עַל אֱהָרֹן – כָּל הַבְּגָדִים הָאֵלֶּה. עַל אֱהָרֹן – הִרְאוּיִן לוֹ. וְעַל בְּנָיו – הָאֲמֹרִים בֵּהֶם. בְּבֹאֵם אֶל אֱהֵל מוֹעֵד – לַהֲיָכָל; וְכֵן לַמִּשְׁכָּן. וְנָתַתּוּ – הָאֵל לַמִּדְבָּר שֶׁהַמִּשְׁמָשׁ מְחַסֵּר בְּגָדִים בְּמִיתָה. חֻקַּת עוֹלָם לוֹ – כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר "חֻקַּת עוֹלָם", הוּא גְזֵרָה מִיַּד וְלְדוֹרוֹת, לַעֲפֹב בּוֹ.

פְּרִשְׁת הַמְּלוֹאִים

רביעי

**וְזֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר-תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְקַדֵּשׁ אֹתָם לַכֹּהֵן
לִי לְקַח פָּר אֶחָד בּוֹ-בֶקֶר וְאֵילָם שְׁנַיִם תְּמִימִים:**
**וְדָוּ פִּתְגָמָא דְתַעֲבִיד לְהוֹן לְקַדְשָׁא יְתַהוֹן לְשִׁמְשָׁא
קַדְמֵי סַב תוֹר חַד בַּר תוֹרִי וְדַכְרִין תְּרִין שְׁלַמִּין:**

לְקַח – כְּמוֹ קַח. וְשְׁמֵי גְזֵרוֹת הֵן, אִסַּת שֶׁל קִיסָה וְאִסַּת שֶׁל לְקִיסָה, וְלָקַח פִּתְרוֹן אֶחָד. פָּר אֶחָד – לְכַפֵּר עַל מַעֲשֵׂה הַעֲגָל, שֶׁהוּא פָּר.

**וְלָחֶם מִצּוֹת וְחֵלֶת מִצַּת בְּלוּלַת בִּשְׁמֹן וְרִקִּיקֵי מִצּוֹת
מִשְׁחִים בִּשְׁמֹן סֶלֶת חֹטִים תַּעֲשֶׂה אֹתָם:**
**וְלָחִים פֹּטִיר וּגְרִיבֹן פֹּטִירֹן דְּפִילָן בְּמִשְׁחָא וְאֶסְפוּגִין
פֹּטִירִין דְּמִשְׁיַחִין בְּמִשְׁחָא סֶלֶת דְּחֹטִין תַּעֲבִיד יְתַהוֹן:**

וְלָחֶם מִצּוֹת וְחֵלֶת מִצַּת וְרִקִּיקֵי מִצּוֹת – הָרִי אֵלּוּ שְׁלֹשָׁה מִיָּנִין: רְבוּכָה וְחֵלוֹת וְרִקִּיקִין. לָחֶם מִצּוֹת הִיא הַקְּרוּיָה לְמִטָּה בְּעֵנָן "סֶלֶת לָחֶם שְׁמֹן", עַל שֵׁם שְׁנוֹתָן שְׁמֹן בְּרְבוּכָה כְּגַד הַחֵלוֹת וְהַרִקִּיקִין. וְכָל הַמִּיָּנִין בָּאִים עֶשֶׂר עֶשֶׂר חֵלוֹת. בְּלוּלוֹת בִּשְׁמֹן – כְּשֶׁהֵן קָמַח יוֹצֵק בְּהוֹן שְׁמֹן וּבּוֹלָלוֹן. מִשְׁחִים בִּשְׁמֹן – אִסַּר אֶפְסָתוֹן מוֹשְׁחָן כְּמִין כִּי שֶׁהִיא עֲשׂוּיָה כְּנֹ"ן שְׁלָנוּ.

**וְנָתַתָּ אוֹתָם עַל-סֶל אֶחָד וְהִקְרַבְתָּ אֹתָם בְּסֶל וְאֶת-
הַפָּר וְאֶת שְׁנֵי הָאֵילָם:**
**וְנָתַתּוּן יְתַהוֹן עַל סֶלָא חַד וְתִקְרִיב יְתַהוֹן בְּסֶלָא וְנָתַתְּ
תוֹרָא וְנָתַתְּ דַּכְרִין:**

וְהִקְרַבְתָּ אֹתָם – אֶל חֹצֵר הַמִּשְׁכָּן בְּיוֹם הַקָּמַתּוֹ.

**וְאֶת-אֱהָרֹן וְאֶת-בְּנָיו תִּקְרִיב אֶל-פֶּתַח אֱהֵל מוֹעֵד
וְרַחֲצֵתָ אֹתָם בַּמַּיִם:**
**וְנָתַתְּ אֱהָרֹן וְנָתַתְּ בְּנוֹהֵי תִקְרִיב לְתַרְעֵ מִשְׁכָּן זְמַנָּא וְנָתַתְּ
יְתַהוֹן בְּמִיָּא:**

וְרַחֲצֵתָ – זֶה טְבִילַת כָּל הַגּוֹף.

**וְלָקַחְתָּ אֶת-הַבְּגָדִים וְהַלְבַּשְׁתָּ אֶת-אֱהָרֹן אֶת-הַכֹּהֲנָתַי
וְאֶת מַעֲיֵל הָאֹפֶד וְאֶת-הָאֹפֶד וְאֶת-הַחֹשֶׁן וְאֶפְדֹתָ לוֹ
בַּחֹשֶׁב הָאֹפֶד:**
**וְנָתַתְּ אֶת לְבוּשֵׁיָא וְתַלְבִּישֵׁי יְתַת אֱהָרֹן יְתַת כְּתוּנָא וְנָתַתְּ
מַעֲיֵל אִיפּוֹדָא וְנָתַתְּ אִיפּוֹדָא וְנָתַתְּ חוֹשֶׁן וְנָתַתְּ לִיה
בְּהַמִּין אִיפּוֹדָא:**

וְאֶפְדֹתָ – קָשָׁט וְנִמְשָׁן הַחֹגְרָה וְהַסִּינֵר סְבִיבוֹתָיו.

**וְשַׂמְתָּ הַמִּצְנֶפֶת עַל-רֹאשׁוֹ וְנָתַתָּ אֶת-גִּזְרֵי הַקֹּדֶשׁ עַל-
הַמִּצְנֶפֶת:**
**וְתַשְׁוִי מִצְנֶפֶתָא עַל רִישֵׁיה וְנָתַתּוּן יְתַת כְּלִילָא דְקוֹדֶשָׁא
עַל מִצְנֶפֶתָא:**

גִּזְרֵי הַקֹּדֶשׁ – זֶה הַצִּיץ. עַל הַמִּצְנֶפֶת – כְּמוֹ שֶׁפִּרְשֵׁיתִי לְמַעְלָה: עַל יְדֵי הַפֶּתִיל הָאֲמָצְעִי וְשְׁנֵי פִתְלִין שֶׁבְּרֹאשׁוֹ, הַקְּשׁוּרִין שֶׁלְשֵׁתוֹן מֵאַחֲרֵי הַעֲרָף – הוּא נוֹתֵנוּ עַל הַמִּצְנֶפֶת, כְּמִין כּוֹבַע.

**וְלָקַחְתָּ אֶת-שְׁמֹן הַמִּשְׁחָה וְיִצַקְתָּ עַל-רֹאשׁוֹ וּמִשְׁחָתָּ
אֹתוֹ:**
**וְנָתַתְּ יְתַת מִשְׁחָא דְרְבוּתָא וְתִרִיק עַל רִישֵׁיה וְתִרְבִּי
יְתַתִּיה:**

וּמִשְׁחָתָּ אוֹתוֹ – אִף מִשְׁיַחָה זֶה כְּמִין כִּי נוֹתֵן שְׁמֹן עַל רֹאשׁוֹ וּבֵין רִיסֵי עֵינָיו וּמְחַבְרָן בְּאַצְבָּעוֹ.

וְאֶת-בְּנָיו תִּקְרִיב וְהַלְבַּשְׁתָּם כְּתָנֹת:
וְנָתַתְּ בְּנוֹהֵי תִקְרִיב וְתַלְבִּישְׁוֹן כְּתוּנִין:

**וְחַגְרַתְּ אֹתָם אֲבָנֵט אֱהָרֹן וּבְנָיו וְחַבַּשְׁתָּ לָהֶם מַגְבַּעֹת
וְהִיָּתָה לָהֶם כְּהֵנָּה לְחֻקַּת עוֹלָם וּמִלֵּאתָ גִזְ-אֱהָרֹן וְנִד-
בְּנָיו:**
**וְתַזְרִיז יְתַהוֹן הַמִּיָּנִין אֱהָרֹן וּבְנוֹהֵי וְנָתַתְּ לָהֶן
קוּבְעִין וְנָתַתְּ לָהֶן כְּהוֹנָתָא לְקָנָם עָלָם וְתִקְרִיב
קוּרְבָנָא דְאֱהָרֹן וְקוּרְבָנָא דְבְּנוֹהֵי:**

וְהִיָּתָה לָהֶם – מְלוּי יָדִים זֶה, לְכַהֲנַת עוֹלָם. וּמִלֵּאתָ – עַל יְדֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. יַד אֱהָרֹן וְיַד בְּנָיו – בְּמִלּוּי וּפְקֻדַת הַכְּהֵנָּה.

**וְהִקְרַבְתָּ אֶת-הַפָּר לִפְנֵי אֱהֵל מוֹעֵד וְסִמְךָ אֱהָרֹן וּבְנָיו
אֶת-יְדֵיהֶם עַל-רֹאשׁ הַפָּר:**
**וְתִקְרִיב יְתַת תוֹרָא לְקַדָּם מִשְׁכָּן זְמַנָּא וְיִסְמוּךְ אֱהָרֹן
וּבְנוֹהֵי יְתַת יְדֵיהֶן עַל רִישׁ תוֹרָא:**

וּשְׁחַטְתָּ אֶת־הַפָּר לִפְנֵי יְיָ-הוֹה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:

וּתְכוּס יֵת תּוֹרָא קָדָם יְיָ בְּתִרְע מִשְׁפֹּן זְמַנָּא:

פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד – בְּחֹצֵר הַמִּשְׁכָּן שֶׁלִּפְנֵי הַפֶּתַח.

וְלִקְחַתָּ מִדָּם הַפָּר וְנִתְתָה עַל־קִרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ בְּאֶצְבָּעֶיךָ
וְאֶת־כָּל־הַדָּם תִּשְׁפֹּךְ אֶל־יִסּוּד הַמִּזְבֵּחַ:

וּתְסַב מִדְּמָא דְתּוֹרָא וְתַתִּין עַל קִרְנַת מִדְּבַחָא בְּאֶצְבָּעֶיךָ
וְיֵת כָּל דְּמָא תִּשְׁפֹּךְ לִיסוּדָא דְּמִדְּבַחָא:

עַל קִרְנֹת – לַמַּעֲלָה בְּקִרְנֹת מִמֶּשֶׁ. וְאֵת כָּל הַדָּם – שְׁנֵי הַדָּם. אֵל יִסּוּד הַמִּזְבֵּחַ – כַּמִּין בְּלִיטַת בֵּית קְבוּל עֲשׂוּי לוֹ סְבִיב סְבִיב, לְאַחַר שְׁעָלָה אֲמָה מִן הָאָרֶץ.

וְלִקְחַתָּ אֶת־כָּל־הַחֵלֶב הַמְכֻסָּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת הַיִּתְרֹת
עַל־הַכֶּבֶד וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלִית וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עָלֶיהֶן
וְהִקְטַרְתָּ הַמִּזְבֵּחַה:

וּתְסַב יֵת כָּל תְּרַבָּא דְחִפֵּי יֵת גְּנָא וְיֵת חֲצָרָא דְעַל כְּבִדָּא
וְיֵת תְּרַתִּין כּוּלְנִן וְיֵת תְּרַבָּא דְעַל־יְהוֹן וְתַסִּיק
לְמִדְּבַחָא:

הַחֵלֶב הַמְכֻסָּה אֵת הַקֶּרֶב – הוּא הַקְרוּם שֶׁעַל הַכֶּרֶס שֶׁקּוֹרִין טִייל"א. וְאֵת הַיִּתְרֹת – הוּא טְרַפְשָׁא דְכְּבִדָּא שֶׁקּוֹרִין אִיבדי"ש . עַל הַכֶּבֶד – אַף מִן הַכֶּבֶד יִטַל עִמָּה.

וְאֶת־בֶּשֶׂר הַפָּר וְאֶת־עֲרוֹ וְאֶת־פְּרָשׁוֹ תִשְׂרֹף בְּאֵשׁ
מִחוּץ לַמִּחֲנֶה חֲטָאת הוּא:

וְיֵת בֶּשֶׂר תּוֹרָא וְיֵת מִשְׁפִּיָּה וְיֵת אוֹכְלִיָּה תּוֹקִיד בְּנוֹרָא
מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא חֲטָאתָא הוּא:

תִּשְׂרֹף בְּאֵשׁ – לֹא מְצִיבוּ חֲטָאת חִיצוֹנָה נִשְׂרֶפֶת אֲלָא זֹו.

וְאֶת־הָאֵיל הָאֶחָד תִּקַּח וְסָמְכוּ אֹהֶרֶן וּבְנָיו אֶת־יְדֵיהֶם
עַל־רֹאשׁ הָאֵיל:

וְיֵת דְּכָרָא חַד תְּסַב וְיִסְמְכוּן אֹהֶרֶן וּבְנֵיהֶי יֵת יְדֵיהוֹן
עַל רִישׁ דְּכָרָא:

וּשְׁחַטְתָּ אֶת־הָאֵיל וְלִקְחַתָּ אֶת־דָּמּוֹ וְזָרַקְתָּ עַל־
הַמִּזְבֵּחַ סְבִיב:

וּתְכוּס יֵת דְּכָרָא וְתְסַב יֵת דְּמִיָּה וְתִזְרוֹק עַל מִדְּבַחָא
סְחֹר סְחֹר:

וְזָרַקְתָּ – בְּכָלִי; אוֹחַז בַּמִּזְרֵק זֹוֹרֵק כְּגַד הַקֶּרֶן, כְּדִי שִׁירָאָה לְכָאן וּלְכָאן. וְאִין קִרְבֹּן טַעוֹן מִתְנָה בְּאֶצְבַּע אֲלָא חֲטָאת בְּלִבְד, אֲבָל שְׂאָר זְבָחִים אִינֹן טַעוּיָן קִרְוֹן לֹא אֶצְבַּע, שְׁמַתָּן דְּמָם מִחֲצֵי הַמִּזְבֵּחַ וּלְמַטָּה, וְאִינֹן עוֹלָה בְּכַבֵּשׁ, אֲלָא עוֹמֵד בְּאָרֶץ זֹוֹרֵק. סְבִיב – כִּד מְפָרֵשׁ בְּשַׁחֲטֵית קְדָשִׁים, שְׂאִין סְבִיב אֲלָא שְׁתֵּי מִתְנֹת שְׁהֶן אֲרַבַּע: הָאֶחָת בְּקִרְוֹן זֹוִית זֹו, וְהָאֶחָת בְּקִרְוֹן שְׁכַנְגְּדָה בְּאֶלְכֶסוֹן, וְכָל מִתְנָה נִרְאִית בְּשִׁנֵּי צְדִי הַקֶּרֶן אֵילָף וְאֵילָף, נִמְצָא הַדָּם נִתּוֹן בְּאֲרַבַּע רוּחֹת סְבִיב; לְכִד קְרוּי סְבִיב.

וְאֶת־הָאֵיל תִּנְתַּחַם לְנִתְחֵיו וְרַחֲצָתָּ קֶרֶבוֹ וְכַרְעִיו וְנִתְתָּ
עַל־נִתְחֵיו וְעַל־רֹאשׁוֹ:

וְיֵת דְּכָרָא תְּפַלִּיג לְאַבְרוּהֵי וְתַחֲלִיל גְּוִיָּה וְכַרְעוּהֵי
וְתַתִּין עַל אַבְרוּהֵי וְעַל רִישִׁיָּה:

עַל נִתְחֵיו – עִם נִתְחֵיו, מוֹסֵף עַל שְׂאָר הַנִּתְחִים.

וְהִקְטַרְתָּ אֶת־כָּל־הָאֵיל הַמִּזְבֵּחַה עֲלֶיהָ הוּא לִי-הוֹה
רִיחַ גִּיחֹת אִשָּׁה לִי-הוֹה הוּא:

וּתַסִּיק יֵת כָּל דְּכָרָא לְמִדְּבַחָא עֲלֵתָא הוּא קָדָם יְיָ
לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא קוּרְבָנָא קָדָם יְיָ הוּא:

רִיחַ גִּיחֹת – נִסַּח רוּחַ לִפְנֵי, שְׂאֲמַרְתִּי וְנַעֲשֶׂה רְצוֹנִי. אִשָּׁה – לְשׁוֹן אִשׁ, וְהִיא הַקְטַרְתַּת אַבְרִים שֶׁעַל הָאִשׁ.

חֲמִישִׁי

וְלִקְחַתָּ אֵת הָאֵיל הַשֵּׁנִי וְסָמְךָ אֹהֶרֶן וּבְנָיו אֶת־יְדֵיהֶם
עַל־רֹאשׁ הָאֵיל:

וּתְסַב יֵת דְּכָרָא תְּנִינָא וְיִסְמוּךְ אֹהֶרֶן וּבְנֵיהֶי יֵת יְדֵיהוֹן
עַל רִישׁ דְּכָרָא:

וּשְׁחַטְתָּ אֶת־הָאֵיל וְלִקְחַתָּ מִדָּמוֹ וְנִתְתָה עַל־תְּנוּף אֲזֵן
אֹהֶרֶן וְעַל־תְּנוּף אֲזֵן בְּנָיו הַיְמָנִית וְעַל־בְּהֶן יָדָם
הַיְמָנִית וְעַל־בְּהֶן רַגְלָם הַיְמָנִית וְזָרַקְתָּ אֶת־הַדָּם עַל־
הַמִּזְבֵּחַ סְבִיב:

וּתְכוּס יֵת דְּכָרָא וְתְסַב מִדְּמִיָּה וְתַתִּין עַל רוּם אוֹדְנָא
דְּאֹהֶרֶן וְעַל רוּם אוֹדְנָא דְּבְנֵיהֶי דְּיְמִינָא וְעַל אֵלִיוֹן
דְּהוֹן דְּיְמִינָא וְעַל אֵלִיוֹן רַגְלָהוֹן דְּיְמִינָא וְתִזְרוֹק יֵת
דְּמָא עַל מִדְּבַחָא סְחֹר סְחֹר:

תְּנוּף – הוּא הַסְחֹס, גִּדְר הָאֲמָצְעִי שְׁבַתוּף הָאֲזֵן שֶׁקּוֹרִין טִינְרו"ם . בְּהֶן יָדָם – הַגּוֹדֵל, וּבְפָרֵק הָאֲמָצְעִי.

וּלְקַחְתָּ מִן־הַדָּם אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ וּמִשָּׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְהִזִיתָ עַל־אֹהֶרֶן וְעַל־בְּגָדָיו וְעַל־בְּגָדֵי בְנָיו אֹתוֹ וְקִדַּשׁ הוּא וּבְגָדָיו וּבְנָיו וּבְגָדֵי בְנָיו אֹתוֹ:

וּתְסַב מִן דָּמָא דְעַל מִזְבְּחָא וּמִמִּשְׁחָא דְרַבּוּתָא וְתִדִי עַל אֹהֶרֶן וְעַל לְבוּשׁוֹהִי וְעַל בְּנוֹהִי וְעַל לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי עֲמִיָה וְיִתְקַדַּשׁ הוּא וּלְבוּשׁוֹהִי וּבְנוֹהִי וּלְבוּשֵׁי בְנוֹהִי עֲמִיָה:

וּלְקַחְתָּ מִן־הָאֵיל הַחֵלֶב וְהָאֵלֶּה וְאֶת־הַחֵלֶב וְהַמִּכְסֶּה אֶת־הַקָּרֶב וְאֶת יִתְרַת הַכֹּהֵן וְאֶת שְׂפָתֵי הַכֹּהֵן וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־יָהֳנוֹן וְאֶת שֹׁק הַיָּמִין פִּי אֵיל מִלְאִים הוּא:

וּתְסַב מִן דְּכָרָא תְרַבָּא וְאֵלֵיתָא וְיִת תְרַבָּא דְחָפִי יִת גְּנוּא וְיִת חֲצַר כְּבָדָא וְיִת תְרַתִּין כּוּלְנֹן וְיִת תְרַבָּא דְעַלִּיהוֹן וְיִת שְׂקָא דְיַמִּינָא אַרִי דְכַר קוּרְבָנָא הוּא:

הַחֵלֶב – זֶה חֵלֶב הַדְּקִים אוֹ הַקֶּבֶה. וְהָאֵלֶּה – מִן הַכֵּלִיּוֹת וּלְמִטָּה, כְּמוֹ שֶׁמֶפָּרֵשׁ בְּנִיקְרָא, שֶׁנֶּאֱמַר: "לְעֻמַּת הָעֶצֶה יִסְיַרְנָה", מִקּוֹם שֶׁהַכֵּלִיּוֹת יוֹעֲצוֹת. וּבְאֲמֹרֵי הַפָּר לא נֶאֱמַר אֵלֶּיהָ, שְׂאִין אֵלֶּיהָ קֶרֶבָה אֶלָּא בְּכֶשֶׁל וּבְכִשְׁהָ וְאֵיל, אֲבָל שׁוֹר וְעֹז אֵין טְעוּנִים אֵלֶּיהָ. וְאֶת שֹׁק הַיָּמִין – לֹא מְצִינוּ הַקְּטָרָה בְּשׁוֹק הַיָּמִין עִם הָאֲמֹרִים אֶלָּא זֶה בַּלְבָד. פִּי אֵיל מִלְאִים הוּא – שְׁלָמִים לְשׁוֹן שְׁלָמוֹת, שֶׁהַשָּׁלֵם כֹּפֵל. מְגִיד הַכְּתוּב שֶׁהַמְלוּאִים שְׁלָמִים, שֶׁמְשִׁימִים שְׁלוֹם לַמִּזְבֵּחַ וְלַעֲבוֹד הָעֲבוֹדָה וּלְבַעֲלֵים. לְכַד אֵנִי מְצָרִיכוּ הַחֲזָה לְהִיּוֹת לוֹ לְעוֹבֵד הָעֲבוֹדָה לְמַנָּה; וְזֶהוּ מִשְׁהָ, שֶׁשֶּׁמֶשׁ בְּמְלוּאִים. וְהַשָּׂאֵר אֲכָלוּ אֹהֶרֶן וּבְנָיו, שֶׁהֵם בְּעָלִים, כְּמִפְרָשׁ בְּעֵינֵינוּ.

וּכְפָר לְחֵם אֶחָת וְחֵלֶת לְחֵם שֶׁמֶן אֶחָת וְרִקִּיק אֶחָד מִסַּל הַמִּצּוֹת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ-הוָה:

וּפְתָא דְלַחִים תְּדָא וּגְרִיצָתָא דְלַחִים מִשַׁח תְּדָא וְאַסְפּוּג חַד מִסַּלָּא דְפְטִירִיא דְקָדָם יְיָ:

וּכְפָר לְחֵם – מִן הַחֵלֹת. וְחֵלֶת לְחֵם שֶׁמֶן – מִמֵּין הַרְבּוּכָה. וְרִקִּיק – מִן הַרְקִיקוֹן; אֶחָד מִעֶשֶׂר שֶׁכָּכֵל מִין וּמִין. וְלֹא מְצִינוּ תְרוּמַת לְחֵם הַבָּא עִם זֶבַח נִקְטָרָה אֶלָּא זֶה בַּלְבָד, שֶׁתְרוּמַת לְחֵם תּוֹדָה וְאֵיל גְּזִיר נְתוּנָה לְכַהֲנִים עִם חֲזָה נְשׁוּק; וּמַנָּה לֹא הִנָּה לְמִשְׁהָ אֶלָּא חֲזָה בַּלְבָד.

וְשִׁמְתָהּ הַכֹּל עַל כַּפֵּי אֹהֶרֶן וְעַל כַּפֵּי בְנָיו וְהִנֵּפְתָה אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ-הוָה:

וְתִשׁוּי כּוּלָּא עַל יְדֵי אֹהֶרֶן וְעַל יְדֵי בְנוֹהִי וְתָרִים יִתְהוֹן אַרְמָא קָדָם יְיָ:

עַל כַּפֵּי אֹהֶרֶן וּגְזִיר וְהִנֵּפְתָה – שְׁנֵיהֶם עֲסוּקִין בְּתְנוּפָה, הַבְּעָלִים וְהַכֹּהֵן. הֵא פִי צִד? כִּהֵן מְנִיחַ יָדוֹ תַּחַת יָד הַבְּעָלִים וּמְנִיחַ. וּכְזֶה הָיוּ אֹהֶרֶן וּבְנָיו בְּעָלִים, וּמִשְׁהָ כִּהֵן. תְּנוּפָה – מוֹלִיד וּמְבִיא לְמִי שֶׁאֲרַבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם שָׁלוֹן; וְתְנוּפָה מְעַכְבֶּת וּמְבַטֵּלַת פְּרָעֻגִיּוֹת וְרוּחוֹת רָעוֹת. תְרוּמָה, מַעֲלָה וּמוֹרִיד לְמִי שֶׁהַשָּׂמִים וְאֶרֶץ שָׁלוֹן; וּמַעַכְבֶּת טָלָלִים רָעִים.

וּלְקַחְתָּ אֹתָם מִיָּדָם וְהַקְטַרְתָּ הַמִּזְבֵּחַה עַל־הָעֹלָה לְרִיחַ נִיחּוֹחַ לִפְנֵי יְיָ-הוָה אֵשֶׁה הוּא לִי-הוָה:

וּתְסַב יִתְהוֹן מִיָּדָם וְתַסִּיק לְמִזְבְּחָא עַל עֹלְתָא לְאֶתְקַבְּלָא בְרַעְוָא קָדָם יְיָ קוּרְבָנָא הוּא קָדָם יְיָ:

עַל הָעוֹלָה – עַל הָאֵיל הָרֵאשׁוֹן, שֶׁהָעֹלִית עוֹלָה. לְרִיחַ נִיחּוֹחַ – לְנַחַת רוּחַ לְמִי שֶׁאֲמַר וְנַעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ. אֵשֶׁה – לְאֵשׁ גִּתּוֹן. לֵה' – לְשִׁמוֹ שֶׁל מְקוֹם.

וּלְקַחְתָּ אֶת־הַחֲזָה מֵאֵיל הַמִּלְאִים אֲשֶׁר לְאֹהֶרֶן וְהִנֵּפְתָה אֹתוֹ תְנוּפָה לִפְנֵי יְיָ-הוָה וְהִנָּה לָּךְ לְמַנָּה:

וּתְסַב יִת חֲדָיא מְדַכַר קוּרְבָנָא דְלֹאֲהֶרֶן וְתָרִים יִתִּיה אַרְמָא קָדָם יְיָ וְיִהִי לָךְ לְחֵלֶק:

תְנוּפָה – לְשׁוֹן הוֹלְכָה וְהוֹבָאָה, בְּלַעַז.

וּקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ חֲזָה הַתְנוּפָה וְאֶת שֹׁק הַתְרוּמָה אֲשֶׁר הוֹנֵף וְאֲשֶׁר הוֹרֵם מֵאֵיל הַמִּלְאִים מֵאֲשֶׁר לְאֹהֶרֶן וּמֵאֲשֶׁר לְבְנָיו:

וּתְקַדִּישׁ יִת חֲדָיא דְאַרְמוּתָא וְיִת שְׂקָא דְאַפְרָשׁוּתָא דְאַתְרָם וּדְאַתְפָּרֵשׁ מְדַכַר קוּרְבָנָא מִדְלֹאֲהֶרֶן וּמִדְלְבְנוֹהִי:

וּקִדַּשְׁתָּ אֹת חֲזָה הַתְנוּפָה וְאֶת שֹׁק הַתְרוּמָה וּגְזִיר – קִדְשָׁם לְדוֹרוֹת, לְהִיּוֹת נוֹהֲגַת תְרוּמָתָם וְהִנֵּפְתָם כְּחֲזָה נְשׁוּק שֶׁל שְׁלָמִים; אֲבָל לֹא לְהַקְטִירָה, אֶלָּא וְיִהִי לְאֹהֶרֶן וּלְבְנָיו לְאֶלֶל. הוֹרֵם – לְשׁוֹן מַעֲלָה וּמוֹרִיד.

וְהִנָּה לְאֹהֶרֶן וּלְבְנָיו לְחֵק-עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל פִּי תְרוּמָה הוּא וְתְרוּמָה יִהְיֶה מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִזְבְּחֵי שְׁלָמֵיהֶם תְרוּמָתָם לִי-הוָה:

וְיִהִי לְאֹהֶרֶן וּלְבְנוֹהִי לְקִנְיָם עֹלָם מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַרְי אַפְרָשׁוּתָא הוּא וְאַפְרָשׁוּתָא יִהִי מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנְכַסַּת קוּדְשִׁיהוֹן אַפְרָשׁוּתָהוֹן קָדָם יְיָ:

לְחֵק עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – שֶׁהַשְּׁלָמִים לְבַעֲלִים, וְאֶת חֲזָה וְאֶת שֹׁק יִתְנוּ לְכִהֵן. פִּי תְרוּמָה הוּא – חֲזָה נְשׁוּק הִנָּה.

ובגדי הקדש אשר לאהרן יהיו לבגיו אתריו ולמשחה בהם ולמלא-בם את-ידם: ולבושי קודשא דלאהרן יהיו לבנוהי בתרוהי לרבאה בהון ולקרבא בהון נת קורבנהון:

לבגיו אתריו – למי שפא בגדלה אתריו. למשחה – להתגדל בהם; שיש משיחה שהיא לשון שררה, כמו: "לה נתתים למשחה", "אל תגעו במשיחי". ולמלא בם את ידם – על ידי הבגדים הוא מתלבש בכהנה גדולה.

שבועת ימים ילבשם הפהן תחתיו מבגיו אשר נבא אל-אהל מועד לשרת בקדש: למשכן זמנא לשמשא בקודשא:

שבועת ימים – רצופין. ילבשם הפהן – אשר יקום מבגיו תחתיו לכהנה גדולה, כשזמנוהו להיות פהן גדול. אשר נבא אל אהל מועד – אותו פהן המוכן לכנס לפני ולפנים ביום הכפורים, וזהו פהן גדול, שאין עבודת יום הכפורים פשרה אלא בו. תחתיו מבגיו – מלמד שאם יש לו לכהן גדול בן ממלא את מקומו, זמנוהו פהן גדול תחתיו. הפהן תחתיו מבגיו – מכאן ראיה, כל לשון "פהן" – לשון פועל, עובד ממש; לפיכך נגון תביר נמשך לפניו.

ונאת איל המלאים תקח ובשלת את-בשרו במקום קדש: ונת דכר קורבניא תסב ותבשיל נת בשריה באתר קדיש:

במקום קדש – בתצר אהל מועד; שהשלים הללו קדשי קדשים היו.

ואכל אהרן ובגיו את-בשר האיל ואת-הלחם אשר בסל פתח אהל מועד: ויכול אהרן ובנוהי נת בשר דכרא ונת לחמא דבסלא בתרע משכן זמנא:

פתח אהל מועד – כל התצר קרוי פו.

ואכלו אתם אשר כפר בהם למלא את-ידם לקדש אתם ונר לא-יאכל פי-קדש הם: וייכלון יתהון דאתכפר בהון לקרבא נת קורבנהון לקדשא יתהון ויחילוני לא ייכול ארי קודשא אנון:

ואכלו אתם – אהרן ובגיו, לפי שהם בעליהם. אשר כפר בהם – להם, כל זרות ותעוב. למלא את ידם – באיל ולחם הללו. לקדש אותם – שעל ידי המלוואים הללו נתמלאו ידיהם ונתקדשו לכהנה. פי קדש הם – קדשי קדשים. ומכאן למדנו אזהרה לנר האוכל קדשי קדשים; שנתן המקרא טעם לדבר, משום דקדש הם.

ואם-יותר מבשר המלאים ומן-הלחם עדי-הבקר ושרפת את-הנותר באש לא יאכל פי-קדש הוא: ואם ישתאר מבשר קורבניא ומן לחמא עד צפרא ותוקיד נת דאשתאר בנורא לא יתאכיל ארי קודשא הוא:

ועשית לאהרן ולבגיו פכה ככל אשר-צויתי אתכה שבועת ימים תמלא ידם: ותעביד לאהרן ולבנוהי כדון ככל דפקידת יתך שבועא יומיו תקריב קורבנהון:

ועשית לאהרן ולבגיו פכה – שנה הפתוב וכפל, לעכב, שאם חסר דבר אחד מפל האמור בענין – לא נתמלאו ידיהם להיות פהנים, ועבודתם פסולה. אתכה – כמו אותה. שבועת ימים תמלא וגומר – בענין הנה ובקרבנות הללו, בכל יום.

ופר חטאת תעשה ליום על-הכפרים וחטאת על-המזבח בכפרך עליו ומשחת אתו לקדשו: ותורא דחטאתא תעביד ליומא על כפוריא ותדפי על מדבחה בכפרותך עלוהי ותרבי תיה לקדשותיה:

על הכפורים – בשביל הכפורים, לכפר על המזבח מפל זרות ותעוב. ולפי שצאמר: "שבועת ימים תמלא ידם", אין לי אלא דבר הבא בשבילם, כגון האילים והלחם; אבל הבא בשביל המזבח, כגון פר שהוא לחטוי המזבח, לא שמענו? לכה הצרה מקרא זה. ומדרש תורת פהנים אומר: כפרת המזבח הצרה, שמא התנדב איש דבר גזול במלאכת המשכן והמזבח. וחטאת – ותדפי; לשון מתנת דמים הנתונים באצבע, קרוי חטוי. ומשחת אותו – בשמן המשחה. וכל המשיחות כמין כי

שבועת ימים תכפר על-המזבח וקדשת אתו והנה המזבח קדש קדשים פלי-הנגע במזבח יקדש:

והנה המזבח קדש – ומה היא קדשותו? כל הנגע במזבח יקדש; אפלו קרבן פסול שעלה עליו, קדשו המזבח להכשירו שלא ירד. מתוך שצאמר: כל הנגע במזבח יקדש, שומע אני בין ראוי בין שאינו ראוי, כגון דבר שלא היה פסולו בקדש, כגון הרובע והנרבע ומקצה ונעבד והטרפה וכיוצא בהן? תלמוד לומר: "ונה אשר תעשה" הסמוך אתריו; מה עולה ראויה, אף כל ראויה, שנראה לו ככר ונפסל משפא לעזרה, כגון הלז והיוצא והטמא, ושנשחט במחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו וכיוצא בהן.

פְּרִשְׁת הַתְּמִיד

וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל-הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה שְׁנַיִם לְיוֹם תְּמִיד: וְדִין דְּתַעֲבִיד עַל מִדְּבַחַת אֲמָרִין בְּנֵי שָׁנָה תְּרִין לְיוֹמָא תְּדִירָא:

אֶת-הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרָבִים: יֵת אֲמָרָא חַד תַּעֲבִיד בְּצַפְרָא וְיֵת אֲמָרָא תְּנִינָא תַעֲבִיד בֵּין שְׁמִשְׂנָא:

וְעִשְׂרוֹן סֹלֶת בְּלוּל בְּשֶׁמֶן כְּתִית רַבַּע הֵהִין וְנִסְדָּךְ וְרִבְעֵת הֵהִין יָיו לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד: וְעִשְׂרוֹנָא סוּלְתָא דְפִיל בְּמִשַׁח כְּתִישָׁא רַבְעוֹת הִינָא וְנִסְפָּא רַבְעוֹת הִינָא חֲמָרָא לְאֲמָרָא חַד:

וְעִשְׂרוֹן סֹלֶת – עֲשִׂירִית הַאיִפָּה, אַרְבַּעִים וְשָׁלֹשׁ בִּיצִים וְחֹמֶשׁ בִּיצָה. בְּשֶׁמֶן כְּתִית – לֹא לְחֻבָּה נֶאֱמַר כְּתִית, אֲלֵא לְהַכְשִׁיר. לְפִי שְׁנַאֲמַר: "כְּתִית לְמָאוֹר", וּמִשְׁמַע לְמָאוֹר וְלֹא לְמִנְחוֹת; יְכוּל לְפַסְלוֹ לְמִנְחוֹת? תַּלְמוּד לומר כֵּן, "כְּתִית". וְלֹא נֶאֱמַר "כְּתִית לְמָאוֹר" אֲלֵא לְמַעַט מִנְחוֹת, שְׂאִין צָרִיד כְּתִית, שְׂאִף הַטְּחוּן בְּרַחֲמִים כְּשֶׁר בְּהֵן. רַבַּע הֵהִין – שְׁלֹשָׁה לָגִין. וְנִסְדָּךְ – לְסַפְלִים, כְּמוֹ שְׁשִׁנִּינוּ בְּמַסְכַּת סִכָּה: שְׁנֵי סַפְלִים שֶׁל כֶּסֶף הֵיוּ בְּרֵאשׁ הַמִּזְבֵּחַ, וּמִנְקָבִים כְּמִין שְׁנֵי חֲטָמִין דְּקִין. נוֹמֵן הֵינן לְתוֹכוֹ, וְהוּא מְקַלֵּם וְיוֹצֵא דְרָךְ הַחֲטָם וְנוֹפֵל עַל גַּג הַמִּזְבֵּחַ, וּמִשָּׁם יוֹרֵד לְשִׁיתִין בְּמִזְבַּח בֵּית עוֹלָמִים; וּבְמִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת, יוֹרֵד מִן הַמִּזְבֵּחַ לְאַרְץ.

וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרָבִים כְּמִנְחַת הַבֶּקֶר וְכִנְסָפָה תַעֲשֶׂה-לָּהּ לְרִית גִּיחַח אִשָּׁה לִי-הִנֵּה: וְיֵת אֲמָרָא תְּנִינָא תַעֲבִיד בֵּין שְׁמִשְׂנָא כְּמִנְחַת צַפְרָא וְכִנְסָפָה תַעֲבִיד לָהּ לְאֶתְקַבְּלָא בְּרַעוּנָא קוֹרְבָנָא קָדָם יְיָ:

לְרִית גִּיחַח – עַל הַמִּנְחָה נֶאֱמַר, שְׁמִנְחַת נְסִכִים כְּלָהּ כְּלִיל. וְסִדְרָה הַקְּרָבָתָן, הַאיִבְרִים בְּתַחֲלָה וְאַחַר כֶּף הַמִּנְחָה, שְׁנַאֲמַר: "עוֹלָה וּמִנְחָה".

עֲלַת תְּמִיד לְדַרְתִּיכֶם פֶּתַח אֶהְלֶ-מוֹעֵד לְפָנַי י-הוָה עֲלַת תְּדִירָא לְדַרְיָכוֹן בְּתַרְע מִשְׁפָּן זְמַנָּא קָדָם יְיָ אֲשֶׁר אֲנֻעַד לָכֶם שְׁמָה לְדַבֵּר אֵלַיִךְ שָׁם: דְּאַזְמִין מִימְרֵי לְכוֹן תַּמָּן לְמַלְלָא עַמְדָּא תַּמָּן:

תְּמִיד – מִיּוֹם אֶל יוֹם, וְלֹא יִפְסִיק יוֹם בְּנִתִים. אֲשֶׁר אֲנֻעַד לָכֶם – כְּשֶׁאֲקַבֵּעַ מוֹעֵד לְדַבֵּר אֵלַיִךְ, שָׁם אֲקַבְּעֵנוּ לְבָא. וְיֵשׁ מְרַבּוּתֵינוּ לְמַדִּים מְכָאן, שְׁמַעַל מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת הִנֵּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַבֵּר עִם מִלְּשָׁה מִשְׁהוּקָם הַמִּשְׁפָּן. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, מַעַל הַכַּפְּרֵת, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר: "וְדַבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַכַּפְּרֵת"; וְאֲשֶׁר אֲנֻעַד לָכֶם הָאֲמוֹר כֵּן אֵינוֹ אֲמוֹר עַל הַמִּזְבֵּחַ, אֲלֵא עַל אֶהְלֶ מוֹעֵד הַנִּזְכָּר בְּמַקְרָא.

וְנֻעַדְתִּי שְׁמָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בְּכַבְדִּי: וְאַזְמִין מִימְרֵי תַּמָּן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַתְקַדַּשׁ בִּיקְרֵי:

וְנֻעַדְתִּי שְׁמָה – אֲתוֹנֻעַד עִמָּם בְּדַבּוּר, כְּמַלְךְ הַקּוֹבֵעַ מְקוֹם מוֹעֵד לְדַבֵּר עִם עַבְדֵּיו שָׁם. וְנִקְדַּשׁ – הַמִּשְׁפָּן. בְּכַבְדִּי – שְׁתִּשְׁרָה שְׁכִינָתִי בּוֹ. וּמְדַרְשׁ אֲגָדָה: אֵל תְּקַרֵּי בְּכַבְדִּי אֲלֵא בְּמַכְבְּדִי, בְּמַכְבְּדִים שְׁלִי; כֵּן רָמַז לוֹ מִיַּת בְּנֵי אֶהְרֹן בְּיוֹם הַקְּמָתוֹ. וְזֶהוּ שְׁנַאֲמַר מִשָּׁה: "הוּא אֲשֶׁר דַּבֵּר ה' לְאִמֵּר בְּקִרְבִי אֲשֶׁר דַּבֵּר"; וְהֵיכָן דַּבֵּר? וְנִקְדַּשׁ בְּכַבְדִּי.

וְקֻדַּשְׁתִּי אֶת-אֶהְלֶ מוֹעֵד וְאֶת-הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת-אֶהְרֹן וְאֶת-בְּנָיו אֲקַדַּשׁ לְכַהֵן לִי: וְאַקְדִּישׁ יֵת מִשְׁפָּן זְמַנָּא וְיֵת מִדְּבַחַת וְיֵת אֶהְרֹן וְיֵת בְּנוֹהֵי אֲקַדִּישׁ לְשִׁמְשָׁא קָדָמַי:

וְשְׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִנֵּיתִי לָהֶם לֹא-לֵהִים: וְאֲשִׁרֵי שְׁכִינָתִי בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶהְיֶה לָהֶן לְאֱלֹהֵי:

וְיִדְעוּ כִּי אֲנִי י-הוָה אֶ-לֵהִיְלֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְשִׁכְנֵי בְּתוֹכְכֶם אֲנִי י-הוָה אֶ-לֵהִיְלֶם: וְיִדְעוּן אֲרִי אֲנָא יְיָ אֱלֹהֵהוֹן דְּאַפִּיקִית יְתֵהוֹן מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם לְאִשְׂרָאֵל שְׁכִינָתִי בִּינֵיהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלֹהֵהוֹן:

לְשִׁכְנֵי בְּתוֹכְכֶם – עַל מְנַת לְשִׁכּוֹן אֲנִי בְּתוֹכְכֶם.

פְּרִשְׁת מִזְבַּח הַזֶּהָב

שְׁבִיעִי

וְעִשְׂיֵת מִזְבַּח מִקְטֹר קְטֹרֶת עֲצֵי שִׁטִּים תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ: וְתַעֲבִיד מִדְּבַחַת לְאֲקַטְרָא עֲלוֹהֵי קְטֹרֶת בּוֹסְמִין דְּאֲעִי שְׁטִין תַּעֲבִיד יְתִיהָ:

מִקְטֹר קְטֹרֶת – לְהַעֲלוֹת עֲלָיו קְטוֹר עֵשֶׂן סְמִים.

אֲמָתָא אֲרָפּוֹ וְאֲמָה רַחְבּוֹ רְבִיעַ יִהְיֶה וְאֲמָתִים קִמְתּוֹ מִמֶּנּוּ קִרְנֵתָיו: אֲמָתָא אוֹרְפֵיהָ וְאֲמָתָא פּוֹתִינְיָה מְרוּבַע יְהִי וְתִרְתִּין אֲמִין רוּמִיָּה מְנִיָּה קִרְנֵיהִי:

וְצַפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר אֶת־גָּגוֹ וְאֶת־קִירְתֹּיו סָבִיב
וְאֶת־קַרְנֹתָיו וְעָשִׂיתָ לוֹ זָר זָהָב סָבִיב:

וְתַחֲפֵי יְתִיָה דָּהָב דְּכִי יֵת אֲגָרִיָה וְיֵת פּוֹתְלוּהִי סְחוֹר
סְחוֹר וְיֵת קַרְנוּהִי וְתַעֲבִיד לִיה זִיר דְּדָהָב סְחוֹר סְחוֹר:

את גגו – זה הָיָה לוֹ גג; אֲבָל מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה לֹא הָיָה לוֹ גג, אֲלָא מִמְּלָאִים חָלְלוּ אֲדָמָה בְּכָל חַנְיָתָם. זֶר זָהָב – סִימָן הוּא לְכַתֵּר כְּהֵנָּה.

וּשְׁתִּי טַבְעוֹת זָהָב תַּעֲשֶׂה־לָּו | מִתַּחַת לְזָרוֹ עַל שְׁתֵּי
צַלְעוֹתָיו תַּעֲשֶׂה עַל־שְׁנֵי צַדָּיו וְהָיָה לְבָתִּים לְבָדִים
לְשֹׂאת אֹתוֹ בְּהֶמָּה:

וְתַרְתִּין עֲזָקוֹן דְּדָהָב תַּעֲבִיד לִיה מִלְרַע לְזִירִיָה עַל
תַּרְתִּין וְנִוְתִיָה תַּעֲבִיד עַל תַּרְתִּין סְטְרוּהִי וִיְהִי לְאֶתְרָא
לְאַרִיחָא לְמַטַּל יְתִיָה בְּהוּן:

צַלְעוֹתָיו – כָּאֵן הוּא לְשׁוֹן וְיוֹת, כְּתַרְגוּמוֹ; לְפִי שְׁנָאֵמַר: "עַל שְׁנֵי צַדָּיו", עַל שְׁתֵּי וְיוֹתָיו שְׁבַשְׁנֵי צַדָּיו. וְהָיָה – מַעֲשֶׂה הַטְּבָעוֹת הָאֵלֶּה. לְבָתִּים לְבָדִים – בֵּית תְּהֵנָה הַטְּבָעַת לְבַד.

וְעָשִׂיתָ אֶת־הַבָּדִים עֲצֵי שִׁטִּים וְצַפִּיתָ אֹתָם זָהָב:

וְתַעֲבִיד יֵת אַרִיחָא דְאַעִי שְׁטִין וְתַחֲפֵי יֵתְהוּן דְּהָבָא:

וְנִתְתָה אֹתוֹ לְפָנֵי הַפָּרֶכֶת אֲשֶׁר עַל־אֶרֶץ הָעֵדֻת לְפָנֵי
הַכְּפָרֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדֻת אֲשֶׁר אוֹעֵד לָךְ שְׁמָה:

וְתַתִּין יְתִיָה קָדָם פְּרוּכָתָא דְעַל אַרְוֵנָא דְסִהְדוּתָא קָדָם
כְּפּוֹרָתָא דְעַל סִהְדוּתָא דְאַזְמִין מִימָרִי לָךְ תַּמָּן:

לְפָנֵי הַפָּרֶכֶת – שְׁמָא תֵּאֵמַר, מִשׁוּף מְכַנְגֵד הָאֵרוֹן לְצַפּוֹן אוֹ לְדָרוֹם? תַּלְמוּד לּוֹמַר: "לְפָנֵי הַכְּפָרֶת", מְכַנְגֵד הָאֵרוֹן מִבַּחוּץ.

וְהִקְטִיר עָלָיו אֶהְרֹן קִטְרֶת סָמִים בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר
בְּהִיטִיבוֹ אֶת־הַנֶּגֶר יְקִטִירָנָה:

וְיִקְטֵר עַל־וְהִי אֶהְרֹן קִטְרֶת בּוֹסְמִין בַּצֶּפֶר בַּצֶּפֶר
בְּאַתְקִנוּתִיָה יֵת בּוֹצִינֵיָא יְקִטִירָנָה:

בְּהִיטִיבוֹ – לְשׁוֹן נְקוּי הַבְּזִיכִין שֶׁל הַמְּנוּחָה מִדְּשָׁן הַפְּתִילוֹת שְׁנִשְׁרְפוּ בַלְיָלָה; וְהָיָה מְטִיבֹן בְּכָל בֶּקֶר וּבֶקֶר. הַנֶּגֶר – לוֹצִי"ש ׀ בְּלַעַז. וְכֵן כָּל
גִּירוֹת הָאֲמוֹרוֹת בַּמְּנוּחָה, חוּץ מִמְּקוֹם שְׁנָאֵמַר שֵׁם הָעֵלְאָה, שֶׁהוּא לְשׁוֹן הַדְּלָקָה.

וּבַהֲעֵלֶת אֶהְרֹן אֶת־הַנֶּגֶר בֵּין הָעַרְבִים יְקִטִירָנָה
קִטְרֶת תַּמִּיד לְפָנֵי יְיָ הַנֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם:

וּבְאַדְלָקוֹת אֶהְרֹן יֵת בּוֹצִינֵיָא בֵּין שְׁמִשְׁנֵיָא יְקִטִירָנָה
קִטְרֶת בּוֹסְמִין תְּדִירָא קָדָם יְיָ לְדָרִיכוֹן:

וּבַהֲעֵלוֹת – כְּשִׁינְדְלִיקָם, לְהַעֲלוֹת לְהַבְתֵּן. יְקִטִירָנָה – בְּכָל יוֹם: פָּרַס מִקְטִיר שְׁחָרִית, וּפָרַס מִקְטִיר בֵּין הָעַרְבִים.

לֹא־תַעֲלוּ עָלָיו קִטְרֶת זָרָה וְעֹלָה וּמִנְחָה וְגִסָּף לֹא
תִּסְכּוּ עָלָיו:

לֹא תִסְקוּן עַל־וְהִי קִטְרֶת בּוֹסְמִין נוֹכְרָאִין וְעֹלָתָא
וּמִנְחָתָא וְנִסְפָּא לֹא תִנְסְכוּן עַל־וְהִי:

לֹא תַעֲלוּ עָלָיו – עַל מִזְבֵּחַ זֶה. קִטְרֶת זָרָה – שׁוּם קִטְרֶת שֶׁל נְדָבָה; כְּלֵן זָרוֹת לוֹ חוּץ מִזֶּה. וְעוֹלָה וּמִנְחָה – וְלֹא עוֹלָה וּמִנְחָה. עוֹלָה, שֶׁל
כְּהֵמָה וְעוֹרָ; וּמִנְחָה הִיא שֶׁל לֶחֶם.

וְכִפֵּר אֶהְרֹן עַל־קַרְנֹתָיו אַחַת בַּשָּׁנָה מִדָּם חַטָּאת
הַכְּפָרִים אַחַת בַּשָּׁנָה יְכַפֵּר עָלָיו לְדֹרֹתֵיכֶם קֹדֶשׁ־
קֹדָשִׁים הוּא לִי־הָהָה:

וְיִכְפֹּר אֶהְרֹן עַל קַרְנֹתֵיהָ חֲדָא בְּשִׁתָּא מִדָּם חַטָּאת
כְּפּוֹרִיָּא חֲדָא בְּשִׁתָּא יְכַפֵּר עַל־וְהִי לְדָרִיכוֹן קֹדֶשׁ־
קוֹדֶשִׁין הוּא קָדָם יְיָ:

וְכִפֵּר אֶהְרֹן – מִמֵּן דְּמִים. אַחַת בַּשָּׁנָה – בְּיוֹם הַכְּפּוֹרִים. הוּא שְׁנָאֵמַר בְּאַחֲרֵי מוֹת: "וְיִצְא אֵל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לְפָנֵי ה' וְכִפֵּר עָלָיו". חַטָּאת
הַכְּפּוֹרִים – הֵם פֶּר וְשָׁעִיר שֶׁל יוֹם הַכְּפּוֹרִים, הַמְּכַפְּרִים עַל טְמֵאת מִקְדָּשׁ וְקֹדֶשִׁין. קֹדֶשׁ קֹדָשִׁים – הַמִּזְבֵּחַ מִקְדָּשׁ לְדַבָּרִים הַלְלוּ בְּלִבְךָ, וְלֹא
לְעִבּוּדָה אַחֲרָת.

יֵאָדָּם וַיֵּשְׁבוּ שְׂרֵי־הָעָם בְּרוּשָׁלַם וּשְׂאֵר הָעָם
הִפְּלִיּוּ גִזְרֹת לְהָבִיא | אֶחָד מִן־הַעֲשָׂרָה
לְשֹׁבֵת בְּרוּשָׁלַם עִיר הַקֹּדֶשׁ וְתִשַׁע הַיָּדוֹת
בְּעָרִים: וַיִּבְרְכוּ הָעָם לְכָל הָאֲנָשִׁים
הַמֵּתְנַדְּבִים לְשֹׁבֵת בְּרוּשָׁלַם: וְאַלֶּה רֹאשֵׁי
הַמְדִינָה אֲשֶׁר יֵשְׁבוּ בְּרוּשָׁלַם וּבְעָרֵי יְהוּדָה
יֵשְׁבוּ אִישׁ בְּאַחֲזוֹתוֹ בְּעָרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּם וְהַנְּתִינִים וּבְנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה:
וּבְרוּשָׁלַם יֵשְׁבוּ מִבְּנֵי יְהוּדָה וּמִבְּנֵי בְנֵימִן
מִבְּנֵי יְהוּדָה עֲתָיָה בִן־עֲזַיָּה בִן־זְכַרְיָה בִן־
אֲמַרְיָה בִן־שַׁפְטִיָּה בִן־מַחֲלֵלְאֵל מִבְּנֵי־פָרֶץ:
וּמַעֲשִׂיָה בִן־בְּרוּךְ בִּן־לִיְהוָה בִּן־חֲזִיָּה בִן־
עֲרִיָה בִן־יוֹרִיב בִּן־זְכַרְיָה בִּן־הַשְּׁלֹנִי: כֹּל־
בְּנֵי־פָרֶץ חִישְׁבִּים בְּרוּשָׁלַם אַרְבַּע מֵאוֹת
שָׂשִׁים וּשְׁמֹנֶה אַנְשֵׁי־חֵיל: וְאַלֶּה בְּנֵי בְנֵימִן
סֹלָא בִן־מִשְׁלֹם בִּן־יוֹעֵד בִּן־פְּדִיָּה בִן־קֹלִיָּה בִן־
מַעֲשִׂיָה בִן־אִיתִיאל בִּן־יִשְׁעִיָּה: וְאַחֲרָיו גַּבְי
סָלִי תִשַׁע מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה: וַיֹּאמֶר בִּן־
זְכַרְיָה פֶקִיד עֲלֵיהֶם וַיְהוּדָה בִּן־הַסְּנוּאָה עַל־הָעִיר
מוֹשְׁנָה: מִן־הַכֹּהֲנִים יִדְעִיָה בִן־יוֹרִיב וַכִּיִּן:
שְׂרָיָה בִן־חֲלֻקְיָה בִן־מִשְׁלֹם בִּן־צְדוֹק בִּן־
מָרְיֹת בִּן־אַחִישָׁטוֹב נָגֵד בֵּית הָאֱלֹהִים־
וְאַחֵיהֶם עֲשֵׂה הַמְּלֶאכֶה לְבֵית שְׁמֹנֶה מֵאוֹת
עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם וְעֶדְיָה בִן־יִרְחָם בִּן־פְּלִלְיָה בִן־
אֲמָצִי בִן־זְכַרְיָה בִּן־פִּשְׁחוֹר בִּן־מְלַכְיָה: וְאַחֲרָיו
רֹאשִׁים לְאַבֹת מֵאֲתִים אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם
וְעַמְשָׁסִי בִן־עֲזַרְיָאֵל בִּן־אַחֲזִי בִן־מִשְׁלֹמֹת בִּן־
אֲמָר: וְאַחֵיהֶם גַּבְרֵי חֵיל מֵאֵה עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה
וּפְקִיד עֲלֵיהֶם זְבַדְיָאֵל בִּן־הַגְּדוֹלִים: וּמִן־הַלְוִיִּם
שְׁמַעְיָה בִן־חֲשׂוֹב בִּן־עֲזַרְיָקָם בִּן־חֲשַׁבְיָה בִּן־
בוֹנִי: וְשַׁבְּתַי וַיִּזְבֹּד עַל־הַמְּלֶאכֶה הַחִיצוֹנָה
לְבֵית הָאֱלֹהִים־מֵרֹאשֵׁי הַלְוִיִּם: וּמִתְנַיָּה בִן־
מִיכָא בִן־זְבַדִּי בִן־אַסָּף רֹאשׁ הַתְּחֵלָה יְהוּדָה
לְתַבְּלָה וּבִקְבֻקָּה מוֹשְׁנָה מֵאַחֲיוֹ וְעַבְדָּאֵל בִּן־
שְׁמוּעַ בִּן־גִּלְגַּל בִּן־יְהוֹתָאֵן יְדִיתוֹן: כֹּל־לִיְהוָה

בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ מֵאֲתִים שְׁמֹנִים וְאַרְבָּעָה:
וְהַשּׁוֹעֲרִים עֲקוֹב טַלְמוֹן וְאַחֵיהֶם הַשְּׂמָרִים
בְּשׂוֹעֲרִים מֵאֵה שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם: וּשְׂאֵר יִשְׂרָאֵל
הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם בְּכָל־עָרֵי יְהוּדָה אִישׁ בְּנַחֲלָתוֹ:
וְהַנְּתִינִים יֵשְׁבוּ בְּעַפְלָה וְצִיחָא וּגְשַׁפָּא עַל־
הַנְּתִינִים: וּפְקִיד הַלְוִיִּם בְּרוּשָׁלַם עֲזִי בִן־
בְּנִי בִן־חֲשַׁבְיָה בִּן־מִתְנַיָּה בִּן־מִיכָא מִבְּנֵי
אַסָּף הַמְּשֻׁרָרִים לְנָגֵד מְלֶאכֶת בֵּית־הָאֱלֹהִים־
בְּיַמֵּי־מִצְוֹת הַמִּלְחָמָה עֲלֵיהֶם וְאַמְנָה עַל־הַמְּשֻׁרָרִים
דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ: וּפְתַחְיָה בִּן־מִשְׁיֹזְבָּאֵל
מִבְּנֵי־זֶרַח בִּן־יְהוּדָה לִיד הַמִּלְחָמָה לְכָל־דְּבַר לְעָם:
וְאַל־הַחֲצִרִים בְּשַׁדְתָּם מִבְּנֵי יְהוּדָה יֵשְׁבוּ
בְּקָרְיָת הָאֲרַבַּע וּבְנַתְיָה וּבְדִיבֹן וּבְנַתְיָה
וּבִיקְבָצָאֵל וְחַצְרִיָּה: וּבִישׁוּעַ וּבְמַלְחָה וּבְבֵית
פְּלָט: וּבְחַצְרַיִם שׁוּעֵל וּבְכַאֲרַיִם שְׁבַע וּבְנַתְיָה:
וּבְצַקְלָג וּבְכַמְכָּנָה וּבְנַתְיָה: וּבְעֵיִן רַמְזוֹן
וּבְצַרְעָה וּבִירְמוֹת: זֶנֶח עַדְלָם וְחַצְרִיָּה לְכִישׁ
וּשְׁדַתְיָה עֲזַקָּה וּבְנַתְיָה וַיִּחַנּוּ מִכַּאֲרַיִם שְׁבַע עַד־
גֵּיא הַנֶּם: וּבְנֵי בְנֵימִן מוֹגְבַע מִכְמָשׁ וְעִיָּה
וּבֵית־אֵל וּבְנַתְיָה: עֲנַתוֹת נָב עֲנַנְיָה:
חַצְרוֹ רְמָה גַתִּים: חַרְדִּי צְבַעִים נְבַלְט: לֹד
וְאוֹנֹן גֵּי חַרְשִׁים: וּמִן־הַלְוִיִּם מַחֲלָקוֹת יְהוּדָה
לְבְנֵימִין:

יב וְאַלֶּה הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם אֲשֶׁר עָלוּ עִם־זְרַבְבָּל
בִּן־שָׂאֲלִיתִיאֵל וַיִּשׁוּעַ שְׂרָיָה יִרְמִיָּה עֲזַרְא:
בְּאֲמַרְיָה מַלְוִךְ חֲטוּשׁ: שְׁכַנְיָה רָחֵם מִרְמֹת:
עֲדוּא גַבְתָּוִי אַבְיָה: מִימִיִן מַעֲדִיָּה פְלַגָּה:
שְׁמַעְיָה וַיִּזְרִיב יִדְעִיָּה: סָלֹו עַמְזֹק חֲלֻקְיָה
יִדְעִיָּה אֶלֶה רֹאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְאַחֵיהֶם בְּיָמֵי
יִשׁוּעַ: וְהַלְוִיִּם יִשׁוּעַ בְּנֵי קְדַמְיָאֵל שְׂרַבְיָה
יְהוּדָה מִתְנַיָּה עַל־הַיָּדוֹת הוּא וְאַחֲיוֹ:
וּבִקְבֻקָּה וְעֵנֹו וְעֵנִי אַחֵיהֶם לְנָגְדָם
לְמִשְׁמָרוֹת: וַיִּשׁוּעַ הוֹלִיד אֶת־יִזְיָקָם וַיִּזְיָקָם
הוֹלִיד אֶת־אֶלְיָשִׁיב וְאַלְיָשִׁיב אֶת־יִזְיָדַע:
וַיִּזְיָדַע הוֹלִיד אֶת־יִזְנָתָן וַיִּזְנָתָן הוֹלִיד אֶת־

יְדוּעַ: וּבִימֵי יוֹיָקִים הָיוּ כַּהֲנָיִם רָאשֵׁי הָאֲבוֹת
לְשָׂרִיָּה מִרְיָה לְיִרְמְיָה חֲנַנְיָה: לְעִזְרָא מִשְׁלֹם
לְאַמְרִיָּה יְהוֹחָנָן: לְמַלְכוּי לְמַלְכוּי יוֹנָתָן
לְשִׁבְנָיָה יוֹסֵף: לְחָרֵם עֲדָנָא לְמַרְיֹת חֶלְקָי:
לְעֵדִיָּא לְעֵדוּא זְכַרְיָה לְגַנְתָּוֹן מִשְׁלֹם: לְאַבְיָה
זְכַרְיָ לְמַנְיָמוֹן לְמוֹעֲדִיָּה פְּלִטָי: לְבַלְגָּה שְׁמוּעַ
לְשִׁמְעִיָּה יְהוֹנָתָן: וְלִיִּזְרִיָּב מִתַּנְי לִידְעִיָּה עֲזִי:
בְּלִסְלֵי קָלִי לְעַמּוּק עֶבֶר: לְחֶלְקִיָּה חֲשַׁבְיָה
לִידְעִיָּה נְתַנְאֵל: בְּהַלּוּיִם בִּימֵי אֱלִישָׁיָב יוֹדֵעַ
וְיֹחָנָן וְיְדוּעַ פְּתוּבִים רָאשֵׁי אֲבוֹת וְהַכַּהֲנָיִם
עַל־מַלְכוּת דְּרִיּוּשׁ הַפְּרָסִי: בְּבִנֵי לְוִי רָאשֵׁי
הָאֲבוֹת פְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים וְעַד־יָמֵי
יְהוֹחָנָן בְּרֵאֱלִישָׁיָב: וְרָאשֵׁי הַלְוִיִּם חֲשַׁבְיָה
שָׂרְבִיָּה וְיִשׁוּעַ בְּרֵקְדִמְיָאֵל וְאַחֵיהֶם לְגַנְדָּם
לְהַלֵּל לְהוֹדוֹת בְּמִצְוֹת דְּוִיד אִישׁ־הָאֵל־לֵהִיִּם
מִשְׁמֵר לְעַמַּת מִשְׁמֵר: מִתַּנְיָה וּבְקַבְקִיָּה
עַבְדֵיָּה מִשְׁלֹם טַלְמוֹן עֲקוּב שְׁמָרִים שׁוֹעֲרִים
מִשְׁמֵר בְּאַסְפֵי הַשְּׁעָרִים: אֵלֶּה בִּימֵי יוֹיָקִים
בְּרִי־יִשׁוּעַ בְּרִי־צַדִּיק וּבִימֵי נַחְמִיָּה הַפֶּחֶה וְעִזְרָא
הַכֹּהֵן הַסּוֹפֵר: וּבַחֲנַנְיָה חוֹמַת יְרוּשָׁלַיִם
בְּקִשׁוֹ אֶת־יְהוָה מִכֹּל־לִמְקוֹמֹתָם לְהַבִּיאֵם
לְיְרוּשָׁלַיִם לַעֲשׂוֹת חֲנֻכָּה וְשִׁמְחָה וּבַתּוֹדוֹת
וּבְשִׁיר מִצְלָתִים נְבָלִים וּבְכַנּוֹת: וַיֵּאֱסֹפוּ
בְּנֵי הַמְּשֻׁרְרִים וּמִן־הַכֹּהֵן סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם
וּמִן־חֲצָרֵי גִטָּתַי: וַיִּמְבִּית חַגְלָגֵל וּמִשְׁרֹת
גִּבַּע וְעִזְמוֹת כִּי חֲצָרִים בָּנוּ לָהֶם הַמְּשֻׁרְרִים
סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם: וַיִּטְהָרוּ הַכַּהֲנָיִם וְהַלְוִיִּם
וַיִּטְהָרוּ אֶת־הָעָם וְאֶת־הַשְּׁעָרִים וְאֶת־הַחוֹמָה:
וַיִּטְהָרוּ אֶת־שָׂרֵי יְהוּדָה מֵעַל לְחוֹמָה וְאֶעֱבִידָה
שְׂתֵי תוֹדוֹת גְּדוּלָּת וְתַחֲלֵבַת לַיָּמִין מֵעַל לְחוֹמָה
לְשַׁעַר הָאֲשָׁפֹת: וַיִּלְךְ אַחֲרֵיהֶם הוֹשַׁעְיָה וְחֲצִי
שָׂרֵי יְהוּדָה: וְעִזְרָיָה עִזְרָא וּמִשְׁלֹם: וְיְהוּדָה
וּבְנֵימוֹן וְשִׁמְעִיָּה וְיִרְמְיָה: וַיִּמְבְּנֵי הַכַּהֲנָיִם
בַּחֲצִצְרוֹת זְכַרְיָה בְּרִי־יֹנָתָן בְּרִי־שִׁמְעִיָּה בְּרִי־
מִתַּנְיָה בְּרִי־מִיכָיָה בְּרִי־זַפּוֹר בְּרִי־אַסָּף: וַיִּאֲחִיו

שְׁמַעְיָה וְעִזְרָאֵל מְלָלִי גְּלָלִי מַעְי נְתַנְאֵל וְיְהוּדָה
חֲנַנְי בְּכַל־שִׁיר דְּוִיד אִישׁ הָאֵל־לֵהִיִּם וְעִזְרָא
הַסּוֹפֵר לְפַנְיָהֶם: וְעַל שַׁעַר הָעֵיִן וּגְנָדָם עָלוּ
עַל־מַעְלֹת עֵיר דְּוִיד בַּמַּעְלָה לְחוֹמָה מֵעַל
לְבֵית דְּוִיד וְעַד שַׁעַר הַמָּוֶם מִזְרָח: וְיְהוּדָה
חֲשַׁנְיָה הַהוֹלֵבַת לְמוֹאֵל וְאַנְי אַחֲרֵיהָ וְחֲצִי
הָעָם מֵעַל לְהַחוֹמָה מֵעַל לְמַגְדֵּל הַתַּנּוּרִים וְעַד
הַחוֹמָה הַרְחֵבָה: וַיִּמְעַל לְשַׁעַר־אֲפָרַיִם וְעַל־
שַׁעַר הַיְשָׁנָה וְעַל־שַׁעַר הַדְּגָיִם וּמַגְדֵּל חֲנַנְאֵל
וּמַגְדֵּל הַמַּאֲחָה וְעַד שַׁעַר הַצֵּאֵן וְעַמְדוֹ בְּשַׁעַר
הַמְּטָרָה: וְתַעֲמֻדָּנָה שְׂתֵי תוֹדוֹת בְּבֵית
הָאֵל־לֵהִיִּם וְאַנְי וְחֲצִי הַסַּגְנִים עַמּוּי: וְהַכַּהֲנָיִם
אֱלִיָּקִים מַעֲשִׂיָּה מְנִימוֹן מִיכָיָה אֱלִישָׁיָב
זְכַרְיָה חֲנַנְיָה בַּחֲצִצְרוֹת: וַיִּמְעַשִׂיָּה וְשִׁמְעִיָּה
וְאַלְעָזָר וְעֲזִי וְיְהוֹחָנָן וּמַלְכִיָּה וְעִילָם וְעֶזֶר
וְיִשְׁמִיעוּל הַמְּשֻׁרְרִים וְיִזְרַחִיָּה הַפְּקִיד: וַיִּזְבְּחוּ
בַּיּוֹם־הַהוּא זְבָחִים גְּדוּלָּיִם וַיִּשְׂמְחוּ כִּי
הָאֵל־לֵהִיִּם שִׁמְחָם שִׁמְחָה גְּדוּלָּה וְגַם הַנְּשִׂיִם
וְהַיְלָדִים שִׂמְחוּ וַתִּשְׁמַע שְׂמַחַת יְרוּשָׁלַיִם
מִרְחֹק: וַיִּפְקְדוּ בַּיּוֹם הַהוּא אֲנָשִׁים עַל־
הַנְּשִׁכוֹת לְאוֹצְרוֹת לְתַרּוּמוֹת לְרָאשִׁית
וְלַמַּעֲשָׂרוֹת לְכַנּוֹס בָּהֶם לֶשׁ־דַּי הָעָרִים מִנְּאֹת
הַתּוֹרָה לַכַּהֲנָיִם וְלַלְוִיִּם כִּי שִׂמְחַת יְהוּדָה עַל־
הַכַּהֲנָיִם וְעַל־יְהוָה הַעֲמֻדִים: וַיִּשְׁמְרוּ
מִשְׁמֵרֵת אֵל־לֵהִיִּם וּמִשְׁמֵרֵת הַטֹּהַר
וְהַמְּשֻׁרְרִים וְהַשְּׁעָרִים בְּמִצְוֹת דְּוִיד שְׁלֹמֹה
בְּנוֹ: כִּי־בִימֵי דְּוִיד וְאַסָּף מִקְדָּם רָאשֵׁי רָאשֵׁי
הַמְּשֻׁרְרִים וְשִׁיר־תַּחֲלָה וְהוֹדוֹת לֵאל־לֵהִיִּם:
וּכְלִי־יִשְׂרָאֵל בִּימֵי זְרַבְבָּל וּבִימֵי נַחְמִיָּה
נְתַנְיִם מְנִיּוֹת הַמְּשֻׁרְרִים וְהַשְּׁעָרִים דְּבִרְיֹם
בִּיּוֹמוֹ וּמִקְדָּשִׁים לְלוּיִם וְהַלְוִיִּם מִקְדָּשִׁים לְבְנֵי
אַחֲרָן:

וְגַם בַּיּוֹם הַהוּא נִקְרָא בְּסֵפֶר מוֹשֶׁה בְּאֲזַנֵי הָעָם
וְנִמְצָא בְּתוֹב כּוֹ אֲשֶׁר לֹא־יָבוֹא עַמּוּנִי וּמוֹאָבִי
בְּקַחֵל הָאֵל־לֵהִיִּם עַד־עוֹלָם: כִּי לֹא קִדְּמוּ אֶת־

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּלַחַם וּבַמַּיִם וַיִּשְׁכַּר עָלָיו אֶת־
בִּלְעָם לְקַלְלוֹ וַיַּחֲפוֹד אֶל־לִהְיוֹנוּ הַקְּלָלָה לְבָרְכָהּ׃
וַיְהִי כַּשֶּׁמַּעַם אֶת־הַתּוֹרָה וַיִּבְדִּילוּ כָּל־עַרְב
מִיִּשְׂרָאֵל׃ וּלְפָנַי מוֹזֵה אֱלֹהִים׃ הַכֹּהֵן נָתַן
בְּלִשְׁפַת בֵּית־אֱלֹהֵינוּ קָרוֹב לְטוֹבֵיית׃ וַיַּעַשׂ
לוֹ לְשִׁפְחָה גְדוֹלָה וְשֵׁם הָיוּ לְפָנָיו נְתָנִים אֶת־
הַמִּנְחָה הַלְּבוֹנָה וְהַכֹּלִים וּמַעַשְׂרֵי הַדָּגָן הַתִּירוֹשׁ
וְהַיִּצְהָר מִצֹּת הַלֵּוִיִּם וְהַמְּשֻׁרָרִים וְהַשׁוֹעָרִים
וְתַרְוִמַת הַכֹּהֲנִים׃ וּבְכַל־זֶה לֹא הָיִיתִי
בִּירוּשָׁלַיִם כִּי בִשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם
לְאַרְתַּחְשַׁשְׁתָּא מְלֹךְ־בָּבֶל בָּאתִי אֶל־הַמֶּלֶךְ
וְלִקְחָן יָמִים נִשְׁאַלְתִּי מִן־הַמֶּלֶךְ׃ וְאָבֹא
לִירוּשָׁלַיִם וְאָבִינָה בָרַעָה אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים
לְטוֹבֵייתָ לַעֲשׂוֹת לוֹ נִשְׁפָּחָה בְּחַצְרֵי בֵּית
הָאֱלֹהִים׃ וַיִּרַע לִי מְאֹד וְאֶשְׁלִיכָה אֶת־כִּבְלֵי־
כָּלִי בֵּית־טוֹבֵייתָ חֲחוּן מִן־הַלְּשִׁפְחָה׃ וְאָמְרָה
וַיִּטְהָרוּ הַלְּשִׁכּוֹת וְאֶשְׁיִיבָה שָׁם כָּלִי בֵּית
הָאֱלֹהִים אֶת־הַמִּנְחָה וְהַלְּבוֹנָה׃ וְאָדְעָה כִּי־
מִנִּיּוֹת הַלֵּוִיִּם לֹא נִתְּנָה וַיִּבְרַחוּ אִישׁ־לְשֻׁדְהוּ
הַלֵּוִיִּם וְהַמְּשֻׁרָרִים עֲשִׂי הַמְּלָאכָה׃ וְאָרִיבָה
אֶת־הַסַּגִּיִּם וְאָמְרָה מַדּוּעַ נִעְזַב בֵּית־
הָאֱלֹהִים וְאֶקְבָּצָם וְאֶעֱמְדָם עַל־עַמּוּדָם׃ וְכָל־
יְהוּדָה הִבִּיאוּ מַעַשְׂרֵי הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר
לְאוֹצְרוֹת׃ וְאוֹצְרָה עַל־אוֹצְרוֹת שְׁלֵמִיָּה הַכֹּהֵן
וְצִדּוֹק הַסּוֹפֵר וּפְדִיָּה מִן־הַלֵּוִיִּם וְעַל־יָדָם חָנַן
בְּרִזְבוֹר בְּרִמְתַּנְיָה כִּי נֶאֱמַנִים נִחְשְׁבוּ וְעַל־יָהֵם
לְחַלֵּק לְאַחֵיהֶם׃ וְזָכַרְתִּי לִי אֶל־לִחִי עַל־זֹאת וְאֶל־
תַּמַּח חֲסֹדִי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּבֵית אֱלֹהֵי־
וּבְמִשְׁמָרָיו׃ בְּיָמִים הַהֵמָּה רָאִיתִי
בִּיהוּדָה דְּרָכִים־גְּתוֹת בִּשְׁפַת וּמִבִּיאוֹת
הָעִרְמוֹת וְעַמָּסִים עַל־חַמְרִים וְאַחֲיוֹן עֲנָבִים
וְתֵאנָנִים וְכָל־מִשְׁאֵל וּמִבִּיאוֹת יְרוּשָׁלַיִם בְּיוֹם
הַשַּׁבָּת וְאֶעִיד בְּיוֹם מִכְרָם צִיד׃ וְהַצְרִים
יִשְׁבוּ כֹּה מִבִּיאוֹת דָּאג וְכָל־מִכְרָר וּמוֹכְרִים
בִּשְׁפַת לְבָנֵי יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלַיִם׃ וְאָרִיבָה אֶת־

חֲרֵי יְהוּדָה וְאָמְרָה לָהֶם מִה־חֲדָבָר חָרַע הַזֶּה
אֲשֶׁר אַתֶּם עֹשִׂים וּמַחֲלִים אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת׃
הֲלֹא כֹה עָשׂוּ אֲבֹתֵיכֶם וַיָּבֹא אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ
אֶת כָּל־הַרְעָה הַזֹּאת וְעַל הָעִיר הַזֹּאת וְאַתֶּם
מוֹסִיפִים חָרוֹן עַל־יִשְׂרָאֵל לְחַלֵּל אֶת־הַשַּׁבָּת׃
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר צִלְלוּ שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַיִם לְפָנַי
הַשַּׁבָּת וְאָמְרָה וַיִּסְגְּרוּ הַדְּלָתוֹת וְאָמְרָה אֲשֶׁר
לֹא יִפְתְּחוּם עַד אַחַר הַשַּׁבָּת וּמִנְעָרֵי הָעַמּוּדָתִי
עַל־הַשַּׁעֲרִים לֹא־יָבֹא מִשְׂאֵל בְּיוֹם הַשַּׁבָּת׃
וַיִּלְוֵנוּ הַרְכָּלִים וּמִכְרֵי כָל־מִמְכָּר מִחוּץ
לִירוּשָׁלַיִם פַּעַם וּשְׁתַּיִם׃ וְאֶעִידָה בָהֶם
וְאָמְרָה אֲלֵיהֶם מַדּוּעַ אַתֶּם לֵנִים נִגְדֵי חַחֲוֹכָה
אִם־תִּשְׁנוּ יָד אֲשַׁלַּח בְּכֶם מִן־הָעֵת הַחַיָּא לֹא־
בָּאוּ בִּשְׁפַת׃ וְאָמְרָה לְלוֹיִם אֲשֶׁר יְהִיוּ
מִטְהָרִים וּבָאִים שִׁמְרִים הַשַּׁעֲרִים לְקַדֵּשׁ אֶת־
יוֹם הַשַּׁבָּת גַּם־זֹאת זָכַרְתִּי לִי אֶל־לִחִי וְחוֹסֶה
עָלַי כָּרֵב חֲסֵדְךָ׃ גַּם | בְּיָמִים הָהֵם רָאִיתִי אֶת־
הַיְהוּדִים הַשֹּׁיבִי נָשִׁים אֲשֻׁדְדִיּוֹת אֲשַׁדְדִיּוֹת
עַמּוּנִיּוֹת עַמּוּנִיּוֹת מוֹאֲבִיּוֹת׃ וּבְנִיחָם חָצִי
מִדְּבַר אֲשֻׁדְדִיּוֹת וְאֵינָם מִכִּירִים לְדְבַר יְהוּדִית
וְכַלְשׁוֹן עִם וְעִם׃ וְאָרִיב עִמָּם וְאֶקְלָלָם וְאֶפְחָ
מֵהֶם אֲנָשִׁים וְאָמְרָטָם וְאֶשְׁפִּיעַם בָּאֱלֹהִים
אִם־תִּתְּנוּ בְּנֵיכֶם לְבְנֵיהֶם וְאִם־תִּשְׁאוּ
מִבְּנֵייהֶם לְבְנֵיכֶם וְלָכֶם׃ הֲלֹא עַל־אֶלְהָ
חֲטָא־שְׁלֵמָה מְלֹךְ יִשְׂרָאֵל וּבְגוֹיִם הַרְבִּיִם לֹא־
הָיָה מְלֹךְ כְּמַחֲוֹ וְאַחֻב לֹא־לִחִי הָיָה וַיִּתְּנָהוּ
אֶל־הָאֱלֹהִים מְלֹךְ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל גַּם־אֹתוֹ
הַחֲטִיאוּ הַנָּשִׁים הַנְּכָרִיּוֹת׃ וְלָכֶם הַנְּשֻׁמָּע
לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל־הַרְעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת לְמַעַל
בָּאֱלֹהֵינוּ לְהִינֹו לְהִשְׁיִב נָשִׁים נְכָרִיּוֹת׃ וּבְמִבְּנֵי
יִזְדַּע בְּרִאֲלֵי־שִׁיב הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל חָתָן לְסַנְבְּלַט
הַחֲרָנִי וְאַבְרִיחָהוּ מַעֲלִי׃ וְזָכַרְתִּי לָהֶם אֶל־לִחִי
עַל גְּאֻלִּי הַכְּהֵנָה וּבְרִית הַכְּהֵנָה וְהַלֵּוִיִּם׃
וְטַחְתִּים מִכָּל־לִנְכָר וְאֶעֱמִידָה מִשְׁמָרָת
לְכַהֲנִים וְלְלוֹיִם אִישׁ בְּמִלְאכְתּוֹ׃ וְלִקְרַבְן

ספר דברי הימים

א אדם שת אנוש: בנינו מהללאל ירד: חנוך מתושלח למד: נח שם הם ויפת: בני לפת גמר ומגוג ומדי ויון ותבל ומשד ותירם: ובני גמר אשכנז ודיפת ותוגרמה: ובני יון אלישה ותרישישה פתים ורודנים: בני הם פוש ומצרים פוט וכנען: ובני כוש סבא וחוילה וסבתא ורעמא וסבתכא ובני רעמא שבא ורדן: וכוש ילד את-נמרוד הוא החל להיות גבור בארץ: ומצרים ילד את-לודים לודיים ואת-ענמים ואת-להבים ואת-נפתחים: ואת-פתרסים ואת-פסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת-פפתרים: וכנען ילד את-צידון בכרו ואת-חת: ואת-חיבוסל ואת-האמרי ואת הגרגשי: ואת-חחוי ואת-הערקי ואת-הסיני: ואת-הארורי ואת-הצמרי ואת-החמתי: בני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם ועוין וחול וגתר ומשד: וארפכשד ילד את-שלח ושלח ילד את-עבר: וילעבר ילד שני בנים שם האחד פלג פי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן: ויקטן ילד את-אלמורד ואת-שלף ואת-חצרמות ואת-ירח: ואת-הדורם ואת-אוזל ואת-דקלה: ואת-עיבל ואת-אבימאל ואת-שכא: ואת-אופיר ואת-חוילה ואת-יובב כ-לאלה בני יקטן: שם ארפכשד שלח: עבר פלג רעו: שרונג נחור תרח: אברם הוא אברהם: בני אברהם יצחק וישמעאל: אלה תלדותם בכור ישמעאל נביות וקדר ואדבאל ומכשם: משמע ודומה משא חרד ותימא: יטור נפיש וקדמה אלה הם בני ישמעאל: ובני קטורה פילגש אברהם ילדה את-זמרן ויקטן וזמרן ומדין וישבק ושוח ובני יקטן שבא ורדן: ובני מדין עיפה ועפר וחנוך ואבידע

ואלדעה כ-לאלה בני קטורה: ויולד אברהם את-יצחק בני יצחק עשו וישראל: בני עשו אליפז רעואל ויעוש ויעלם וקרח: בני אליפז תימן ואומר צפי וגעתם קנז ותמנע ועמלק: ובני רעואל נחת זרח שמחה ומזח: ובני עשו לוטן ושזבל וצבעון וענה ודישן ואצר ודישן: ובני לוטן חרי והומם ואחות לוטן תמנע: בני שזבל עליו ומנחת ועיבל שפי ואונם ובני צבעון איה וענה: בני ענה דישון ובני דישון חמרן ואשפן ויתרן וקרו: בני-אצר בלהן וזעון יעקן בני דישון עוין וארו: ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך-מלך לבני ישראל בלע בן-בעור ושם עירו דנהבה: וימת בלע וימלך תחתיו יובב בן-זרח מב-צרה: וימת יובב וימלך תחתיו חישם מארץ התימני: וימת חישם וימלך תחתיו חרד בן-ברד המפכה את-מדין בשדה מואב ושם עירו עיות עוית: וימת חרד וימלך תחתיו שמלה ממשרקה: וימת שמלה וימלך תחתיו שאול מרחבות הנחר: וימת שאול וימלך תחתיו בעל חנן בן-עכבור: וימת בעל חנן וימלך תחתיו חרד ושם עירו פעי ושם אשתו מהיטבאל בת-מטרד בת מי זחב: וימת חרד ויהיו אלופי אדום תמנע אלופ עליה עלזה אלופ יתת: אלופ אהליבמה אלופ אלה אלופ פינק: אלופ קנז אלופ תימן אלופ מבצר: אלופ מגדיאל אלופ עירם אלה אלופי אדום:

ב אלה בני ישראל ראובן שמעון לוי ויהודה יששכר וזבולון: דן יוסף ובנימן נפתלי גד ואשר: בני יהודה ער ואונן ושלה שלושה נולד לו מבת-שווע הכנענית ויהי ער בכור

יְהוּדָה רַע בְּעֵינַי י— הִזָּה וַיְמִיתֵהוּ: וְתָמַר כָּלְתָו
יְלֶדָה לֹו אֶת־פָּרִין וְאֶת־זָרַח כֹּל־בְּנֵי יְהוּדָה
חַמְשָׁה: בְּנֵי־פָרִין חֲצֵרוֹן וְחַמוּל: וּבְנֵי זָרַח
זְמָרִי וְאִיתָן וְחִימֹן וְכַלְכַּל וְדָרַע כָּלֵם חַמְשָׁה:
וּבְנֵי פָרְמִי עֶבֶר עֹזְבֵר יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מָעַל
בְּחָרָם: וּבְנֵי אִיתָן עֲזַרְיָה: וּבְנֵי חֲצֵרוֹן אֲשֶׁר
נִוְלַד־לֹו אֶת־יִרְחֵמְאֵל וְאֶת־רָם וְאֶת־כְּלוּבִי:
וְרָם הוֹלִיד אֶת־עַמְיִנְדָב וְעַמְיִנְדָב הוֹלִיד אֶת־
נַחֲשׁוֹן נָשׂוּא בְּנֵי יְהוּדָה: וְנַחֲשׁוֹן הוֹלִיד אֶת־
שְׁלֹמָא וְשְׁלֹמָא הוֹלִיד אֶת־בַּעֲזָו: וּבַעֲזָו הוֹלִיד
אֶת־עֹזְבָד וְעֹזְבָד הוֹלִיד אֶת־יִשְׂשׁוּי: וְאִישׁוּי
הוֹלִיד אֶת־כְּכָרוֹ אֶת־אֱלִיאָב וְאֶבְיָנָדָב הַשְּׁנַי
וְשִׁמְעָא הַשְּׁלִישִׁי: וְנַתְנָאֵל הַרְבִּיעִי רְדִי
הַחֲמִישִׁי: אֶצֶם הַשְּׁשִׁי דָוִד הַשְּׁבַעִי:
וְאֶחָד־יֵתִיבָם צְרוּיָה וְאֶבְיָנָל וּבְנֵי צְרוּיָה אֲבִישׁוּ
וְיֹאָב וְעֵשָׂהָאֵל שְׁלֹשָׁה: וְאֶבְיָנָל יְלֶדָה אֶת־
עַמְשָׂא וְאֶבִי עַמְשָׂא יִתָר הַיִּשְׁמַעְאֵלִי: וְכָלֵם
בֶּן־חֲצֵרוֹן הוֹלִיד אֶת־עֲזוּבָה אִשָּׁה וְאֶת־יְרִיעֵזֶר
וְאֵלָה בְנֵיהָ יִשָּׂר וְשׁוּבָב וְאַרְדּוֹן: וְתַמָּת
עֲזוּבָה וַיִּקַּח־לֹו כָּלֵם אֶת־אֶפְרַת וְתָלַד לֹו אֶת־
חֹור: וְחֹור הוֹלִיד אֶת־אוּרִי וְאוּרִי הוֹלִיד אֶת־
בְּצִלְאֵל: וְאַחַר כֵּן חֲצֵרוֹן אֶל־בֶּת־מִכְיָר אֶבִי
גִלְעָד וְחֹור לָקַחָהּ וְחֹור בֶּן־שָׁשִׁים שָׁנָה וְתָלַד
לֹו אֶת־שָׁנׁוּב: וְשָׁנׁוּב הוֹלִיד אֶת־יֶאֱזִיר וַיְהִי־
לֹו עֶשְׂרִים וְשָׁלוֹשׁ עָרִים בְּאֶרֶץ חֲגִלָּעַד: וַיִּקַּח
גִּשׁוּרִי וְאָרָם אֶת־חֹוֹת יֶאֱזִיר מֵאֲתָם אֶת־קִנְיַת
וְאֶת־בְּנֵי־הָאִשָּׁה שָׁשִׁים עִיר כֹּל־אֵלָה בְּנֵי מִכְיָר
אֶבְיָנָלְעָד: וְאַחַר מוֹת־חֲצֵרוֹן בְּכָלֵם אֶפְרַתָה
וְאִשָּׁת חֲצֵרוֹן אֶבְיָה וְתָלַד לֹו אֶת־אֲשָׁחֹור אֶבִי
תְּקוּעַ: וַיְהִיֹו בְּנֵי־יִרְחֵמְאֵל בְּכוֹר חֲצֵרוֹן
הַבְּכוֹר רָם וּבִוְנָה וְאָרָן וְאֶצֶם אַחִיָה: וְיִתְחִי
אִשָּׁה אַחֲרַת לִירְחֵמְאֵל וְשָׁמָּה עָטְרָה חֵיא אִם
אוֹנָם: וַיְהִיֹו בְּנֵי־רָם בְּכוֹר יִרְחֵמְאֵל מֵעַן
וַיְמִין וְעָקָר: וַיְהִיֹו בְּנֵי־אוֹנָם שְׁמִי וְדָע וּבְנֵי
שְׁמִי נָדָב וְאֶבְיָשׁוּר: וְשָׁם אִשָּׁת אֶבְיָשׁוּר

אֶבְיָהִל וְתָלַד לֹו אֶת־אֲחָבָן וְאֶת־מוֹלִיד: וּבְנֵי
נָדָב סָלָד וְאֶפְיָם וַיְמַת סָלָד לֹא בָנִים: וּבְנֵי
אֶפְיָם יִשְׁעִי וּבְנֵי יִשְׁעִי שִׁשׁוֹן וּבְנֵי שִׁשׁוֹן אַחֲלִי:
וּבְנֵי יָדַע אָחִי שְׁמִי יִתָר וַיִּזְנַתָּן וַיְמַת יִתָר
לֹא בָנִים: וּבְנֵי יִזְנַתָּן פֶּלֶת וְזוּא אֵלָה חָיו בְּנֵי
יִרְחֵמְאֵל: וְלֹא־הָיָה לְשִׁשׁוֹן בָּנִים כִּי אִם־בָּנוֹת
וְלְשִׁשׁוֹן עֶבֶר מִצְרִי וְשְׁמֹו יִרְחָע: וַיִּתָּן שִׁשׁוֹן
אֶת־בָּתּוֹ לִירְחָע עֶבֶדּוֹ לְאִשָּׁה וְתָלַד לֹו אֶת־
עֵתָי: וְעֵתָי הִלִיד אֶת־נַתָּן וְנַתָּן הוֹלִיד אֶת־
זָבָד: וְזָבָד הוֹלִיד אֶת־אֶפְלָל וְאֶפְלָל הוֹלִיד אֶת־
עֹזְבָד: וְעֹזְבָד הוֹלִיד אֶת־יְהוּא וַיְהוּא הִלִיד
אֶת־עֲזַרְיָה: וְעֲזַרְיָה הִלִיד אֶת־חֶלְקִן וְחֶלְקִן הִלִיד
אֶת־אֶלְעָשָׂה: וְאֶלְעָשָׂה הִלִיד אֶת־סָסְמִי וְסָסְמִי
הִלִיד אֶת־שָׁלוֹם: וְשָׁלוֹם הוֹלִיד אֶת־יִקְמִיָה
וַיִּקְמִיָה הִלִיד אֶת־אֱלִישָׁמַע: וּבְנֵי כָּלֵם אָחִי
יִרְחֵמְאֵל מִישָׁע בְּכָרוֹ הוּא אֶבְיָזִיר וּבְנֵי
מִרְשָׁה אֶבִי חֲבֵרוֹן: וּבְנֵי חֲבֵרוֹן קָרַח וְתַפַּח
וְרָקָם וְשִׁמְעַ: וְשִׁמְעַ הוֹלִיד אֶת־רָחָם אֶבִי
יִרְקָעָם וְרָקָם הוֹלִיד אֶת־שְׁמִי: וּבֶן־שְׁמִי מֵעַן
וּמֵעַן אֶבִי בֵית־צוּר: וְעֵיפָה פִילֶגֶשׁ כָּלֵם
יְלֶדָה אֶת־חֶרֶן וְאֶת־מוֹצָא וְאֶת־גִּזּוֹ וְחֶרֶן הִלִיד
אֶת־גִּזּוֹ: וּבְנֵי יְחִדִי רָגָם וַיִּזְתָּם וַיִּשָּׁן וַפְּלֹט
וְעֵיפָה וְשָׁעָה: מִפִּילֶגֶשׁ כָּלֵם מֵעַכָּה יֶלֶד שָׁבֵר
וְאֶת־תְּרַחְנָה: וְתָלַד שָׁעָה אֶבִי מִדְּמָנָה אֶת־
שׂוּא אֶבִי מִכְּבֵנָה וְאֶבִי גִבְעָא וּבֶת־כָּלֵם
עֶכְסָה: אֵלָה חָיו בְּנֵי כָּלֵם בֶּן־חֹור בְּכוֹר
אֶפְרַתָה שׁוּבָל אֶבִי קְרִית יַעֲרִים: שְׁלֹמָא אֶבִי
בֵית־לָחָם חָרָף אֶבִי בֵית־גִּזְרָר: וַיְהִיֹו בָנִים
לְשׁוּבָל אֶבִי קְרִית יַעֲרִים הָרָאָה חֲצִי הַמְּנַחֲוֹת:
וְהַשְּׁפָחוֹת קְרִית יַעֲרִים חֵיתָרִי וְהַשְּׁפוֹתִי
וְהַשְּׁמֵתִי וְהַמְּשָׁרְעִי מֵאֵלָה יֵצְאוּ הַצָּרְעָתִי
וְהַאֲשָׁת־אֵלִי: בְּנֵי שְׁלֹמָא בֵית לָחָם וְנִטְוֹפָתִי
עֶטְרוֹת בֵּית יוֹאָב וְחֲצִי הַמְּנַחֲתִי הַצָּרְעִי:
וְהַשְּׁפָחוֹת סָפְרִים יִשְׁבוּ יִשְׁבִי יַעֲבִין תְּרַעֲתִים
שְׁמַעֲתִים שׁוֹכְתִים הֵמָּה הַקִּינִים הַבָּאִים מִחַמַּת

אָבִי בֵּית־רַבֵּב:

ג וְאֵלֶּה הָיוּ בְנֵי דָוִד אֲשֶׁר נִוְלְדוּלוּ בְּחֶבְרוֹן
הַבְּכוֹר | אֲמֹנֹן לְאֲחִינֹעַם הַיְזֻרְעֵאלִית שְׁנִי
דְּנִיָּאל לְאֲבִיגַיִל הַכַּרְמֶלִית: הַשְּׁלִישִׁי לְאֲבִשָׁלֹם
בֶּן־מַעֲכָה בַת־תַּלְמִי מֶלֶךְ גִּשׁוֹר הַרְבִּיעִי אֲדֹנֶיהָ
בֶּן־חַגִּית: הַחֲמִישִׁי שְׁפַטִּיָּה לְאֲבִיטַל הַשִּׁשִּׁי
יְתָרְעָם לְעִגְלָה אֲשֶׁתֹּו: שִׁשָּׁה נִוְלְדוּלוּ בְּחֶבְרוֹן
וַיִּמְלֹךְ־שָׁם שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים וְשִׁלְשִׁים
וְשְׁלוֹשׁ שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַיִם: וְאֵלֶּה נִוְלְדוּלוּ
בִּירוּשָׁלַיִם שְׁמֹעָז וְשׁוּבָב וְנָתָן וְשִׁלְמָה
אַרְבָּעָה לְבַת־שׁוּעַ בַּת־עַמִּיאֵל: וַיִּבְחַר
וְאֵלִישָׁמַע וְאֵלִיפְלָט: וְנָנָה וְנָפֹג וַיִּפְיַע:
וְאֵלִישָׁמַע וְאֵלִידָד וְאֵלִיפְלָט תִּשְׁעָה: כָּל בְּנֵי
דָוִד מִלְּבַד בְּנֵי־פִילֹגֶשִׁים וְתָמַר אַחֹותָם: וּבֶן־
שְׁלֹמֹה רַחֲבֵעָם אָבִיהָ בְּנוֹ אָסָא בְּנוֹ יְהוֹשָׁפָט
בְּנוֹ: יוֹרָם בְּנוֹ אַחֲזִיהוּ בְּנוֹ יוֹאָשׁ בְּנוֹ:
יֶאֱמַצִּיָּהוּ בְּנוֹ עֲזַרְיָה בְּנוֹ יוֹתָם בְּנוֹ: אַחֲזַב בְּנוֹ
חֲזַקִּיָּהוּ בְּנוֹ מְנַשֶּׁה בְּנוֹ: אֲמֹנֹן בְּנוֹ יֵאֲשִׁיחֻוּ
בְּנוֹ: וּבְנֵי יֵאֲשִׁיחֻוּ הַבְּכוֹר יוֹחָנָן הַשֵּׁנִי
יְהוֹיָקִים הַשְּׁלִישִׁי צְדַקְיָהוּ הַרְבִּיעִי שְׁלֹם: וּבְנֵי
יְהוֹיָקִים יְכַנְיָה בְּנוֹ צְדַקְיָה בְּנוֹ: וּבְנֵי יְכַנְיָה
אַפְרַח שְׂאֵלְתִיָּאל בְּנוֹ: וּמִלְכִירָם וּפְדִיָּה
וְשִׁנְאָצָר וְקַמְיָה הוֹשָׁמַע וְנַדְבָבִית: וּבְנֵי פְדִיָּה
זַרְבָּבֶל וְשִׁמְעִי וּבֶן־זַרְבָּבֶל מִשְׁלֹם וְחַנְנִיָּה
וְשִׁלְמִית אַחֹותָם: וְחִשְׁבָּה וְאֵהֵל וּבְרַכְיָה
וְחַסְדִּיָּה וְיֹשֵׁב חֶסֶד חַמְשִׁ: וּבֶן־חַנְנִיָּה פְלַטִּיָּה
וַיִּשְׁעִיָּה בְּנֵי רַפְיָה בְּנֵי אֲרִזָן בְּנֵי עַבְדִּיָּה בְּנֵי
שְׁכַנְיָה: וּבְנֵי שְׁכַנְיָה שְׁמַעְיָה וּבְנֵי שְׁמַעְיָה
חַטָּיִשׁ וַיְגָאֵל וּבְרִיָּה וְנַעֲרִיָּה וְשַׁפְטִיָּה שִׁשָּׁה:
וּבֶן־נַעֲרִיָּה אֵלִי־עֵינִי וְחֲזַקְיָה וְעֲזַרְיָקָם שְׁלֹשָׁה:
וּבְנֵי אֵלִי־עֵינִי הוֹדִיָּהוּ הוֹדִיָּהוּ וְאֵלִישָׁיָב
וּפְלִיָּה וְעֲקֹוֹב וַיִּוְחָנָן וְדָלְיָה וְעֲנַנִּי שֶׁבַעֵה:

ד בְּנֵי יְהוֹדָה פְּרִיץ הַצַּרְוֹן וּכְרַמִּי וְחֹור וְשׁוּבָל:
וְרַאֲיָה בֶן־שׁוּבָל הַלֵּיד אֶת־יִחִת וַיִּחַת הַלֵּיד
אֶת־אֲחֻמִּי וְאֶת־לֶהֱד אֵלֶּה מִשְׁפָּחוֹת הַצַּרְעָתִי:

וְאֵלֶּה אֲבֵי עֵיטָם יְזֻרְעֵאל וַיִּשְׁמָא וַיְדַבֵּשׁ וְשָׁם
אַחֹותָם הַצְּלִפְזָנִי: וּפְנִיָּאל אֲבִי גְדוֹר וְעִזֹר
אֲבִי חוּשָׁה אֵלֶּה בְנֵי־חֹור בְּכוֹר אַפְרַתָּה אֲבִי
בֵּית לָחֶם: וְיִלְאֲשָׁחֹור אֲבִי תְקוּעַ הָיוּ שְׁתֵּי
נָשִׁים חֲלָאָה וְנַעֲרָה: וְתִלְד לוֹ נַעֲרָה אֶת־אֲחִיָּהוּ
וְאֶת־חֶפְרָה וְאֶת־תִּימְנִי וְאֶת־הָאֲחִישָׁתָרִי אֵלֶּה
בְּנֵי נַעֲרָה: וּבְנֵי חֲלָאָה צַרַת יֵצֵחַר וְעִזֹר
וְאֲתָנֹן: וְקוֹזִן הוֹלִיד אֶת־עַנּוֹב וְאֶת־הַצַּבְבָּה
וּמִשְׁפָּחַת אַחֲרָחֵל בֶּן־הָרוֹם: וַיְהִי יַעֲפִין נֶכְדָד
מֵאַחֲיוֹ וְאִמּוֹ קָרָאָה שְׁמוֹ יַעֲפִין לֵאמֹר כִּי
יִלְדֵתי בַּעֲצָב: וַיִּקְרָא יַעֲפִין לֹא־לֵהִי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר אִם־בָּרַךְ תְּבָרַכְנִי וְהַרְבִּית אֶת־גְּבוּלִי
וְחִיתָה יְדֶךָ עִמִּי וְעָשִׂיתָ מַרְעָה לְבִלְתִּי עַצְבִּי
וַיֵּבֵא אֶל־לֵחִים אֶת אֲשֶׁר־שָׂאֵל: וּכְלֹוֹב אֲחִי־
שׁוּחָה הוֹלִיד אֶת־מַחֲוִיר הוּא אֲבִי אֲשֶׁתֹּו:
וְאֲשֶׁתֹּו הוֹלִיד אֶת־בֵּית רַבָּא וְאֶת־פִּפְחָה וְאֶת־
תַּחֲנָה אֲבִי עִיר נַחֲשָׁ אֵלֶּה אֲנָשִׁי רַבָּה: וּבְנֵי
קָנֹז עַתְנִיָּאל וְיִשָּׂרְיָה וּבְנֵי עַתְנִיָּאל חַתָּת:
וּמַעֲזַנְתִּי הוֹלִיד אֶת־עַפְרָה וְיִשָּׂרְיָה הוֹלִיד אֶת־
יֹאָב אֲבִי גִיא חַרְשִׁים כִּי חַרְשִׁים הָיוּ: וּבְנֵי
פֶלֶב בֶּן־יִפְפָּה עִירוֹ אֵלֶּה וְנַעַם וּבְנֵי אֵלֶּה וְקַנּוֹז:
וּבְנֵי יְחִלְזָאֵל זִיפָה וְזִיפָה תִיבְרִיא וְאֲשֶׁר־אֵל:
וּבְדַעֲזָרָה יֵתֵר וּמֵרַד וְעַפְרָה וַיִּלּוֹן וְתֵחֵר אֶת־
מָרִים וְאֶת־שִׁמְיִ וְאֶת־יִשְׁבָּח אֲבִי אֲשֶׁתִּמְעָ:
וְאֲשֶׁתֹּו חִיְהִדְיָה יִלְדָה אֶת־יִרְדָּה אֲבִי גְדוֹר
וְאֶת־חֶבְרָה אֲבִי שׁוֹכֹו וְאֶת־יְקוֹתִיָּאל אֲבִי זְנוּחַ
וְאֵלֶּה בְּנֵי בַתִּיהָ בַת־פְּרַעֲהָ אֲשֶׁר לָקַח מֵרַד:
וּבְנֵי אֲשֶׁת הוֹדְיָה אַחֹות נָחֶם אֲבִי קַעִילָה
חַגְרָמִי וְאֲשֶׁתִּמְעָ הַמַּעֲכָתִי: וּבְנֵי שִׁימְזוֹן
אֲמֹנֹן וְרִפָּה בְּדַחְנָן וְתוֹלוֹן וְתִילּוֹן וּבְנֵי יִשְׁעִי
זוּחַת וּבֶן־זוּחַת: וּבְנֵי שִׁלָּה בֶן־יְהוֹדָה עִיר אֲבִי
לָכָה וְלַעֲדָה אֲבִי מַרְשָׁה וּמִשְׁפָּחוֹת בֵּית־עַבְדָּת
חַפִּין לְבֵית אֲשַׁפְעָ: וַיִּוְקָם וְאֲנָשִׁי כֹזָבָא
וַיֹּאשׁ וְשָׂרָף אֲשֶׁר־בְּעֵלוֹ לְמוֹאָב וַיִּשְׁכְּוֵי לָחֶם
וְחַדְבָּרִים עַתְיָקוֹם: הַחֲמָה חִיֻּצְרִים וַיִּשְׁכְּוֵי

נְטָעִים וְגֵדְרָה עִם־הַמֶּלֶךְ בְּמִלְאֲכָתּוֹ יֵשְׁבוּ שָׁם׃
בְּנֵי שְׁמֹעוֹן נְמוּאֵל וַיְמִין יָרִיב זָרַח שְׂאוּל׃
שְׁלֹם בְּנוֹ מִבְּשָׁם בְּנוֹ מִשְׁמֹעַ בְּנוֹ׃ וּבְנֵי
מִשְׁמֹעַ חֲמוּאֵל בְּנוֹ זָפֹר בְּנוֹ שְׁמֹעֵי בְּנוֹ׃
וְלִשְׁמֹעֵי בָּנִים שֵׁשָׁה עָשָׂר וּבָנֹת שֵׁשׁ וּלְאַחֵיו
אֵין בָּנִים רַבִּים וְכֹל מִשְׁפַּחְתָּם לֹא הָרְבוּ עַד־
בְּנֵי יְהוּדָה׃ וַיֵּשְׁבוּ בַּבְּאֵר־שֶׁבַע וּמִזְלָדָה
וַחֲצֵר שׁוּעַל׃ וּבַבְּלָחָה וּבַעֲצָם וּבְתוֹלָד׃
וּבְבֵת־וֹאֵל וּבְחֶרְמָה וּבְצִיִּקְלָה׃ וּבְבֵית
מִרְכָּבוֹת וּבְחֲצֵר סוּסִים וּבְבֵית בְּרָאִי
וּבְשַׁעְרֵים אֵלֶּה עָרֵיהֶם עַד־מֶלֶךְ דָּוִד׃
וַחֲצֵרֵיהֶם עֵיטָם וְעִיז רַמּוֹן וְתֶכֶן וְעֶשֶׂן עָרִים
חֲמֹשׁ׃ וְכַל־חֲצֵרֵיהֶם אֲשֶׁר סְבִיבוֹת הָעָרִים
הָאֵלֶּה עַד־בַּעַל זֹאת מוֹשְׁבַתָם וְהַתִּיחָשׁם לָהֶם׃
וּמִשׁוֹכֵב וַיְמַלֵּךְ וַיּוֹשֶׁה בְּיָמָיו׃ וַיּוֹאֵל
וַיְהוּא בְּיָוִשְׁבִּיהַ בְּיִשְׂרָיִה בְּיַעֲשִׂיֵאל׃
וַאֲלוֹעֵינֵי וַיַּעֲקֹבָה וַיִּשׁוּחָה וְעֵשִׂיָה וְעַד־וֹאֵל
וַיִּשִׁימָאֵל וּבְנֵיהֶם׃ וַזִּזְיָא בְּיַשְׁפָּעֵי בְּיַאֲלֹן בְּיִ־
יֵדִיָה בְּיַשְׁמָרֵי בְּיַשְׁמֹעִיָה׃ אֵלֶּה הַבָּאִים
בְּשִׁמּוֹת נְשִׂאִים בְּמִשְׁפַּחֹתָם וּבֵית אֲבוֹתֵיהֶם
פָּרְצוּ לָרוֹב׃ וַיֵּלְכוּ לְמָבוֹא גֵדֵר עַד לְמִזְרַח
הַגִּיא לְבִקְשׁ מְרֻעָה לְצֹאנָם׃ וַיִּמְצְאוּ מְרֻעָה
שָׁמֹן וְטוֹב וְהָאָרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם וְשִׁקְטָת וְשִׁלּוּחַ
כִּי מִן־הֶם הֵי־שָׁבִים שָׁם לְפָנִים׃ וַיִּבְאוּ אֵלֶּה
הַכְּתוּבִים בְּשִׁמּוֹת בִּימֵי | יְחִזְקִיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
וַיָּבֹאוּ אֶת־אֲהֵלֵיהֶם וְאֶת־הַמְּעוֹנִים הַמְּעִינִים
אֲשֶׁר נִמְצְאוּ־שָׁמָּה וַיַּחְרִימֵם עַד־הַיּוֹם הַזֶּה
וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתֵּיהֶם כִּי־מְרֻעָה לְצֹאנָם שָׁם׃
וּבְמַחֵם | מִן־בְּנֵי שְׁמֹעוֹן הָלְכוּ לְהַר שִׁעִיר
אֲנָשִׁים חֲמֹשׁ מֵאוֹת וּפְלִטָה וְנַעֲרָיָה וּרְפָיָה
וְעַד־וֹאֵל בְּנֵי יִשְׁעֵי בְּרָאשָׁם׃ וַיָּבֹאוּ אֶת־שְׂאֵרֵית
הַפְּלִטָה לְעַמְלָק וַיֵּשְׁבוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

ה וּבְנֵי רְאוּבֵן בְּכֹר־יִשְׂרָאֵל כִּי הוּא הַכְּבוֹד
וּבְחַלְלוּ יְצוּעֵי אֲבִיו נִתְּנָה בְּכֹרְתּוֹ לְבְנֵי יוֹסֵף
כְּיִשְׂרָאֵל וְלֹא לְהַתִּיחָשׁ לְבְכֹרָה׃ כִּי יְהוּדָה

וְכָר בְּאַחֵיו וּלְנָגִיד מִמֶּנּוּ וְהַכְּבֹרָה לְיוֹסֵף׃ בְּנֵי
רְאוּבֵן בְּכֹר יִשְׂרָאֵל חֲנוּךְ וּפְלוּא חֲצֵרוֹן
וְכַרְמִי׃ בְּנֵי יוֹאֵל שְׁמֹעִיָה בְּנוֹ גֹזַג בְּנוֹ שְׁמֹעֵי
בְּנוֹ׃ מִיכָה בְּנוֹ רְאִיָה בְּנוֹ בַּעַל בְּנוֹ׃ בְּאֶרְחָה
בְּנוֹ אֲשֶׁר הִגְלָה תְּלָגַת פְּלִנְאָסָר מֶלֶךְ אֲשֶׁר הוּא
נָשִׂיא לְרְאוּבֵנִי׃ וְאַחֵיו לְמִשְׁפַּחְתּוֹ כַּהֲתִיחָשׁ
לְתַלְדוֹתָם הָרֵאשׁ יַעֲיָאֵל וְזַכְרִיָהוּ׃ וּבַלְעַ בְּיִ־
עִזוֹ כְּיַשְׁמֹעַ כְּיַוֹאֵל הוּא יוֹשֵׁב בְּעַרְעֵר וְעַד־
נָכוֹ וּבַעַל מְעוֹן׃ וְלַמְזֹרַח יֹשֵׁב עַד־לְבוֹא
מִדְּבָרָה לְמִן־הַנְּהַר פָּרַת כִּי מִקְנֵיהֶם רָבוּ
בְּאֶרֶץ גִּלְעָד׃ וּבִימֵי שְׂאוּל עָשׂוּ מִלְחָמָה עִם־
הַחֲגֵרָאִים וַיִּפְּלוּ בְיָדָם וַיֵּשְׁבוּ בְּאֶ־הַלִּיָהֶם עַל־
כֹּ־לִפְנֵי מִזְרַח לְגִלְעָד׃ וּבְנֵי־גֵד לְנִגְדָם יֵשְׁבוּ
בְּאֶרֶץ הַבְּשָׁן עַד־סֶלְכָה׃ וַיּוֹאֵל הָרֵאשׁ וְשָׁפָם
הַמְּשֻׁנָה וַיַּעֲנֵי וְשָׁפָט בַּבְּשָׁן׃ וְאַחֵיהֶם לְבֵית
אֲבוֹתֵיהֶם מִיכָאֵל וּמִשְׁלֹם וְשָׁבַע וַיִּזְרִי וַיַּעֲפֹן
וַזִּיעַ וְעֵבֶר שְׁבַע־הַ׃ אֵלֶּה | בְּנֵי אֲבִיחֵיל כְּיִ־
חֹרֵי כְּיַיְרוּחַ כְּיַגִּלְעָד כְּיַמִּיכָאֵל כְּיַיִשׁוּשׁוּ
כְּיַיְחִדוֹ כְּיַבּוּז׃ אֵלֶּה בְּיַעֲבֵד־וֹאֵל כְּיַגִּזְוִי
רֵאשׁ לְבֵית אֲבוֹתָם׃ וַיֵּשְׁבוּ בְּגִלְעָד בַּבְּשָׁן
וּבְכַנְתִּיָה וּבְכֹ־לִימְגֹרֵשׁוּי שְׂרוֹן עַל־תּוֹצְאוֹתָם׃
וּבְלָם הַתִּיחָשׁוּ בִימֵי יוֹתָם מֶלֶךְ־יְהוּדָה וּבִימֵי
יַרְבֵּעַם מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל׃ בְּנֵי־רְאוּבֵן וְגֵדִי וְחֲצִי
שְׁבַט־מְנַשֶּׁה מִן־בְּנֵי־חֵיל אֲנָשִׁים נְשָׂאִי מִגּוֹן
וְחֶרֶב וְדָרְכֵי קָשָׁת וּלְמוֹדֵי מִלְחָמָה אַרְבָּעִים
וְאַרְבַּעַת אֵלֶּה וְשִׁבְע־מֵאוֹת וְשָׁשִׁים יְצָאִי
צָבָא׃ וַיַּעֲשׂוּ מִלְחָמָה עִם־הַחֲגֵרָאִים וַיִּטְוֹר
וְנָפִישׁ וְנֹדָב׃ וַיַּעֲזְרוּ עֲלֵיהֶם וַיִּנְתְּנוּ בְיָדָם
הַחֲגֵרָאִים וְכֹל שְׁעַמְהֶם כִּי לֹא־לָהִים זָעֲקוּ
בְּמִלְחָמָה וְנַעֲתוֹר לָהֶם כִּי־בִטְחוּ בּוֹ׃ וַיֵּשְׁבוּ
מִקְנֵיהֶם גְּמִלְיָהֶם חֲמֹשִׁים אֵלֶּה וְצֹאן מֵאוֹתָיִם
וְחֲמֹשִׁים אֵלֶּה וְחֲמוּרִים אֵלֶּפִים וְנֶפֶשׁ אָדָם
מֵאוֹת אֵלֶּה׃ כִּי־יַחֲלִימוּ רַבִּים נָפְלוּ כִּי
מֵחָא־לָהִים חֲמִלְחָמָה וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתֵּיהֶם עַד־
הִגְלָה׃ וּבְנֵי חֲצִי שְׁבַט מְנַשֶּׁה יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ

מבִּשֵּׁן עַד־בַּעַל חֶרְמוֹן וְשֹׁנִיר וְחֶרְחָרְמוֹן הַמָּחָה
רְבוֹ: ־ וְאַלֶּה רָאשֵׁי בֵּית־אֲבוֹתָם וְעֹפֵר וְיִשְׁעֵי
וְאַלְיָאֵל וְעֲזַרְיָאֵל וְיִרְמְיָה וְהוֹדְוִיָּה וְיַחְזִיאֵל
אֲנָשִׁים גְּבוּרֵי חַיִל אֲנָשֵׁי שְׁמוֹת רָאשִׁים לְבֵּית
אֲבוֹתָם: ־ וַיִּמְעְלוּ בָּא־לֵהִי אֲבֹתֵיהֶם וַיִּזְנוּ
אֲחֵרֵי אֶ־לֵהִי עַמִּיהָאָרֶץ אֲשֶׁר־הִשְׁמִיד
אֶ־לֵהִים מִפְּנֵיהֶם: ־ וַיֵּעַר אֶ־לֵהִי יִשְׂרָאֵל אֶת־
רוּחַ | פּוֹל מִלֶּךְ־אֲשׁוּר וְאֶת־רוּחַ תְּלַגְת פְּלִנְסֵר
מִלֶּךְ אֲשׁוּר וַיִּגְלֹם לָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי שֵׁבֶט
מִנְּשָׁח וַיְבִיאֵם לַחֲלָח וְחִבּוּר וְחָרָא וְנָחַר גּוֹזֵן
עַד הַיּוֹם הַזֶּה: ־ בְּנֵי לְוִי גֵר־שׁוֹן קָהָת וּמְרָרִי:
־ וּבְנֵי קָהָת עַמְרָם יִצְחָר וְחִבְרוֹן וְעֲזִיאֵל:
־ וּבְנֵי עַמְרָם אַחֲרֹן וּמֹשֶׁה וּמְרִים וּבְנֵי אַחֲרֹן
נָדָב וָאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאַתָּמָר: ־ אֶלְעָזָר הוֹלִיד
אֶת־פִּינְחָס פִּינְחָס הִלִּיד אֶת־אֲבִישׁוּעַ:
־ וְאֲבִישׁוּעַ הוֹלִיד אֶת־בְּקִי וּבְקִי הוֹלִיד אֶת־
עֹזִי: ־ וְעֹזִי הוֹלִיד אֶת־זֶרְחִיָּה וְזֶרְחִיָּה הוֹלִיד
אֶת־מְרִיזָת: ־ מְרִיזָת הוֹלִיד אֶת־אֲמֵרִיָּה
וְאֲמֵרִיָּה הוֹלִיד אֶת־אֲחִיטּוֹב: ־ וְאֲחִיטּוֹב הוֹלִיד
אֶת־צְדוֹק וְצְדוֹק הוֹלִיד אֶת־אֲחִימֵעִץ:
־ וְאֲחִימֵעִץ הוֹלִיד אֶת־עֲזַרְיָה וְעֲזַרְיָה הוֹלִיד
אֶת־יוֹחָנָן: ־ וַיּוֹחַנָן הוֹלִיד אֶת־עֲזַרְיָה הוּא אֲשֶׁר
בָּחַן בַּבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנָה שְׁלֹמֹה בִּירוּשָׁלַם:
־ וַיּוֹלֵד עֲזַרְיָה אֶת־אֲמֵרִיָּה וְאֲמֵרִיָּה הוֹלִיד אֶת־
אֲחִיטּוֹב: ־ וְאֲחִיטּוֹב הוֹלִיד אֶת־צְדוֹק וְצְדוֹק
הוֹלִיד אֶת־שְׁלוֹם: ־ וְשְׁלוֹם הוֹלִיד אֶת־חֶלְקִיָּה
וְחֶלְקִיָּה הוֹלִיד אֶת־עֲזַרְיָה: ־ וְעֲזַרְיָה הוֹלִיד אֶת־
שָׂרְיָה וְשָׂרְיָה הוֹלִיד אֶת־יְהוֹצָדָק: ־ וַיְהוֹצָדָק
הִלִּיד בְּהַגְלוֹת י־הוּא אֶת־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם בִּיד
נְבֻכַדְנֶאצַּר:

ו בְּנֵי לְוִי גֵר־שָׁם קָהָת וּמְרָרִי: ־ וְאַלֶּה שְׁמוֹת
בְּנֵי־גֵר־שׁוֹם לְבָנֵי וְשִׁמְעִי: ־ וּבְנֵי קָהָת עַמְרָם
וְיִצְחָר וְחִבְרוֹן וְעֲזִיאֵל: ־ בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמֹשִׁי
וְאַלֶּה מוֹשְׁפָחוֹת הַלְוִי לְאֲבֹתֵיהֶם: ־ לְגֵר־שׁוֹם
לְבָנֵי בְּנֵי יַחַת בְּנֵי זִמָּה בְּנֵי: ־ יוֹאָח בְּנֵי עֵדִי

בְּנֵי זֶרַח בְּנֵי יֶאֱתָרִי בְּנֵי: ־ בְּנֵי קָהָת עַמִּינָדָב
בְּנֵי קָרַח בְּנֵי אֶסִּיר בְּנֵי: ־ אֶלְקָנָה בְּנֵי וְאֲבִיָּסָף
בְּנֵי וְאֶסִּיר בְּנֵי: ־ תַּחַת בְּנֵי אֲוִרְיָאֵל בְּנֵי עֲזִיָּה
בְּנֵי וְשָׂאוֹל בְּנֵי: ־ וּבְנֵי אֶלְקָנָה עַמְּוִשִׁי
וְאֲחִימוֹת: ־ אֶלְקָנָה בְּנֵי בְּנֵי אֶלְקָנָה צוֹפִי בְּנֵי
וְנַחַת בְּנֵי: ־ אֶלְיָאֵב בְּנֵי יֶרַח־בְּנֵי אֶלְקָנָה בְּנֵי:
־ וּבְנֵי שְׁמוּאֵל הַכֹּהֵן וְשִׁנִּי וְאֲבִיָּה: ־ בְּנֵי מְרָרִי
מַחְלִי לְבָנֵי בְּנֵי שִׁמְעִי בְּנֵי עֲזָה בְּנֵי: ־ שִׁמְעֵא
בְּנֵי חֲנִיָּה בְּנֵי עֲשִׂיָּה בְּנֵי: ־ וְאַלֶּה אֲשֶׁר הֶעֱמִיד
דָּוִד עַל־יְדֵי־שִׁיר בֵּית י־הוּא מִמְּנוּחַ הָאָרֶץ:
־ וַיְהִיו מִשְׁרָתִים לְפָנַי מוֹשְׁכֵן אֶהְלִמוּעַד בְּשִׁיר
עַד־בְּנוֹת שְׁלֹמֹה אֶת־בֵּית י־הוּא בִירוּשָׁלַם:
וַיַּעֲמֵדוּ כְּמוֹשֶׁפֶטֶם עַל־עֲבוֹדָתָם: ־ וְאַלֶּה
הֶעֱמִידִים וּבְנֵיהֶם מִבְּנֵי הַקָּהָתִי חִימֹן הַמְּשׁוֹרָר
בְּנֵי־יֹאֵל בְּנֵי־שְׁמוּאֵל: ־ בְּנֵי־אֶלְקָנָה בְּנֵי־יֶרַח־בְּנֵי
אֲלִיאֵל בְּנֵי־תוֹחַ: ־ בְּנֵי־צוֹפֵף צִיֵּף בְּנֵי־אֶלְקָנָה בְּנֵי־
מַחַת בְּנֵי־עַמְּוִשִׁי: ־ בְּנֵי־אֶלְקָנָה בְּנֵי־יֹאֵל בְּנֵי־
עֲזַרְיָה בְּנֵי־צְפַנְיָה: ־ בְּנֵי־תַחַת בְּנֵי־אֶסִּיר בְּנֵי־
אֲבִיָּסָף בְּנֵי־קָרַח: ־ בְּנֵי־יִצְחָר בְּנֵי־קָהָת בְּנֵי־לְוִי בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל: ־ וְאַחִיו אֶסֶף הֶעֱמִיד עַל־יְמֵינוּ אֶסֶף בְּנֵי־
בְּרַכְיָהוּ בְּנֵי־שִׁמְעֵא: ־ בְּנֵי־מִיכָאֵל בְּנֵי־בַעֲשִׂיָּה
בְּנֵי־מִלְכָּיָה: ־ בְּנֵי־אֶתְנִי בְּנֵי־זֶרַח בְּנֵי־עֲדִיָּה: ־ בְּנֵי־
אִיתָן בְּנֵי־זִמָּה בְּנֵי־שִׁמְעִי: ־ בְּנֵי־יַחַת בְּנֵי־גֵר־שָׁם
בְּנֵי־לְוִי: ־ וּבְנֵי מְרָרִי אֲחִיהֶם עַל־הַשְּׁמָאוֹל אִיתָן
בְּנֵי־קִישִׁי בְּנֵי־עֲבָדִי בְּנֵי־מִלּוּךְ: ־ בְּנֵי־חֲשַׁבְיָה בְּנֵי־
אֲמִצִּיָּה בְּנֵי־חֶלְקִיָּה: ־ בְּנֵי־אֲמִצִּי בְּנֵי־בְּנֵי בְּנֵי־
שִׁמְרָ: ־ בְּנֵי־מַחְלִי בְּנֵי־מוֹשִׁי בְּנֵי־מְרָרִי בְּנֵי־לְוִי:
־ וְאַחִיהֶם הַלְוִיִּם נְתוּנִים לְכֹ־לֵעֲבוֹדָת מוֹשְׁכֵן
בֵּית הָאֶ־לֵהִים: ־ וְאַחֲרָן וּבְנָיו מִקְטִירִים עַל־
מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה וְעַל־מִזְבֵּחַ הַקְטֹרֶת לְכֹל מְלֹאכֶת
קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים וְלִכְפֹּר עַל־יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר
צִוָּה מוֹשֶׁה עֶבֶד הָאֶ־לֵהִים: ־ וְאַלֶּה בְּנֵי אַחֲרֹן
אֶלְעָזָר בְּנֵי פִינְחָס בְּנֵי אֲבִישׁוּעַ בְּנֵי: ־ בְּקִי בְּנֵי
עֹזִי בְּנֵי זֶרְחִיָּה בְּנֵי: ־ מְרִיזָת בְּנֵי אֲמֵרִיָּה בְּנֵי
אֲחִיטּוֹב בְּנֵי: ־ צְדוֹק בְּנֵי אֲחִימֵעִץ בְּנֵי: ־ וְאַלֶּה

מוֹשְׁבוֹתָם לְטִירוֹתָם בְּגִבּוֹלָם לְבָנֵי אֶחָד
לְמוֹשֶׁפֶחֶת הַקָּהָתִי כִּי לָהֶם הָיָה הַגּוֹרֵל׃ וַיִּתְּנוּ
לָהֶם אֶת־חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ
סְבִיבֹתֶיהָ׃ וְאֶת־שָׂרָה הָעֵיר וְאֶת־חֲצֹרָה נָתַנוּ
לְכָלֵב בְּדִי־פְנֵה׃ וְלְבָנֵי אֶחָד נָתַנוּ אֶת־עָרֵי
הַמִּקְלָט אֶת־חֶבְרוֹן וְאֶת־לִבְנָה וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ
וְאֶת־יֵתֶר וְאֶת־אֶשְׁתֵּמֶע וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ׃ וְאֶת־
חֵילֹז וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ אֶת־דָּבִיר וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ׃
וְאֶת־עֵשׂוֹן וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ וְאֶת־בֵּית שֹׁמֶשׁ
וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ׃ וְהַמַּמְטָה בְּנִימֹן אֶת־גֹּבֵעַ וְאֶת־
מִגְרָשִׁיהָ וְאֶת־עֵלְמַת וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ וְאֶת־
עֲנַתוֹת וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ כֹּל־לְעָרֵיהֶם שְׁלֹש־
עָשָׂרָה עִיר בְּמִשְׁפַּחֹתֵיהֶם׃ וְלְבָנֵי קָהָת
הַנּוֹתָרִים מִמֹּשֶׁפֶחֶת הַמַּמְטָה מִמַּחְצִית מַטֵּה
חֲצִי מִנְּשֵׂא בְּגוֹרֵל עָרִים עָשָׂר׃ וְלְבָנֵי גֵרְשׁוֹם
לְמוֹשֶׁפֶחֶתָם מִמַּמְטָה יִשָּׁשׁוּר וּמִמַּמְטָה אֲשֶׁר
וּמִמַּמְטָה נִפְתָּלִי וּמִמַּמְטָה מִנְּשֵׂא בְּפִשׁוֹן עָרִים
שְׁלֹשׁ עָשָׂרָה׃ לְבָנֵי מֵרָרִי לְמוֹשֶׁפֶחֶתָם מִמַּמְטָה
רְאוּבֵן וּמִמַּמְטָה־גֵּד וּמִמַּמְטָה זְבֻלוֹן בְּגוֹרֵל עָרִים
שְׁתֵּים עָשָׂרָה׃ וַיִּתְּנוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְלוּיִם אֶת־
הָעָרִים וְאֶת־מִגְרָשֵׁיהֶם׃ וַיִּתְּנוּ בְּגוֹרֵל מִמַּמְטָה
בְּנֵי־יְהוּדָה וּמִמַּמְטָה בְּנֵי־שֹׁמֶעוֹן וּמִמַּמְטָה בְּנֵי
בְּנִימֹן אֵת הָעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר־יִקְרָאוּ אֶתְהֶם
בְּשֵׁמוֹת׃ וּמִמֹּשֶׁפֶחֶת בְּנֵי קָהָת וַיְהִי עָרֵי
גִבּוֹלָם מִמַּמְטָה אֶפְרָיִם׃ וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־עָרֵי
הַמִּקְלָט אֶת־שָׁבֶם וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ בְּהַר אֶפְרָיִם
וְאֶת־גֵּזֶר וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ׃ וְאֶת־יִקְמֹעַם וְאֶת־
מִגְרָשִׁיהָ וְאֶת־בֵּית חוֹרֹן וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ׃
וְאֶת־אֵילֹן וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ וְאֶת־גֵּת־רִמּוֹן וְאֶת־
מִגְרָשִׁיהָ׃ וּמִמַּחְצִית מַטֵּה מִנְּשֵׂא אֶת־עֵינָר
וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ וְאֶת־בִּלְעָם וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ
לְמוֹשֶׁפֶחֶת לְבָנֵי־קָהָת הַנּוֹתָרִים׃ לְבָנֵי גֵרְשׁוֹם
מִמֹּשֶׁפֶחֶת חֲצִי מַטֵּה מִנְּשֵׂא אֶת־גּוֹלֹן בְּפִשׁוֹן
וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ וְאֶת־עֵשְׂתָרוֹת וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ׃
וּמִמַּמְטָה יִשָּׁשׁוּר אֶת־קָדֵשׁ וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ אֶת־

דְּבָרָת וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ׃ וְאֶת־רְאֵמוֹת וְאֶת־
מִגְרָשִׁיהָ וְאֶת־עֵנָם וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ׃ וּמִמַּמְטָה
אֲשֶׁר אֶת־מִשְׁלַל וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ וְאֶת־עֲבֹדוֹן
וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ׃ וְאֶת־חֹזֶקֶן וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ וְאֶת־
רֶחֶב וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ׃ וּמִמַּמְטָה נִפְתָּלִי אֶת־קָדֵשׁ
בְּגִלְלִל וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ וְאֶת־חֶמּוֹן וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ
וְאֶת־קְרִיתִים וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ׃ לְבָנֵי מֵרָרִי
הַנּוֹתָרִים מִמַּמְטָה זְבֻלוֹן אֶת־רִמּוֹנוֹ וְאֶת־
מִגְרָשִׁיהָ אֶת־תְּבוֹר וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ׃ וּמִמַּעֲבָר
לְיֶרֶדן יֶרְחוֹ לְמוֹזָרָה תִּירְדֹן מִמַּמְטָה רְאוּבֵן אֶת־
בְּצֹר בְּמִדְבָּר וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ וְאֶת־יְהֻצָּה וְאֶת־
מִגְרָשִׁיהָ׃ וְאֶת־קַדְמוֹת וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ וְאֶת־
מִיפְעַת וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ׃ וּמִמַּמְטָה־גֵּד אֶת־
רְאֵמוֹת בְּגִלְעָד וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ וְאֶת־מַחְנִים
וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ׃ וְאֶת־חֶשְׁבוֹן וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ
וְאֶת־יַעֲזִיר וְאֶת־מִגְרָשִׁיהָ׃

ז וְלְבָנֵי יִשָּׁשׁוּר תּוֹלַע וּפּוּזָה יֹשִׁיב יִשׁוּב
וְשִׁמְרוֹן אֶרְבֶּעָה׃ וּבְנֵי תּוֹלַע עֵזִי וּרְפָיָה
וִירֵאֵל וַיְחַמֵּי וַיְבָשֶׂם וַשְׁמוּאֵל רְאִשִׁים לְבֵית־
אֲבוֹתָם לְתוֹלַע גְּבוּרִי חֵיל לְתַלְדוֹתָם מִסְפָּרָם
בִּימֵי דָוִד עֲשָׂרִים־וּשְׁנַיִם אֵלֶּף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃
וּבְנֵי עֵזִי יִזְרַחִיהָ וּבְנֵי יִזְרַחִיהָ מִיכָאֵל וְעֲבֹדִיָּה
וַיִּזְאֵל יִשִּׁיָּה חֲמִשָּׁה רְאִשִׁים כָּלָם׃ וְעֲלִיָּהֶם
לְתַלְדוֹתָם לְבֵית אֲבוֹתָם גְּדוּדֵי צָבָא מִלְחָמָה
שְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה אֵלֶּף כִּי־הִרְבּוּ נָשִׁים וּבָנִים׃
וְאֶחֱיָהֶם לְכָל מִשְׁפַּחֹת יִשָּׁשׁוּר גְּבוּרֵי חֵילִים
שְׁמוֹנִים וְשִׁבְעָה אֵלֶּף הִתִּיחֶשֶׂם לְפָלֵל׃ וּבְנִימֹן
בִּלְעַ וּבְכָר וַיְדִיעָאֵל שְׁלֹשָׁה׃ וּבְנֵי בִלְעַ אֶצְבָּן
וְעֵזִי וְעֵזִיאֵל וַיְרִימוֹת וְעִירֵי חֲמִשָּׁה רְאִשִׁי בֵּית
אֲבוֹתָם גְּבוּרֵי חֵילִים וְהִתִּיחֶשֶׂם עֲשָׂרִים וּשְׁנַיִם
אֵלֶּף וּשְׁלֹשִׁים וָאַרְבַּעָה׃ וּבְנֵי בְּכָר זְמִירָה
וַיִּזְעַשׂ וַאֲלִיעֶזֶר וַאֲלִיעֵינִי וְעֵמְרִי וַיְרִמּוֹת
וְאַבְיָה וְעֲנַתוֹת וְעֵלְמַת כֹּל־לֵאֱלֹהֵי בְּנֵי־בְּכָר׃
וְהִתִּיחֶשֶׂם לְתַלְדוֹתָם רְאִשִׁי בֵּית אֲבוֹתָם
גְּבוּרֵי חֵיל עֲשָׂרִים אֵלֶּף וּמֵאוֹתִים׃ וּבְנֵי יְדִיעָאֵל

בְּלֶחֶן וּבְנֵי בְּלֶחֶן יַעֲשֶׂה יְעוֹשׂ וּבְנֵימָן וְאֶחָד
וּבְנֵינָה וּזִיתָן וְתַרְשִׁישׁ וְאַחִישָׁחַר׃ כֹּל־לְאֵלֹהִים
בְּנֵי יִדְיָעָאֵל לְרֵאשִׁי הָאֲבוֹת גְּבוּרֵי חַיִּים
שִׁבְעַה־עָשָׂר אֲלֶפֶת וּמֵאֲתָיִם יֵצְאוּ צָבָא
לְמַלְחָמָה׃ וְשֵׁשׁ וְחֲמֵשׁ בְּנֵי עֵיר חֶשֶׁם בְּנֵי
אַחַר׃ בְּנֵי נַפְתָּלִי יַחֲזִיאֵל וְגוֹנִי וְיִצָּר וְשִׁלּוֹם
בְּנֵי בְּלַחָה׃ בְּנֵי מְנַשֶּׁה אֲשֵׁרִיאֵל אֲשֵׁר יִלְדָה
פִּילְגֶשׁוּ הָאֲרַמִּיָּה יִלְדָה אֶת־מִכִּיר אֲבִי גִלְעָד׃
וּמִכִּיר לָקַח אִשָּׁה לְחָפִים וּלְשָׁפִים וְשֵׁם אֶחָתָו
מַעֲכָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִי צִלְפָּחַד וְתַהֲיִינָה לְצִלְפָּחַד
בָּנוֹת׃ וְתִלְדַּ מַּעֲכָה אֶשֶׁת־מִכִּיר בֶּן וְתִקְרָא
שְׁמוֹ פָּרֵשׁ וְשֵׁם אָחִיו שָׂרֵשׁ וּבְנָיו אֲוֵלָם וְרָקִם׃
וּבְנֵי אֲוֵלָם בְּדוֹן אֵלֶּה בְּנֵי גִלְעָד בְּנֵי־מִכִּיר בֶּן־
מְנַשֶּׁה׃ וְאַחֲתָו הַמַּלְכָּת יִלְדָה אֶת־אִישׁ־הַחֹד
וְאֶת־אֲבִיעָזָר וְאֶת־מַחֲלָה׃ וַיְהִי בְּנֵי שְׁמִידַע
אָחִיו וְשָׁכֶם וְלִקְחִי וְאַנִּיעָם׃ וּבְנֵי אֶפְרַיִם
שׁוֹתֵלַח וּבָרַד בְּנוֹ וְתַחַת בְּנוֹ וְאַלְעָרָה בְּנוֹ
וְתַחַת בְּנוֹ׃ וְאֲזַבְד בְּנוֹ וְשׁוֹתֵלַח בְּנוֹ וְעָזָר
וְאַלְעָד וְחַרְגוֹם אֲנָשִׁי־גַת הַנּוֹלָדִים פְּאָרָן פִּי
יִרְדּוּ לְקַחַת אֶת־מִקְנֵיהֶם׃ וַיִּתְאַבְּל אֶפְרַיִם
אֲבִיהֶם יָמִים רַבִּים וַיָּבֵאוּ אָחִיו לְנַחְמוֹ׃ וַיָּבֵא
אֶל־אִשְׁתּוֹ וְתַחַר וְתִלְדַּ בֶּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
בְּרִיעָה פִּי בְרַעָה הִיְתָה בְּבִיתָו׃ וּבִתּוֹ שָׂאֲרָה
וְתָבֵן אֶת־בֵּית־חֹרְזוֹן הַתְּחַתּוֹן וְאֶת־הַעֲלִיוֹן
וְאֵת אֲזֵן שָׂאֲרָה׃ וְרַפַּח בְּנוֹ וְרַשָּׁף וְתִלַּח בְּנוֹ
וְתַחַן בְּנוֹ׃ לְעָדוֹן בְּנוֹ עַמִּיחֹד בְּנוֹ אֱלִישָׁמַע
בְּנוֹ׃ בְּנוֹ בְּנוֹ יְהוֹשֻׁעַ בְּנוֹ׃ וְאַחֲזֵתָם
וּמִשְׁבוֹתָם בֵּית־אֵל וּבְנַתִּיָּה וְלַמְזֹרַח נַעֲרָן
וְלַמַּעֲרָב גְּזֹר וּבְנַתִּיָּה וְשָׁכֶם וּבְנַתִּיָּה עַד־עֵינָה
וּבְנַתִּיָּה׃ וְעֲלִידֵי בְנֵי־מְנַשֶּׁה בֵּית־שָׂאֵן
וּבְנַתִּיָּה תַעֲנַד וּבְנַתִּיָּה מְגֵדוֹ וּבְנַתִּיָּה דוֹר
וּבְנַתִּיָּה פְּאֵלָה יִשְׁבוּ בְּנֵי יוֹסֵף בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל׃
בְּנֵי אֲשֵׁר יִמְנָה וַיִּשׂוּה וַיִּשׂוּי וּבְרִיעָה וְשָׂרָה
אַחֲזֵתָם׃ וּבְנֵי בְּרִיעָה חֶבֶר וּמִלְפִיאֵל הוּא אֲבִי
בְּרוֹת בְּרִזִּית׃ וְחֶבֶר הוֹלִיד אֶת־יִפְלֹט וְאֶת־

שׁוֹמֵר וְאֶת־חֹתָם וְאֵת שׁוֹעָא אַחֲזֵתָם׃ וּבְנֵי
יִפְלֹט פֶּסֶד וּבְמַהֲל וְעֵשׂוֹת אֵלֶּה בְּנֵי יִפְלֹט׃
וּבְנֵי שָׁמֵר אָחִי וְרוּחָגָה וְרַחֲגָה יַחֲבָה וְחַפָּה
וְאַרְם׃ וּבְנֵי־חֶלֶם אָחִיו צוֹפָה וַיִּמְנַע וְשִׁלְשׁ
וְעַמְלָ׃ בְּנֵי צוֹפָה סוּחַ וְחַרְנַפֵּר וְשׁוֹעָל וּבְרִי
וַיִּמְרָה׃ בְּצָר וְחוֹד וְשִׁמְאָ וְשִׁלְשָׁה וְיִתְרָן
וּבְאַרְא׃ וּבְנֵי יִתֵר יִכְנָה וּפְסַפְּחָ וְאַרְא׃ וּבְנֵי
עֵלָא אַרְחָ וְחַנִּיאֵל וְרַעִיא׃ כֹּל־לְאֵלֹהִים בְּנֵי־אֲשֵׁר
רֵאשִׁי בֵּית־הָאֲבוֹת בְּרוּרִים גְּבוּרֵי חַיִּים
רֵאשִׁי הַנְּשִׂאִים וְחַתִּיחֶשֶׁם פַּעֲצָא פַּמְלַחְמָה
מִסְפָּרָם אֲנָשִׁים עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ אֲלֶפֶת׃

ח וּבְנֵימָן הוֹלִיד אֶת־בְּלַע בְּכָרוֹ אֲשֶׁר־לַחֲשִׁי
וְאַחֲרָה הַשְּׁלִישִׁי׃ גְּנוּחָה הַרְבִּיעִי וְרַפָּא
הַחֲמִישִׁי׃ וַיְהִי בָנִים לְבְלַע אַחַד וְגֵרָא
וְאַבִּיחֹד׃ וְאַבִּישׁוּעַ וְנַעֲמָן וְאַחֲזֵת׃ וְגֵרָא
וְשַׁפְּוֹן וְחֹרָם׃ וְאַלֶּה בְּנֵי אַחֹד אֵלֶּה חָם
רֵאשִׁי אֲבוֹת לְיוֹשְׁבֵי גְבַע וַיְגַלּוּם אֶל־מְנַחֵת׃
וְנַעֲמָן וְאַחִיָּה וְגֵרָא הוּא הַגֵּלָם וְהוֹלִיד אֶת־עֹזָא
וְאֶת־אַחִיחֹד׃ וְשַׁחְלִים הוֹלִיד בַּשְּׂדֵה מוֹאָב מִן־
שְׁלַחֹ אֲתָם חוֹשִׁים וְאֶת־בְּעָרָא נָשִׁיו׃ וַיִּוֹלַד
מִן־חֹדֶשׁ אִשְׁתּוֹ אֶת־יֹכָב וְאֶת־צְבִיאָ וְאֶת־
מִישָׂא וְאֶת־מִלְכָם׃ וְאֶת־יַעֲוִין וְאֶת־שְׁכִיָּה
וְאֶת־מִרְמָה אֵלֶּה בְּנָיו רֵאשִׁי אֲבוֹת׃ וּמַחֲשִׁים
הוֹלִיד אֶת־אֲבִישׁוּב וְאֶת־אֶלְפַעֵל׃ וּבְנֵי אֶלְפַעֵל
עָבֵר וּמִשְׁעָם וְשַׁמֵּד הוּא בְּנָה אֶת־אוֹנוֹ וְאֶת־
לֹד וּבְנַתִּיָּה׃ וּבְרַעָה וְשִׁמְעַ הַמָּה רֵאשִׁי
הָאֲבוֹת לְיוֹשְׁבֵי אֵילָוִן הַמָּה הַבְּרִיחוֹ אֶת־
יֹשְׁבֵי גַת׃ וְאַחֲזֵי שָׁשֶׁק וִירְמוֹת׃ וַיִּזְבְּדִיָּה
וְעָרַד וְעָדָר׃ וּמִיבָאֵל וַיִּשְׁפָּה וַיִּזְחָא בְּנֵי
בְּרִיעָה׃ וַיִּזְבְּדִיָּה וּמִשְׁלָם וְחֹזְקִי וְחֶבֶר׃
וַיִּשְׁמְרִי וַיִּזְלִיאָה וַיִּזְכָּב בְּנֵי אֶלְפַעֵל׃ וַיִּקְיָם
וּזְבְּרִי וּזְבְּדִי׃ וְאַלִּיעִינִי וְצִלְתִּי וְאַלִּיאֵל׃
וְעֵדִיָּה וּבְרֵאִיָּה וְשִׁמְרַת בְּנֵי שְׁמַעִי׃ וַיִּשְׁפָּן
וְעָבֵר וְאַלִּיאֵל׃ וְעֵבְדוֹן וּזְבְּרִי וְחַנְּזִי׃ וְחַנְּנִיָּה
וְעֵלָם וְעַנְתִּיָּה׃ וַיִּפְדִּיָּה וּפְנִיאֵל וּפְנִיאֵל בְּנֵי

שָׁשָׁק: וְשִׁמְשָׁרִי וְשַׁחֲרִיָּה וְעַתְלִיָּה: וַיַּעֲרֹשִׁיָּה
וְאֵלֶיהָ וּזְכָרִי בְּנֵי יִרְחָם: לֵאמֹר רָאשֵׁי אֲבוֹת
לְתַלְדוֹתֵם רָאשִׁים אֵלֶּה יֵשְׁבוּ בִירוּשָׁלָּיִם:
וַיִּבְגְּעוּן יֵשְׁבוּ אֲבִי גִבְעוֹן וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ
מַעֲכָה: וַיִּבְנוּ הַכְּבוֹר עַבְדּוֹן וְצוּר וְקִישׁ וּבְעַל
וְנָדָב: וַיִּגְדְּרוּ וְאֶחָיו וְזָכָר: וַיִּמְקְלוּת הוֹלִיד
אֶת־שִׁמְאָה וְאֶת־הֶמָּה נָגִיד אֲחֵיהֶם יֵשְׁבוּ
בִירוּשָׁלָּיִם עִם־אֲחֵיהֶם: וְנָר הוֹלִיד אֶת־קִישׁ
וְקִישׁ הוֹלִיד אֶת־שִׁאֵוֶל וְשִׁאֵוֶל הוֹלִיד אֶת־
יְהוֹנָתָן וְאֶת־מִלְכִישׁוּעַ וְאֶת־אֲבִינָדָב וְאֶת־
אֲשַׁבְעֵל: וַיִּבְנוּ־יְהוֹנָתָן מָרִיב בְּעַל וּמָרִיב בְּעַל
הוֹלִיד אֶת־מִיכָה: וַיִּבְנֵי מִיכָה פִּיתוֹן וּמִלָּה
וְתַאֲרַע וְאַחִיז: וְאַחִיז הוֹלִיד אֶת־יְהוֹעֶזֶר
וְיְהוֹעֶזֶר הוֹלִיד אֶת־עֲלֻמָּת וְאֶת־עֲזֻמָּוֶת וְאֶת־
זִמְרִי וְזִמְרִי הוֹלִיד אֶת־מוֹצָא: וַיִּמְוָצָא הוֹלִיד
אֶת־בְּנַעַא רַבָּה בְּנוֹ אֲלַעֲשָׂה בְּנוֹ אֲצֵל בְּנוֹ:
וַיִּלְאֲצֵל שְׁשָׁה בָנִים וְאֵלֶּה שְׁמוֹתֵם
עֲזַרְיָקָם בְּכָרוֹ וְיִשְׁמַעְאֵל וְשַׁעֲרִיָּה וְעַבְדִּיָּה
וְחֲנָן כֹּל־אֵלֶּה בְּנֵי אֲצֵל: וַיִּבְנֵי עֶשֶׂק אֶחָיו
אוֹלָם בְּכָרוֹ יַעִישׁ חֲשִׁנִי וְאַלְיַפְלֹט הַשְּׁלֹשִׁי:
וַיְהִיו בְּנֵי־אוֹלָם אֲנָשִׁים גְּבוּרֵי־חַיִל וְרַבֵּי קִשְׁתַּת
וּמִרְבָּים בָּנִים וּבְנֵי בָנִים מֵאָה וַחֲמִשִּׁים כֹּל־
אֵלֶּה מִבְּנֵי בְנֵי־מֹנָן:

ט וּבְלִי־יִשְׂרָאֵל הִתְיַחֲשׂוּ וְחָנָם כְּתוּבִים עַל־
סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה הִגְלוּ לְבָבָל בְּמַעְלָם:
וַהֲיוּשָׁבִים הָרֵאשִׁינִים אֲשֶׁר בְּאַחֲזָתָם בְּעָרֵיהֶם
יִשְׂרָאֵל הַכְּהֻנִים חֲלוּיִם וְחֲנַתִּינִים: וּבִירוּשָׁלָּיִם
יֵשְׁבוּ מִן־בְּנֵי יְהוּדָה וּמִן־בְּנֵי בְנֵי־מֹנָן וּמִן־בְּנֵי
אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה: עֹתִי בֶן־עַמִּיחֹד בֶּן־עַמְרִי
בֶּן־אֶמְרִי בֶּן־בְּנִימֹן [בְּנֵי מֹן] בְּנֵי־פְרִיץ בֶּן־
יְהוּדָה: וּמִן־הַשִּׁילּוּנִי עֲשִׂיָה הַכְּבוֹר וּבְנָיו:
וּמִן־בְּנֵי־זָרַח יַעֲזָאֵל וְאֲחֵיהֶם שְׁשִׁי־מֵאוֹת
וְתִשְׁעִים: וּמִן־בְּנֵי בְנֵי־מֹנָן סְלוּא בֶּן־מְשֻׁלָּם בֶּן־
הוֹדְוִיָּה בֶּן־הַסַּנְאָה: וַיִּבְנֵיָה בֶּן־יִרְחָם וְאֵלֶּה בְּנֵי־
עִזִי בֶּן־מִכְרִי וּמְשֻׁלָּם בֶּן־שַׁפְטִיָּה בֶּן־רַעֲוִאֵל

בֶּן־בְּנִיָּה: וְאֲחֵיהֶם לְתַלְדוֹתֵם תִּשְׁעַ מֵאוֹת
וַחֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה כֹּל־אֵלֶּה אֲנָשִׁים רָאשֵׁי אֲבוֹת
לְבֵית אֲבֹתֵיהֶם: וּמִן־הַכְּהֻנִים יַדְעִיָּה וַיְהוּרִיב
וַיִּכִּין: וְעֲזַרְיָה בֶּן־חֶלְקִיָּה בֶּן־מְשֻׁלָּם בֶּן־צְדוּק
בֶּן־מְרִיזָת בֶּן־אֲחִישׁוּב נָגִיד בֵּית הָאֱלֹהִים:
וְעַדְיָה בֶּן־יִרְחָם בֶּן־פֶּשְׁחֹר בֶּן־מִלְכָּיָה וּמַעֲשִׂי
בֶּן־עֲדִיאֵל בֶּן־יְחִזְקִיָּה בֶּן־מְשֻׁלָּם בֶּן־מְשֻׁלָּמִית
בֶּן־אֶמְרִי: וְאֲחֵיהֶם רָאשִׁים לְבֵית אֲבוֹתָם אֵלֶּף
וְשִׁבְעַ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים גְּבוּרֵי חַיִל מִלְּאֲכַת
עַבְדָּת בֵּית־הָאֱלֹהִים: וּמִן־הַלְוִיִּם שְׁמַעְיָה
בֶּן־יְחִישׁוּב בֶּן־עֲזַרְיָקָם בֶּן־יְחִישׁוּב מִן־בְּנֵי
מְרָרִי: וּבְקַבְקָר חֲרָשׁ וְגִלְלָו וּמִתְנִיָּה בֶּן־מִיכָא
בֶּן־זְכָרִי בֶּן־אֶסָּף: וְעַבְדִּיָּה בֶּן־שְׁמַעְיָה בֶּן־גִּלְלָו
בֶּן־יְהוֹנָתָן וּבְרָכִיָּה בֶּן־אֶסָּף בֶּן־אֶלְקָנָה הַיּוֹשֵׁב
בְּחֲצָרֵי נְטוּפָתַי: וְהַשְּׁעָרִים שְׁלוֹם וְעֶלְיָוֹב
וְטַלְמֹן וְאַחִימֹן וְאֲחֵיהֶם שְׁלוֹם הָרֵאשִׁי: וְעַד־
הֵנָּה בְּשַׁעַר הַמִּלָּה מִזְרַחָה הֵמָּה הַשְּׁעָרִים
לְמַחֲנֹת בְּנֵי לְוִי: וְשְׁלוֹם בֶּן־קָוְרָא בֶּן־אֲבִי־סָף
בֶּן־קָרַח וְאֶחָיו לְבֵית־אֲבִיו הַקְּרָחִים עַל
מִלְּאֲכַת הָעַבְדָּה שְׁמָרִי הַסַּפִּים לְאֵהֶל
וְאֲבֹתֵיהֶם עַל־מַחֲנֶה יְהוָה שְׁמָרִי הַמְּבֹאֵר:
וּבִינְחָם בֶּן־אֲלַעֲזָר נָגִיד הָיָה עֲלֵיהֶם לְפָנִים
יְהוָה עַמּוֹ: וְזָכָרִיָּה בֶּן מְשֻׁלָּמִיָּה שַׁעַר פֶּתַח
לְאֵהֶל מוֹעֵד: בְּכָל־הַבְּרוּרִים לְשַׁעֲרֵים בְּסַפִּים
מֵאוֹתִים וְשָׁנִים עֶשֶׂר הֵמָּה בְּחֲצָרֵיהֶם הִתְיַחֲשׂוּ
הֵמָּה יִסָּד הַיּוֹד וְשְׁמוּאֵל הָרֵאשִׁי בְּאַמּוֹנִתָם:
וְהֵם וּבְנֵיהֶם עַל־הַשְּׁעָרִים לְבֵית־יְהוָה לְבֵית
הָאֵהֶל לְמִשְׁמְרוֹת: לְאַרְבַּע רוֹחוֹת יְהוָה
הַשְּׁעָרִים מִזְרַחָה יָמָה צְפוֹנָה וְנֹגֶבָה: וְאֲחֵיהֶם
בְּחֲצָרֵיהֶם לְבֹא לְשַׁבְעַת חֳמִים מֵעַת אֶל־עַת
עִם־אֵלֶּה: כִּי בְּאַמּוֹנָה הֵמָּה אֲרַבְעַת גְּבָרֵי
הַשְּׁעָרִים הֵם חֲלוּיִם וְהָיוּ עַל־הַלְשָׁכוֹת וְעַל־
הָאֲצְרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים: וּסְכִיבֹת בֵּית־
הָאֱלֹהִים יִלְיָנוּ כִּי־עֲלִיהֶם מִשְׁמֶרֶת וְהֵם עַל־
הַמַּפְתָּח וְלִפְקָר לִפְקָר: וַיִּמָּחֶם עַל־פְּלִי הָעַבְדָּה

כִּי־בְמִסְפָּר יִבְיָאוּם וּבְמִסְפָּר יוֹצִיאוּם׃ וּמְחֵם
 מִמְּנִיבֵם עַל־הַכְּלִיִּם וְעַל כָּל־פְּלִי הַקְּדוֹשׁ וְעַל־
 הַסֵּלֶת וְהַיִּיז וְהַשְּׁמֹן וְהַלְּבֹנָה וְהַבְּשָׂמִים׃ וּמִן־
 בְּנֵי הַפְּתָנִים רָקְחִי הַמְּרַקְחֵת לַבְּשָׂמִים׃
 וּמִתְתִּיחַ מִן־הַלְּוִיִּם הוּא הַפְּכוֹר לְשֵׁלֶם
 הַקְּרָחִי בְּאֵמוּנָה עַל מַעֲשֵׂה הַחֲבָתִים׃ וּמִן־
 בְּנֵי הַקְּהָתִי מִן־אַחֵיהֶם עַל־לֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת
 לְחֵבִין שַׁבֵּת שַׁבֵּת׃ וְאַלֶּה הַמְּשֻׁרָרִים רָאשֵׁי
 אָבוֹת לְלוּיִם בַּלְּשָׁכַת פְּטִירִים פְּטִירִים כִּי־
 יוֹמָם וְלַיְלָה עָלִיחֶם בַּמְּלֶאכֶה׃ וְאַלֶּה רָאשֵׁי
 הָאָבוֹת לְלוּיִם לְתַלְדוֹתֵם רָאשֵׁי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 בִּירוּשָׁלָּיִם׃ וּבְגִבְעוֹן יִשְׁכְּבוּ אַבְיִגְבְּעוֹן
 יַעֲזָאֵל יַעֲזָאֵל וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מַעֲכָה׃ וּבְנֵי הַפְּכוֹר
 עֲבָדוֹן וְצוּר וְקִישׁ וּבַעַל וְנֹר וְנָדָב׃ וְגִדְדוֹר
 וְאַחִיז וְזִכְרִיָּה וּמְקַלּוֹת׃ וּמְקַלּוֹת הוֹלִיד אֶת־
 שְׂמֹאֵם וְאַחֵיהֶם נָגַד אַחֵיהֶם יִשְׁכְּבוּ בִירוּשָׁלָּיִם
 עִם־אַחֵיהֶם׃ וְנֹר הוֹלִיד אֶת־קִישׁ וְקִישׁ הוֹלִיד
 אֶת־שְׂאֹל וְשְׂאֹל הוֹלִיד אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־
 מִלְּפִישׁוּעַ וְאֶת־אַבְיִגְדָּב וְאֶת־אַשְׁבַּעַל׃ וּבֶן־
 יְהוֹנָתָן מָרִיב בַּעַל וּמְרִי־בַעַל הוֹלִיד אֶת־
 מִיכָה׃ וּבְנֵי מִיכָה פִּיתָן וּמִלְּךָ וְתַחֲרַע׃ וְאַחִז
 הוֹלִיד אֶת־יַעֲרָה וְיַעֲרָה הוֹלִיד אֶת־עֲלָמֶת וְאֶת־
 עֲזֹמֹת וְאֶת־זִמְרִי וְזִמְרִי הוֹלִיד אֶת־מוֹצָא׃
 וּמוֹצָא הוֹלִיד אֶת־בְּנַעַא וְרַפְּיָה בְּנֵי אֶלְעָשָׂה
 בְּנֵי אֶצֶל בְּנֵי׃ וְלֹאֶצֶל שִׁשָּׁה בָּנִים וְאַלֶּה
 שְׂמֹתֵם עֲזָרִיקָם בְּכָרוֹ וְיִשְׁמַעְיָאֵל וְשַׁעֲרִיָּה
 וְעַבְדִּיהָ וְחֲנָן אֱלֹהֵי בְּנֵי אֶצֶל׃

י וּפְלִשְׁתִּים נִלְחָמוּ בְיִשְׂרָאֵל וַיָּגֶם אִישׁ־יִשְׂרָאֵל
 מִבְּנֵי פְּלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים בְּחַר גִּלְבָּעַ׃
 וַיִּדְבְּקוּ פְּלִשְׁתִּים אַחֲרֵי שְׂאֹל וְאַחֲרֵי בְּנֵי
 וַיָּבֹו פְּלִשְׁתִּים אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־אַבְיִגְדָּב וְאֶת־
 מִלְּפִישׁוּעַ בְּנֵי שְׂאֹל׃ וְתַכְפֹּד הַמְּלַחֲמָה עַל־
 שְׂאֹל וַיִּמְצָאֻהוּ הַמּוֹרִים בַּקֶּשֶׁת וַיַּחַל מִן־
 הַיּוֹרִים׃ וַיֹּאמֶר שְׂאֹל אֶל־נִשְׂא כָּלְוִי שְׁלַף
 חַרְבְּךָ וְדַקְרָנִי כֹּה פָּדִיבָאֵו הָעַרְלִים הָאֵלֶּה

וְחַתְעַלְלוּ־כִי וְלֹא אָבָה נִשְׂא כָּלְוִי כִי יֵרָא מֵאֹד
 וַיִּקַּח שְׂאֹל אֶת־הַחֶרֶב וַיִּפֹּל עָלֶיהָ׃ וַיֵּרָא נִשְׂא־
 כָּלְוִי כִי מֵת שְׂאֹל וַיִּפֹּל גַּם־הוּא עַל־חַרְבּוֹ
 וַיָּמָת׃ וַיָּמָת שְׂאֹל וּשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו וְכָל־בֵּיתוֹ
 יַחְדָּו מָתוּ׃ וַיֵּרָאוּ כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־
 בַּעֲמֻקַּי כִּי נָסוּ וְכִי־מָתוּ שְׂאֹל וּבְנָיו וַיַּעֲזְבוּ
 עָרֵיהֶם וַיָּנֶסוּ וַיָּבֹאוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׁכְּבוּ בָהֶם׃
 וַיְהִי מִמְּחֶרֶת וַיָּבֹאוּ פְּלִשְׁתִּים לַפֶּשֶׁט אֶת־
 הַחֲלָלִים וַיִּמְצְאוּ אֶת־שְׂאֹל וְאֶת־בָּנָיו נִפְלִיִם
 בְּחַר גִּלְבָּעַ׃ וַיִּפְשִׁיטֻהוּ וַיִּשְׂאוּ אֶת־רֵאשׁוֹ
 וְאֶת־כָּלְוִי וַיִּשְׁלְחוּ בְּאֶרֶץ־פְּלִשְׁתִּים סָבִיב
 לְבִשָׁר אֶת־עַצְבֵיהֶם וְאֶת־הָעַם׃ וַיִּשְׁלִימוּ אֶת־
 כָּלְוִי בַּיַּת אֶל־לַחֵיהֶם וְאֶת־גִּלְגָּל לְתוֹ תִקְעוּ בַּיַּת
 דָּגוֹן׃ וַיִּשְׁמְעוּ כָּל יִבְיִשׁ גִּלְגָּד אֶת כָּל־אֲשֶׁר־
 עָשׂוּ פְּלִשְׁתִּים לְשְׂאֹל׃ וַיִּקְוֹמוּ כָּל־אִישׁ חֵיל
 וַיִּשְׂאוּ אֶת־גּוֹפֶת שְׂאֹל וְאֶת גּוֹפֶת בָּנָיו
 וַיְבִיאוּם יְבִישָׁה וַיִּקְבְּרוּ אֶת־עַצְמוֹתֵיהֶם תַּחַת
 הָאֵלֶּה בְּיָבֵשׁ וַיַּצְוֵמוּ שִׁבְעַת יָמִים׃ וַיָּמָת
 שְׂאֹל בְּמַעְלֹ אֲשֶׁר מַעַל בִּי־הוּא עַל־דְּבַר
 י־הוּא אֲשֶׁר לֹא־שָׁמַר וְגַם־לְשְׂאֹל בָּאוּב
 לְדָרוֹשׁ׃ וְלֹא־דָרַשׁ בִּי־הוּא וַיָּמִיתֻהוּ וַיִּסַּב
 אֶת־הַמְּלוּכָה לְדָוִד בְּדִישׁוֹ׃

יא וַיִּקְבְּצוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל־דָּוִד חֶבְרוֹנָה
 לֵאמֹר הִנֵּה עַצְמְךָ וּבִשְׂרָךְ אֲנַחְנוּ׃ גַּם־תִּמְוֹל
 גַּם־שְׁלֹשׁוֹם גַּם בַּחַיּוֹת שְׂאֹל מִלְּךָ אֶתְּחָה
 הַמּוֹצִיא וְהַמְּבִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ י־הוּא
 אֶל־לְחִיךָ לְךָ אֶתְּחָה תִרְעָה אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל
 וְאַתָּה תַּחִּיהָ נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּבֹאוּ
 כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמֶּלֶךְ חֶבְרוֹנָה וַיִּבְרַת
 לָהֶם דָּוִד בְּרִית בְּחֶבְרוֹן לְפָנָיו י־הוּא וַיִּמְשְׁחוּ
 אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּדָבָר י־הוּא בְּיַד־
 שְׂמוּאֵל׃ וַיִּלְךְ דָּוִד וְכָל־יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלָּיִם הִיא
 יְבוּס וְשֵׁם הַיְבוּסִי יִשְׁבִּי הָאֶרֶץ׃ וַיֹּאמְרוּ יִשְׁבִּי
 יְבוּס לְדָוִד לֹא תָבֹא הִנֵּה וַיִּלְכְּדוּ דָּוִד אֶת־
 מַצְדַּת צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִד׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד כָּל־

מִכָּה יְבוֹסִי בְּרֹאשׁוֹנָה יִהְיֶה לְרֹאשׁ וְלִשָּׁר וַיַּעַל
בְּרֹאשׁוֹנָה יוֹאֵב בֶּן-צִרוּיָה וַיְהִי לְרֹאשׁ׃ וַיָּשָׁב
דָּוִד בְּמִצְד עַל-יַבֵּן קְרֹאֵו־לוֹ עִיר דָּוִד׃ וַיִּבֶן
הָעִיר מִסְבִּיב מִן-הַמְּלֹאָה וְעַד-הַסְּבִיב וַיּוֹאֵב
יִחִיה אֶת-שָׂאֵר הָעִיר׃ וַיִּלְךָ דָּוִד הַלְּזָה וְגִדּוּל
וַי-הִזָּה צ-בָאוֹת עִמּוֹ׃ וְאַלְהָה רָאשֵׁי הַגְּבָרִים
אֲשֶׁר לְדָוִד הַמֹּת־חַזְקִים עִמּוֹ בְּמַלְכוּתוֹ עִם-
בְּלִישְׂרָאֵל לְחַמְלִיכּוֹ כְּדָבָר י-הוָה עַל-
יִשְׂרָאֵל׃ וְאַלְהָה מִסְפֵּר הַגְּבָרִים אֲשֶׁר לְדָוִד
יִשְׁׁבְעָם בְּיַחְכְּמוֹנִי רֹאשׁ הַשְּׁלוּשִׁים
הַשְּׁלִישִׁים הוּא-עוֹרָר אֶת-חַנְיָתוֹ עַל-שְׁלֹשֵׁי-
מֵאוֹת חָלָל בַּפַּעַם אַחַת׃ וְאַחֲרָיו אֶלְעָזָר בֶּן-
דָּוִד הָאֲחֹחִי הוּא בְּשִׁלּוֹשָׁה הַגְּבָרִים׃ הוּא-
הָיָה עִם-דָּוִד בַּפֶּס דְּמִים וְהַפְּלִשְׁתִּים נֶאֱסָפוּ-
שָׁם לְמַלְחָמָה וַתְּהִי חֶלְקַת הַשָּׂדֶה מִלְאָה
שְׁעוּרִים וְהָעָם נָסוּ מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים׃ וַיִּתְיַצְּבוּ
בַּתּוֹדֵי-הַחֶלְקָה וַיַּצִּילוּהָ וַיִּכּוּ אֶת-פְּלִשְׁתִּים
וַיִּוֹשַׁע י-הוָה תְּשׁוּעָה גְּדוּלָּה׃ וַיִּרְדּוּ שְׁלוֹשָׁה
מִן-הַשְּׁלוּשִׁים רֹאשׁ עַל-הַצַּר אֶל-דָּוִד אֵלֵי-
מַעְרַת עֲדָלָם וּמַחְנֶה פְּלִשְׁתִּים הִנֵּה בַעֲמֵק
רְפָאִים׃ וְדָוִד אָז בַּמְּצוּדָה וְנָצִיב פְּלִשְׁתִּים
אָז בְּבֵית לָחֶם׃ וַיִּתְאַוּ דָּוִד וַיֹּאמֶר מִי יִשְׁקֵנֵנִי
מַיִם מִבּוֹר בְּיַת-לָחֶם אֲשֶׁר בַּשָּׂעַר׃ וַיִּבְקְעוּ
הַשְּׁלֹשָׁה בְּמַחְנֶה פְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאַבוּ-מַיִם מִבּוֹר
בְּיַת-לָחֶם אֲשֶׁר בַּשָּׂעַר וַיִּשְׂאוּ וַיָּבִאוּ אֶל-דָּוִד
וְלֹא-אָבָה דָּוִד לְשָׂתוֹתָם וַיִּנְסֶף אֹתָם לִי-הוָה׃
וַיֹּאמֶר חֲלִילָה לִי מֵא-לֵהי מַעֲשׂוֹת זֹאת הַדָּם
הַזֵּנֶשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁתָּה בְּנַפְשׁוֹתַם פִּי
בְּנַפְשׁוֹתָם הִבִּיאֹם וְלֹא אָבָה לְשָׂתוֹתָם אֵלֶּה
עָשׂוּ שְׁלֹשֶׁת הַגְּבָרִים׃ וְאַבְשֵׁי אַחֲיוֹאֵב הוּא
הָיָה רֹאשׁ הַשְּׁלוֹשָׁה וְהוּא עוֹרָר אֶת-חַנְיָתוֹ עַל-
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת חָלָל וְלֹא וְלֹא-שָׁם בְּשִׁלּוֹשָׁה׃ מִן-
הַשְּׁלוֹשָׁה בַּשָּׁנִים נִכְבָּד וַיְהִי לָחֶם לְשָׁר וְעַד-
הַשְּׁלוֹשָׁה לֹא-בָּא׃ בְּנִיחָה בְּיַחְיִידָע בְּיַחְיִישֵׁי
חֵיל רַב-פְּעָלִים מִן-קַבְצָאֵל הוּא הִכָּה אֶת שְׁנֵי

אַרְיֵאל מוֹאָב וְהוּא יָרָד וְהִכָּה אֶת-הָאָרִי בְּתוֹךְ
הַבּוֹר בַּיּוֹם הַשְּׁלֹשֶׁה׃ וְהוּא-הִכָּה אֶת-הָאִישׁ
הַמְּצָרִי אִישׁ מִדָּה׃ חָמֵשׁ בָּאֵפָה וּבִיד הַמְּצָרִי
חֲנִית׃ כְּמִנּוֹר אֲרָגִים וַיִּרַד אֵלָיו בַּשַּׁבָּט וַיִּגְזַל
אֶת-הַחֲנִית מִיַּד הַמְּצָרִי וַיִּתְרַגְּמוּ בַּחֲנִיתוֹ׃
בְּאַלְהָה עָשָׂה בְּנִיחוֹ בְּיַחְיִידָע וְלֹא-שָׁם
בְּשִׁלּוֹשָׁה הַגְּבָרִים׃ מִן-הַשְּׁלוֹשִׁים הֵנּוּ נִכְבָּד
הוּא וְאַל-הַשְּׁלֹשָׁה לֹא-בָּא וַיִּשְׁימָהוּ דָּוִד עַל-
מִשְׁמַעְתּוֹ׃ וְגַבְרִי חַיִּילִים עָשָׂה אֵל אַחִי יוֹאֵב
אֶלְחָנָן בְּיַד-דָּוִד מִבֵּית לָחֶם׃ שְׁמוֹת הַחֲרוּרִי
חֶלְצִן הַפְּלוֹנִי׃ עִירָא בְּיַעֲקֹב הַתְּקוּעִי אַבְיָעָזָר
הַעֲנַתוֹתִי׃ סַבְכִּי חַחֲשָׁתִי עֵינִי הָאֲחֹחִי׃
מַחֲרִי הַנְּטַפְּתִי חֶלֶד בְּיַעֲנָה הַנְּטוּפְתִי׃
אִיתִי בְּיַרְיָבִי מִגְּבַעַת בְּנִי בְּנִימֹן בְּנִיחָה
הַפְּרַעְתָּנִי׃ חֲחוּרִי מִנְּחִלִי גֹעַשׁ אַבְיָאֵל
הַעֲרַבְתִּי׃ עֲזֻמֹּת הַבְּחָרוּמִי אֵלִיחַבָּא
הַשְּׁעֵלְבָנִי׃ בְּנִי הַשֵּׁם הַגְּזוּזִי יוֹנָתָן בְּיַשְׁנָה
הַחֲרָרִי׃ אַחִיאָם בְּיַשְׁכָּר הַחֲרָרִי אֵלִיפַל בְּיַ-
אוּר׃ חֶפֶר הַמְּכַרְתִּי אַחִיחָה הַפְּלוֹנִי׃ חַצְרוֹ
הַכְּרַמְלִי נַעֲרִי בְּיַאֲזָבִי׃ יוֹאֵל אַחִי נָתָן מִבְּחָר
בְּיַחְגָּרִי׃ צֶלֶק הַעֲמוּזִי נַחֲרִי הַכְּרַתִּי נִשְׂאָה כְּלִי
יוֹאֵב בְּיַצְרוּיָה׃ עִירָא חֵיתִרִי גֶרֶב חֵיתִרִי׃
אַוּרִיחָה חַחֲתִי זָבָד בְּיַאֲחִלִי׃ עֲדִינָא בְּיַשִּׁיאָה
חֲרַאֲוִבָנִי רֹאשׁ לְרַאֲוִבָנִי וְעָלִיו שְׁלֹשִׁים׃ חֲנָן
בְּיַמְעֵכָה וַיּוֹשַׁפֵּט הַמַּתָּנִי׃ עֲזִיאָה הַעֲשָׂתִרְתִּי
שָׁמַע וַיַּעֲוֹל וַיַּעֲוֹל וַיַּעֲוֹל בְּנִי חוֹתָם הַעֲרַעְרִי׃
וַיְדִיעָאֵל בְּיַשְׁמִרִי וַיַּחֲא אַחִיו חַתִּיבִי׃ אֵלִיאֵל
הַמַּחֲזִים וַיְרִיבִי וַיּוֹשִׁיחָה בְּנִי אֶלְנַעַם וַיִּתְמַח
חַמוּאֲבִי׃ אֵלִיאֵל וְעוֹזָבָד וַיַּעֲשִׂיאֵל הַמְּצַבִּיחָה׃

הלכות שחיטה פרק ד

מצאו באשפה שבבית, אסור.

ד, ח ממחה שנשתתק, והרי הוא מבין ושומע, ודעתו נכונה-הרי זה שוחט, לכתחלה; וכן מי שאינו שומע, הרי זה שוחט. הסומה-לא ישחט לכתחלה, אלא אם פן אחרים רואין אותו; ואם שחט, שחיטתו כשרה.

ד, ט נכרי ששחט-אף על פי ששחט בפני ישראל בספיני יפה, ואפלו היה קטן-שחיטתו נבלה; ולוקה על אכילתה, מן התורה-שנאמר "וקרא לך, ואכלת מזבחו": מאחר שהזהיר שמא יאכל מזבחו, אתה למד שזבחו אסור; ואינו דומה לישראל שאינו יודע הלכות שחיטה. וגדר גדול גדרו בדבר זה-שאפלו גוי שאינו עובד עבודה זרה, שחיטתו נבלה.

ד, י התחיל הגוי לשחט מעוט הסימנין, וגמר ישראל, או שהתחיל ישראל, וגמר הגוי-פסולה: ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף. אבל אם שחט הגוי דבר שאינו עושה אותה נבלה, כגון ששחט חצי הגרגרת בלבד, וגמר ישראל-הרי זו כשרה.

ד, יא ישראל משמד לעברה מן העברות, שהיה ממחה-הרי זה שוחט לכתחלה; וצריך ישראל כשר לבדק את הספיני, ואחר כך יתבנה למשמד זה לשחט בה-מפני שחזקתו שאינו טורח לבדק. ואם היה משמד לעבודה זרה, או מחלל שבת בפרהסייה, או מין, והוא הכופר בתורה ובמשה רבנו כמו שבארנו בהלכות תשובה-הרי הוא כגוי, ושחיטתו נבלה.

ד, יב מי שהוא פסול לעדות בעברה מן העברות שלתורה-הרי זה שוחט בינו לבין עצמו, אם היה ממחה: שאינו מניח דבר מתר ואוכל דבר אסור-שזו חזקה היא על כל ישראל, ואפלו הרשעים מהן. ד, יג אלו הצדוקיין והבייתוסין ותלמידיהן, וכל הטועים אחריהן שאינם מאמינים בתורה שבעל פה-שחיטתן אסורה. ואם שחטו בפנינו, הרי זו מתרת: שאין אסור שחיטתן אלא שמא יקלקלו,

ד, א ישראלי שאינו יודע חמשה דברים שמפסידין את השחיטה וכיוצא בהן מהלכות שחיטה שבארנו, ושחט בינו לבין עצמו-אסור לאכל משחיטתו, לא הוא ולא אחרים. והרי זו קרובה לספק נבלה; והאוכל ממנה, מפין אותו מפת מרדות.

ד, ב ואפלו שחט בפנינו ארבעה וחמשה פעמים שחיטה כשרה, והרי שחיטה זו ששחט בינו לבין עצמו נכונה וגמורה-אסור לאכל ממנה: הואיל ואינו יודע דברים המפסידים, אפשר שיפסיד השחיטה והוא אינו יודע, כגון שישהה או ידרס או ישחט בספיני פגומה וכיוצא באלו, בלא פונתו.

ד, ג ישראל שיודע הלכות שחיטה-הרי זה לא ישחט בינו לבין עצמו לכתחלה, עד שישחט בפני חכם פעמים רבות עד שיהיה רגיל וזרין; ואם שחט תחלה בינו לבין עצמו, שחיטתו כשרה.

ד, ד היודע הלכות שחיטה, ושחט בפני חכם עד שנעשה רגיל-הוא הנקרא ממחה; וכל הממחין שוחטין לכתחלה בינן לבין עצמן. ואפלו נשים ועבדים-אם היו ממחין, הרי אלו שוחטין לכתחלה. ד, ה חרש שוטה וקטן ושכור שנתבלבלה דעתו ששחטו, שחיטתן פסולה-מפני שאין בהן דעת, שמא יקלקלו בשחיטתן; לפיכך אם שחטו בפני היודע, וראה אותן ששחטו כהגן-שחיטתן כשרה.

ד, ו מי שאינו יודע אצלנו, ששחט בינו לבין עצמו-שואלין אותו: אם נמצא יודע עיקרי הלכות שחיטה, שחיטתו כשרה. הרי שראינו ישראלי מרחוק ששחט והלך לו, ולא ידענו אם יודע אם אינו יודע-הרי זו מתרת; וכן האומר לשלוחו, צא ושחט לי, ומצא הבהמה שחוטה, ואין יודע אם שלוחו שחטה או אחר-הרי זו מתרת: שרב המצויין אצל שחיטה, ממחין הן.

ד, ז אבד לו גדי או תרנגול, ומצאו שחוט-בבית-מתר, שרב המצויין אצל שחיטה ממחין הן; מצאו בשוק-אסור, שמא נתבל ולפיכך השלך. וכן אם

והן אינן מאמינין בתורת השחיטה; לפיכך אינן נאמנין לומר, לא קלקלנו.
ד, יד פשהיו ישראל במדבר, לא נצטוו בשחיטת החלין, אלא היו נותרין או שוחטין ואוכלין, כשאר הגויים. ונצטוו במדבר שכל הרוצה לשחט, לא ישחט אלא שלמים, שנאמר "איש איש, מבית ישראל, אשר ישחט שור... ואל-פתח אהל מועד... למען אשר יביאו... וזבחו זבחי שלמים, לה..."; אבל הרוצה לנחר ולאכל במדבר, היה נותר

ואוכל. ומצוה זו אינה נוהגת לדורות, אלא במדבר בלבד בעת התר הנחירה.
ד, טו ונצטוו שם, שפשיכנסו לארץ, תאסר עליהם הנחירה, ולא יאכלו חלין אלא בשחיטה; וישחטו בכל מקום לעולם חוץ לעזרה, שנאמר "כי-ירחיב ה' אלהיך את-גבולך... וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן ה' לך...". וזו היא המצוה הנוהגת לדורות, לשחט ואחר כך יאכל.

הלכות שחיטה פירק ה

ה, א כבר בארנו בהלכות אסורי מאכלות, שהטרפה האמורה בתורה היא הנוטה למות; ולא נאמר "טרפה", אלא שדבר הכתוב בהווה-כגון שטרפה ארי וכיוצא בו ושברה, ועדין לא מתה. ויש שם חלאים אחרים אם יארעו לה תחשב טרפה, והן הלכה למשה מסיני; ושמונה מיני טרפות נאמרו לו למשה בסיני, ואלו הן-דרוסה, נקובה, חסרה, נטולה, פסוקה, קרועה, נפולה, ושבורה.
ה, ב אף על פי שכלן הלכה למשה מסיני, הואיל ואין לה בפרוש בתורה אלא דרוסה, החמירו בה: וכל ספק שיסתפק בדרוסה, אסור; ושאר שבעה מיני טרפות, יש בהן ספקות מתרין כמו שיתבאר.
ה, ג הדרוסה-הוא שיטרף הארי וכיוצא בו הבהמה וידרס עליה בידו, או ידרס הנץ והנשר וכיוצא בהן על העוף. ואין דריסה בבהמה גסה ובחיה גסה, אלא לארי בלבד; ובבהמה דקה ובחיה דקה, מן הזאב ולמעלה. ובגדיים וטלאים-אפלו חתול ושועל ונמיה וכיוצא בהן, יש להן דריסה. ובעופות-הנץ-יש לו דריסה, ואפלו בעוף גדול ממנו; אבל שאר עופות הדורסים-יש לו דריסה בעוף שכמותו, ואין לו דריסה בעוף שהוא גדול ממנו. ויש לחלדה דריסה, בעופות; וכלב-אין לו דריסה כל עיקר, לא בעוף ולא בבהמה וחיה. והנץ, יש לו דריסה בגדיים וטלאים-והוא,

שיקב בצפרניו לבית החלל.
ה, ד אין דריסה, אלא ביד הטורף; אבל ברגליו, אין חוששין לה. ואין דריסה, אלא בצפרן; אבל בשן, אין חוששין לה-אלא אם פן נקב עד בית החלל, ובודקין שמא נקב אחד מן האברים שנטרפת בנקיבתן. ואין דריסה, אלא בכונת הטורף; אבל אם נפל הדורס ונשתקעו צפרניו בנטרף, אין זו דריסה. ואין דריסה, אלא מחיים; אבל אם דרס ונהרג ועדין ידו בדרוסה, ולא שטט צפרניו ממנה אלא אחר מותו-אין חוששין לה.
ה, ה וכיצד דין הדרוסה: כל מקום שאמרנו חוששין לה-שוחטין את הנטרף, ובודקין כל החלל שלו מפך הירף עד הקדקד: אם נמצאת פלה שלמה מפל מיני טרפות, ולא נמצא בה רשם הדריסה-הרי זו מתרת; ואם נמצא בה רשם הדריסה-הרי זו טרפה, ואסורה מן התורה.
ה, ו איזה הוא רשם הדריסה: הוא שיאדים הבשר כנגד בני מעים; ואם נמוק הבשר כנגד בני מעים, עד שנעשה כבשר שהרופא גורדו מן החבורה-רואין אותו הבשר כאלו חסר, וטרפה. ואם דרס בסימנין-משיאדימו, טרפה; ודריסתן במשהו: כיון שהאדים בהן כל שהוא מחמת דריסה, טרפה.
ה, ז ספק דרוסה אסורה עד שתבדק, כדרוסה ודאית. פיצד: ארי שנכנס לבין שורים, ונמצא צפרן בגבו שלאחד מהן-חוששין שמא ארי דרסו,

ואין אומרין שמא בכותל נתחפף. וכן שועל או נמיה שנכנס לבין העופות, והוא שותק והן מקרקרין-חוששין שמא דרס; אבל אם היה הוא נוהם והן מקרקרין, מיראתו ומנהימתו הן מקרקרין. וכן אם קטע ראש אחד מהן, הנה נח רגזו; וכן אם שתק הוא והן, אין חוששין-שאלו הזיק, היו מקרקרין.

הלכות שחיטה פרק ו

ה, ח ספק שנכנס לכאן טורף או לא נכנס לכאן, או שראינוהו שנכנס ולא נודע אם זה מן הטורפין או אינו מן הטורפין-אין חוששין; וכן עוף שנכנס לבין העצים, או לבין הקנים, ויצא וראשו מנטף דם, או צוארו-אין חוששין לו שמא נטרף, אלא אומרין שמא בעצים נזק.

ו, ו קני הכבד, והן המזרקין שבהן הדם מתבשל-אם נקב אחד מהן חללו במשהו-טרפה; ואילו הן-תרביץ הושט, וקרומ שלמוח הראש, והלב עם הקנה שלו, והמרה, וקני הכבד, והקבה, והפרס, והמסוס, ובית הכוסות, והדקין, והריאה עם הקנה שלה. ו, ב תרביץ הושט-כבר בארנו שעורו, ושהוא המקום מן הושט שאינו ראוי לשחיטה למעלה: אם נקב לחללו במשהו, טרפה.

ו, ג שני קרומות יש למוח שבראש-אם נקב העליון הסמוך לעצם בלבד, הרי זו מתרת; ואם נקב התחתון הסמוך למוח, טרפה. ומשיתחיל המוח להמשך לשדרה, והוא מחוץ לפולין שהן תחלת הערף-יהיה לקרמו דין אחר; ואם נקב חוץ לפולין, מתר. המוח עצמו שנקב, או נתמעך, והקרומ קים-כשרה; ואם נשפך כמים או פדונג, טרפה. ו, ד הלב שנקב לבית חללו, בין לחלל גדול שבשמאל בין לחלל קטן שבימין-טרפה; אבל אם נקב בשר הלב, ולא הגיע לחללו-מתר. וקנה הלב, והוא המזרק הגדול שיוצא ממנו לריאה-הרי הוא כלב; ואם נקב לחללו במשהו, טרפה.

ו, ה מרה שנקבה, וכבד סותמתה-מתרת; ואם לא נסתם הנקב-אף על פי שהוא סמוך לכבד, טרפה. נויה שנמצאת במרה-אם היתה כמו גרענה שלתמרה שאין ראשה חד, מתרת; ואם ראשה חד כגרענת הזית, אסורה: שהרי נקבה אותה, כשנכנסה; וזה שלא יראה הנקב, מפני שהגלד פי המפה.

ו, ט מחט שנמצאת בעבי בית הכוסות, כשרה. ואם נקבה נקב מפלש לתוך חלל בית

הכוסות, ונמצאת טפת דם במקום הנקב-טרפה; שודאי קדם שחיטה נקב; אבל אם אין דם במקום הנקב, הרי זו מתרת-שמא אחר השחיטה דחקה המחט, ונקבה.

ו, י בהמה שהלעיטה דבר שנוקב בני מעיה, כגון קרט שלחלתית וכיוצא בו-טרפה, שודאי נוקב; ואם היה ספק נוקב ספק אינו נוקב, תבדק.

ו, יא כל אחד מבני המעים שפסלת המאכל סובבת בהן, והן הנקראין דקין, שנקב-טרפה. ויש מהן מלפפין ומקפין זו לפנים מזו וזו לפנים מזו בעגול כמו נחש שנכרך, ואלו הן הנקראין הדר הפנה-אם נקב אחד מהן לחברו, כשרה: שהרי חברו מגן עליו. ומעים שנקבו, ולחה סותמתן-טרפה, שאין זו סתימה עומדת.

ו, יב בני מעים שבא זאב או כלב או גוי וכיוצא בהן ונטלו, והרי הן נקובין אחר שהניחן-תולין בו; ומתרת, ואין אומרין שמא במקום נקב נקב. נמצאו נקובין, ולא נודע אם קדם שחיטה נקבו או אחר שחיטה-נוקבין בהן נקב אחר, ומדמין לו: אם היה הנקב הראשון כמותו, כשרה; ואם היה ביניהן שנוי, קדם שחיטה נקב וטרפה. ואם משמשו הידים בנקב הספק-כך צריך למשמש בנקב שמדמין לו, ואחר כך עורכין.

ו, יג בני מעים שיצאו לחוץ, ולא נקבו-מתרת. ואם נתהפכו-אף על פי שלא נקבו, טרפה: שאי אפשר שיחזרו כמות שהיו, אחר שנתהפכו; ואינה חויה.

ו, יד המעי האחרון שהוא שווה ואין בו עקום, והוא שהרעי יוצא בו מן הערוה, והוא דבוק בין עיקרי הירכים, הוא הנקרא חלוחלת-אם נקב במשהו, טרפה כשאר המעים; במה דברים אמורים, שנקב לחלל הבטן. אבל אם נקב במקום הדבוק בירכים, מתרת; ואפלו נטל ממנו מקום הדבק פלו, מתר-והוא שישתיר מארפו בשור, כמו ארבע אצבעות.

ו, טו העוף-אין לו כרס, ולא מסוס, ולא בית הכוסות; אבל יש לו כנגדן, זפק וקרקבן. וכל הטרפות שוות הן, בבהמה חיה ועוף. וזפק שנקב גגו במשהו, טרפה; ואיזה הוא גגו שלזפק, זה שימתח עם הושט פשיאריך העוף צוארו. אבל שאר הזפק שנקב, מתר.

ו, טז שני פיסין יש בקרקבן-החיצון אדם כמו בשר, והפנימי לבן כמו עור. נקב זה בלא זה, מתר-עד שינקבו שניהן במשהו; ואם נקבו שניהן זה שלא כנגד זה, מתר.

ו, יז הטחול, אינו מן האברין שנקיבתן במשהו; ולפיכך לא מנו אותו חכמים בכללן, אלא יש לנקב שלו שעור שאינו שווה בכלו. כיצד: הטחול ראשו האחד עבה והשני דק, כברית הלשון. אם נקב בראש העבה נקב מפלש, טרפה. ואם נקב נקב שאינו מפלש-אם נשאר תחתיו כעבי דינר שלוזהב, מתרת; פחות מכאן, הרי הוא כמפלש וטרפה.

ו, יח כל אבר שאמרנו בו שאם נקב במשהו טרפה-כך אם נטל פלו, טרפה: בין שנטל בחלי או ביד, בין שנברא חסר. וכן אם נברא בשני אברים מאותו אבר, טרפה-שכל היתר, כנטול הוא חשוב.

ו, יט כיצד: נטל אחד מן המעים או המרה וכיוצא בהן, בין בעוף בין בבהמה-טרפה; וכן אם נמצא בהן שתי מדרות או שני מעים-טרפה. וכן כל פיוצא בהן. אבל אם נטל הטחול, או שנמצאו שנים-מתרת, שאינו מכלל המנויין.

ו, כ המעי היתר שתטרף בו הבהמה-הוא היתר מתחלתו ועד סופו, עד שנמצאו שני מעים זה בצד זה מתחלה ועד סוף, כמעי העוף; או שהיה המעי יוצא כענף מן הבד, והרי הוא מבדל, בין בעוף בין בבהמה. אבל אם חזר ונתערב עם המעי, ונעשה אחד משני ראשיו, והרי שניהם מבדלין באמצע-הרי זו מתרת, ואין פאן יתר.

הלכות שחיטה פרק ז

ז, א שְׁנֵי קְרוּמוֹת יֵשׁ עַל הַרְאָה—אִם נִקְבַּה זֶה בְּלֹא זֶה, מִתְּרַת; וְאִם נִקְבּוּ שְׁנֵיהֶן, טְרַפָּה. אִפְלוּ נִגְלַד הַקְרוּם הָעֲלִיּוֹן כָּלוּ וְהִלֵּךְ לוֹ, מִתְּרַת. וְהִקְנָה שְׁנֵי נִקְבֵי מִן הַחֲזוּה וּלְמִטָּה בְּמִשְׁהוֹ, טְרַפָּה—וְהוּא הַמְּקוֹם שְׂאִינוּ רְאוּי לְשַׁחֲיטָה, בִּקְנָה לְמִטָּה.

ז, ב הַתְּחִיל בְּשַׁחֲיטָה וְשָׁחַט כָּל הַקְנָה, וְאַחַר כֵּךְ נִקְבָה הַרְאָה, וְאַחַר כֵּךְ גָּמַר הַשַּׁחֲיטָה—הָרִי זֶה טְרַפָּה, הוֹאִיל וְנִקְבָה קִדָּם גָּמַר שַׁחֲיטָה; וְכֵן כָּל פְּיוּצָא בְּזֶה.

ז, ג אֶחָד מִסְּמִפּוּנֵי רֵאָה שְׁנֵי נִקְבֵי, אִפְלוּ נִקְבַּה לְחִבְרוֹ—טְרַפָּה; וְרֵאָה שְׁנֵי נִקְבֵי, וְעָלָה קְרוּם בְּמִפְּהָ וְנִסְתָּם הַנִּקְבֵי—אִינוּ כָּלוּם. נִקְבָה הָאֵם שְׁלֹרְאָה—אֵף עַל פִּי שְׂדֵפֵן סוֹתְמִתָּה, טְרַפָּה; וְאִם נִקְבָה בְּמִקְוֵם חֲתוּף־הָאוֹנוֹת שְׁלָה, וְהוּא הַמְּקוֹם שְׂרוּבְצַת עָלָיו—כְּשֶׁרָה. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים, בְּשִׁשְׁתָּם מְקוֹם הַנִּקְבֵי שְׂבִאוֹנוֹת בְּשָׂר; אֲבָל אִם נִסְמַךְ הַנִּקְבֵי לְעֶצֶם, אִינוּ מִגֵּן; וְאִם הָיָה נִקְבֵי הָאוֹנוֹת דְּבוּק בְּעֶצֶם וּבְבֶשֶׂר, מִתְּרַת.

ז, ד הָאֵם שְׁלֹרְאָה שְׂנִמְצָאָת סְמוּכָה לְדֵפֵן, בֵּין שְׁהַעֲלַת צְמָחִים בֵּין שְׁלֹא הָעֲלַת—חֹשֶׁשִׁין לָהּ שְׂמָא נִקְבָה. וְכִיצַד עוֹשִׂין בָּהּ: מִפְּרָקִין אוֹתָהּ מִן הַדֵּפֵן, וּבְזַהְרִין בָּהּ שְׁלֹא תִנְקַב. אִם נִמְצָאָת נִקְוֵבָה, וְנִמְצָא בְּדֵפֵן מִפְּהָ בְּמִקְוֵם הַנִּקְבֵי—תּוֹלִין בְּמִפְּהָ וְאוֹמְרִין אַחַר שַׁחֲיטָה נִקְבָה, כְּשֶׁנִּפְרָקָה מִן הַמִּפְּהָ; וְאִם אֵין מִפְּהָ בְּדֵפֵן—בִּידוּעַ שְׁנֵי נִקְבֵי זֶה בְּרֵאָה הָיָה קִדָּם הַשַּׁחֲיטָה, וְטְרַפָּה.

ז, ה הַרְאָה שְׂנִמְצָאָה בְּהַ מְקוֹם אֲטוּם כָּל שֶׁהוּא, שְׂאִין הָרוּחַ נִכְנָסָת בּוֹ וְאִינוּ נִתְּפַח—הָרִי זֶה כְּנִקְוֵבָה, וְטְרַפָּה. וְכִיצַד בּוֹדֵקִין אוֹתָהּ, קוֹרְעִין הַמְּקוֹם שְׁלֹא נִתְּפַח בְּשַׁעַת נְפִיחָה: אִם נִמְצָאָת בּוֹ לֶחָה—מִתְּרַת, שְׂמַחְמַת הַלֶּחָה לֹא נִכְנָסָה שָׁם הָרוּחַ. וְאִם לֹא נִמְצָאָת בּוֹ לֶחָה—נוֹתְנִין עָלָיו מְעַט רֶק אוֹ תֵבֶן אוֹ כֶּנֶף וְכִיּוּצָא בָּהּ, וְנוֹפְחִין אוֹתָהּ: אִם נִתְּנָדְנָד, כְּשֶׁרָה; וְאִם לֹא—טְרַפָּה, שְׂאִין הָרוּחַ נִכְנָסָת לָשָׁם.

ז, ו רֵאָה שְׂתִשְׁמַע בָּהּ הַבְּרָה כְּשֶׁנוֹפְחִין אוֹתָהּ—אִם נִכְרַח הַמְּקוֹם שְׂמִמְנוֹ תִשְׁמַע הַהֲבָרָה, מוֹשִׁיבִין עָלָיו רֶק אוֹ תֵבֶן וְכִיּוּצָא בּוֹ: אִם נִתְּנָדְנָד—בִּידוּעַ שֶׁהִיא

נִקְוֵבָה, וְטְרַפָּה. וְאִם לֹא נִכְרַח הַמְּקוֹם—מוֹשִׁיבִין אוֹתָהּ בְּמִים פּוֹשְׂרִין, וְנוֹפְחִין אוֹתָהּ: אִם בְּקִבְּקַת הַמַּיִם, טְרַפָּה; וְאִם לֹא, בִּידוּעַ שְׁקָרוּם הַתְּחִתּוֹן בְּלִבָּד הוּא שְׁנֵי נִקְבֵי, וְהָרוּחַ תִּנְהַג בֵּין שְׁנֵי הַקְרוּמוֹת, וּמִפְּנֵי זֶה יִשְׁמַע בָּהּ קוֹל דְּמָמָה בְּשַׁעַת נְפִיחָה.

ז, ז זֶה עֵיקַר גְּדוּל יִהְיֶה בִּידוּךְ: שְׁכָל רֵאָה שְׂנוֹפְחִין אוֹתָהּ בְּפוֹשְׂרִין, וְלֹא יִבְקַבֵּק הַמַּיִם—הָרִי הִיא שְׁלֵמָה מִכָּל נִקְבֵי.

ז, ח רֵאָה שְׂנִשְׁפָּכָה כְּקִתּוֹן, וְקְרוּם הָעֲלִיּוֹן שְׁלָה קָיָם שְׁלֵם בְּלֹא נִקְבֵי—אִם הַסְּמִפּוּנוֹת עוֹמְדִין בְּמִקְוֵם וְלֹא נִמְוָחוּ, כְּשֶׁרָה; וְאִם נִמְוָחוּ אִפְלוּ סְמִפּוֹן אֶחָד, טְרַפָּה. כִּיצַד עוֹשִׂין: נוֹקְבִין אוֹתָהּ, וְשׁוֹפְכִין אוֹתָהּ בְּכִלֵי שֶׁהוּא שׁוֹעַ בְּאֶבֶר וְכִיּוּצָא בּוֹ—אִם נִרְאָה בָּהּ חוֹטִין לְבָנִין—בִּידוּעַ שְׂנִמְוָקוּ הַסְּמִפּוּנוֹת, וְטְרַפָּה; וְאִם לֹא—בְּשָׂר הַרְאָה בְּלִבָּד הוּא שְׂנִמְוָק, וְכְּשֶׁרָה.

ז, ט רֵאָה שְׂנִמְצָאוּ בָּהּ אֲבַעְבוּעוֹת אֲבַעְבוּעוֹת—אִם הָיוּ מִלְּאִים רוּחַ, אוֹ מִיַּם זָכִים, אוֹ לֶחָה הַנִּמְשָׁכָת כְּדִבְשׁ וְכִיּוּצָא בּוֹ, אוֹ לֶחָה יִבְשָׁה וְקִשָּׁה אִפְלוּ כְּאֲבֹן—הָרִי זֶה מִתְּרַת; וְאִם נִמְצָאָת בָּהּ לֶחָה סְרוּחָה, אוֹ מִיַּם סְרוּחִין אוֹ עֲכוּרִין—הָרִי זֶה טְרַפָּה. וְכִשְׂמוּצִיא הַלֶּחָה וּבּוֹדֵק אוֹתָהּ, צָרִיךְ לְבַדֵּק הַסְּמִפּוֹן שֶׁתְּחִתֶּיהָ—אִם נִמְצָא נִקְוֵב, טְרַפָּה.

ז, י רֵאָה שְׂנִמְצָאוּ בָּהּ שְׁנֵי אֲבַעְבוּעוֹת סְמוּכוֹת זו לְזוֹ, טְרַפָּה—שֶׁהַדְּבָר קָרוֹב הַרְבֵּה שֵׁישׁ נִקְבֵי בֵּינֵיהֶן, וְאֵין לָהֶן דֶּרֶךְ בְּדִיקָה. הֵיטָה אַחַת וְנִרְאִית כְּשִׁתִּים, נוֹקְבִין הָאֶחָת—אִם שְׁפָכָה לָהּ הָאֶחָת, אַחַת הִיא וּמִתְּרַת; וְאִם לֹא, טְרַפָּה.

ז, יא רֵאָה שְׂנִתְּמַסְמָסָה, טְרַפָּה. כִּיצַד—כְּגוֹן שְׂנִמְצָאָת שְׁלֵמָה, וְכִשְׂתּוֹלִין אוֹתָהּ, תְּחַתֵּךְ וְתַפֵּל חֲתִכּוֹת חֲתִכּוֹת.

ז, יב רֵאָה שְׂנִמְצָאָת נִקְוֵבָה בְּמִקְוֵם שֵׁיד הַטֶּבַח מִמְשֻׁמְשֵׁת בּוֹ, מִתְּרַת; וְתּוֹלִין בִּידוּ וְאוֹמְרִין, מִיַּד הַטֶּבַח נִקְבָה אַחַר הַשַּׁחֲיטָה. נִמְצָא הַנִּקְבֵי בְּמִקְוֵם אַחַר, וְאֵין יְדוּעַ אִם קִדָּם שַׁחֲיטָה נִקְבָה אוֹ אַחַר שַׁחֲיטָה—נוֹקְבִין בָּהּ נִקְבֵי אַחַר וּמְדַמִּין, כְּשֶׁם שְׁעוֹשִׂין בְּבָנֵי מַעִים. וְאֵין מְדַמִּין מִרְאָה שְׁלֵבָהמָה דִּקְהָ

לְרֹאֵה שְׁלִבְהֶמָּה גֶסֶה, אֲלֵא מִדְקָה לְדְקָה וּמִגֶּסֶה לְגֶסֶה. נִמְצָא הַנֶּקֶב בְּאֶחָד מִן הָאֲבֵעָבוּעוֹת, הֲרִי זֶה טְרַפָּה; וְאִין אֹמְרִין נֶקֶב אֲבֵעָבוּעַ אַחַר וְנִעְרַף, שְׁאִין הַדָּבָר נִפְרָ.

ז, יג מַחֵט שֶׁנִּמְצָאת בְּרֹאֵה, נֹפֶחֶין אוֹתָהּ: אִם לֹא יֵצֵא מִמֶּנָּה רוּחַ—בִּידוּעַ שְׁנֹאת הַמַּחֵט דֶּרֶךְ סִמְפוּנוֹת נִכְנָסָה, וְלֹא נִקְבָּה. וְאִם נִתְחַתְּכָה הֲרֹאֵה קִדְּם נִפְיָחָה, וְנִמְצָאת בָּהּ הַמַּחֵט—הֲרִי זֶה אִסוּרָה, שֶׁהַדָּבָר קְרוּב הֲרִיבָה שֶׁנִּקְבָּה כְּשֶׁנִּכְנָסָה.

ז, יד תּוֹלַעַת שֶׁהִיָּתָה בְּרֹאֵה, וְנִקְבָּה וַיֵּצֵאָה, וְהֲרִי הֲרֹאֵה נִקְוָה בַּתּוֹלַעַת—הֲרִי זֶה מִתְרַת: חֲזַקְתָּה שְׁאֶחָר הַשְּׁחִיטָה תִּקַּב וְתֵצֵא.

ז, טו יֵשׁ שֵׁם מִרְאוֹת, שְׁאִם נִשְׁתַּנָּה מִרְאֵה הָאֵבֶר לְאוֹתוֹ הַמִּרְאֵה הָרַע—הֲרִי הוּא כְּנֻקָּב: שְׁאוֹתוֹ הַבֶּשֶׂר שֶׁנִּשְׁתַּנָּה מִרְאֵיו לְמִרְאֵה זֶה כִּמֵּת הוּא חֲשׁוּב, וְכֹאֲלוֹ אוֹתוֹ הַבֶּשֶׂר הִנְהַפֵּךְ עֵינָו אֵינּוּ מִצּוּי. וְכֵן הוּא אוֹמֵר "וּמַחִית בֶּשֶׂר חַי, בְּשֵׁאת", "וּבַיּוֹם הֲרֹאוֹת בּוֹ בֶּשֶׂר חַי"—מִפְּלִל שֶׁשְּׂאֵר הַבֶּשֶׂר שֶׁנִּשְׁתַּנָּה, אֵינּוּ חַי.

ז, טז רֹאֵה שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ מִרְאֵיהָ, בֵּין מִרְאֵה כְּלָה בֵּין מִרְאֵה מִקְצָתָה—אִם נִשְׁתַּנְּתָה לְמִרְאֵה הַמִּתֵּר—אֲפֹלוֹ נִשְׁתַּנְּתָה כְּלָה, מִתְרַת. וְאִם נִשְׁתַּנְּתָה לְמִרְאֵה הָאִסוּר—אֲפֹלוֹ כָּל שֶׁהוּא, טְרַפָּה: שֶׁהַמִּרְאֵה הָאִסוּר כְּנֻקָּב הוּא חֲשׁוּב, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. וְחֲמֵשׁ מִרְאוֹת אִסוּרוֹת יֵשׁ בְּרֹאֵה, וְאֵלוֹ הֵן—שְׁחוּרָה כְּדִיו, אוֹ יִרְקָה כְּעֵין הַפִּישׁוֹת, אוֹ כְּעֵין חֲלָמוֹן בִּיצָה, אוֹ כְּעֵין חֲרִיעַ, אוֹ כְּמִרְאֵה הַבֶּשֶׂר. וְחֲרִיעַ—הוּא הַצְּמַח שֶׁצּוֹבְעֵין בּוֹ הַבְּגָדִים, וְהוּא דוֹמָה לְשַׁעֲרוֹת אֲדָמוֹת מַעֵט וְנוֹטוֹת

לִירְקָה.

ז, יז נִמְצָאת כְּעֵין חֲרִיֹּת שְׁלִדְקָל—אוֹסְרִין אוֹתָהּ מִסְּפֵק, שֶׁזֶה קְרוּב לְמִרְאֵה הָאִסוּר. וְכָל הַמִּרְאוֹת הָאֵלוֹ—אִין אוֹסְרִין בָּהֶן, עַד שֶׁנּוֹפְחִין אוֹתָהּ וּמְמַרְסִים בָּהּ בִּידוּ: אִם נִשְׁתַּנְּתָה לְמִרְאֵה הַמִּתֵּר, מִתְרַת; וְאִם עֲמִדָּה בְּעֵינֶיהָ, אִסוּרָה.

ז, יח אַרְבַּע מִרְאוֹת מִתְרוֹת יֵשׁ בְּרֹאֵה, וְאֵלוֹ הֵן—שְׁחוּרָה כְּפֹחֵל, אוֹ יִרְקָה כְּחֲצִיר, אוֹ אֲדָמָה, אוֹ כְּמִרְאֵה הַכֶּבֶד. וְאֲפֹלוֹ הִיָּתָה הֲרֹאֵה כְּלָה טְלָאִים טְלָאִים, נִקְדוֹת נִקְדוֹת, מֵאַרְבַּע מִרְאוֹת אֵלוֹ—הֲרִי זֶה מִתְרַת.

ז, יט עוֹף שֶׁנִּפְּלָ לְאוּר, וְהֲרִיק לְבוֹ אוֹ כְּבִדוֹ אוֹ קִרְקָבָנוֹ, אוֹ שֶׁהֲאֲדִימוֹ הַמַּעִים שְׁלוֹ, בְּכָל שֶׁהוּא—הֲרִי זֶה טְרַפָּה: שֶׁכָּל הִירְקִים שֶׁהֲאֲדִימוֹ, וְהֲאֲדָמִים שֶׁהוֹרִיקוּ, מִחֲמַת הָאוּר, בְּעוֹף—הֲרִי הֵן כְּמִי שֶׁנִּשְׁטָלוּ, וְטְרַפָּה. וְהוּא שִׁיעֵמְדוֹ בְּמִרְאֵה זֶה אַחַר שֶׁשׁוֹלְקִין אוֹתָן מַעֵט, וּמְמַרְסִין בָּהֶן.

ז, כ כָּל עוֹף שֶׁנִּמְצָאת כְּבִד שְׁלוֹ כְּמִרְאֵה בְּנֵי מַעֵיו, אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ שְׂאֵר בְּנֵי מַעֵיו, וְעִמְדוֹ בְּשִׁנּוּיֵן אַחַר שְׁלִיקָה וּמְרִיסָה, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ—בִּידוּעַ שֶׁנִּפְּלָ לְאוּר וְנִחְמְרוֹ בְּנֵי מַעֵיו, וְטְרַפָּה. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא בְּנֵי מַעֵים שֶׁלְעוֹף שֶׁלֹּא נִמְצָא בָּהֶם שְׁנוּי, וְכִשְׁנִשְׁלָקוּ נִשְׁתַּנּוּ וְהוֹרִיקוּ הָאֲדָמִים—בִּידוּעַ שֶׁנִּפְּלָ לְאוּר וְנִחְמְרוֹ בְּנֵי מַעֵיו, וְטְרַפָּה.

ז, כא וְכֵן הוֹשֵׁט שֶׁנִּמְצָא הָעוֹר הַחִיצוֹן שְׁלוֹ לְבָן וְהַפְּנִימִי אָדָם, בֵּין בְּעוֹף בֵּין בְּבַהֲמָה—הֲרִי הוּא כְּאֵלוֹ אֵינּוּ, וְטְרַפָּה.

הַלְכוֹת שְׁחִיטָה פֶּרֶק ח

מִפְּנֵי שֶׁהִיא דוֹמָה לְזוֹרֵד, וְאֵינָה מִן הַמִּנְיָן. ח, ב לְפִיכַף אִם לֹא נִמְצָאת הַזּוֹרֵד, מִתְרַת—שֶׁכַּף הוּא דְרַפָּה: יֵשׁ בְּהֵמוֹת תִּמְצָא בָּהֶם, וְיֵשׁ בְּהֵמוֹת לֹא תִמְצָא בָּהֶן. וְאִם נִמְצָאת נִקְוָה—אֵף עַל פִּי שֶׁהַכִּיס שְׁלָה סוֹתָם אֵת הַנֶּקֶב, הֲרִי זֶה טְרַפָּה.

ח, ג חֶסֶר מִנֵּין הָאוֹנוֹת, וְנִמְצָאת אַחַת מִן הַשְּׂמָאל אוֹ שְׁתֵּים מִן הַיְמִין—טְרַפָּה; וְאִם נִמְצָאוּ בֵּימִין שְׁתֵּים

ח, א חֶסֶרָה כִּיצַד: שְׁנֵי אֲבָרִים הֵן שְׁאִם חֶסֶר מִנְיָנָם, טְרַפָּה; וְאֵלוֹ הֵן—הֲרֹאֵה, וְהַרְגָּלִים. וְחֲמֵשׁ אוֹנוֹת יֵשׁ לָהּ לְרֹאֵה—כְּשִׁיתְּלָהּ אוֹתָהּ אָדָם בִּידוֹ וּפְנֵי רֹאֵה כְּנֻגַד פְּנִיּוֹ, שְׁלוֹשָׁה מִן הַיְמִין וּשְׁנַיִם מִן הַשְּׂמָאל. וּבְצַד יְמִין מִמֶּנָּה כְּמוֹ אֲזֵן קִטְנָה, וְאֵינָה בְּצַד הָאוֹנוֹת, וְיֵשׁ לָהּ כְּמוֹ פִּיס בְּפְנֵי עֲצָמָה, וְהִיא בַּתּוֹךְ הַכִּיס; וְאֲזֵן זֶה הַקִּטְנָה—הִיא הַנִּקְרָאת וְרִדָּה

וזאת הורדה, הרי זו מתרת.

ה, ד נתחלפו האונות, ונמצאו שלוש מן השמאל ושתים מן הימין בלא ורד, או שהיתה הורד עם השלוש בצד שמאל-הרי זו טרפה: שהרי חסרה מצד הימין. נתוספו האונות במנינם-אם היתה האזן היתרה בצד האונות, או מלפני הראה שהיא לעמת הלב-מתרת. ואם היתה על גבה שהיא לעמת הצלעות-הרי זו טרפה, שהיתר כחסר: והוא, שתהיה כמו עלה שלהדס; אבל פחות מזה-אינה אזן, ומתרת.

ה, ה אזן שנמצאת דבוקה בחברתה הסמוכה לה, מתרת; ואם נסמכו שלא על הסדר, כגון שנסמכה ראשונה לשלישית-טרפה. נמצאו שתי האונות כאונה אחת, ואינן נראות כשתים דבוקות-אם היה ביניהן כמו עלה שלהדס, בין בעיקרון, בין באמצעו, בין בסופו, כדי שיכר שהן שתיים דבוקות-מתרת; ואם לאו-הרי זו חסרה, וטרפה. נמצאת פלה שתי ערוגות, ואין לה חתוף אונים-טרפה.

ה, ו וכן אם חסר גוף הראה-אף על פי שלא נקבה-הרי זו כמי שחסר מנין האונות, וטרפה. לפיכך אם נמצא ממה מקום יבש, עד שיפרך בצפרן-הרי זה כחסר וטרפה, ואפלו היה כל שהוא.

ה, ז ראה שנמצאת גפוחה כמו עיקר חריות שלדקל, אוסרין אותה מספק-שזו תוספת משנה בגופה, ושמא התוספת בגוף כחסרון כמו שאמרו במנין.

ה, ח הבהמה שפחדה ויראה, עד שצמקה הראה שלה וקרבה להיות יבשה-אם פחדה בידי שמים, כגון ששמעה קול רעם או ראת זקים וכיוצא בזה-מתרת; ואם פחדה בידי אדם, כגון ששחטו לפניו בהמה אחרת וכיוצא בזה-הרי זו כחסרה, וטרפה.

ה, ט כיצד בודקין אותה: מושיבין את הראה במים מעת לעת-אם היה זמן הקור, מושיבין אותה במים פושרין ובכלי שאין המים מתמצין מגבו ונוזלים כדי שלא יצונו במהרה, ואם היה זמן החם,

מושיבין אותה במים צונן ובכלי שהמים מתמצין מגבו כדי שישארו קרים. אם חזרה לבריתה-הרי זו בידי שמים, ומתרת; ואם לא חזרה-בידי אדם היא, וטרפה.

ה, י בהמה שהיתה חסרה רגל מתחלת בריתה, טרפה; וכן אם היתה יתרה רגל, שכל היתר כחסר הוא. אבל אם היו לה שלוש ידיים, או יד אחת-מתרת; לפיכך אם נחתך היד שלה, מתרת.

ה, יא נחתך הרגל-מן הארכבה ולמעלה, טרפה; מן הארכבה ולמטה, מתרת. באיזו ארכבה אמרו, בארכבה שהיא סוף הדרך הסמוך לגוף. נשבר העצם למעלה מן הארכבה-אם יצא פלו או רבו לחוץ-הרי זה כמי שנחתך ונפל, וטרפה; ואם היה הבשר או העור חופה רב עביו ורב הקפו שלעצם שנשבר-הרי זו מתרת, ואפלו נפל מקצת העצם שנשבר והלך לו. וגידים הרבים, אינן חשובין כבשר.

ה, יב צמת הגידין, הן בבהמה ובחיה למעלה מן העקב במקום שתולין בו הטפחים הבהמה; והן שלושה גידין לבנים-אחד עבה, ושנים דקים. וממקום שיתחילו והן קשים ולבנים, עד שיסור הלבן מהן ויתחילו להתאדם ולהתרפך-זו היא צמת הגידים, והוא כארך שש עשרה אצבעות בשור.

ה, יג ומנין גידים אלו בעוף, ששה עשר גידין; תחלתן מן הענב שלמטה מאצבע יתרה, עד סוף הרגל שהוא קשקשים קשקשים.

ה, יד בהמה שנחתכו רגליה במקום צמת הגידין, טרפה; ואל תתמה ותאמר, כיצד תחתך למעלה מצמת הגידים והיא מתרת, עד שתחתך למעלה מן הארכבה העליונה, כמו שבארנו, ואם תחתך למטה בצמת הגידין, אסורה-שבטרפות תחתך מכאן ותחיה, ומכאן ותמות: ולא נאסרה בהמה זו מפני שהיא חתוכת רגל ממקום זה, אלא מפני שנחתכו הגידין, שחתיכתן מכלל הטרפות, כמו שיתבאר.

ה, טו נטולה כיצד: שלושה אברים הן שאם נטלו

טרפה, ואף על פי שאין בהן לא דין נקב ולא דין חסרון; ואלו הן-צמת הגידים, והכבד, ולחי העליון. וכבר בארנו שהבהמה שנחתך רגלה וכן העוף, במקום צמת הגידים-לא נעשו טרפה אלא מפני שנחתכו הגידים; לפיכך אם נחתכו הגידים לבדם, והרגל קימת-טרפה, שהרי נטלה צמת הגידים.

ח, טז נחתך בבהמה האחד העבה לבדו-מתרת, שהרי נשארו השנים הדיקים; נחתכו השנים הדיקין-מתרת, שהרי נשאר האחד העבה גדול משניהן, והרי לא נטלה כל הצמה, אלא מעוטה. נחתך רבו שלכל אחד מהן, טרפה; ואין צריך לומר שנחתכו כולן, או נטלו כולן. ובעוף-אפלו נחתך רבו שלאחד מן הששה עשר, טרפה. ועוף שנשתברו גפיו-מתר, כבהמה שנחתכו ידיה.

ח, יז כבד שננטלה כלה, טרפה; ואם נשתיר ממנה כזית במקום שהיא תלויה בו, וכזית במקום מרה-הרי זו מתרת. נדלדלה הכבד, והרי היא מערה בטרפש שלה-מתרת; נטל ממנה מקום שהיא תלויה בו, ומקום המרה-אף על פי שהשאר קיים כמות שהוא, טרפה. נשאר בה כזית במקום מרה, וכזית במקום שהיא תלויה בו, אבל היה מפזר מעט בכאן ומעט בכאן, או שהיה מרדד, או שהיה ארוך כרצועה-הרי זה ספק; ויראה לי, שהיא אסורה.

הלכות שחיטה פירק ט

ט, א פסוקה כיצד: חוט השדרה שנפסק העור החופה את המוח-טרפה, ובלבד שיפסק רב הקפוי; אבל אם נסדק העור לארכו, או נקב-מתרת. וכן אם נשברה השדרה, ולא נפסק החוט שלה, או שנשמעף המוח שבתוך החוט, ונתנדנד-הואיל ועורו קיים, הרי זו מתרת.

ט, ב המרד המוח ונשפך כמים או כדונג שנמוס, עד שימצא החוט כשמעמידו אינו עומד-הרי זו טרפה; ואם אינו יכול לעמד מפני כבדו, הרי זו ספק אסורה.

ח, יח לחי העליון שננטל, טרפה; אבל אם נטל התחתון-כגון שנגמם עד מקום הסימנין, ולא נעקרו-הרי זו מתרת. וכל אבר שנאמר בו אם היה חסר טרפה-כך אם נטל, טרפה. אבל אבר שנאמר בו אם נטל טרפה, אינה נאסרת אלא אם נחתך אותו אבר; אבל אם נבראת חסרה אותו אבר, הרי זו מתרת-שאם לא תאמר כן, נמצאת החסרה והנטולה אחת היא. וכל אבר שנאמר בו שאם נטל מתרת-קל וחמר אם חסר מתחלת בריתה ולא נברא, שהיא מתרת.

ח, יט בהמה שננטלה האם שלה, והיא בית הרחם, או שננטלו הפליות-הרי זו מתרת. לפיכך אם נבראת בכליה אחת או בשלוש פליות, מתרת; וכן אם נקבה הפליה, מתרת.

ח, כ אף על פי שהפליה שננטלה או שחסרה מתרת, אם נמצאת קטנה ביותר, והקטינה בדקה עד כפול, ובגסה עד כענב-טרפה. וכן אם לקתה הפליה, והוא שיעשה בשרה כבשר המת שהבאיש אחר ימים, שאם תאחו במקצתו, יתמסמס ויפל, והגיע חלי זה, עד הלבן שבתוך הפליה-הרי זו טרפה. וכן אם נמצאת בפליה לחה, אף על פי שאינה סרוחה, או שנמצאו בה מים עכורים, או סרוחים-הרי זו טרפה; אבל אם נמצאו בה מים זכים, הרי זו מתרת.

ט, ג עד היכן הוא חוט השדרה-תחלתו מחוץ לפולין שבתחלת הערף, עד סוף פרשה שניה, שלא ישאר אחריה אלא פרשה שלישית הסמוכה לתחלת האליה. ושלוש פרשיות אלו, הן שלושה עצמות דבוקין זה בזה למטה מחליות שלשדרה; וחוט השדרה בעוף, עד בין האגפים. אבל למטה ממקומות אלו-אין משגיחין על החוט הנמשך לשם, בין שנפסק עורו בין שנמרד המוח.

ט, ד קרועה כיצד: בשר החופה את רב הפרס, והוא המקום מן הבטן שאם יקרע יצא הפרס-אם

נִקְרַע בְּשׂוֹר זֶה, טְרַפָּה; אֵף עַל פִּי שְׁלֵא הִגִּיעַ הַקֶּרַע
לְפָרֶס עַד שְׁנֵרְאִית, אֲלֵא כִּיּוֹן שְׁנִקְרַע רַב עֲבִי
הַבְּשׂוֹר הַזֶּה, אוֹ נִטְל-טְרַפָּה. וְכִמָּה שְׁעוֹר הַקֶּרַע
בְּאַרְכּוֹ, אַרְךְ טַפַּח; וְאִם הִיָּתָה בְּהֵמָה קִטְנָה וְנִקְרַע
רַב אַרְךְ הַבְּשׂוֹר הַזֶּה תְּחוּפָה אֶת הַפָּרֶס-אֵף עַל פִּי
שְׁאִין בְּאַרְךְ הַקֶּרַע טַפַּח-טְרַפָּה, הוֹאִיל וְנִקְרַע רַבָּה.
ט, הַ נִקְרַד הַבְּשׂוֹר הַזֶּה בַּעֲגוּל, אוֹ בְּאַרְךְ-אִם הִיָּה
יֵתֵר מִכְּסָלֶע, וְהוּא כְּדִי שִׁכְנַס בּוֹ שְׁלוֹשָׁה גְרַעֲנֵי
תְמָרָה זֹו בְּצַד זֹו בְּדַחֲק-הָרִי זֹו טְרַפָּה: שְׁאִם יִמְתַּח
קֶרַע זֶה, יַעֲמַד עַל טַפַּח.

ט, וְ בְּהֵמָה שְׁנִפְשֵׁט הָעוֹר שְׁעָלֶיהָ כְּלוֹ, בֵּין שְׁנִקְרַע
בֵּיד אוֹ בְּחֻלִּי, וְנִמְצָא בְּשׂוֹר בְּלֵא עוֹר-הָרִי זֹו טְרַפָּה,
וְזֹו הִיא הַנִּקְרָאת גְּלוּדָה. וְאִם נִשְׁאַר מִן הָעוֹר רַחֲב
סָלַע עַל פְּנֵי כָּל הַשְּׁדָרָה, וְרַחֲב סָלַע עַל הַטְּבוֹר,
וְרַחֲב סָלַע עַל רֵאשֵׁי אַבְרִיָּה-הָרִי זֹו מִתְרַת; וְאִם
נִטְל כְּרַחֲב סָלַע מֵעַל כָּל פְּנֵי הַשְּׁדָרָה, אוֹ מֵעַל
הַטְּבוֹר, אוֹ מֵעַל רֵאשֵׁי אַבְרִיָּה, וְשִׁאֵר כָּל הָעוֹר
קָיָם-הָרִי זֶה סָפֵק, וְיִרְאָה לִי שְׁמִתִּירִין אוֹתָהּ.

ט, וְ נִפְוֵלָה כִּיצַד: הָרִי שְׁנִפְלָה הַבְּהֵמָה מִמָּקוֹם
גְּבוּהָ שְׁגָבְהוּ עֶשְׂרֵה טַפְחִים אוֹ יֵתֵר, וְנִתְרַסַּק אֲבַר
מֵאַבְרִיָּה-הָרִי זֹו טְרַפָּה. וְכִיצַד הוּא
הַרְסוּק: שִׁתְרוּצֵץ הָאֲבַר וְיִהְלֵם מִחֲמַת הַנְּפִילָה, עַד
שֶׁתִּפְסַד צוּרְתוֹ וְתֵאָרוּ-אֵף עַל פִּי שְׁלֵא נִקַּב, וְלֵא
נִסְדַּק, וְלֵא נִשְׁבַּר-הָרִי זֹו טְרַפָּה. וְכֵן אִם הִכָּה אוֹתָהּ
בְּאֵבֶן אוֹ בְּמִטָּה, וְרִצֵּץ אֲבַר מֵאַבְרִיָּה-טְרַפָּה. בְּאִיזוֹ
אַבְרִים אָמְרוּ, בְּאַבְרִים שְׁבַחֲלֵל הַגּוֹף.

ט, חַ בְּהֵמָה שְׁנִפְלָה מִן הַגֵּג-אִם הִלְכָה, אִין
חוֹשֵׁשִׁין לָהּ; וְאִם עָמְדָה וְלֵא הִלְכָה, חוֹשֵׁשִׁין
לָהּ. קִפְצָה מִחֲמַת עֲצָמָה, אִין חוֹשֵׁשִׁין לָהּ; הַנִּיחָה
לְמַעְלָה, וְנִמְצָאָה לְמִטָּה-אִין חוֹשֵׁשִׁין לָהּ שְׁמֵא
נִפְלָה. זְכָרִים הַמְּנַגְּחִין זֶה אֶת זֶה, אִין חוֹשֵׁשִׁין לָהֶן;
נִפְלוּ לְאַרְצָן, חוֹשֵׁשִׁין לָהֶן. וְכֵן בְּהֵמָה שְׁחִיתָה
מִגְרַת רַגְלֶיהָ-אִין חוֹשֵׁשִׁין לָהּ שְׁמֵא נִתְרַסְקוּ
אַבְרִיָּה, אוֹ שְׁמֵא נִפְסַק הַחוּט שֶׁלְשְׁדָרָה.

ט, ט גְּנָבִים שְׁגוֹנְבִין הַטְּלָאִים וּמְשַׁלִּיכִין אוֹתָן
לְאַחוּרֵי הַדִּיר-אִין חוֹשֵׁשִׁין לָהֶן מִשּׁוֹם רְסוּק אַבְרִים,

מִפְּנֵי שְׁאִין מְשַׁלִּיכִין אוֹתָן אֲלֵא בְּכוֹנָה שְׁלֵא
יִשְׁתַּבְּרוּ. וְאִם הַחֲזִירוּם וְהַשְּׁלִיכוּם לְדִיר-מִחֲמַת
יִרְאָה, חוֹשֵׁשִׁין לָהֶן; מִחֲמַת תְּשׁוּבָה, אִין חוֹשֵׁשִׁין
לָהֶן-מִפְּנֵי שְׁמִתְפּוֹנִין לְהַחֲזִירָן שְׁלָמִים, וְיִזְהָרוּ
בְּהַשְּׁלֶכְתָּן.

ט, י שׂוֹר שֶׁהִרְבִּיצוּהוּ לְשַׁחֲטָה-אֵף עַל פִּי שְׁנִפְל
נְפִילָה גְּדוּלָה שְׁיֵשׁ לָהּ קוֹל בְּעַת שְׁמִפִּילִין אוֹתוֹ,
אִין חוֹשֵׁשִׁין לוֹ: מִפְּנֵי שְׁנוּעֵץ צַפְרָנִיו, וּמִתְחַזַּק עַד
שְׁמַגִּיעַ לְאַרְצָן.

ט, יא הִכָּה הַבְּהֵמָה עַל רֵאשֵׁה וְהִלְכָה לָהּ הַמְּכָה
כְּלָפֵי זְנָבָה, אוֹ עַל זְנָבָה וְהִלְכָה לָהּ כְּלָפֵי רֵאשֵׁה,
וְאִפְלוּ הִכָּה אוֹתָהּ בְּמִטָּה עַל כָּל הַשְּׁדָרָה-אִין
חוֹשֵׁשִׁין לָהּ: וְאִם יֵשׁ בְּמִטָּה חֲלִיּוֹת חֲלִיּוֹת, חוֹשֵׁשִׁין
לָהּ; וְאִם הִגִּיעַ רֵאשׁ הַמִּטָּה לְמִקְצַת הַשְּׁדָרָה,
חוֹשֵׁשִׁין לָהּ. וְכֵן אִם הִכָּה לְרַחֲב הַשְּׁדָרָה, חוֹשֵׁשִׁין
לָהּ.

ט, יב עוֹף שְׁנִחַבֵּט עַל גְּבִי דְבַר קָשָׁה, כְּגוֹן פְּרִי
שְׁלֻחֲטִים אוֹ קֶפֶה שְׁלֻשְׁקָדִים וְכִיּוּצָא בְּהֵן-חוֹשֵׁשִׁין
לְרְסוּק אַבְרִים; וְאִם נִחַבֵּט עַל גְּבִי דְבַר רַךְ, כְּגוֹן
כְּסוֹת כְּפוּלָה וְהַתְּבֵן וְהַאֲפֵר וְכִיּוּצָא בְּהֵן-אִין חוֹשֵׁשִׁין
לוֹ. נִדְבְּקוּ כְּנָפָיו בְּדַבְּק בְּשַׁעַת צִידָה, וְנִתְחַבֵּט-אִם
בְּכַנֵּף אֶחָד נֶאֱחָז, אִין חוֹשֵׁשִׁין לוֹ; וְאִם נֶאֱחָז בְּשְׁתֵּי
כְּנָפָיו וְנִתְחַבֵּט בְּגוּפוֹ, חוֹשֵׁשִׁין לוֹ.

ט, יג נִחַבֵּט עַל פְּנֵי הַמַּיִם-אִם שָׁט מְלוֹא קוֹמְתוֹ
מִמִּטָּה לְמַעְלָה לְעַמַּת הַמַּיִם, אִין חוֹשֵׁשִׁין לוֹ. אֲבָל
אִם שָׁט מִמַּעְלָה לְמִטָּה עִם הַלוֹךְ הַמַּיִם-חוֹשֵׁשִׁין לוֹ,
שְׁמֵא הַמַּיִם הֵם הַמוֹלִיכִין אוֹתוֹ; וְאִם קָדַם לְתֵבֶן אוֹ
לְקַשׁ שְׁמַהֲלִכִין עַל גְּבִי הַמַּיִם-הָרִי זֶה שָׁט מִחֲמַת
עֲצָמוֹ, וְאִין חוֹשֵׁשִׁין לוֹ.

ט, יד כָּל מְקוֹם שְׁאִמְרָנוּ, אִין חוֹשֵׁשִׁין לָהּ-מִתֵּר
לְשַׁחַט מִיָּד, וְאִין צָרִיף לְבַדֵּק שְׁמֵא נִתְרַסַּק
אַבְר. וְכָל מְקוֹם שְׁאִמְרָנוּ, חוֹשֵׁשִׁין לָהּ-אִם שְׁחָטָה,
צָרִיף לְבַדֵּק כְּנָגַד כָּל הַחֲלָל כְּלוֹ מְקוֹדֵקד הָרֵאשׁ עַד
הִירֵף: אִם מְצָא בַּהּ טְרַפָּה מִן הַטְּרַפּוֹת שְׁמַנִּינוּ, אוֹ
שְׁנִתְרַסַּק אֲבַר מִן הָאַבְרִים שְׁבַפְּנִים וְנִפְסְדָה צוּרְתוֹ-
הָרִי זֹו טְרַפָּה.

ט, טו אִפְלוּ גִתְרִסְק אֲבָר מִן הָאֲבָרִים שָׁאֵם נִטְלוּ
כְּשֶׁרָה, כְּגוֹן טָחוּל וּכְלִיּוֹת-הָרִי זֹו טְרַפָּה: חוּץ מִבֵּית
הַרְחָם-שָׁאֵם גִּתְרִסְק, הָרִי זֹו מִתְרַת. וְהִסִּימְנִין אֵינָן
צְרִיכִין בְּדִיקָה בְּכֹאן, שָׁאֵין הַנְּפִילָה מִמַּעֲכָת אֹתָן.
ט, טז נִפְלָה מִן הַגָּג, וְלֹא עֲמָדָה-אֲסוּר לְשַׁחַט
אוֹתָהּ, עַד שֶׁתִּשְׁשָׂה מֵעַת לְעַת; וְאֵם שְׁחָטָהּ בְּתוֹךְ
זְמַן זֶה, הָרִי זֹו טְרַפָּה. וְכִשְׁשׁוּחַט אוֹתָהּ אַחַר מֵעַת
לְעַת, צְרִיכָה בְּדִיקָה כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.
ט, יז וְכֵן מִי שֶׁדָּרַס בְּרִגְלוֹ עַל הָעוֹף, אוֹ שֶׁדָּרַסְתּוּ

הַלְכוֹת שְׁחִיטָה פָּרְק י

י, א שְׁבוּרָה כִּי צַד: הוּא שִׁישְׁתְּבָרוּ רַב צִלְעוֹתֶיהָ;
וְצִלְעוֹת הַבְּהֵמָה, הֵן אַחַת עֲשָׂרָה מִכֹּאן וְאַחַת עֲשָׂרָה
מִכֹּאן. נִשְׁתְּבָרוּ שֵׁשׁ מִכֹּאן וְשֵׁשׁ מִכֹּאן, אוֹ אַחַת
עֲשָׂרָה מִכֹּאן וְאַחַת מִכֹּאן-טְרַפָּה: וְהוּא, שִׁישְׁתְּבָרוּ
מִחֻצֵּין שְׁלֵמוּל הַשְּׁדָרָה.

י, ב נִשְׁתְּבָרוּ שֵׁשׁ מִכֹּאן וְשֵׁשׁ מִכֹּאן-אֵם הִיוּ צִלְעוֹת
גְּדוּלוֹת שִׁישׁ בְּהֵן מוֹחַ, טְרַפָּה; וְאֵם לָאוּ, אֵף עַל פִּי
שְׁהֵן רַב, וְאֵף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁתְּבָרוּ כִּלְפֵי הַשְּׁדָרָה-
מִתְרַת.

י, ג וְכֵן אֵם נִעְקְרוּ רַב צִלְעוֹתֶיהָ, טְרַפָּה; וְאֵם
נִעְקְרָה אִפְלוּ צִלְעַת אַחַת, וְחֻצֵי חֲלִיתָהּ עִמָּה שֶׁהַצִּלְעַת
תִּקְוָעָה בָּהּ-הָרִי זֹו טְרַפָּה.

י, ד וְכֵן אֵם נִעְקְרָה מִן הַשְּׁדָרָה חֲלִיָּה אַחַת-אִפְלוּ
הִיתָה מִן הַחֲלִיּוֹת שְׁלֵמָטָה מִן הַכֹּסְלִים שָׁאֵין בְּהֵן
צִלְעוֹת, הָרִי זֹו טְרַפָּה.

י, ה בְּהֵמָה שֶׁנִּשְׁמַט הִירֵךְ שֶׁלָּהּ מֵעֵיקְרוּ, וַיֵּצֵא מִן
הַכֶּף שְׁלוֹ-אֵם נִתְאַפְלוּ נִיבִיו, וְהֵן הִיתְרוֹת שֶׁבַּעֲצָם
הַכֶּף שִׁיּוֹצְאוֹת עַל הָעֲצָם הַזֶּכֶר וְאוֹחֲזוֹת אוֹתוֹ-הָרִי
זֹו טְרַפָּה; וְאֵם לֹא נִתְאַפְלוּ, מִתְרַת. וְכֵן בְּעוֹף-אֵם
נִשְׁמַט יִרְכּוֹ, טְרַפָּה. נִשְׁמַט כְּנָפוֹ מֵעֵיקְרוּ, חוֹשֵׁשִׁין
שָׁמָא נִקְבָּה הִרְאָה שְׁלוֹ; וְלִפְיֶכָּךְ בּוֹדֵקִין אוֹתָהּ,
וְאַחַר כֶּךָ יֵאָכֵל. וּבְהֵמָה שֶׁנִּשְׁמַטָּה יָדָהּ מֵעֵיקְרָה-
מִתְרַת, וְאֵין חוֹשֵׁשִׁין לָהּ.

י, ו גִּלְגָּלַת בְּהֵמָה אוֹ חִיָּה שֶׁנִּשְׁטַל מִמֶּנָּה פֶּסֶלֶע-אֵף
עַל פִּי שֶׁלֹּא נִקְבַּת הַקְּרוֹם, טְרַפָּה; וְאֵם נִקְבָּה נִקְבִים

בְּהֵמָה, אוֹ שֶׁטְרָפוֹ לְפוֹתָל, וְהָרִי הוּא מִפְּרָכֶס-מִשְׁהִין
אוֹתוֹ מֵעַת לְעַת; וְאַחַר כֶּךָ שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ, וּבּוֹדֵקִין
אוֹתוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

ט, יח סִימְנִין שֶׁנִּדְלְדְלוּ רַב־טְרַפָּה, וְאִפְלוּ שֶׁלֹּא
מִחֻמַּת נְפִילָה; וְכֵן אֵם נִתְקַפְלוּ, שְׁהָרִי אֵינָן רְאוּיִין
לְשַׁחֲטָהּ. אֲבָל אֵם נִפְרָק רַב תְּרַבִּץ הוֹשֵׁט מִן הַלְחִי,
הָרִי זֹו מִתְרַת-שָׁאֵין הַתְּרַבִּץ רְאוּי לְשַׁחֲטָהּ, כְּמוֹ
שֶׁבִּאֲרָנוּ.

שִׁישׁ בְּהֵן חֲסָרוֹן, כִּלְנֵן מִצְטָרְפִין לְכֹסְלֶע. וְכֵן גִּלְגָּלַת
שֶׁנִּחְבַּס רַב גְּבָהָה וְרַב הַקְּפָה-טְרַפָּה, אֵף עַל פִּי
שֶׁהַקְּרוֹם שָׁלֵם וְלֹא חָסַר מִמֶּנָּה כְּלוּם. נִחְבַּס רַב
גְּבָהָה וְהָרִי רַב הַקְּפָה קָיָם, אוֹ שֶׁנִּחְבַּס רַב הַקְּפָה
וְהָרִי רַב גְּבָהָה קָיָם-הָרִי זֹו סִפְק טְרַפָּה; וַיִּרְאָה לִי
שְׁאוּסְרִין אוֹתָהּ.

י, ז עוֹף שְׁלֵמִים כְּגוֹן אוֹזִים-אֵם נִקְבַת עֲצָם
גִּלְגָּלַתוֹ-אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִקְבַת קְרוֹם שְׁלֵמוֹת,
טְרַפָּה: מִפְּנֵי שֶׁקְרוֹמוֹ רַךְ. עוֹף הַיִּבְשָׁה שֶׁהַכְּתוּ
חֲלָדָה עַל רֵאשׁוֹ, אוֹ שֶׁנִּגְפָּה בְּאֲבָן אוֹ בְּעֵץ-מִנִּיחַ יָדוֹ
בְּצַד הַנִּקְבַת וְנוֹעֵץ, אוֹ מִכְּנִיס יָדוֹ לְתוֹךְ פִּיו וְדוֹחֵק
לְמַעַלָּה: אֵם יֵצֵא הַמוֹחַ מִן הַנִּקְבַת-בִּידוּעַ שֶׁנִּקְבַת
הַקְּרוֹם, וְטְרַפָּה; וְאֵם לָאוּ, מִתְרַת.

י, ח בְּהֵמָה שֶׁאֲחֻזָּה דָּם, אוֹ שֶׁהִיתָה מְעֻשָּׁנָת, אוֹ
מְצַנְנָת, אוֹ שֶׁאֲכָלָה סֶם שֶׁהוֹרֵג אֶת הַבְּהֵמָה, אוֹ
שֶׁשֶׁתֵּת מִיָּם הָרְעִים-הָרִי זֹו מִתְרַת; אֲכָלָה סֶם שֶׁהוֹרֵג
אֶת הָאָדָם, אוֹ שֶׁנִּשְׁכַּח נֶחֶשׁ וְכִיּוֹצֵא בּוֹ-מִתְרַת
מִשׁוּם טְרַפָּה, וְאֲסוּרָה מִשׁוּם סִכְנַת נַפְשׁוֹת.

י, ט נִמְצְאוּ כָּל הַטְּרַפּוֹת הַמְּנוּיּוֹת כִּשְׁיִפְרָטוֹ, וְאִפְשָׁר
שִׁימְצָאוּ בְּבְהֵמָה וְחִיָּה-שֶׁבַעֲיָם; וְאֵלוֹ הֵן, עַל סֵדֶר
שֶׁנִּתְבָּאָרוּ בְּחִבּוּר זֶה: דְּרוּסָה; נִקְבַת תְּרַבִּץ הוֹשֵׁט;
נִקְבַת קְרוֹם שְׁלֵמוֹת; נִתְמַסְמֶס הַמוֹחַ עֲצָמוֹ; נִקְבַת הַלֵּב
לְבֵית חֲלָלוֹ; נִקְבַת קִנְיָה הַלֵּב; נִקְבַת הַמְּרָה; נִקְבַת קִנְיָה
הַכְּבֵד; נִקְבַת הַקְּבָה; נִקְבַת הַפְּרָס; נִקְבַת הַמְּסוּס; נִקְבַת
בֵּית הַכּוֹסוֹת; נִקְבַת מַעֲיָה; יֵצֵאוּ הַמַּעֲיָם לְחוּץ,

וְנִהְפְּכוּ; נִקְבַּת הַטְּחוּל בְּעֵבְיוֹ; חֲסֵרָה הַמְּרָה; נִמְצְאוּ
שְׁתֵּי מְרוּרוֹת; חֲסֵרָה הַקְּבָה; נִמְצְאוּ שְׁתֵּי קְבוּת; חֲסֵר
הַפָּרֶס; נִמְצְאוּ שְׁנֵי פָּרֶסִים; חֲסֵר הַמְּסוּס; נִמְצְאוּ שְׁנֵי
מְסוּסִים; חֲסֵר בֵּית הַפּוֹסוֹת; נִמְצְאוּ שְׁנֵי בְּתֵי פּוֹסוֹת;
חֲסֵר אֶחָד מִן הַמְּעִים; נִמְצְאוּ שְׁנֵי בְּנֵי מְעִים; נִקְבָּה
הַרְאָה; נִקְבַּת הַקְּנָה לְמִטָּה, בְּמִקּוֹם שְׁאִינוּ רְאוּי
לְשַׁחֲטָהּ; נִקְבַּת סִמְפּוֹן מִסְּמִפּוֹנֵי רְאָה, אֶפְלוּ לְחִבְרוּ;
נֶאֱטַם מְקוֹם מִן הַרְאָה; נִמּוּק סִמְפּוֹן מִסְּמִפּוֹנֵי רְאָה;
נִמְצְאוּ לְחַה סְרוּחָה בְּרְאָה; נִמְצְאוּ בַּה מִים סְרוּחִים;
נִמְצְאוּ בַּה מִים עֲכוּרִין; נִתְמַסְּסָה הַרְאָה; נִשְׁתַּנּוּ
מְרָאֵיהָ; נִהְפְּךְ הַיּוֹשֵׁט בְּמְרָאֵיו; חֲסֵרָה הַרְאָה מִמְּנִין
הָאוֹנוֹת; נִתְחַלְּפוּ הָאוֹנוֹת; הוֹתִירוּ הָאוֹנוֹת מִגְּבָה;
נִסְמְכָה אוֹנָה לְאוֹנָה שְׁלֵא כְּסִדְרָן; נִמְצְאוּ הַרְאָה
בְּלֹא חֲתוּף אוֹנִים; חֲסֵר מְקַצַּת הַרְאָה; יָבֵשׁ מְקַצַּת
גּוֹפָה; נִמְצְאוּ הַרְאָה נְפוּחָה וְעוֹמְדָה; צְמָקָה הַרְאָה
מִפְּחַד אָדָם; חֲסֵרָה רֵגֶל, בֵּין מִתְחַלֶּת בְּרִיתָהּ בֵּין
שְׁנַחֲתָהּ; אוֹ שְׁחִיתָה יְתָרָה רֵגֶל; נִטְלָה צִמַּת הַגִּידִים;
נִטְלָה הַפְּבֵד; נִטְלָה לְחֵי הָעֲלִיּוֹן; כְּלָיָה שְׁהַקְּטִינָה
בְּיוֹתֵר; כְּלָיָה שְׁלֶקְתָּהּ; כְּלָיָה שְׁנִמְצְאוּ בַּה לְחַה;
כְּלָיָה שְׁנִמְצְאוּ בַּה מִים עֲכוּרִין, אָף עַל פִּי שְׁאִינוּ
סְרוּחִין; כְּלָיָה שְׁנִמְצְאוּ בַּה מִים סְרוּחִין; נִפְסַק חוּט
הַשְּׁדֵרָה; נִמְרָךְ מוֹחַ חוּט הַשְּׁדֵרָה, וְנִתְמַסְּסָה; נִקְרַע
רֵב הַבָּשָׂר הַחוּפָּה אֶת הַפָּרֶס; נִגְלַד הַעוֹר שְׁעֲלִיָּה;
נִתְרַסְּקוּ אַבְרֵיהָ מִנְּפִילָה; נִדְלַדְּלוּ הַסִּימְנִין; נִשְׁתַּבְּרוּ
רֵב צִלְעוֹתֶיהָ; נִעְקְרוּ רֵב צִלְעוֹתֶיהָ; נִעְקְרָה צִלְע
אֶחָת בְּחִלְיָתָהּ; נִעְקְרָה חֲלִיָּה אֶחָת; נִשְׁמַט הַיֶּרֶךְ
מִעֵיקְרוֹ; חֲסֵרָה הַגְּלָגֶלֶת כְּפִלְעֵ; נִחְבַּס רֵב הַגְּלָגֶלֶת,
וְנִתְרוּצֵץ.

י, י אלו השבעים חלי שאוסרין את הבהמה ואת
החיה משום טרפה, כבר נתבאר כל אחד מהן
ומשפטיו. וכל שאפשר מהן שימצא בעוף באברין
המצויין בעוף כבהמה, דינו בבהמה ובעוף אחד
הוא—חויז מטרפות שבכליה, ושבתחול, ושבאוונות
הראה: מפני שהעוף אין לו חתוף אוונות כבהמה;
ואם ימצא, אין לו מנין ידוע. וטחול העוף עגול
כמו ענב, ואינו כטחול הבהמה; וטרפות שבכליה

ושבתחול—לא מנו אותן בבהמה כדי שיהיה כנגדן
בעוף, ולפיכך לא נתנו לכליה שהקטינה שעור
בעוף. וכן כל כיוצא בזה.

י, יא ושתי טרפות יש בעוף, יתר על הבהמה, ואף
על פי שיש לה אותן האברים; ואלו הן—עוף
שנשתנו מראי בני מעיו מחמת האור, ועוף המים
שנקב עצם ראשו.

י, יב ואין להוסיף על טרפות אלו, כלל: שכל
שיארע לבהמה או לחיה או לעוף חויז מאלו שמנו
חכמי הדורות הראשונים, והספימו עליהן בתי דיני
ישראל—אפשר שתחיה. ואפלו נודע לנו מדרך
הרפואה, שאין סופה לחיות. וכן אלו שמנו ואמרו
שהן טרפה—אף על פי שיראה בדרך הרפואה
שבידינו שמקצתן אינן ממיתין, ואפשר שתחיה
מהן: אין להן אלא מה שמנו חכמים, שנאמר "על—
פי התורה אשר יורוך".

י, יג כל טבח שידוע הטרפות האלו, והרי הוא
בחזקת פשרות—מתר לו לשחט ולבדק לעצמו
ולמכור, ואין בזה חשש: שעד אחד נאמן באסורין,
בין יש לו הניה בעדותו בין אין לו. וכבר בארנו,
שאין לוקחין בשר מטבח ששוחט ובודק לעצמו
בחוצה לארץ, או בארץ ישראל בזמן הזה—אלא אם
כן היה ממחה. ואם יצאת טרפה מתחת ידו—מנדין
אותו, ומעבירין אותו; ואינו חוזר לכשרותו, עד
שילך למקום שאין מפירין אותו, ויחזיר אבדה
בדבר חשוב, או יוציא טרפה לעצמו בממון חשוב.

עֵזְרָא עוֹלָם יִהְיֶה צְדִיק

לְכָבוֹד נְשִׂמַת מְאוּר עֵינֵינוּ חַיִּית נִפְשָׁנוּ,

אֲשֶׁר נִשְׂא אוֹתָנוּ עַל לְבוֹ פְּאֶשֶׁר יִשָּׂא הָאֱמוּנָה אֶת הַיּוֹנֵק, לְהַחְיֹתָנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה,
לְהַטְעִימָנוּ מִצּוּף עֲרֻבוֹת נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זֵיו הָאֲרֶצֶת שְׁכִינֶתָּה עִיר יִתְבָּרָךְ, וְהַחֲדִיר
בְּרַבּוֹת נְשִׂמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ - אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכָּקֶת בּוֹ יִתְבָּרָךְ, וְקָרַב
אֵלָיִי נְשִׂמוֹת אֵל הַחַן וְהִיפִי אֲשֶׁר בְּנַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה שׁוֹרָה, הוּא נִהוּ הָרַב
הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק, אִישׁ הָאֲשֻׁפּוּלוֹת - שֶׁהַכֹּל בּוֹ, הַחֲסִיד הָאֲמִתִּי עוֹבֵד ה' בְּתַמִּימוֹת
וּבְפִשְׁטוּת, מְסַר נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרָךְ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִיּוֹם עֲמָדוֹ עַל דַּעְתּוֹ, וְסָבַל
יְסוּרִים קָשִׁים וְיָמִים חֲיִיו, רַבִּים הִשִּׁיב מִעוֹן וְקָרַב אֵלָיו יִתְבָּרָךְ, הַעֲמִיד
תְּלַמִּידִים רַבִּים, יִרְאֵי ה' וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, בַּעַל הַמַּחְבֵּר סִפְרֵי שׁו"ת 'אֲשֶׁר בְּנַחַל',
וְסִפְר 'שִׁפְת הַנַּחַל' פְּרוּשׁ עַל הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, וְקַבֵּץ וְלִקְטֵי סִפְרֵים
רַבִּים וְנִכְבְּדִים מְדַבְּרֵי רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ מוֹהֲר"ן מִבְּרֶסֶלֶב, וְתַלְמִידוֹ הַקְּדוֹשׁ מוֹהֲרַנ"ת
- זְכוּתָם יִגְן עָלֵינוּ, וְהִפְצִים בְּכָל קוֹצֵי תְּבֵל, וּבְפִרְטוּיּוֹת הַקְּוִינְטֵרְסִים הַמְּפִרְסְמִים
שֶׁהֲחִיו אֵלֵפִים וְרַבּוֹת נְשִׂמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְחִקְוּ אוֹתָם לְחִזּוֹר בְּתִשׁוּבָה.

עֲטַרְת רֵאשֵׁנוּ, נִזְר תְּפָאֲרֵתָנוּ, הַמְּלֶאךָ הַנּוֹצֵב עַל רֵאשׁ דְּרָךְ, עֲמוּד הָאֵשׁ אֲשֶׁר
לְפָנֵי הַמַּחְנֶה, מוֹרָה דְּרָךְ וּמְשׁוּבָב נְתִיבוֹת
מוֹרְנוּ וּמְאוּרָנוּ

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֵמָה זְצוּקֵלֶה"ה

בְּן הַגָּאוֹן רַבִּי מְנַחֵם זָאב זצ"ל

הָרַב מְטַאקֵי וּבַעַל ה'מְנַחֵת זָאב' וְעוֹד
זְכוּתוֹ יִגְן עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל
בְּחַד קְטִירָא אֲתַקְטִיר לִישִׁיבָה שֶׁל מַעְלָה
לְהַתְלוֹנוּ בְּצַל צַח הַצַּדִּיקִים אֲשֶׁר בְּגוֹן עֲדוֹן
י"ז שְׁבַט תַּשַּׁע"ה

תְּהֵא נְשִׂמַתוֹ הַקְּדוֹשָׁה צְרוּרָה בְּצִוּוֹר הַחַיִּים

ספר הקדוש הזה נדפס לצמח

מורינו ראש הישיבה שליט"א

וזוגתו

אסתר גיטל תחי',

וילדיהם

שלמה ומשפ',

אלחנן חיים ומשפ',

מרים העניא זיסל ומשפ',

שמעון, נחמן נתן, יצחק דוד, צבי,

רחל לאה, יוסף, מנחם, יחזקאל.

הקדוש ברוך הוא ימלא את כל משאלות
לבם לטובה ויתברכו מפי עליון בבני חיי
ומזוני רוויחא ויזכו לרות רוב נחת דקדושה
מכל יוצאי חלציהם

אמן בן יהי רצון

דער רבי זאגט (ספר המדות, אות עצבות, סימן ל"ד) "כל הנמשך אחר צערו יותר מדי, הצער נמשך אחריו" - ווער עס טראכט צו סאך פון זיינע צרות, וועלן די צרות אים נאכלויפן. אזוי ווי חז"ל זאגן (מועד קטן ב"ז): אז ווער עס טרויערט צופיל אויף איין צרה, וועט קומען אויף אים נאך צרות.

ווען א מענטש גייט ארום מיט אן אראפגעלאזטע נאז, ער האלט אין איין וויינען און זיך אפרענדן אויף זיינע צרות, אויף דעם שליםמול וואס לויפט אים נאך א גאנצן טאג, ווי שלעכט עס גייט אים זיין לעבן; ווערט ער דורך דעם נאך מער אריינגעצויגן אין זיין ביטער מזל. ווען א מענטש האט אבער שכל און טראכט נאר פון די גוטע זאכן וואס ער האט, ווי גוט עס גייט אים אין לעבן, ער דאנקט דעם אייבערשטן אויף די פילע טובות וואס ער טוט מיט אים; דאן וועט זיין לעבן אויפשיינען און ער וועט שפירן ממש ווי אין גן עדן אויף די וועלט (ליקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן ב').

חז"ל זאגן (אוצר האגדה) ווער איז אן אמת'ער עושר? דער וואס האט די ראשי תיבות פון "עשיר" וואס דאס איז "ע'נים ש'נים ד'ים ר'גלים" - ער האט ברוך ה' אויגן צו זען, ציין צו עסן, הענט זיך צו רירן, און פיס צו גיין. א מענטש מיינט אז די אלע זאכן קומען זיך פאר אים, "איך מוז דאך האבן פיס צו קענען ארומגיין און הענט צו קענען אנגיין און זיך רירן אין לעבן, איך מוז דאך האבן אויגן צו זען און ציין צו קענען עסן", ווען א מענטש זאל אבער חס ושלום פארלירן זיינע אויגן און אויפהערן צו זען רחמנא ליצילן, זאגן חז"ל (בבב"ב ס"ד): אז ער איז ווי א געשטארבענער מענטש, און נאך זאגן חז"ל (יומא ע"ד): אז א בלינדער ווערט נישט זאט, ער שפירט נישט קיין טעם אין עסן, ער האט מער נישט קיין לעבן אויף דער וועלט.

ווען א איד זאגט אינדערפרי די ברכה פון "פוקח עורים" דארף ער ווערן זייער פרייליך פון דעם, ער דארף א גאנצן טאג טאנצן און דאנקען דעם אייבערשטן אז ער האט ברוך ה' יא אויגן צו זען, ער איז נישט בלינד. ווי אזוי קען ער זיך נאך אפרענדן און האבן טענות אויף דאס און אויף יעניז, וואס גייט אים נישט אזוי גוט ווי ער וויל, ער איז דאך אזא גליקליכער מענטש אז ער האט אויגן און ער קען זען.

<p>18</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>ט</p> <p>9</p>	<p>6:47 _____ נץ החמה 9:28 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:22 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:46 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא קמא קח • ירושלמי: שבת סז • תוספתא: כתובות ח נ"ך: נחמיה יא-י • רמב"ם: הלכות שחיטה ד</p>	<p>6:47 _____ נץ החמה 9:28 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:22 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:46 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא קמא קח • ירושלמי: שבת סז • תוספתא: כתובות ח נ"ך: נחמיה יא-י • רמב"ם: הלכות שחיטה ד</p>
<p>19</p> <p>שני Monday</p>	<p>י</p> <p>10</p>	<p>6:45 _____ נץ החמה 9:27 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:21 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:47 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא קמא קט • ירושלמי: שבת סח • תוספתא: כתובות ט נ"ך: נחמיה יג • דברי הימים א א • רמב"ם: הלכות שחיטה ה</p>	<p>6:45 _____ נץ החמה 9:27 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:21 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:47 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא קמא קט • ירושלמי: שבת סח • תוספתא: כתובות ט נ"ך: נחמיה יג • דברי הימים א א • רמב"ם: הלכות שחיטה ה</p>
<p>20</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>יא</p> <p>11</p>	<p>6:44 _____ נץ החמה 9:26 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:21 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:49 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא קמא קי • ירושלמי: שבת טו • תוספתא: כתובות י נ"ך: דברי הימים א ב-ג • רמב"ם: הלכות שחיטה ו</p>	<p>6:44 _____ נץ החמה 9:26 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:21 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:49 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא קמא קי • ירושלמי: שבת טו • תוספתא: כתובות י נ"ך: דברי הימים א ב-ג • רמב"ם: הלכות שחיטה ו</p>
<p>21</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>יב</p> <p>12</p>	<p>6:43 _____ נץ החמה 9:25 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:20 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:50 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא קמא קיא • ירושלמי: שבת ע • תוספתא: כתובות יא נ"ך: דברי הימים א ד-ה • רמב"ם: הלכות שחיטה ז</p>	<p>6:43 _____ נץ החמה 9:25 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:20 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:50 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא קמא קיא • ירושלמי: שבת ע • תוספתא: כתובות יא נ"ך: דברי הימים א ד-ה • רמב"ם: הלכות שחיטה ז</p>
<p>22</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>יג</p> <p>13</p>	<p>6:41 _____ נץ החמה 9:25 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:19 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:51 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא קמא קיב • ירושלמי: שבת עא • תוספתא: כתובות יב נ"ך: דברי הימים א ו-ז • רמב"ם: הלכות שחיטה ח</p>	<p>6:41 _____ נץ החמה 9:25 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:19 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:51 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא קמא קיב • ירושלמי: שבת עא • תוספתא: כתובות יב נ"ך: דברי הימים א ו-ז • רמב"ם: הלכות שחיטה ח</p>
<p>23</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 5:21 הדלקת הנרות</p>	<p>יד</p> <p>14</p>	<p>Purim Katan</p> <p>6:40 _____ נץ החמה 9:24 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:19 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:52 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא קמא קיג • ירושלמי: שבת עב • תוספתא: גטין א נ"ך: דברי הימים א ח-ט • רמב"ם: הלכות שחיטה ט</p>	<p>Purim Katan</p> <p>6:40 _____ נץ החמה 9:24 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:19 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:52 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא קמא קיג • ירושלמי: שבת עב • תוספתא: גטין א נ"ך: דברי הימים א ח-ט • רמב"ם: הלכות שחיטה ט</p>
<p>24</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 6:53 זמן מוצש"ק</p>	<p>טו</p> <p>15</p>	<p>Shushan Purim Katan</p> <p>6:38 _____ נץ החמה 9:23 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:18 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:53 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא קמא קיד • ירושלמי: שבת עג • תוספתא: גטין ב נ"ך: דברי הימים א יא • רמב"ם: הלכות שחיטה י</p>	<p>Shushan Purim Katan</p> <p>6:38 _____ נץ החמה 9:23 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:18 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:53 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא קמא קיד • ירושלמי: שבת עג • תוספתא: גטין ב נ"ך: דברי הימים א יא • רמב"ם: הלכות שחיטה י</p>

סיי וזי אזוי א איד זעט נאר אויס, דארף ער זיך שטענדיג האלטן פרייליך, ער קען זיך פרייען בלויז מיט דעם אז ער איז באשאפן געווארן אלס איד און ער איז נישט קיין גוי.
(שיחות הר"ן סימן מ"ט)